

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
T3560 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'ATÜ'L-EŞÂR (139-197)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Khairullah ORTAQ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

HAZİRAN – 2019

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

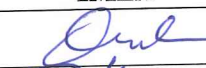
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
T3560 NUMARADA KAYITLI MECMÛ'ATÜ'L-EŞ'ÂR (139-197)
(İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Khairullah ORTAQ

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Eski Türk Edebiyatı

“Bu tez 13/06/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Oybirliği / Oyçokluğu ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ	İMZA
Doç. Dr. Orhan Yılmaz	BAZARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	BAZARILI	
Dr. Öğr. Üyesi Orhan KILIÇARSLAN	BAZARILI	

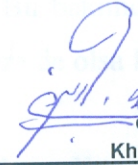
 SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	T.C. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ TEZ SAVUNULABİLİRLİK VE ORJİNALLİK BEYAN FORMU	Sayfa : 1/1
--	---	-------------

Öğrencinin

Adı Soyadı	:	KHAIRULLAH ORTAQ
Öğrenci Numarası	:	1560Y11036
Enstitü Anabilim Dalı	:	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
Enstitü Bilim Dalı	:	
Programı	:	☒ YÜKSEK LİSANS ☐ DOKTORA
Tezin Başlığı	:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 Numarada Kayıtlı Mecmu'atü'l-Eş'ar (139-197) (İnceleme-Mestap Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)
Benzerlik Oranı	:	%24

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi beyan ederim.

...../...../2019
Öğrenci İmza
Khairullah ORTAQ

☒ Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Çalışması Benzerlik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim. Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen öğrenciye ait tez çalışması ile ilgili gerekli düzenleme tarafımda yapılmış olup, yeniden değerlendirilmek üzere@sakarya.edu.tr adresine yüklenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

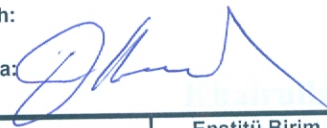
...../...../2019
Öğrenci İmza

Uygundur

Danışman
Unvanı / Adı-Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN

Tarih:

İmza:

☐KABUL EDİLMİŞTİR

☐REDDEDİLMİŞTİR

EYK Tarih ve No:

Enstitü Birim Sorumlusu Onayı

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın konusu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasıdır. Çalışmamızın başında bu çalışmanın amacını, önemini, yöntemini ve konusunu belirttik. Çalışma yapılırken Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP) esas alınmıştır. İlk önce çalışmamızda metinler okunup Türkçe şiirler transkripsiyon alfabesiyle günümüz diline aktarılmış, mecmuada şiirleri başta yayımlanmış divanlar olmak üzere ilgili akademik çalışmalarla (Yüksek Lisans veya Doktora Tezi) karşılaştırılarak var olan farklılıklar ortaya konulmuştur. MESTAP'a uygun olarak hazırlanan tabloda mecmuada şiirleri bulunan şairlere, bu şairlerin şiirlerinin ilk ve son beyti, bendi ya da dörtlüğüne, bunların nazım şekillerine ve şiirlerin bulunduğu varak numaralarına yer verilmiştir.

Ayrıca mecmuada yer alıp sayılan kaynaklarda olmayan şiirler tespit edilerek bilgilerin tümü dipnotlarda belirtilmiştir. Kime ait olduğu bulunamayan veya şairleri tespit edilemeyen şiirler de araştırmacıların dikkatine sunulmuştur. Bu bakımdan çalışmamızın edebiyat tarihimiz kadar kültürel değerlerimiz için de bir nebze de olsa fayda sağlayacağı kanaatindeyiz.

Çalışmamda başta kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Orhan Kaplan' a gönülden teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca çalışma sürecim boyunca daima tavsiyelerde bulunup, kıymetli bilgileriyle bana yol gösteren hocalarım Prof. Dr. Bayram Ali Kaya ve Doç. Dr. Vildan Serdaroglu Coşkun'a teşekkür ediyorum. Çalışmam için gerekli olan kaynaklara ulaşmamda bana her zaman yardımcı olan hocam Doç. Dr. Ozan Yılmaz'a da özellikle teşekkür ediyorum.

Hayatımın her safhasında olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde okumam için desteklerini esirgemeyen değerli aileme çok çok teşekkür ederek özellikle amcaoğlu Abdurrahman Emmini'den minnettar olduğumu bildirmek istiyorum. Son olarak çalışma sürecinde bana manevi olarak desteğini gösteren tüm dostlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Khairullah ORTAQ

Haziran 2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR LİSTESİ.....	ii
TABLO LİSTESİ	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: MECMÛ‘ATÜ’L-EŞÂR’IN TANITIM VE İNCELEMESİ.....	4
1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri, Muhtevası ve Dil Özellikleri	4
1.2. Mecmuada Yer Alan şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı	5
1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı	9
1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri	11
1.5. Mecmuanın (139-197) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu	29
BÖLÜM 2. MECMÛ‘ATÜ’L-EŞÂR’IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ	45
2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol	45
2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol.....	49
2.3. Metnin İşaretler Sistemi	52
2.4. Karşılaştırmalı Metin	53
SONUÇ.....	215
KAYNAKÇA	217
TIBKIBASIM	222
ÖZGEÇMİŞ.....	252

KISALTMALAR LİSTESİ

age.	:Adı geçen eser
b.	:Beyit
bkz.	:Bakınız
C.	:Cilt
D.	:Divan
DT.	:Doktora Tezi
G.	:Gazel
Haz.	:Hazırlayan
İA.	:İslam Ansiklopedisi
K.	:Kaside
KB.	:Kültür Bakanlığı/Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kt.	:Kıt'a
M.	:Mecmua
Mat.	:Matla
Mhs.	:Muhammes
Mrb.	:Murabba
Msd.	:Müseddes
N.	:Nazm
No.	:Numara
Ö.	:Ölüm tarihi
Ör.	:Örnek

R.	:Ruba‘i
s.	:Sayfa
S.	:Sayı
SAÜ.	:Sakarya Üniversitesi
SBE.	:Sosyal Bilimler Enstitüsü
TDK.	:Türk Dil Kurumu
TEİS.	:Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü
Ths.	:Tahmis
Vb.	:ve bunun gibi
YL.	:Yüksek Lisans Tezi

1. Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar

Usûlî D.	:Usûlî Dîvânı
Bâkî D.	:Bâkî Dîvânı
Emrî D.	:Emrî Dîvânı
Fuzûlî D.	:Fuzûlî Dîvânı
Gelibolulu Âlî D.	:Gelibolulu Âlî Dîvânı
Hatâyî D.	:Hatâyî Dîvânı
Hayâlî D.	:Hayâlî Dîvânı
Hüdâyî D.	:Hüdâyî Dîvânı
İzzet D.	:İzzetî Dîvânı
Leylâ Hanım D.	:Leyla Hanım Dîvânı

Muhibbî D.	:Muhibbî Dîvânı
Nâbî D.	:Nâbî Dîvânı
Nedîm D.	:Nedim Dîvânı
Nefî D.	:Nefî Dîvânı
Râgıb Paşa D.	:Râgıb Paşa Dîvânı
Rûhî D.	:Rûhî Dîvânı
Ulvî D.	:‘Ulvî Dîvânı
Vehbî D.	:Vehbî Dîvânı
Yahyâ D.	:Yahyâ Dîvânı
Zatî D.	:Zatî Dîvânı

TABLO LİSTESİ

Tabo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri Ve Sayısı	7
Tabo 2: Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler Ve Sayısı.....	10
Tablo 3: Mecmuanın (139-197) MESTAP’A Göre Muhteva Tablosu	29
Tablo 4: Transkripsiyon Tablosu	52

Sakarya Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Özeti

Yüksek Lisans	☐	Doktora	☐
Tezin Başlığı: Mecmû'atü'l-Eşâr, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Numara: T3560 (139-197) (İnceleme-MESTAP Tablosu-Karşılaştırmalı Metin)			
Tezin Yazarı: Khairullah ORTAQ		Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN	
Kabul Tarihi: 13 Haziran 2019		Sayfa Sayısı: 254 (tez) + 29 (ek)	
Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı: Eski Türk Edebiyatı			
Çalışmamızın konusunu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda yer alan T3560 numaralı Mecmû'atul-Eş'âr adıyla kayıtlı olan eserin 139-197 varakları arasının okunması, incelemesi ve transkripsiyonlu metin çalışması olmaktadır. Mezkûr çalışmada ilk önce mecmuanın 139-197 varaklarının tanıtımı konusunda bilgiler sunulmuş olup, sonraki sayfalarında da metnin transkripsiyonu edinmiş ve dîvânlar ya da ilgili akademik çalışmalarla karşılaştırılması yapılmıştır. Varılan sonuçlar kapsamında karşılaşılan mevcut farklar ise dipnot alanında yer almıştır. Ayrıca çalışmada yer alan ve kimliklerini tespit edebildiğimiz mezkûr şairlerin hayatı ve çalışmalarından oluşan çok kısaca biyografilerine de yer verilmiştir. Eserde on altı ile on dokuzuncu asırlar arasında yaşamış 78 şair ve 169 şiir mevcuttur. Bu şairlerin, ayrıca eserde kullanılan nazım şekilleri, manzumelerin bahirleri ve aruz vezinleri tablolar şeklinde gösterilmiştir. Çalışmada yer alan muhteva tablosu, öncelikle şiir mecmuaları olmak üzere cönkler de dâhil tüm mecmuaların ayrıntılı tasnif ve dökümlerinin yapılmasını hedefleyen Mecmuaların Sistemati Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak hazırlanmıştır. Çalışmanın son kısmında sonuç bölümü, kaynakça, tıpkıbasım ve özgeçmiş yer almaktadır.			
Anahtar Kelimeler: : Şiir Mecmuası, Dîvân Şiiri, MESTAP.			

Sakarya University

Institute of Social Sciences Abstract of Thesis

Master Degree	☐	Ph.D.	☐
Title of Thesis: MECMÜ' ATÜ'L-EŞ' ÂR, İstanbul University Rare Book Library Number: T3560 (139-197) (Examination-MESTAP Classification-Comparative Text)			
Author of Thesis: Khairullah ORTAQ Supervisor: Dr. Öğr. Üyesi Orhan KAPLAN			
Accepted Date: 13 June 2019		Number of Pages: 254(main body)+29 (app)	
Department: Turkish Language And Literature		Subfield: Classical Turkish Literature	
This study consists of analysing 139-197 of poetry journal numbered T3560 at İstanbul University Rare Books, and preparing the transcriptional text. In the study, firstly, is made introduction of the 139-197 pages of the journal, and then by making transcription of the text, comparative text is created with diwans or related academic studies. Existing differences according to the result of our Studies are shown in the footnote area. In addition, in this study, within the short biographies of the poets whose identities identified with their life and works are included. In the journal exist 169 poems and 78 poets who lived between the sixteen and the nineteenth centuries. These poets and poetry forms that they used with aruz prosody of the poems are given in tables. The table of contents included in the study is prepared in accordance with the Systematic Classification Project of Journals (MESTAP) which are aiming to make detailed classification and the inventory of all journals, including cönks, especially poetry journals. The last parts of the study included the results, references, facsimile, and a short biography of the author.			
Keywords: Poetry Journal, Classic Poetry, Mestap.			

GİRİŞ

Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda T3560 numarada kayıtlı Mecmû'atü'l-Eş'âr adıyla yer alan şiir mecmuasının 139-197 varakları içerisinde bulunan şairlerin manzumelerini belirleyip, bu manzumeleri yayımlanmış konu ile alakalı çalışmalarla kıyas yaparak var olan farklılıkları gün yüzüne çıkarmak, müellifi meçhul olan manzumeleri ise araştırmacıların dikkatine sunmak ve bu manzumelerin incelenmesini sağlamaktır. Şiir mecmuaları, farklı dönemlerde yaşamış ünlü şairler ve şiirleri hakkında bilgi bulabilmemize ve çeşitli sebeplerle şura tezkirelerine veya diğer kaynaklara girmemiş şairler ve şiirleri hakkında da bilgi edinebilmemize yardımcı olmaktadır. Bu nedenle çalışmamızın ilgili sayfaları içinde yer alan, hakkında pek fazla bilgi bulunmayan hatta birkaç şiiriyle tanınan şairlerin yeni şiirlerini gün yüzüne çıkartmak ve divan neşirlerinde bulunmayan ya da eksik olan yerlerin/kelimelerin mecmua çalışmamız vasıtasıyla eksiklerin tamamlanmasını sağlamak başlıca hedeflerimizdendir.

Çalışmanın Önemi

Mecmua çalışmaları Klasik edebiyat sahasında her zaman önemini korumuştur. Günümüze ulaşamamış şairlerin şiirlerini veya günümüze ulaşmış bir şairin elimizde olmayan şiirlerini bize sunması açısından değerlidir. Bildiğimiz ve divanı yayımlanmış bir şairin bilinmeyen bir şiirini veyahut şiirlerinin kelime/harf farklılıklarını ortaya çıkarması, bir yanlışlığı düzeltmesi öneminin altını çizmektedir. Bu çalışma ile yayımlanmış akademik çalışmalarla mecmuamızdaki şiirleri karşılaştırarak ortaya çıkan farklılık veya eksiklikleri dipnotta belirteceğiz. Bilinmeyen bir şiire/şaire rastlamamız durumunda, bunu akademik sahaya sunmayı hedefliyoruz.

Çalışmanın Yöntemi

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Koleksiyonu'nda T3560 numarada Mecmû'atül-Eş'âr adıyla yer alan mecmuanın yapısını meydana getirirken daha önceden

yayımlanan tez çalışmaları incelenecek ve bu yönde elde edilen bilgiler verilmeye çalışılacaktır.

Çalışmamız giriş bölümü de dâhil üç bölümden oluşacaktır. Giriş bölümünde çalışmamızın amacı, önemi, yöntemi, konusu ve çalışmamız süresince karşılaşılan zorluklar/problemler gibi konular ele alınacaktır.

Çalışmamızın birinci bölümünde T3560 künyeli mecmuanın iç ve dış özellikleri ile birlikte dil özellikleri de değerlendirilecek. Manzume sahipleri, manzumelerin nazım şekilleri ve bunların sayısını ihtiva eden şemalar hazırlanacaktır. Ardından kimliğini saptayabildiğimiz şairlerin hayatlarına dair bilgiler verilecektir.

Mecmuada yer alan şairler, manzumelerin ilk satırı, bu manzumelerin mecmuadaki şiir sıralaması, varak sırası, nazım şekli, kıyasta bulunmak için gözden geçirilen yapıtlar ve bu yapıtların sayfa sırası ayrıca tablolar halinde verilecektir. Ardından mecmuada kullanılan bahirlere ve vezinlere yer verilecektir.

Kıyasta bulunabilmek için kullandığımız yapıtları, alakalı taksirleri ile ele alıp bu taksirleri Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar adı altında belirtilecektir.

Çalışmamızın ikinci bölümde, metnin meydana getirilmesi hususuna bilgi verilecektir. Ondan sonra transkripsiyon ve yazımda izleyeceğimiz yöntemi açıklayıp metnin işaretler sistemine değinilecektir.

Üçüncü bölümde T3560 künyeli mecmuanın 139-197 varakları içerisinde yer alan manzumelerin transkripsiyonlu yapısı meydana getirilecek, manzumeler öncelikli olarak divanlar ve başka akademik çalışmalarla da kıyas yapılarak ortaya çıkan değişiklikler dipnotlarda belirtilecektir.

Çalışmanın sonunda, sonuç, kaynakça, tıpkıbasım ve özgeçmiş verilecektir.

Mecmuanın Konusu

Mecmuanın konusunu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Kataloğu'nda yer alan T3560 numaralı Mecmû'atül-Eş'âr ismiyle yer alan yapıtın 139-197 varakları arasının gözden geçirilmesine ek olarak transkripsiyonlu metin çalışması teşkil etmektedir. Şiir

mecmuaları, hakkında herhangi bir sebepten ötürü bilgi elde edemediğimiz şairler ve şiirlerine ait ipuçları verdiği için, ayrıca da dönemini edebî, kültürel ve sosyal anlayışını yansıtmaları bakımından Klasik edebiyat araştırmaları için önemli bir kaynaktır. Çalışmamızda öncelikle şimdiye kadar yapılan mecmua çalışmaları incelenip gerekli ön araştırmalar yapılacak ve çalışmamızda şiirleri bulunan şairlerin hayatları hakkında giriş kısmında kısaca bilgi verilecektir. Aynı zamanda giriş bölümünde çalışmamızın konusu ve çalışmamız süresince karşılaşılan problemler ele alınacaktır. Çalışmamızda gerek mecmuadan gerek mecmua düzenleyicisinden kaynaklanan hatalara veya eksikliklere gerekli müdahaleler yapıp dipnotta belirtilecektir. Çalışmamızın ilgili kısımlarında yer alan şiirlerin transkripsiyonlu metni oluşturulduktan sonra ilgili akademik çalışmalarla ve divanları yayımlanmış olan şairlerden divanlarına ulaşabildiklerimizin şiirleri divandaki biçimleriyle karşılaştırılarak farklılıklar veya eksiklikler dipnotta belirtilecektir. Adını bilmediğimiz bir şaire rastladığımız durumda bunu gün yüzüne çıkarmış olacağız.

Mecmuanın Tanımı ve Mecmuaların Önemi

Toplanmış, yığılmış, bir araya getirilmiş anlamlarına gelen mecmua, çeşitli kişilere ait veya çeşitli konularla ilgili yazı veya şiirlerin toplanmasından meydana gelen kitap, toplanıp düzenlenen şeylerin tamamıdır (Doğan, 2011: 890). Mecmualar, bilinmeyen şairlerin keşfedilmesi, tanınan şairlerin divanlarında yer almayan şiirlerin tespit edilmesi, yine tanınan şairlerin divanlarında yer alan şiirlerin kelime, mısra, beyit, bent eksileriyle farklarının ortaya koyulması, dönemin edebî zevkinin yansıtılması ve daha pek çok şeye açıklık getirilebilmesi bakımından edebiyat araştırmalarına büyük katkı sağlamaktadır. “Mecmualar edebiyat sahasında çok önemli bir eksikliği tamamlar. Edebiyat tarihinin temel kaynaklarına destek olduğu gibi tek kaynak olarak da fonksiyon üstlenir.” (Aydemir, 2007:

BÖLÜM 1: MECMÛ‘ATÜ’L-EŞÂR’IN TANITIM VE İNCELEMESİ

1.1. Mecmuanın Dış Özellikleri, Muhtevası ve Dil Özellikleri

Bu çalışmayı İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı olan şiir mecmuası oluşturmaktadır. Mecmuanın istinsah tarihi ve müstensihisi ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Nesih hattıyla yazılmış olan mecmuada toplamda 258 sayfa vardır. Bu çalışma ise mecmuanın 139-197 arası sayfalarından oluşmaktadır. Müstensih sayfaların her birini numaralandırmıştır. Bu çalışmanın metin kısmında müstensihin verdiği sayfa numarasına göre numaralandırma yapılmıştır. Mecmuanın orijinal metninde şiirler her bir sayfa iki sütuna bölünerek yazılmıştır. Her sütunda 18-20 civarında satır vardır.

Bu çalışmanın konusu olan mecmuada 78 şair, 169 şiir bulunmaktadır. 25, 41, 133 numaralı şiirlerde mahlas yoktur. Mecmuadaki şiirler karışık olarak verilmiştir. Belirli bir sıralama sistemi göze çarpmamaktadır. Aynı şairlerin şiirleri bazen alt alta sıralanmış bazen ise karışık halde verilmiştir. Şiirlerin başlıkları, mahlas beytindeki şair isimleri, eyzan, temme gibi ifadeler ve eyzan olan mısra ya da beyitler yazılırken kırmızı mürekkep kullanılmıştır. Şiirlerde; Güfte-i Niyâzî, Gazel-i Râgıb, Na‘t-ı şerîf-i Râsih, Muhammes-i Alî gibi başlıklar zikredilmiştir. Bazen de şairin adı zikredilmeyerek yalnızca şiirin türü veya şekli başlık olarak kullanılmıştır. Fakat bu konuda kimi yanlışlıklar yapılmış, bazı şiirlerin nazım şekilleri yanlış yazılmıştır. Örneğin şiirin nazım şekli gerçekte gazelken tahmis başlığıyla verilmiştir. Çalışmada bu yanlışlar dipnotta doğrusu gösterilerek düzeltilmiştir. Oluşturulan tablonun nazım şekli bölümüne de doğru şekilleri kaydedilmiştir. Genel olarak şairlerin isimleri başlık ve mahlas beytiyle uyushmaktadır. Sadece 81 şiirde mahlas beytiyle başlıktaki isim farklıdır. Bunun da divanlardan yola çıkarak düzeltilmesi yapılmış ve bu düzeltme dipnot olarak gösterilmiştir.

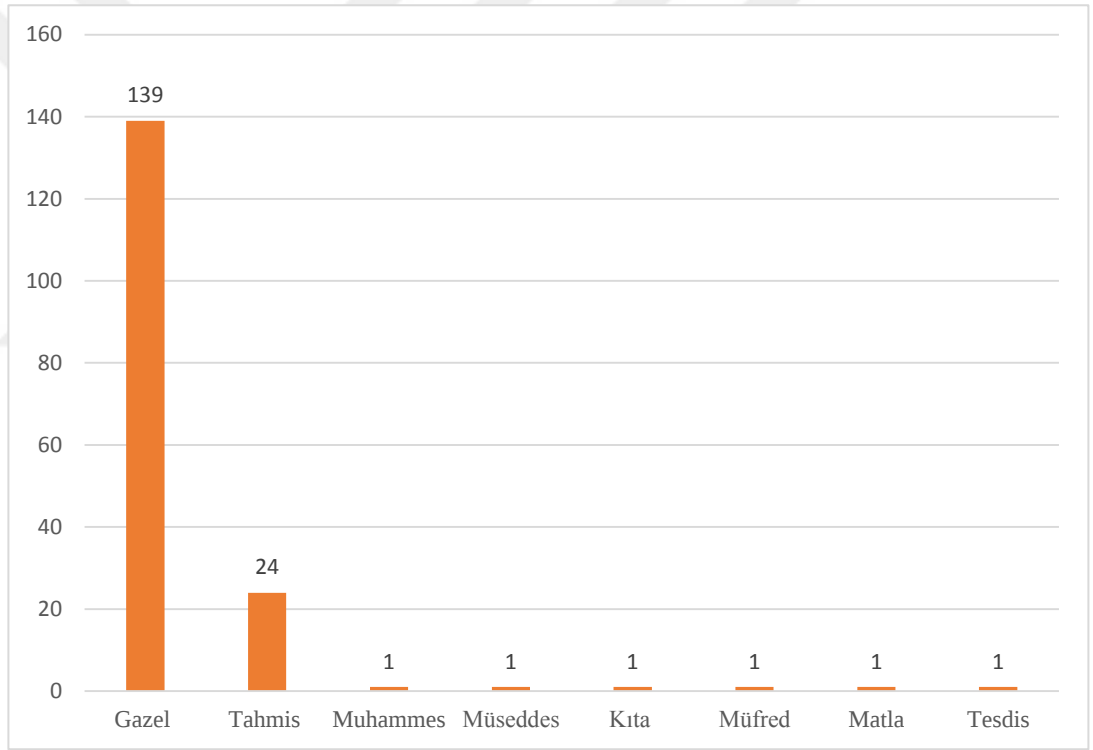
Mecmua, muhteva bakımından 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geniş bir zaman aralığında pek çok şairin şiirine yer vermektedir. Bu şairlere ve şiirlere bakıldığında belirli bir dönem ve yüzyıl yansıması olduğunu söylemek güçtür. Divan edebiyatı ve Tekke-Tasavvuf edebiyatına ait karışık şair ve şiirlere yer verilmiştir. Şairlerin ve şiirlerin seçiminde

belirgin bir sistem göze çarpmamakla beraber daha çok dini tasavvufi şiirler yazan şairlerle bu mahiyetteki şiirler bir araya getirilmiştir. Bu bakımdan gerek müstensihin gerekse yazıldığı dönemin dini tasavvufi şiir zevkini yansıttığı söylenebilir.

1.2. Mecmuada Yer Alan şairler ile Kullandıkları Nazım Şekilleri ve Sayısı

Bu çalışmaya konu olan şiir mecmuasında toplamda 169 şiir bulunmaktadır.

Bu şiirlerin nazım şekli dağılımı şu şekildedir: 139 gazel, 24 tahmis, 1 muhammes, 1 müseddes, 1 kıta, 1 matla, 1 müfred ve 1 tesdis.

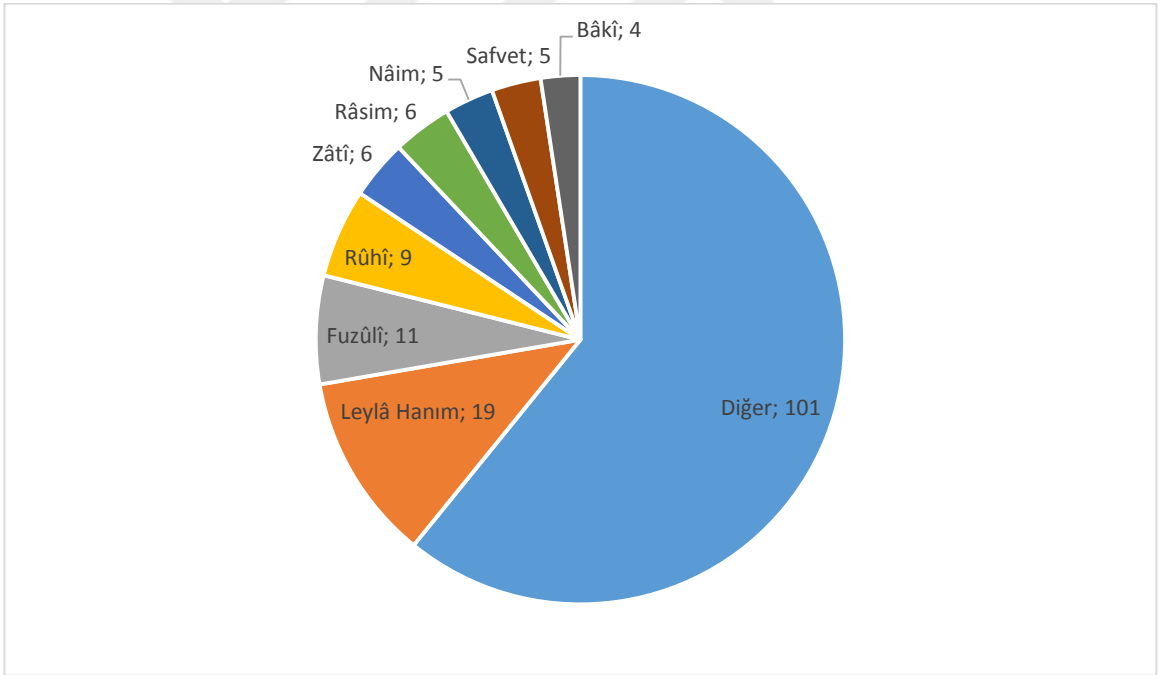

Şekil 1: Nazım Şekilleri ve Sayısı

Mecmuada en fazla şiiri bulunan şairler; Leylâ Hanım (19), Fuzûlî (11), Rûhî (9). Zâtî (6), Râsim (6), Nâim (5), Safvet (5) ve Bâkî (4)'dır. Fâik, Neşâtî, Ârîf, Fazlî, Fevrî, Cinânî ve Beyânî gibi farklı nazım şekilleriyle mecmuada birçok şiiri bulunan şairlerin yanı sıra, tek bir şiiriyle yer alan şairlerin sayısı da oldukça fazladır.

Örneğin, Alî, Usûlî, Rahmî, Hayâlî, Azerî, Raîf ve Nedîm başta olmak üzere toplamda 101 şairin, üç, iki ve birer adet şiiri yer almaktadır.

Şekil 2: En Fazla Şiiri Bulunan Şairler ve Sayısı

Grafikte de görüldüğü gibi şiir sayısı bakımından Leylâ Hanım, Fuzûlî, Rûhî, Zâtî, Rasîm, Nâim, Safvet ve Bâkî gibi 17. ve 18. yüzyıl şairlerinin şiirleri çoğunluktadır. Mecmuada 16. yüzyıl şairlerinin sayısı da oldukça fazladır. Ancak bu şairlerin genellikle üç, iki ve birer adet şiiri yer almaktadır.

Tablo 1

Sıra Nr.	Şairler	Nazım Şekli ile sayısı
1	Ahdî	1 Gazel
2	Alî	1 Tahmis
3	Arif	3 Gazel
4	Atâyî	1 Gazel
5	Azerî	1 Tahmis
6	Bâkî	4 Gazel
7	Behiştî	2 Gazel
8	Beyânî	2 Tahmis
9	Cinânî	2 Tahmis
10	Dânişî	1 Gazel
11	Emrî	1 Tahmis, 1 Gazel
12	Fâ'ik	5 Gazel
13	Fazlî	11 Gazel
14	Fehmî Bâbâ	1 Gazel
15	Fethî Sofyevî	1 Gazel
16	Fevrî	2 Gazel
17	Figânî	1 Gazel
18	Fuzûlî	2 Gazel
19	Gafûrî	1 Gazel
20	Gâlib	1 Tahmis
21	Güftî Edirnevî	1 Gazel
23	Hâletî	1 Gazel
24	Hatâyî	1 Gazel
22	Hayâlî	2 Gazel
25	Hüdâyî	1 Gazel
26	İzzet	1 Tahmis
27	İzzet Monlâ	1 Gazel
28	Kâmî Efendî	1 Gazel
81	Kime ait olduğu tespit edilememiştir.	1 Müfred, 1 Matla, 1 Gazel
29	Latîfî	1 Gazel
30	Leylâ Hanım	6 Tahmis, 1 Müseddes, 12 Gazel
31	Mecnûn	1 Gazel
32	Muhibbî	1 Gazel
33	Müdâmî	1 Gazel

34	Müşâtak	1 Gazel
35	Nâbî	1 Gazel
36	Nâdirî	1 Tahmis
37	Nâmî	1 Gazel
38	Nâ' im	5 Gazel
39	Nâtık	1 Tahmis
40	Nedîm	1 Gazel
41	Nef' î	1 Kıt' a
42	Nef' î	2 Gazel
43	Nesîmî	2 Gazel
44	Neşâtî	3 Gazel
45	Neşâtî	2 Gazel
46	Neş' et	1 Gazel
47	Nihânî	1 Gazel
48	Pertev Paşa	1 Gazel
51	Râgıb Paşa	1 Tahmis, 1 Muhammes, 2 Gazel
49	Rahmî	1 Tahmis
55	Râmîz Paşa	1 Gazel
50	Râ' if	1 Tahmis
52	Râsim	6 Gazel
58	Ref' î	1 Gazel
53	Rızâ	1 Gazel
54	Rîzâyî	1 Gazel
57	Rûhî	9 Gazel
56	Rüşdî	1 Gazel
65	Sâdık	1 Tahmis
63	Sadrî	1 Gazel
60	Safvet	1 Tahmis, 4 Gazel
62	Salâhaddin	1 Gazel
66	Sânî	2 Gazel
59	Sânî Paşa	1 Gazel
64	Sun' î	1 Gazel
61	Sûzî	1 Gazel
67	Şûhî	1 Gazel
68	Tîgî	1 Tesdis
70	Ulvî	1 Gazel
69	Usûlî	1 Gazel
72	Vahîd Bûrsevî	1 Gazel
71	Vehbî	1 Tahmis, 1 Gazel

73	Veysî Efendi	2 Gazel
75	Yahyâ	2 Gazel
76	Yakînî	1 Gazel
74	Yetim	1 Tahmis, 1 Gazel
80	Zâfî	1 Gazel
79	Zâtî	6 Gazel
78	Zihnî	1 Gazel
77	Zülâlî	1 Gazel

1.3. Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler ve Sayısı

1.3.1. Aruz Vezinleri ve Bahirleri

1.3.1.1. Remel Bahri

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

T.4, T.7, T.18, T.21, T.22, T.25, T.28, G.38, G.44, G.54, G.48, G.49, G.53, G.56, G.57, G.58, G.60, G.61, G.62, G.63, G.64, G.65, G.69, G.70, G.71, G.72, G.73, G.74, G.75, G.76, G.77, G.88, T.90, G.94, G.95, G.96, G.97, G.98, G.102, G.104, G.105, G.109, G.110, G.114, G.115, G.119, G.120, G.121, G.122, G.125, G.127, G.128, G.129, G.130, G.131, G.132, G.137, G.140, G.142, G.144, G.148, G.149, G.150, G.155, G.157, G.158, G.162, G.165, G.168.

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün

G.151, G. 154, T.27.

Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlâtün Fe'îlün

T.3, T.8, T.16, T.19, Msd.20, T.24, Mhs.30, G.31, G. 32, G.37, G.39, G.46, G.50, G.55, G.68, G.80, G.81, G.87, T.89, G.99, G.100, G.105, G.107, G.108, G.112, G.113, G.136, G.139, G.141, G.159, G.164, G.166.

1.3.1.2. Hezec Bahri

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

T.1, T.2, T.5, T.6, T.9, T.10, T.12, G.13, G.14, T.15, B.23, T.29, G.33, G.34, G.35, G.36, G.40, G.43, G.47, G.51, G.59, G.67, G.78, G.79, G.82, G.83, G.84, G.85, G.86, G.91, G.101, G.103, G.116, G.117, G.118, G.123, G.124, G.126, G.133, G.134, G.135, G.138, G.146, G.153, G.161, G.167, G.169.

Me'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

Tes.11, T.17, G.26, G.42, G.54, G.66, G.143, G.145, G.147, G.163.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Feûlün

B.41, G.52, Kt.92, G.152, G.153, G.16

Tablo 2

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayı
1	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün	69
2	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün	46
3	Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün	32
4	Me'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün	10
5	Mefâ'îlün Mefâ'îlün Feûlün	6
6	Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün	3

1.4. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Biyografileri

Çalışmayı oluşturan şiir mecmuasında toplam 78 şair vardır. Bunlardan Beyâmî, Sâdık, Tîgî, Râsim, El-hac Ebubekir Paşa, Rizâyî, Nâtık, Yetim, Nihânî, Şûhî, Mecnûn, Müdâmî, Selahaddin, Rüşdî, Fehimî Baba, Fethi Sofyevî, Vahîd Bürsevi, Danişî, Zafî, Sadrî, Yakînî olmak üzere 21'nin kaynaklarda ismine dahi rastlanamamıştır. 57 şairin ise kaynaklarda isimleri görülmekle beraber birden fazla aynı mahlastan şair olması nedeniyle mecmuada yer alan şairin bunlardan hangisi olduğu tespiti yapılmamıştır. 16 yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geniş bir aralığa ait olan bu şairlerin kimliği tespit edilip biyografileri aşağıda verilmiştir.

Ahdî (?/ 1593-94)¹: Şairliği ve eserleriyle tanınmış olan Ahdî Mevlânâ Şemsi'nin oğludur. Bağdat'ın önde gelen âlemlerinden olup Ahdî'nin nasıl yetişmiş devresi hakkında hiçbir bilgiye sahip değiliz. Çoğu şairler olduğu gibi Ahdî'nin de İstanbul'a gitmek sevdası başına düşmüş ve on bir sene süren bir yolculuğa çok sevdiği bir şair arkadaşı ile birlikte 1553 tarihinde başlamışlardır. Osmanlı ülkesine gelip Kanuni'nin oğlu şehzade Selim'in yardımına sahip olarak Halep'e gelip Maraş'ta kışlamaya memur olmuştur. Ahdî 971 (1564) tarihinde Osmanlı ülkesini seyahat ettikten sonra ve şehzade Selim'in kendisine ettiği yardımlar ayrıca nüfuz sahibi ve büyük şahsiyetler ile tanışmasına rağmen ara sıra gurbetten çektiği ıstıraplardan şikâyet ederek Bağdat'a dönmek üzere İstanbul'dan ayrılmıştır. Gülşen-i Şuara'nın önemi büyük imparatorluğun doğu bölgesinde mevcut olan şairleri tespit etmiş olmasıdır. Bu tezkirede yer alan şair sayısı 150'yi aşmaktadır. Ahdînin 1002 (1593-94) yılında öldüğü bildirilmektedir. Eserleri: Gülşen-i Şuara ve Dîvânçe.

Ârif ²: Ârif Ali hakkında kaynaklarda fazla bilgi yoktur. Dânişmendnâme'nin ikinci versiyonunu kaleme alan Türk edebiyatının bir şairi olarak tanınmaktadır. Sultan Murad'a Dânişmendnâme'yi takdim ettiğinde çeşitli hadliyeler elde etmiş ve Ârif Ali ismiyle tanınmış tımar sahiplerinden biridir. Bazı beyitlerinden anlaşıldığına göre adının Ali, lakabının Molla Ârif olduğunu bilmekteyiz. Mollalığına dair bir bilgi yoktur ama şiirlerinde Ârif mahlasını kullanmaktadır. İyi bir medrese tahsili gördüğü söylenmektedir. Uzun bir

¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ömer Faruk Aksûn, **DİA**, C. 1, İstanbul 1988, s.509-514.

² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, **DİA**, C. 3, İstanbul 1991, s. 362-363.

ömür sürdürdüğünü ve 762'de (1360-61) tarihinde eserini kaleme aldığı kaynaklarda belirtilmektedir. Eseri: Dânişmendnâme.

Atâî (1583-1635)³: Nevîzâde Atâî 1586 yılında İstanbul'da doğmuş. Nevî Yahyâ Efendi'nin oğludur. Atâî III. Mehmed devrinin meşhur ve tanınmış şair ve âlimlerindendir. İlk tahsilinin babasından tahsil etmiştir. Atâî medrese derslerinin tamamladıktan sonra Zekerîyyâzâde Yahyâ Efendi'nin yardımıyla Canbaziye medresesi müderrisliğine atanarak orada ders vermiştir. Atâî müderrisliği bırakarak kadılığa başvurmuş Lofça kadılığında görevlendirilmiştir. Atâî kaynaklarda güzel konuşan, mükteli ve alaycı bir insan olarak tanıtılmaktadır. Atâî 1635 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir. Eserleri: Dîvân.

Âzerî (?/ 1585)⁴: Hayatı hakkında daha fazla bilgi bulunmamaktadır. Babası Mualimzâde Ahmed Efendi ve kardeşi ise Mehmed Çelebi'dir. İsmi İbrâhim Çelebi, şiirlerine daha çok Âzerî mahlasıyla veya Mualimzâde nesebiyle anılmıştır. Dervîşane bir hayatı olan şair medrese tahsilini Ebûssâid Efendi'den tahsil etmiştir. Riyâzî, Âzerî'nin güzel birisine tutulduğunu ve bu sebeple Konya'ya kadar gittiğini yazmaktadır. Bir tarih manzumesi yazan Âzerî Hüma'ya vefat etmiş ve arkadaşı Hîmîd Çelebi ile birlikte Hümaya'da yüksek bir yerde defnedilmiştir. Eseri: Divan.

Azmîzâde Mustafa Hâletî (1570/ 1631)⁵: İstanbul'da doğan Hâletî şair ve âlim bir kişidir. Babasının ismi Azmî Efendi'dir. Mezkûr şair medrese tahsilini bittirdikten sonra adım adım yükselerek 1600'de Süleymaniye müderrisi olmuş ve daha sonra Şam ve Kahire kadılığına tayin edilmiş, bir süre sonra azledilerek Bursa kadılığına tayin edilmiştir. Kaynaklara göre çok hoşsohbet, dürüst, âdil, iyiliksever ve cömert bir insan olduğunu bildirmektedir. Hâletî aynı Ömer Hayyam gibi rubâînin gerçek ustası olarak kendi devrinde hemde sonraki yüzyıllara kadar kabul edilmiştir. Hâletinin toplam 1000 civarında rabâîsi bulunmaktadır.

Bâkî (1526-27/1600)⁶ Asıl adı Mahmud Abdülbâkî olan, divan şairleri arasında önemli bir yer alan şair İstanbul doğumludur. Şair, ilme olan isteği neticesinde de medrese eğitimi görmüştür. Kadızade Şemsettin'den ders almıştır. İlerleyen yıllarda kendisi de çeşitli medreselerde görev yapmıştır. Yaşamı boyunca II. Selim, Kanuni Sultan Süleyman, III. Murat ve II. Mahmut olmak üzere dört padişah zamanına şahitlik yapmıştır. Kendisi için

³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk İpekten, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s.40-42.

⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cihan Okuyucu, **DİA**, C.4, İstanbul 1991, S.325-326.

⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Haluk İpekten, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s.348-349.

⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet Çavuşoğlu, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s. 537-540.

şairlerin sultanı manasına gelen “Sultanu’ş-Şuara” denilmiştir. Mahmud Abdülbâkî doğduğu yer olan İstanbul şehrinde Edirnekapı dışındaki mezarlıkta toprağa verilmiştir.

Beyânî (1075/1664-1665)⁷: Adı Ahmed soyadı Beyânî olarak geçmektedir. Beyânî Arapça bir kelimedir ve Beyânî mahlası açık söyleyen, beyan ilminden anlayan anlamlarına gelmektedir. Babası Abdurrahman’ın, bilgilere göre müderris olduğu ve değişik medreselerde ders verdiğini anlatmaktadır. Beyânî Afyon ilinde Şuhut kasabasında doğmuştur. Beyânî ilk eğitimini Bursa’da görmüş daha sonra eğitimini İstanbul’da sürdürmüştür. Beyânî medrese eğitiminden sonra müderrislik ve daha sonra kadılık yapmıştır. Beyânî 1664-1665 tarihinde İstanbul’da ölmüş ve Edirnekapı dışında bir yere gömülmüştür. Şairin ölüm sebebi hakkında herhangi bir bilgiye sahip değiliz.

Bihîştî (?/1571)⁸: Behîştinin kaynaklarda ismi Abdûlmuhsin El-Vizevî diye anılmaktadır. Bihîştî Vize’de doğmuş ve tahsilinden sonra Çorlu’ya geçmiş bu sebeple onu “ Çorlu Vâizi” veya “Çorlulu Vâiz” demişlerdir, hemde başka aynı mahlaslı şairler ile karışmasını maksadıyla Bihîştî-i Vâiz ve Bihîştî-i Sâni diye anılmıştır. İstanbul’da giderek Merhaba Çelebi, Molla Sinan ve Şeyhülislam Sâdî Efendi gibi âlimlerden ders almıştır. Bihîştî Çorlu’da iken vefat etmiş, dîvânı dâhil birçok eserler bırakmıştır.

Cinânî (?/ 1595)⁹: Asıl adı Mustafa, babasının adı Mehmed’dir. 16. yüzyılın önemli divan şairlerinden sayılmaktadır ve mezkûr şair Cilâü’l-kulûb adlı mesnevisinde kendi mahlasını Cinânî diye yazmakta olan şair çok küçük yaşta iken medrese tahsilini tamamlamış ve İvaz paşa medresesine müderris olarak göreve başlamıştır. Türkçe, Farsça ve Arapça şiirler yazan Cinânî hem de hat sanatıyla meşgul olmuştur. Görev sırasında vefat eden Cinânî Hamza Bey mezarlığında defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Emrî (?/1575)¹⁰: Asıl ismi Emrullah olup eserlerinde Emrî Çelebi veya Emrullah Çelebi diye yazılmaktadır. Ailesi hakkında hiç bilgimiz olmayan Emrî kitabet vazifesi ile meşgul olmuştur. Edirne kadısı Ali Çelebi’nin himayesi ile Yıldırım Bayezid Medresesi’nin tevliyet hizmetinde bulunmuştur. Emrî tezkire sahiplerinin yakından tanıdığı bir şairdir ayrıca Emrî divân şiirinin muamma ve tarih düşürme sahalarında üstat olarak kabul edilmiş

⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Baş pınar, Beyan-ı Divânı, s,9-12.

⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Uzun, **DİA**, C. 6, İstanbul 1992, s, 145-146.

⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Cihan Okuyucu, **DİA**, C.8, İstanbul 1993, S,11-12.

¹⁰ T. C. Kültür ve turizm bakanlığı. Emrî divan-ı, Mehmed A, yekta saraç, s, 3-5.

bir şairdir. Emrî Edirne’de doğmuştur. Emrî muamma alanında Divân edebiyatının en önde gelen isimlerinden biridir. Emrî’nin sultanü’ş-şuara olarak şöhret kazındığı görölmektedir. Emrî kaynaklara göre esrar içmekten dolayı 983 (1575) tarihinde Edirne’de vefat etmiştir.

Evsâf-ı İstanbul adlı eserinde mezkûr şairin 895-896 (1490-1491) yıllarında doğduğunu yazmaktadır. Kastamonu’da doğan şair öğrenimini de aynı şehir de tamamlamıştır. Yirmi yaşındayken iş bulmak amacıyla İstanbul’a giderek on beş seneye kadar mezkûr şehirde kalan Latîfî devrin defterdarı olan İskender sebebi ile mensur bahariye sunduğu dolayısıyla Belgrad imaretinin kâtipliğine tayin edilmiş, devrin hükümdarından ve devlet adamlarından umduğu ilgiyi görmemiş ve yazdıklarının halk arasında beğenildiğini ve eserlerinin padişah tarafından takdir edilse de her bir kaside sunduğunda başka şairlerden daha çok az ihsan gördüğünü öğrenmekteyiz. Latîfî 1582 yılında Mısır’dan Yemene giderken geminin batması sebebiyle boğularak vefat ettiği bildirilmektedir. Eserleri: on iki adet telifi olduğunu söyleyen Latîfî’nin en önemli eseri ise Tezkiretü’ş-şuarâ’dır.

Faik (1876-1960)¹¹: Said Paşa’nın küçük oğlu asıl adı Mehmed Faik ve Servet-i Fünûn devri edebiyatçılarından olan Süleyman Nazif’inin kardeşidir. Diyarbakır’da doğdu ve ilköğrenimini de orada tahsil etti. 1901 yılında Mekteb-i Mülkiye’den mezun olmuştur. Fransızca, Arapça ve Farsça bilen şair çok küçükken şiir ve edebiyata sevgi ve zevkle meşgul olarak emeklilik yıllarında çoğu zamanını bu alana sarf etmiştir. Ankara’da ölen şair bir Ekim 1950’de İstanbul’da Zircirillikkuyu’daki Asrî Mezarlık’ta Abüllhak Hâmid’nin yanında gömülmüştür. Eserleri: Şiir Kitapları, Fânî Teselliler, Elhân-ı Vatan ve Mektuplarıdır.

Fazlî (?/1564)¹²: Asıl adı Mehmed’dir. Babasının adı Sarac İstanbul’da doğdu. Esmer olduğu sebebiyle Kara Fazlî diye anılmış ve diğer isminin kaynaklarda Ali olduğunu bildirmektedir. Fazlî Zâtî’nin talebelerinden, Farsça ile Arapça’yı Üslüplü Riyâzî’den öğrenmiş. Türkçeyi çok iyi kullanan Gül ü Bülbül mesnevisiyle ünlü olan şair çok sayıda mektup yazarak zamanın önde gelen şöhretli münşiler arasında yerini bulmuştur. Kaynaklarda 1564 tarihinde vefat ettiği bilinmektedir. Eseri: Dîvân.

¹¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. İsmail Parlatır, **DİA**, C. 12, İstanbul 1995, s. 100-101.

¹² Şair hakkında ayrıntılı b-lgi için bkz. Hasan Aksoy, **DİA**, C. 24, İstanbul 2001, s. 360-361.

Fevrî (?/1571)¹³: Hıristiyan aileye mensup olan Fevrî Arnavutluk'un Adriyatik kıyısında doğmuş, hayli küçük yaşta iken devşirme usulü ile İstanbul'a getirilmiş ve İslâm dinine girdikten sonra Ahmed ismini almıştır. Fevrî şairliğinin yanı sıra aynı zamanda hattat ve âlim olarak da şöhret kazanmıştır. Türkçe, Farsça ve Arapça dillerinde kolayca bir şekilde şiir söyleyebilmektedir. Dilinin kendi devrine göre oldukça sade olduğu tezkirelerden öğrenilmektedir. Fevrî dönemin en tanınmış âlimlerinden Dursun Efendi, Abdülbâkî Efendi ve Taşköprizâde Efendi'den ilim tahsil etmiştir. Nisan 1571'de Şam'da vefat eden Fevrî'nin mezarı İshak Çelebi'nin ayakucundadır. Eseri: Dîvân.

Figânî (1505/ 1532)¹⁴: Asıl adı Ramazan olup Trabzon'da doğmuştur. 1505 yılı Figan'ını doğum tarihi olarak tahmin edilmektedir. Şiirlerinden ve bazı kaynaklardan ciddi bir eğitim gördüğü anlaşılmaktadır. Çok genç yaşta iken şiirlerinde Hüseyinî ve daha sonra Figânî mahlasını kullanmıştır. Figânî çok genç yaşta iken çağının büyüklerine kasideler sunarak gazelleri ile meşhur olmuştur. Kendisinden sekiz kaside 107 gazel ve iki tahmis miras bırakan Figânî çok genç yaşta iken öldürülmüştür. Eseri: Divançe.

Fuzûlî (?-1556)¹⁵: Şairin nerede, ne zaman doğduğu bilinmemektedir. Fakat Hilde doğmuş olabileceği düşünülmektedir. Başka bir rivayette ise Fuzûlî'nin, Türkçe divanının önsözünde Irâk-ı Arab'da doğup büyüdüğünü, bütün ömründe başka bir memlekete gitmediği yazılmaktadır. Bu bilgi Fuzûlî'nin Kербela'da doğduğu hakkında Riyazî'nin verdiği bilgiyi kuvvetlendirmiştir. Asıl adı Mehmed, babasının ise Süleyman'dır. Fuzûlî'nin gençliğinin nasıl geçtiği net olarak bilinmediğinden aldığı eğitim de tam olarak bilinmemektedir. Yazmış olduğu şiirler düşünülecek olursa iyi bir eğitim aldığı açıkça görülmektedir. Fuzûlî'nin hemşerisi ve çağdaşı olan ve ölümüne bir de tarih söyleyen Ahdî, onu bilgi ve fazilet sahibi, hemdese, hey'et, hikmet, tefsir ve hadis bilgilerine sahip, şûh tabiatlı, sohbeti tatlı bir zat olarak övüyor.¹⁶ Şairin öldüğü tarih bilirse de nerede defnolunduğu bilinmemektedir. Irak'ta ortaya çıkan bir veba salgını neticesinde hayata veda etmiştir. (H.963).

¹³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mehmet kalpaklı, **DİA**, C.12, İstanbul 1995, s, 505-506.

¹⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, **DİA**, C. 13, İstanbul 1996, s,57-58.

¹⁵ Abdülbaki Gölpınarlı, Fuzûlî Divanı, İstanbul: İnkılâp Yay, 2005, s. XVII.

¹⁶ Abdülbaki Gölpınarlı, Fuzûlî Divanı, İstanbul: İnkılâp Yay, 2005, s. XIX.

Gafûrî (1880-1934)¹⁷: Mecid Gafûrî Tatar Türklerinin tanınmış büyük yazar ve şairi olup 1880 tarihinde dünyada gelmiştir. İlk tahsilinin babasından alan Gafûrî Troiski'deki Resûliye medresesinde okuyarak 1901'de Kırgız ve Kazak bölgelerinde öğretmenlik yapmış olan şair bu sebeple Tatar, Kazak ve Kırgızları yakından tanımış olmuştur. Gafûrî Tatar ve Başkırdistan halkının en çok sevilen şairlerinden biri olarak anılmaktadır. Gafûrî Çağatay ve Kazak edebiyatının etkisi ve Kazak şairi olan Akmolla'nın tesiri altında kalarak ilk dörtlüklerden oluşan şiirlerini yazmıştır. Hayat merdivenleri ve kara yüzler adlı romanlarının içerin konuları onu dinden çıktığını delillerindendir. Adı anılan eserlerine cihat ve hayatı gayrı meşru diyerek tasvip etmek amacıyla yazmıştır. Birçok eser bırakan Mecid Gafûrî 28 Ekim 1934'te Ufa'da vefat etmiştir.

Gâlib (1757/1799)¹⁸: Şeyh Gâlib 1757(H 1171) de İstanbul'da doğmuş. Asıl adı Muhammed Esad'dır. Bu ismi şeyhi Kûçek Muhammed Dede ve halefi Seyyid Ebubekir Dede'nin tavsiye ettiği söylenmektedir. Babası Mustafa Reşit Efendi ve annesi ise Emine Hatundur. Muhammed Esad ilk ve esaslı tahsilini babası Mustafa Reşit Efendi'den kesp etmiştir ve sadece maddi ilimleri değil belki de manevi ilimleri de tahsil etmiştir. Şairimiz dönemin Esad isimli şairlerden farklı olduğunu göstermek için daha sonra "Gâlib" mahlasını kullanmıştır. 42 yaşında iken 4 Ocak 1799'da vefat etmiştir. Eseri: Dîvân.

Gelibolulu Mustafa Efendi (1541/ 1600)¹⁹: 15 Nisan 1541 yılında doğmuştur. Gelibolulu Mustafa'nın mahlası Alîdir. Mezkûr şairin ilk eseri Mihr ü Mâh olup bu eseri Şehzâde Selim'e (II Selim) sunduktan sonra Şehzade'nin divan kâtibi olmuştur. Risâleler, tarih ve yoğun edebî faaliyetleri ile büyük şöhret kazanmıştır. Alî'nin ilk tarih kitabı Nâdirü'l-Mehârib'de şehzade Selim ile Bayezid arasındaki savaş ile Selim'in cülusuna kadarki olaylar anlatılmaktadır. Mezkûr şairin oldukça sade dille yazılmış olan çok önemli eseri ise Kûnhü'l-ahbâr'dır. Eser dört bölüme ayrılmıştır. Alî tüm edebi kudrettine rağmen aynı zamanda iyi bir hattat olduğu söylenmektedir. Halep, Mısır, Trabzon ve Şam'da farklı ve resmi görevlere atanmıştır. 1600 yılında Cidde Suncakta iken vefat etmiştir. Eseri: Dîvân.

¹⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Feram Karacan, **DİA**, C. 13, İstanbul 1996, s, 287-288.

¹⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Şeyh Gâlib Divânı, Akçağ, Dr. M, Muhsin kalkışım, Trabzon, 1992, s,14-25.

¹⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bekir Kütürkoğlu, **DİA**, C.2, İstanbul 1989, s, 414-416.

Gerçek adının Ömer olduğu ve Erzurum'un Hasankale ilçesinde doğduğu bilinmektedir. Çocukluğunda sağlam bir Arapça-Farsça bilgisi aldığını da şiirlerinde bakarak rahatlıkla söyleyebiliriz. Şairin soylu bir aileden geldiği ve babasının da kendisi gibi şair olduğu yine bilinenler arasındadır. Nefî yazmış olduğu hicivler dolayısıyla öldürülmüştür.

Güftî (?- 1677)²⁰: Asıl adı Âli'dir. Yazar ve divan şairi olan Âlinin nerede öldüğü bilinmemektedir. Mezkûr şairin hayatı hakkında bilgimiz çok azdır. Edirne'de doğmuş ve tahsilini de orada almış tezkire yazarlığı ile meşhur olan şair 40 Akçe ile muallim olmuş ve muallim görevinden azl edilerek hemen ardından kadılık görevinde tayin edilmiştir. Bu görevde uzun zaman kalmıştır. Güftî'nin gazel ve rubâide çok başarılı olduğu söylenmektedir. Ayrıca edebiyat ve sanat alanında yetenek ve kabiliyetini göstermiştir. Eserleri: Tezkiresi ve Dîvân.

Hâletî 30 Mart 1630 tarihinde vefat etmiş İstanbul'da kendi yaptırdığı okulun bahçesinde defnedilmiştir.

Hatâî (1501-1524)²¹: Hatâî 17 Temmuz 1487'de Erdebil'de doğmuş. Babasının adı Haydar ve annesinin ismi ise Âlem Şah Halime Begüm'dür. Hatâî mahlası ve Şah İsmâil ise ismidir. Hatâî âzeri edebiyatının en önemli şairlerindendir. Şah İsmail Azeri edebiyatının gelişmesi için çok önemli rol oynamıştır. Hatâî daha on beş yaşında iken şiir yazmaya başlamış ve bu yaşta güçlü bir devlet kurmuş. Şairin Nesîmî ve Ali şîr Nevâyî'nin eserlerini okuduğu anlaşılmaktadır. Şairin sürekli hayatı savaşlarla geçmesine rağmen hiçbir zaman şiir dünyasından uzak kalmamıştır. Şah İsmail sanat değeri çok yüksek şiirler yazmış ve Bağdat'ı fethettiğinde Fuzûlî ile tanışmıştır. Hatâî henüz bir yaşındayken babasının kaybetmiş ve çok zorluklar çekmiştir. 1507 yılında Şah İsmail hâkimiyetini Osmanlı topraklarına kadar genişletmeye çalışmıştır. Hatâî çok sağlam vücutlu ve kuvvetli bir devlet adamı olarak anılmaktadır. Eseri: Dîvân.

²⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Kâşif Yılmaz, **DİA**, C. 14, İstanbul 1996, s.218-219.

²¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Tufan Gündüz, **DİA**, C. 38, İstanbul 2010, s. 256.

Hayâlî Bey (ö, 964/1556-57)²²: Asıl adı Mehmed olan Hayalî Bey'in lakabı Bekâr Memir'dir. Vardar Yenicesi'nde Selanik'in kuzey-doğusunda doğmuştur ve doğum tarihi bilinmemektedir. Mutasavvıf bir şair olan Hayalî Bey ilk tahsilini Prizren'de yapmıştır. Hayâlî Bey'in en önemli vasfı istiğna sahibi olmasıdır ve Âşık Çelebi onun bu hususiyetini överek uzun uzun anlatmıştır. Uzun zaman bekâr kalan şairin daha sonra evlendiği ve bu evlilikten iki çocuk sahibi olduğu bilinmektedir. Hayâlî Bey 964/155-57 tarihinde Edirne'de vefat etmiştir. Kendisi yaptırmış olduğu Lâleli maruf çeşmenin sol tarafında gömülmüştür. Eseri: Dîvân.

Hayretî (?/1534)²³: Adı Mehmed veya Mehmed Çelebi ve kaynaklarda Mehmed Şah olarak geçmektedir. Vardar Yenicesinde doğan şairi hayatı hakkında fazla bilgiye sahip değiliz. Âşık Çelebi'nin anlattığına göre ömrünü sipahi biri olarak sürdürmüştür. Hayretî bir ara İstanbul'a kalarak Usûlî ve Garîbî ile ortak meclislerde bulunmuştur. Hayretî halk arasında aruza çok hâkîm ve başarılı bir şair olarak tanınmaktadır. Eseri: Dîvân.

Hûdâyî (1541-1628)²⁴: Adı Aziz Mahmud Hûdâyî. 1541 yılında Şereflikoçhıracı'da doğmuştur. İlk tahsilini Sivrihisar'da kesp etmiştir. Hûdâyî İstanbul'a giderek küçük Ayasofya medresesine medrese tahsilini Nâzızâde Ramazan Efendi'nin öğrencisi olarak bitirmiş. Mutasavvıf ve şair yönleriyle tanılan Hûdâyî Celvetiyye tarikatının kurucusudur. Hûdâyî halktan sultanlara kadar geniş bir tesir halkası meydana getirmiştir. Bu konuda Evliya Çelebi “yedi padişahın Hûdâyînin elini öptüğünü” belirtmektedir. Aziz Mahmud Hûdâyî 1628 yılında Ekim ayında vefat etmiştir. Eserleri: Otuz kadar Arapça ve Türkçe eseri bulunmaktadır.

İzzet (1692/1734)²⁵: Gerçek adı Ali'dir İzzet onun mahlasıdır. İstanbul'da veya Edirne'de dünyaya gelen şairin doğum tarihi 1130 (1692) yılı olarak kabul olmaktadır. Babası Damat Mehmed Paşa'nın aracılığıyla defterdar mektupçusu ve baş defterdar vekilliğine getirilmiştir. Birçok göreve yapmış olan Ali Efendi vezirlik pâyesine kadar yükselmiştir. İzzet Ali Paşa iyi bir devlet adamı ve hayırsever bir insan olarak anılmaktadır. Ali Efendi daha sonra İran'a karşı Revan cephesine serasker olarak tayin edilmiştir. Genç yaşta iken Revan cephesinde ölmüştür ve oradaki Sâliha Sultan Camii hazîresine defnedilmiştir. Lâle

²² Hayâlî Bey divanının tahlili, Cemal kurunaz, Divânlar dizisi, İstanbul 1996, s, 19-31.

²³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa Tatcı, **DİA**, C. 17, İstanbul 1998, s, 61-62.

²⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hasa kâmil yılmaz, **DİA**, C. 4, İstanbul 1991, s,338-340.

²⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nurettin Albayrak, **DİA**, C. 23, İstanbul 2001, s, 556-557.

Devri'ndeki tercüme faaliyetlerine katılmış olan mezkûr şair döneminin büyük âlim ve şairlerindendir. Ali Paşa'nın Farsça ve Arapça dilini ileri bir seviyede bildiği söylenmektedir. Eseri: Dîvân.

Kâmî Efendi (1805-1884)²⁶: Adı Muhammed Şaban Kâmî Efendi mutasavvıf bir şair ve Rifâilik tarikatının temsilcisidir. Diyarbekirde doğan Kâmî Efendi 19. yüzyılın en meşhur şahsiyetlerinden ve şüphesiz ki birçok ilim ve sanat erbabına feyiz kaynağı olmuştur. Kâmî Efendinin babası Hoca Ahmedir, Kâmî Efendi çok çeşitli ilimlere vakıf olarak kedisinden ilgi göstermiş ayrıca hat ve mûsikiye çok meyli olmuştur. Kâmî Efendinin doğum ve vefat ettiği yer hakkında bilgi veren kaynaklarda onun Diyarbekir de doğmuş ve orada vefat ettiği bildirilmektedir. Eserleri: Mevlid-i Nebî, Kaside-i Kamisiyye, Medhiye-i Hasan ve Hüseyin, Risale-i Asakiril- Mansuriyye.

Kanunî Sultan Süleyman 46 yıllık hükümdarlığı zamanında siyasi, askeri, kültürel ve birçok alanda Osmanlı devletini zirveye taşımış ve en parlak dönemini yaşatmıştır. “ Kanunî hem hareket hem gönül adamı hem de kanun yapıcısı olarak ününü bütün dünyaya duyurdu. Ona Avrupalılar muhteşem lakabını taktılar. Kanun yapıcısı olarak da Amerika Birleşik Devletleri'nin Washington'daki Temsilciler Meclisi salonunda tavanı süsleyen 24 kanun yapıcısı rölyefinin 17.si olarak yerini aldı. Osmanlı hükümdarlarının birçoğu gibi Sultan Süleyman şiir yazmıştır. Muhibbî mahlasını kullanan hükümdarın mürettep bir Divan'ı vardır. Kanuni Sultan Süleyman, devrin şairlerini ve ilim adamlarını da korumayı ihmal etmemiştir.

Kâşif-i esrâr-ı İlâhî Ömer

Keçecizâde İzzet Molla (1785/1829)²⁷: Asıl adı Mehmed İzzet'tir. Kazasker Mehmed Sâlih Efendinin oğlu Keçecizâde İzzet Molla 1200/1785 yılında İstanbul'da doğdu. 17.yy.'in ikinci yarısında Konya'dan İstanbul'a göçen edebiyat ve bilim dünyasında yön vermiş mensuplar yetiştiren köklü bir ailedendir.

Keremînen Yûsuf-ı Nâbîyi ahhâb ü ekâribile

²⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Araş. Gör. Hulusi Eren. TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2338> (ET: 26.03. 2019)

²⁷ Keçecizade İzzet Molla ve Dîvân-ı Bahâr-ı Efkâr, Ömer Ceylan, Ozan Yılmaz, İstanbul, kitap sarayı, 2005, s. 11.

Latîfî (1490-1491/1582)²⁸: Asıl adı Abdüllaîf ve Latîfî mahlasını kullanmaktadır.

Leylâ Hanım²⁹: Mezkûr şair İstanbul'a doğmuştur. Doğumu ile ilgili kaynaklarda malumat bulunmamaktadır. Annesi İzzet Molla'nın ablası ve babası ise Moralızade Hamid Efendi'dir. Leylâ Hanım babasının vefatından sonra 23 yıl daha yaşamıştır. Leylâ Hanım'ın Nurullah Mehmed Efendi ve Atâullâh Mehmed Efendi adlı iki kardeşi olduğundan bahs etmektedir ve divândaki bir terakib-i bendden anlaşıldığına göre Hâmid Efendi adında genç yaşında ölen bir kardeşi daha vardır. Dayısı olan İzzet Molla'nın Konyalı olduğunu biliyoruz. Leylâ Hanım ilk tahsilini aile çevresinden almıştır hatta tahsilinin büyük bir kısmını İzzet Molla vasıtasıyla tamamlamıştır. Leylâ Hanım hayatında çok acılar çekmiş ayrıca babası vefat ettikten sonra o kadar maddi ve maevi sıkıntılar çekmiş ki doğduğuna bile pişman olmuştur. Leylâ Hanım çok genç yaşta evlenmiş ve hemen ayrıldığı kaynaklarda belirtilmektedir. Leylâ Hanım Osmanlı şairlerinin en meşhurlarından olup irticalen şiir söyleyebilen zeki bir şairedir. Fıtnat Hanım müstesna olmak üzere son devir divan edebiyatının kadın şairlerinin en büyüğü Leylâ Hanım'dır.

Muhibbî (Kanunî Sultan Süleyman)³⁰

Muhterîü't-tarz u belîğu'l-eser

Müştâk (758-59/1831-32)³¹: Asıl ismi Mehmed Mustafa ve Müştâk mahlasıdır. Müştâk baba veya Şeyh Müştâk diye tanınmıştır. Müştâk mahlası Hoca Neş'et tarafından verildiği Âsârül- Müştâk eserinden anlaşılmaktadır. Müştâk'ın soyu Abdülkadir-i Geylani'ye ulaştığı söylenmektedir. Müştâk'ın musiki alanında ileri derecede bilgisi olduğu kaynaklardan bilinmektedir. 1831-32 tarihinde İstanbul'dan Bitlis'e gitmek üzeri bir saldırı sonucunda hayatını kaybetmiştir. Eseri: Dîvân.

Nâbî (1642-1712): Asıl adı Yûsuf'tur. Nâbî mahlasıyla tanınmıştır. Kara kapıcılar veya Gaffarzâde ailelisine mensup olduğu hakkında söylentiler vardır. Babasının adı Seyyid Mustafa'dır. Nâbî dîvânı edebiyatın en önemli temsilcilerinden sayılmaktadır³². Şair, bir beytinde Yûsuf adını şöyle zikretmektedir:

²⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Sevgi, **DİA**, C. 27, Ankara 2003, s. 111-112.

²⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Leylâ Hanım divânı, Mehmet Arslan, kitabevi, İstanbul 2003, s. 20-39.

³⁰ Muhibbi Divanı, T.C. Kültür Bakanlığı Yay./2746 Kütüphaneler Genel Müdürlüğü Yay. No/35, Ankara, 2001,s.1.

³¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Doğan, **DİA**, C. 39, İstanbul 2010, s. 64-65.

³² Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Karahan, **DİA**, C. 32, İstanbul 2006, s. 258-260.

Nâdirî (?/1627)³³: Ganîzâde Mehmed Nâdirî'nin doğum tarihi kesin olarak belli olmamakla birlikte doğum tarihi genel olarak Alâî ve Kâtip Çelebi müelliflerin kaydettiği 1572 yılı kabul edilmektedir. Babası bir kadı, bir âlim ve büyük bir şairdir. Bolulu olan Nâdirî Bağdatlı Nâdirî'nden ayırt edilmesi için Ganîzâde Nâdirî olarak anılır. Nâdirî tasavvufi bir şair olarak hayatını çeşitli medreselerde üstat olarak sürdürmüştür. Sanullah Efendi'ye damat olan Nâdirî Kahire ve Edirne kadılıklarında bulunmuştur. 56 yaşında Şubat 1627 tarihinde vefat ve Fatih'te Âbid çelebi mescidi hazîresine defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Naîm (1846-1900)³⁴: Fraşiri Naîm 1846'de Arnavut'un Yanya vilâyetinin Fraşiri köyünde doğdu. Mezkûr şair millet içinde milliyetçiliği fikrinin önderi olarak tanınmıştır. Babası Hâlid Bey annesi ise Emine Hanım'dır. Naîm ilköğrenimini Türkçe öğretim yapan bir okulda kendi doğduğu köyde tamamlamıştır. Birçok dilleri bilen şair Yanya medreselerinde meşhur hocalardan ders almıştır. Naîm Bey'in naaşı 1978 yılında Arnavut devletinin tarafından millî şair olarak Tiran'a nakledilmiştir. Erenköy'deki evinde 19 Kasım 1900'de öldü ve Merdiven köy Bektaşî Mezarında defnedilmiştir. Mezkûr şair birçok dile çeşitli eserler bırakmıştır.

Nâmî: 1309 (921)³⁵ yılında Adana-Ceyhan arasındaki Misis'te doğmuştur. Tahsilinin daha geliştirmek için Irak'a giden Nâmî ilköğrenimini Misis'te tahsil etmiştir. Nâmî Hamadan hükümdarı Seyfûddele sarayının şairlerinden sayılarak ona güzel methiyeler yazmıştır. Mütenebbî'nin şiirlerinde yaptığı intihal ve hatalara dair ilk eser yazarlardan biri olarak tanınmaktadır, ayrıca bu olaylardan sonra Serî er- Raffâ tarafından şiirlerini çalmakla suçlanmıştır. Kaynaklarda 399'de (1008), 370 (980), 370 (981) ve 400 (1009) yılları vefat tarihi olarak yazmaktadır. Eseri: Dîvân.

Nedîm (1681-1730)³⁶: Asıl adı Ahmed olan şair 1681 yılında İstanbul'da doğduğu tahmin edilmektedir. Mezkûr şair ise İbarhim Çelebi'nin kızı Ümmügülsüm Hanım'la evlenmiş ve

³³ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa uzun, DİA, C. 13, İstanbul 1996, s, 355-356.

³⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Muhammed Araçi, DİA, C. 13, İstanbul 1996, s, 195-197.

³⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Süleyman Tülücü, DİA, C. 32, İstanbul 2006, s,380-381.

³⁶ Doç. Dr. Muhsin Macit, Nedim Divânı, Ankara: Akça Yay, 1997, s, XI-XVII.

İstanbulu olduğunu ve hatta Beşiktaş'a yakın Mustafa Çelebi Mahallesi'nde ikamet ettiği söylenmektedir. Şair Arapça ve Farsça dillerini şiir yazacak seviyede iyi bilmektedir. Şairin ölümü konusunda ise çeşitli rivayetler vardır. Bunlardan bahsedecek olunursa illet-i vehimeden veya içkiye düşkünlüğünden dolayı titreme hastalığından öldüğü kaynaklarda ifade edilmektedir. Şairin kabri Üsküdar'da Selimiye civarındaki Miskinler Mezarlığı'ndadır. Eseri: Dîvân.

Nef'î (1572-1635)³⁷: Nefî on yedinci yüzyıl klasik Türk edebiyatı dönemi şairlerindendir. On altıncı yüzyılın sonları ve on yedinci yüzyılın ilk yarısında yaşadı (1572-1635). Kasideciliği ve hicivleriyle tanınmıştır. Kaynaklarda adı; “Ömer Bey”, “Nefî Ömer Efendi” şeklinde geçmektedir. Birçok Şairlerin mühründe şu beyit kayıtlıdır:

Nesîmî (?-?)³⁸: Şair hakkında bilgiler kesin bir kanata varmaya elverişli değildir. Şairin doğdu toprak da kesin olarak bilinmemektedir. Bu konuda birçok yer zikredilse de tam olarak bilgi sahibi değiliz. Şair yaşadığı dönemde ve asırlardır süregelen bir şöhrete ve unvana sahiptir. Şairin asıl adının kaynakların kahir ekseriyeti Ali diye belirtmektedir. Nesîmî mahlasıdır. Orta çağda unvan almak bir gelenek olduğundan dolayı kaynaklarda İmâdüddîn, Muslihüddîn ve Nesimüddîn unvanları çok geçer ve bunların en meşhuru ise İmadüddîn'dir.³⁹

Neş'et (1735-1807)⁴⁰: Gerçek ismi Süleymandır. Mezkûr şair Edirne'de doğmuş ve babası Ahmed Refî Efendi bazı kaynaklarda Abdurrahman Refîa ile karıştırılarak Refîa şeklinde kaydedilmiştir. Babasını kaybeden Neş'et öğrenimine devam etmiş ve devrin tanınmış hattatlarından ders almıştır. Farsçaya şiir yazacak kadar hâkim bir şairdir. Dâyezâde Cûdî Efendi'den yardım görerek eski şairlerin birçoğunu divanlarının inceleyerek eski Türk şiirini tanımıştır. Mezkûr şair hayırseverliği, nüktedanlığı ve zekâsı ile şöhret kazanmıştır. Neş'et genç şairlere yol gösterdiği ve uygun mahlaslar verdiği için “Hoca” unvanını alarak

www.turkedebiyati.org, Nedim, Divan Şairi Nedim Hayatı Eserleri. Erişim tarihi: 17.03.2019.

³⁷ Dr. Metin Akkuş(2018). Nef'î Divanı, Ankara, www.kulturturizm.gov.tr-<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>.

³⁸ Prof. Dr. Hüseyin Ayan, C.I, Nesimi Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türkçe Divanının Tenkitli Metni, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara, 2002. S.1.

³⁹ Prof.Dr. Turgut Karabey, Nesimi Hayatı-Sanatı-Eserleri ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları, Akçağ, 2017, s.41.

⁴⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Mustafa İsen, **DİA**, C. 18, İstanbul 1998, s, 191-192.

birçok şairlerin yetişmesini sağlamıştır. İstanbul'da vefat eden Neş'et'in mezarı diğer aile fertleriyle bir arada Topkapı dışında Sakızağacı Mezarlığı'na bulunmaktadır. Eseri: Dîvân.

Neşâtî (?/1674)⁴¹: Asıl adı Mehmed'dir. Neşâtî Süleyman Dede ve Nişancı Ahmed Dede şeklinde ananlar vardır. Edirneli olup XVII. yüzyılın başlarında doğduğu tahmin edilmektedir. Asil bir aileye mensup olup farklı ilimler tahsil etmiştir. Neşâtî Mehmed 1670 yıllarında Edirne Mevlevihane'si şeyhliği görevinde tayin edilmiş ve bu görevde dört yıl hizmet ederek görevde iken vefat etmiş ve Muradi'ye Camii hazîresine defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Pertev Paşa (1785-1837)⁴²: Asıl adı Mehmed Saîd'dir. İstanbul'da doğan şair Hicaz'dan Anadolu'ya, sonra Kırım'a, daha sonra Kırım'dan İstanbul'a göç eden bir ailenin çocuğudur. Babası İbrahim Efendi zamanın bilgin âdemlerinden sayılmaktadır. Annesi Hatice Hanım Çerkez Halil Efendi'nin kızıdır. 1804 yılında Dîvân-ı Hümayun'da kâtipliğe başladı. Burada geleneğe uyularak kendisine "Pertev" mahlası verildi ve bu adla anılmaya başlandı. Hayatı boyunca birçok görevlerde bulunmuştur. Şairi hayatı boyunca yükselmelerinden dolayı çekemeyen birçok kişi olmakla beraber bu kişilerin başında Âkif Paşa'yı zikredebiliriz. 1837 yılında Edirne valisine gönderilen ferman gereğince boğularak öldürülmüştür. Eserleri: Dîvân.

Râgıb Paşa (1699-1763)⁴³: Asıl adı Mehmed olup Râgıb mahlası kullanmaktadır. Râgıb Paşa İstanbul'da doğmuştur. Eğitimini tamamladıktan sonra defterhâne Kalem'ine devam etmiştir. Râgıb Paşa da birçok şairler gibi pek çok görevlerde bulunmuştur. III. Mustafanın kız kardeşi Sâliha Sultan'la evlenmiş. Önemli görevlere devlet kademelerinde geldiğini görebiliriz. Eserleri: Dîvânı, Fetihname-i Belgrad, Tahkik ve Tevfik, Sefinetü'r- Râgıb, Matlau's-Sa'deyn, Münşeât Mecmua-i Râgıb Paşa.

Rahmî (?/1567-68)⁴⁴: Asıl adı Pîr Mehmed'dir. Bursa'da doğan mezkûr şairin babası nakkaş olması sebebiyle Nakkaş Bâlîzâde diye anılmaktadır. Pîr Mehmed çok genç yaştaiken Kanûnî Sultan Süleyman'ın şehzadelerinin sünnet düğününde şiirlerini

⁴¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, **DİA**, C. 33, İstanbul 2007, s. 18-19.

⁴² Büyük Türk Klasikleri, c.VIII, Ötüken-Söğüt, s.133.

⁴³ Atilla Özkırımlı, Türk Edebiyatı Tarihi, C.II, İstanbul: İnkılâp Kitabevi, 2004, s.1061.

⁴⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatih Tıgı, "Divan şairi", **DİA**, C.34, İstanbul 2007, S.421-422.

sunmuştur. Defterdar İskender Çelebi ve İbrâhim Paşa'nın idamlarıyla himayesiz kalarak hayli zor hayat geçirmiştir. Mustafa Âlî onun hayatının sonlarında müderris olduğunu belirtir. Genç yaşta şiir yeteneğiyle tanındığı ve nakış sanatındaki mahareti çok övülmüştür. 975 tarihinde hayata veda eden Pîr Mehmet'in mezarı ise Bursa'da Yenişehir'dedir. Eseri: Dîvân.

Râmiz (?/ 1788)⁴⁵ : Mustafa Naim Efendinin oğlu Ramiz Paşa asıl adı Hüseyin ve Azizzâde diye anılmaktadır. 1735-36'da İstanbul'da Fatih'te Ali Ağa mahallesinde doğmuştur. Annesi ve babası Rumeli tarafından ayrıca babası Rumeli kadılarındandır. Ramiz kendisinden birçok eserler bırakarak İstanbul'da vefat etmiştir.

Rûhî (1605-1606)⁴⁶: Adı Osmandır, Rûhî mahlasını kullanmaktadır. Rûhî Bağdat'ta doğdumuş ve daha çok terakib-i bentleriyle tanınmaktadır. Rûhî bir dönem askerlik yapmış. Rûhî tasavvufun önemli derecede etkisi altında kalarak şiirlerinde tasavvufî düşünce ve mazmunlara geniş yer vermiştir. Rûhî-i Bağdadî 1605 tarihinde Şam'da ölmüş ve orada defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Safvet (1613-1618/1075-1663-64)⁴⁷: Asıl adı Mehmet olan Safvet, Esad-zâde Mehmet Efendi olarak anılmaktadır. Hoca Sadeddin Efendi'nin torunlarındandır. Safvet'in nasıl eğitim aldığına dair herhangi bir bilgiye sahip değiliz. Safvet Yenişehir'de kadılık ve müderrislik yaptığı belirtilmektedir. Arapça ve Farsça kelimeler Safvet'in şiirlerinde yoğunluktadır ve şiirlerinde hemen hemen hiç Türkçe eskicil ögeye rastlanmaz ayrıca Türkçe deyim sayısı da oldukça azdır. Safvet 1613-1618 yıllarında doğmuş ve 1075/1663-64 yılında vefat etmiştir. Eseri: Divançe.

Sâmi Paşa (1836-1904)⁴⁸: Mahmud Sâmi Paşa varlıklı bir ailenin çocuğu olarak Kahire'de doğmuştur. Nevruz Atabey'in soyundan gelen Memlûk Sultan Baybars'ın kardeşidir. Bârûdî ismini barut ticaretini yapmış olduğundan dolayı Bârûdî diye anılmıştır. Bârûdî yedi yaşında iken babasını kaybetmiş ve on altı yaşında askeri okulda girmiş oradan mezun

⁴⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Sadık Erdem, **DİA**, C. 34, İstanbul 2007, s, 451.

⁴⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Coşkun Ak, **DİA**, C. 35, İstanbul 2008, s,205-206.

⁴⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. T. C. KB. Safvetî Mehmet çelebi Dîvâçesi. Bilal Güzel, Ankara 2018, s, 3-5.

⁴⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Nasuhi Ünal Karaarslan, **DİA**, C. 5, İstanbul 1992, s, 90-91.

olduktan sonra şiir ve edebiyatla meşgul olmaya başlamıştır. Fransa ve İngiltere seyahatlerini yapan Bârûdî Osmanlı- Rus savaşlarına büyük cesaret göstermiş 1846'de yarbay ve daha sonra albay rütbesine kadar yükselmiştir. Bârûdî İngilizlere karşı ayaklanmasında çok aktif rol oynamış ve Mısır Mısırlılarından diye başlamış olan hareket başarısız olunca tutuklanarak idama mahkûm olarak cezası sürgüne çevrilerek Seylan adasında gönderilmiş ve sürgünde iken tüm zamanını şiir yazarak geçirmiş, Dîvânı ile beraber çok eserler bırakmıştır. 1900 tarihinde Kahire'de vefat etmiştir.

Sânî (? - 1809)⁴⁹: Viranşehir'de doğan divan şairi asıl adı Mehmed'dir. Medrese eğitimi aldıktan sonra müdersilik yapamıştır. Nâtık, hoşsohbet vasıflarıyla şöhret kazanan şair Seyyidâ, Seyyid ve Sâni mahlaslarını şiirlerine kullanmıştır. Muvakkitzâde Pertev'e nazîre yazan Mehmed Efendi'nin milli kütüphane, Şefkat ve Sihidârzâde tezkirelerinde şiirleri bulunmaktadır. Sâni 1224/ 1809 tarihinde İstanbul'da vefat etti ve Eyüb'e defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Sûzî (1765-1830)⁵⁰: Adı Ahmed'dir. Sivas'ta doğan şair ilmî tasavvufî çok iyi eğitim alarak yetişmiştir. Sûzî Halveti'ye tarikatının Şemsi'ye kulunun kurucusu Şemseddin Sivasî'nin torunlarından. Ahmed Sûzî 1830 yılında Sivas'ta vefat etmiş ve Sivas'ta Şemseddin Sivâsî türbesine defnedilmiştir. Eserler: Dîvânı.

Sünbülzade Vehbi (?/?)⁵¹: Asıl adı Mehmed olan Vehbi bir divan şairidir. Babası Râşit Efendi ve dedesi ise Mehmed Efendi eserleri bulunan birer âlimdir. Sünbülzadeler ailesine mensup olduğundan dolayı Sünbülzade diye tanınmıştır. 1133 (1718) yılında doğduğu tespit edilmiştir. Maraş'ta iyi bir eğitim aldıktan sonra İstanbul'a giderek devlet ricaline sunmuş olduğu kasidelerle kendisini tanıtmıştır. Sünbülzade Vehbi daha sonraki yıllarında I. Abdülhamid'e "Tannâme" kasidesini sunarak kendisini affettirmiştir. Vehbi bundan sonra kalan hayatını refahlık içerisinde geçirerek vefat etmiştir.

Şefâ'at ya Habîballah şefâ'at yâ rasûlallah⁵²

⁴⁹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr.Müjgan Çakır, TEİS, <http://www.turkedebiyatilisimleri-sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2474> (ET: 30. 03. 2019)

⁵⁰ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hasan Aksoy, **DİA**, C. 4, İstanbul 2010, s,38.

⁵¹ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. T. C. KB. Sünbülzâde Vehbî Dîvânı. Ahmet Yenikale, Ankara 2017, s, 5-10.

⁵² Prof. Dr. Ali Fuat Bilkan, Akçağ Yay, Ankara, 2010,s.XI.

Şeyhülislâm Yahyâ Efendi (1552/ ?)⁵³: Yahyâ Efendi 1552 (960) yılında İstanbul'da doğmuştur. Babası Bayramzâde Zekeriya Efendi sultan III. Mehmet devri şeyhülislâmlardan, 17. yüzyılın yetiştirdiği din âlimi ve şairlerindendir. Annesi ise Rukayye Hanım'dır. İlk tahsilini babasından almış ve daha sonra Abdulcebbarzâde Derviş Mehmet Efendi'nin derslerine devam ederek daha sonra kadılık mesleğine geçmiş, Halep, Şam kadılığına tayin edilmiştir. Tezkirelerin verdiği bilgilere göre Yahyâ Efendi, hoş sohbetli, zeki, güler yüzlü, âlim, dindar, cömert, merhametli ve âdil bir insandır. Nâimâ ve Kâtip Çelebi'nin ifadelerine göre Ebussuud Efendi'den sonra gelen en büyük şeyhülislâmlardandır. Yahyâ Efendi mutasavvıf bir şair değildi daha sonra devrin usulüne uyarak tasavvufa girmiştir. Eserleri: Dîvânı, Sâkînâme. Aynı zamanda Mahmut Kayseri'nin Ferâiz adlı eserine şerh ve İbn-i Kemâl'in Nigaristân adlı eserini de tercüme yapmıştır. (Mine Mengi, 2009).

Ulvî (?-1585): Asıl adı Mehmed olup Terzi-zâde lakabıyla tanınmaktadır. Doğum tarihi bilinmeyen Ulvî, İstanbulludur ve ilmiye sınıfındandır. Şehzâde Selîm'e sunduğu kasidelerle onun birçok ihsanına nail olmuş ve kısa zamanda gözde şairlerden biri haline gelmiştir. Bir dönem hamisi olan Turak Çelebi'nin katledilmesi üzerine yazdığı bir beyit yüzünden katli istenen Ulvî, kaçarak bir süre ortadan kaybolmuş ve gurbetteki günlerinde şaraba düşkünlüğü başlamıştır. Hasta ve yalnız bir şekilde de 1585 yılında İstanbul'da vefat etmiştir. Ulvî, akıcı ve renkli tarzıyla kendine has üsluba sahiptir. Ulvî'nin bilinen tek eseri Dîvân'ıdır (Şahin, 2014).

Usûlî (?/1538-39)⁵⁴: Asıl adı Abdullah'tır. Usûlî hakkında elimizde fazla bilgi yoktur. Ayrıca ailesi hakkında da hiç bir bilgiye sahip olmadığımız şairlerden biridir. Usûlî bugünkü Yunanistan sınırları içerisinde Giannitasa adını taşıyan Vardar Yenicesi'nde doğmuştur. Usûlî bir süre Mısır'da İbrahim Gülşenî'nin yanında müridi olarak kalmış, İbrahim Gülşenî'nin ölümünden sonra kendi doğum yeri olan Vardar Yenicesi'ne dönerek hayatının sonuna kadar orada kalmış ve 1538 yılında ölmüştür. Usûlî'nin şiirlerden hareketle onun mütevacı, dervişane bir üsluba sahip olduğu söylenebilir. Eseri: Dîvân.

⁵³ Yahya Dîvânı, Akçağ, Rekin Ertem, Ankara 1995, s, I-XX.

⁵⁴ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Doç. Dr. Mustafa isen, Usulî Dîvânı, Ankara 1990, s, 13-20.

Veysî (1561-62/ 1628)⁵⁵: Mahlası Veysî olarak meşhur olan şairin asıl adı Üveys'dir. 1561-62 yılında Manisa Alaşehir'de dünyaya gelmiş. Kadı Mehmed Efendi'nin oğludur. İlk olarak kendi şehrinde tahsile başlamış ve daha sonra İstanbul'da devam etmiştir. Mülâzımlıktan kadılığa kadar yükselmiştir. Veysî edebî alanda çok büyük bir şöhret kazanmış ve Türk edebiyatında nesir alanında en güçlü isimler arasında gelmektedir. Veysî Efendi Bâkî'den sonra en parlak şairlerden sayılmaktadır. Veysî Efendi 1628 yılında Üsküp'te vefat etmiştir.

Yoksulluk içerisinde yaşayan şair 24 yaşında iken İstanbul'a gitmiştir. İstanbul'da eğitimini devam ettirmesine ek olarak hem şiirleri ile öne çıkmaya başlamıştır hem de saray içerisinden ve dışından önemli arkadaşlıklar edinmiştir. Şair Osmanlı Devleti'nin duraklama devrinde yaşadığında şiirlerini de didaktik tarzda seçtiğini söyleyebiliriz. Dil olarak ise sade ve süssüz denilebilir. Şair Nâbî, şerefli bir aileye mensup olup sağlam bir eğitim almıştır, ayrıca Nâbî'nin İstanbul'a geliş zamanında tahta padişah IV Mehmed vardır. Musahip Mustafa Paşa ile dostluk kurması şairin rahat etmesinde büyük rol oynamıştır.

Zâtî (1771/ 1546)⁵⁶: Adı Sehî Bey ve Latîfî tezkirelerinde İvaz olarak anılmaktadır. Zâtî ismi ise mahlası olarak kullanmıştır. 16. Yüzyılın şairlerinden olan Zâtî 1771 yılında Balıkesir vilayetinde dünyaya gelmiştir. Ailesi hakkında çok bilgi olmamakla birlikte bir çizmecinin oğlu olduğu belirtilmektedir. Evlendiği, çocuklarının olup olmadığı bilinmemektedir. Zâtî'nin çok az Farsça bildiğini kaynaklardan öğrenmekteyiz. Zâtî'nin eğitimi hususunda ayrıntılı bilgi elimizde yoktur. Hareketli, neşeli, zeki ve coşkun bir ruha sahip biridir. İkinci Bayezid Zâtî'nin şiirlerini çok beğenmesinden dolayı ona mansıp verilmesi istemiş ancak Zâtî ağır işitme sebebiyle bu mansıbı elde edememiştir. Zâtî büyük sıkıntı çektikten sonra 1546 yılında Kasım ayında vefat etmiş ve İbni Kemâl mezarlığının yakınında defnedilmiştir. Eseri: Dîvân.

Zihni (?/1715)⁵⁷: İstanbul'da dünyaya gelen Zihni Mehmed Efendi Babası berber olduğundan dolayı berberzâde diye anılmaktadır. Zihni Mehmed Efendi Dîvân-ı Hümâyûn

⁵⁵ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bayram Ali Kaya, **DİA**, C. 43, İstanbul 2013, s.76-77.

⁵⁶ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. T. C. KB. Zâtî Dîvânı. Doç. Dr. Orhan Kurtoğlu, Ankara 2017, s. 4-7.

⁵⁷ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Abdülkadir Özcan, **DİA**, C. 44, İstanbul 2013, s. 408-409.

kâtipleri arasında çok güzel fesahat ve belahat sahibi olan bir kişi olarak tanılamıştır. Berberzâde hayat sürecine bazı vezirlere nedimlik yapmış. Tezkirelerde o latif, zeki ve iyi bir şair olarak anılmaktadır. Zihni Mehmed Efendi Vefayât isimdeki eserini tamamlayamadan vefat etmiştir. Bu eserin muhteva ve mahiyeti bilinmemektedir. Eseri: Dîvân.

Zülâlî⁵⁸: İranlı bir şair olan asıl adı Muhammed babasının adı Hasan'dır. Kaynaklarda Hakîm Zülâlî, Mevlânâ Hakîm Zülâlî ve Hakîm-i Hansârî lakaplarıyla anılmaktadır. Mîr Muhammed Bâkır'dan ilim tahsil etmiştir. X. (XVI) yüzyilin ikinci yarısında doğmuş olmalıdır. Şiirlerinden Hâsâr şehrinde doğduğu anlaşılmaktadır ve kaynaklara göre hayatına dair yeterli bilgi elimizde olmadığını belirtmektedir. Çok dindar olduğu kaydedilen şair bir süre Hindistan'da yaşadığı sorna memleketinde dönerek vefat ettiği ve vefat Tarihi'nin 1016, 1024, 1031 ve 1037 yılları ölüm tarihi olarak verilmektedir. Eserleri: Mesnevi bir şair olarak bilinen Zülâlî yedi mesneviye sahiptir, mesnevisi Heft Genc, Heft Seyyâre ve Heft Âşûb adlarıyla anılmaktadır.

⁵⁸ Şair hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Hicabi Kırılancı, **DİA**, C.44, İstanbul 2013, s. 549-550.

1.5. Mecmuanın (139-197) MESTAP⁵⁹'a Göre Muhteva Tablosu

Tablo 3

Yer No	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560						
Sayfa No	Mahlas	Matla Beyti/Bendi	Makta Beyti/ Bendi	Nazım Şekli	Nazım Türü	Vezin	Açık.
1	‘Âlî	Ne deryâ sâhilinde oldı yâ Rab huşk u ter peydâ Ne bahrın mâlikindendür melek zâhir beşer peydâ Şenâsın katrelerdür anda her pinhân u her peydâ Vücûd-ı mutlakun bahri ne mevci kim eder peydâ Ene'l-Hağk sırrını söyler eger mahfî eger peydâ	Sevâd-ı mülk-i ma' nâ ehli ' irfâna musahhhardur Huşûşâ her biri manzûr-ı sultân-ı hünerverdür Suhan bir ket-hudâ nâzır aña ' Âlî gibi erdür Kamu nezzârede ebkâr-ı ma' nâ munâzırlardur Uşûlî gibi tâ kim ola bir şâhib-nazar peydâ	Tahmis		---/---/--- /---	
1	Rahmî	Muhabbet 'arşasında nice serler hâk-sâr ancak Kimi olmuş gedâ-yı ' aşk u kimi şehir-yâr ancak Görüp haţt-ı siyehin kâkül ile bî-karâr ancak Şabânün haţırı küyinde yârün bir gubâr ancak Benüm gibi o dâhî bir perîşân rûzgâr ancak	Çıkarkan şâmı hasret içre Rahımı rûza' hiçrân Naşib oldu seher ki ana bezm-i vuslat-ı cânân Beğâlar çâk olup çarha ereşdi na' re-i mestân Şebi ' id eyledi gerdün hilâlün camını gerdân Hâyâlî dâhî içimiz zâhid-i perhiz-kâr ancak	Tahmis		---/---/--- /---	
2	Beyamî	'Âşık ol varıñı bir yâr-ı dil-ârâma değış Tâlib ol güvher-i ' âklı ğam-ı değış Dimezim zevkini var mihnet-i eyyeme değış Şûfî tesbih ü ' aşâyı mey-i gül-fâma değış Hırka'-ı zühd ü riyâyı çıkarup câma değış	Ey Beyamî yüri ol tâlib-i i' zâz-ı beğâ Şabr kıl cânına kâr eyler ise renc ü ' anâ Gör ne der şânî-i Selmân u Zâhîr-i şu' arâ Zevk-i bâkî bula ben dersen eger Âzerîyâ ' Âlemün zevk u şafâsın ğam u âlâma değış	Tahmis		..--/..--/..-- /..-	
2	Âzerî	Zerreves sevdüm bugün sen âftâb-ı enveri 'Aşkuñı terk eylemem terk eylerüm cân u seri Çeşm-i hûn-rîzün gibi tîz eyleyüp ol hanceri Mû-be-mû kesmek cefâ tîğıyle cismüm ey perî Kılca olmaz hâtırım kayd u ta' alluğdan beri	Âzerî şahrâya düşdüm terk idüp ğam-hâneyi Genc-i ' aşka mesken itdüm hâtır-ı vîrâneyi Kande gördüm bilmezim ol gözleri mestâneyi Bir görünmez derde uğratdı dil-i dîvâneyi Bilmezem hiç neyleyem Mânî dehân-ı dilberi	Tahmis		..--/..--/..-- /..-	

⁵⁹ Muhteva tablosunu Prof. Dr. Fatih KÖKSAL'ın hazırladığı Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) uygun olarak oluşturduk.

3	Beyāmī	Dilā ādem olan qavlinde dāim şādık olmaqdır Bu dehr-i pîrezende merd ‘ağd-i sābık olmaqdır Cihān halk olmadan evvel muhabbet hālīk olmaqdır Muhabbetden ğarağ şanmağ ki Qays u Vāmık olmaqdır Hüner bir hālet ile vağl-ı yāre lāyık olmaqdır	Muqābil olsa o ruhsārına artar maqālātı Şafādan tūfī çün güftāra başlar görse mir‘ atı Beyānī ‘aşıqāna söyler oldı şimdi ebyātı Bize Nev‘ī gerekmez zümre-i fālun hayālātı Ġarağ şī‘ ri kişinün ħasb-i hālın nātık olmaqdır	Tahmis		---/---/--- /.. -	
3	Cinānī	Şehā zulm eyleme ‘uşşāka kim ğāyet helāldür bu Ġarāb eyler esāsı ‘ömri bir gün muhtemeldür bu Ne hikmetdür bilürken bā‘ iş-i ceng ü cedeldür bu Dimezsın yār büsem ‘aşığ-ı zāre muhāldür bu Öperler sâ‘ id-i sîmînünjı eller güzeldür bu	Ġağ-ı ruhsārı vaşında ne kim nazm olsa cānānuğ Nazaruğ ehl-i diller mümkün olmaz kim diye anuğ Cinānī gör ne der ol şā‘ ir-i bî-mişl-i devrānuğ Ġağ-ı ruhsārı vaşında o mihr-i ‘ālem-ārānuğ Nazāre dinmez ana ey Mişālī bir ğazeldür bu	Tahmis		---/---/---/ ---	
4	Şādık	Yād olan bir māh-rūdan āşināyı n’eylesün Seyr-i şahrāyı vü gül-geşt-i feżāyı n’eylesün Yārsız ħātır dem-i zevk ü şafāyı n’eylesün Dil giriftār-ı belā dil-ber hevāyı n’eylesün Dāma düşmez yirlere qonmaz Hümāyı n’eylesün	Bir cevānuğ fıkı-i ebrūsı beni itdi hilāl Nāle döndüm nāleden Şādık olup ğamla hayāl Derd-i hecrinden cihān oldı ser-ā-ser bî-mecāl Halk-ı ‘ālem Bākīyā ‘aşkında yāruğ ħasta-hāl Bir tabīb andan bu deñlü mübtelāyı n’ eylesün	Tahmis		..-/..-/..- /.. -	
4	Cinānī	Nev-bahār oldı güzellendi ser-ā-ser ‘ālem Oldı izhār ile her ğüşe ğulistan-ı İrem Sıneler tıldı şafā kılmadı endüh ile ğam Eyledi müjde-i gül bübülü şād u ħurrem Ġonçenün ğöñli açıldı ğüle düşdi şeb-nem	Ey Cinānī pür idüp şöhret ile āfākı Ġaşre dek devr-i felekde ola nāmuğ bākī Dem-be- dem sâkin ider sūz-ı dil-i ‘uşşāğı Ġbdār olsa ne olur mīve-i şī‘ r-i Bākī Urmadı kimse bu bağ içre dağı böyle qelam			..-/..-/..- /..-	
5	Emrī	Görindi luğf-ı rüy-ı yār mir‘āt-ı semenlerde Zuhūr itdi ħıram qādd-i dilber nārvenlerde Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytül-ħazendlerde Bahār oldı şafā kesb idicek demdür çemenlerde Ġuşuşan böyle yañuñca ola sîmîn bedenlerde	Çün Emrī ol meh-i nā-mihribān bî-‘ ahd dilberdür Vişālın va‘ de eylerse yine hicrān muqerrerdür Anuñçün dir bu beyti ol ki Hüsrev ana çākerdür Fırāquñla Nişānī bendeñün hālī mükcedürdür Vişālun va‘ de itmişdün be hey āfet geçenlerde	Tahmis		---/---/..- -/---	
5	Ġalib	Ne mümkündür turup ol şāhdan yolda selām almak Ne qābildür varup vağl için onlardan peyām almak Naşib olmadı la‘ l-i yārdan zevk-i müdām almak Olaydı bārī a‘ da rağmına ğül gibi cām almak	Beqā yoğdur cihān mülkinde cümle gerçi fānīdür ‘Adūdan sonra her dem zindeġānī cāvidānīdür Olanlar düşmene Ġalib cihānuğ qāħramānıdur	Tahmis		---/---/..- -/.. -	

		Egerçi haylî müşkildür kişi dünyâda kām almak Bütün dünyâ deger ammā ‘adūdan intikām almak	Dimişler Tîgîyâ onlar ki dehrün kāmranıdır Egerçi haylî müşkildür kişi dünyâda kām almak Bütün dünyâ deger ammā ‘adūdan intikām almak				
6	Tîgî	Meylüm benüm ol ğamzesi mekkâre mi olsun Ya ol müjesi kıtîl-i ğaddâre mi olsun	Her dilber için sîne bir yare mi olsun N’itsün dil-i sevdâ-zede biñ päre mi olsun	Gazel		--./ --./ -- ./ - -	
6	Râ’if	Cünün iklimine dâim qadım bas kim selâmet ha Tefekkür eyle ‘uqbâyı bulasın hem beşâset ha Uyup nefsün hevâsına peşimânlık nedâmet ha Helâk itmek müzerrerdür beni ol çeşm-i âfet ha Teraḥḥum eyle ey gül-rû meded itme melâmet ha	İdüp terk-i diyâr ammâ şaḡın mey-ḡânenen geçme Geçer yâr senden ammâ sen yine cânânenen geçme Fedâ eyler ise Râ’if seni ğam-ḡânenen geçme Geçersen çeşm ü ebrûdan hemân ḡum-ḡânenen geçme Ezelden mest olanlardur Nedîmî Ref‘ hacâlet ha	Tahmis		---./---/ --- ./ - -	
7	Fevrî	Ciger ḡunâbesidür dîdeden şanma akan demdür Belâ-yı devr-i gerdün cân-ı maḡzûnuma hem- demdür Cefâ-yı cevri cânân sîne-yi ğamına maḡremdür Fırâk içre bu iki çeşm-i ḡun-bârum iki yemdür Ciger ḡun rûḡ maḡzûn sîne pür-ġam dîde pür- nemdür	Cigerde dâġ-ı ġamdur ġuşsa-ı ḡâl-i zi-ḡandânı Ecel câmını şundi câna ḡaṭṭ-ı la‘l-i cânânı Doludur sîne-yi mecrûḡumı hicr ile müjġânı Şorarsa yâr-ı Fevrî raḡm idüp bu çeşm-i giryânı Ciger ḡun rûḡ maḡzûn sîne pür-ġam dîde pür- nemdür	Tahmis		---./---/ --- ./ - -	
7	Fevrî	Ḳaşı beḡzer hilâl-i ‘ıyda bir cânânımız vardır Fedâ itmege yolunda dil-i nâlânımız vardır Vişâl-ı ‘ıydına ḡurbân olıcaḡ cânımız vardır Leb-i cânâne teslîm itmege peymânımız vardır Sana cân virmege biz ey ecel ne cânımız vardır	Anı üftâde itmişken cihânun merdüm-i ḡurî Şeh-i mülke hezâr oldı çeküben miḡnet-i devrî Anun çün didi şâḡâne bu beyt-i dil-keşi Fevrî Şeh-i iklim-i nesr ü naḡm olursak n’ola ey Fevrî Durur ta ḡaşr olunca defter ü divânımız vardır	Tahmis		---./---/ --- ./ - -	
8	Leylâ	Beni ser-mest ü hayrân eyleyen ol yâr-i cânumdur Ṭarâvet baḡş iden bâġa benüm serv-i revânumdur Muḡabbet gülşeninde murġ-ı gönlüm baġ- bânumdur Ruḡun ‘aksiyle şaḡn-ı dîde baġ u gülsitânumdur Ḳayâl-ı naḡl-ı ḡaddin ḡayliden ḡaṭır-nişânumdur	Getür her dem ḡayâl ü ḡaṭıra ol çeşm-i fettânı Sirişküm var iken yâd itme Leylâ baḡr-ı ‘ummânı Senün sâyende peydâ itdigümdür hep ciger ḡanı Yaşum deryâdur ey Bâkî içinde şâḡ-ı mercânı Ḳayâl-ı naḡl-ı bâlâ-yı nihâl-i ergavânumdur	Tahmis		---./---/ --- ./ - -	

8	Leylā	Kimi ‘ālemde ider nāle vü efgān ancak Kimi pervāna gibi yānimda el’ān ancak Kimi fūrkatde kimi vāşıl-ı cānān ancak Hāl-i ‘ālem ezeli böyle perişān ancak Kimi ḥandān kimi nālān kimi giryān ancak	Kimi fakrı ile bī-kes kimisi şāh-ı cihān Kimi Leylā gibi toğduğına el’ān peşimān Kimi ‘āciz kimi sultān kimi memdūh-ı cihān Kiminūñ zevki mudām kimi bülbul gibi nālān Her gelen kimse bir esrār ile ḥayrān ancak	Tahmis		..--/ ..--/ ..-- / .. -	
9	Leylā	Ol çeşm-i siyāh eyledi murğ-ı dili teşhīr Şaplandı yine sīne-i mecrūhuma biñ tīr Eylerdi göñül derdini bu vechile tağdır Tīr-i nigeñiñ eyledi öz cānıma te’şīr Cānā bu kemān-keşlik ile pīr olasıñ pīr	‘Afv itnese noğşānını aşḥab- mürüvvet İtmezdi bu Leylā dañı taḥmīse cesāret ‘Arz itmege aḥvālını yok dilde liyākat Luṭfunḍan eger olsa Nesībā’ya da ruḥşat Biñde biriniñ eyleye aḥvālını tağrīr	Tahmis		--./--./--. /- -	
9	Leylā	Ẓann iderler kim esir-i zūlf-i ḥübān oldum āh Bir bilür yok müblelā-yı derd-i hicrān oldum āh Yandım ammā āteşe şāyān-ı iḥsān oldum āh Şem’-i bezm-i yār olup ‘aşkile sūzān oldum āh Reşk ider ‘ālem çerāğ-ı ḥāş-ı cānān oldum āh	Ġam ocağında kebāb-āsā yakup cān u tenüm Gül-şen itdüm āteş-i ḥasretle Leylā gülşenüm Sūziş-i ‘aşka yine ḥandān olur ol gül-tenüm Sīḥ-i cevri cānuma kār eyledi Āşaf benüm Nār-ı ‘aşk-ı yār ile sūzān u vīrān oldum āh	Tahmis		..--/ ..--/ ..-- /- -	
10	Leylā	‘Aşkı pinhān idemem nāle vü efgāndur bu Nice āh itmeyeyüm fūrkat-i cānāndur bu Gerçi şabr it diyemem āteş-i hicrāndur bu Ağlarum şām u seḥer dīde-i giryāndur bu Var ise şabruñ eger vaşldan āsāndur bu	Yine Leylāyı kebāb itmede sīḥ-i miñnet Pek şakın eyleme nā-dān ile ‘ayş u ‘işret Ehl-i ‘aşk meskenine cān ile eyle ḥizmet Merkez-i dā’ire-i pīrde tūr ey ‘İzzet Bir gün elbetde döner başına devrāndur bu	Tahmis		..--/ ..--/ ..-- / .. -	
10	Leylā	Saḡa ben neyledüm ey sāḡar u mekkār-ı felek Ne idersin beni her derde giriftār-ı felek Cāna kār itdi ġamuñla ġam u aġyār felek Gūşe-i ġamda bırağduñ beni bīmār-ı felek Hiç ‘ar itme misin Ḥağdan a bī-‘ār felek Sen ne verdüñ ki istersin a ġaddār felek	İtme Leylāya bu rütbe sitem-i cevri ü cefā Mey-i ḡamrā gibi nūş itdi yeter zehr-i belā Der-i iḥsāna varup senden iderse şekvā Benüm āvārecigüm dirse cenāb-ı Monlā Hiç ‘ar itme misin Ḥağdan a bī-‘ār felek Sen ne verdüñ ki istersin a ġaddār felek	Müsed des		..--/ ..--/ ..-- / .. -	
11	Leylā	Nar-ı ‘aşkıñ dilde besdür ġayri canān istemez Ketm idüp esrār-ı ‘aşkı çeşm-i giryān istemez Cānını Ḥağğ’a virür bir başka cānān istemez Vāşıl-ı Allāh olanlar ġayri iḥsān istemez Seyr iden yārūñ cemālın özge seyrān istemez	Tağt-ġāh-ı mülk-i ġalbūñ bir ulu ḡāğānısın ‘Āşık-ı dil-mürdegānuñ cānı hem cānānısın Ḥaste Leylānuñ Ḥudāyā derdinūñ dermānısın Cānımuñ cānānısın dil tağtımuñ sultānısın Şıdkiyā sen cān yetersin bir dağı cān istemez	Tahmis		..--/ ..--/ ..-- / .. -	
12	Nādīrī	Şem’-i şevki yakdı Mevlānā şalup tāb-ı cemāl Pertev-i şems-i ḡağīkat buldı zātında kemāl Kim Ḥūsāmeddin o şu’le ile açdı per ü bāl	Nādīrīveş devre tebdil eyle ders-i ‘ārif ol Bu vücūdı nūra temşil eyle ders-i ‘ārif ol Zāhir ü bātınla tağşil eyle ders-i ‘ārif ol	Tahmis		..--/ ..--/ ..-- /- -	

		Vecd u hāl u hāzret-i Mollāya pervāne mişāl Döndi ‘uşşāk oldu meclis şanki fānūs-ı hayāl	Gel şafā-yı ƣalbe taḥvīl eyle ders-i ‘Ārif ol Nice bir devr-i teselsül baḥtī tā key ƣıyl ü ƣāl				
12	-	Eger ālūde-yi ‘işyān ise dāmānum ey zāhid Anı taḥhīr ider bī-intihā deryā-yı raḥmet var		Beyit		...-/.../... /...-	
13	‘İzzet	İtdi ‘aşƣunla senūḡ cümleden ikrāḥ göḡül Ƙıldı cevriḡle benūm ‘ömrümi kutāḥ göḡül Yaƣdı hicrānuḡ ile cānumı vallāḥ göḡül Ne ‘aceb eylese feryād şeḡer-gāḥ göḡül Sensiz ārām idemez bir gice ey māḥ göḡül Nice bin şabr ideyim āḥ göḡül āḥ göḡül	Maṭla‘-ı İzzet Efendi beni itdi maḥzūn Nūr ide ƣabrini raḥmetle Ḥudā-yı bī-çūn Hicr-i zūlfīnuḡ ile Şafvet oldum Mecnūn İtdi mi sāḡar-ı çeşmūḡ baḡa bilmem efsūn Sensiz ārām idemez bir gice ey māḥ göḡül Nice bin şabr ideyim āḥ göḡül āḥ göḡül	Tahmis		..-/-.../... /..-	
13	Şafvet	Bā Celāleddin meded senden şaḡa dād eylerüm Dest-gīr ol düşmüşem ümmīd ü imdād eylerüm Feyz-i ‘aşƣından niyāz-ı nūr-ı irşād eylerüm Derd-i hecrūḡle nevā-yı āḥ-ı muzdād eylerüm Ney gibi her dem maḡām-ı vaşlını yād eylerüm Tā nefes vardur ƣuru cismümde feryād eylerüm	Māḥtāb-ı himmetūḡ yā şems-i ƣerḡ-i Meşnevī Şaldı fark-ı Şafvete nazm-ı suḡanda pertevī Maṭla‘-ı ‘aşƣ-ı Fuzūlī reh-ber oldu ma‘nevī ‘Āşƣıḡam ‘uşşāƣınuḡ oldum efendim peyrevi Ney gibi her dem maḡām-ı vaşlını yād eylerüm Tā nefes vardur ƣuru cismümde feryād eylerüm	Tahmis		..-/-.../... -/-,-	
14	Pertev	Gülşende yine meclis-i rindāne donansın Gül devridür el de mey-i ḡulḡuna dolansın Bir zevƣ idelüm cām-ı Cemūn aḡzı şulansın Ol ḡonce-i ser-mest şabā oldu uyansın Āyine-i mül ḡül yüzünü ḡörsün utansın	Olduƣ bu gice biz bize ney mey ile dem-sāz Mey derdüme maḡrem idi ney āḥıma hem-rāz Pertev idelüm bülbul ile naḡmeye āḡāz Ol ḡonce-i ser-mest şabā oldu uyansın Āyine-i mül ḡül yüzünü ḡörsün utansın	Tahmis		..-/.../.../ ...-	
14	Vehbī	Toḡm-ı pūr şūr u şeḡārdür ser-nümūde ḡurmenimden İḡtirāz üze geƣer berƣ-ı felek pīrāmenümden Sūḡte olur ziyā-yı mihr girse revzenümden Ey nefes bī-hūde geƣme cān-ı āteş meskenümden Ra‘şe-rīz-i şu‘le-yi āḥ ol nesīm-i şīvenümden	Levh-i ilḡām olmasaydı ger bisāt-ı ḡaṭṭ-ı nazmum Nūr ile olmazdı böyle iḡtilāt-ı ḡaṭṭ-ı nazmum Vehbiyā var silk-i feyze irtibāt-ı ḡaṭṭ-ı nazmum Ol Fehīm-i meh-żamīrüm kim nuḡāt-ı ḡaṭṭ-ı nazmum Şeb-ƣerāḡ itdüm şu‘ā‘-ı mihr-i ṭab‘-ı rūşenümden	Tahmis		..- -/-... -/-... -/-...-	
15	Vehbī	‘Aḡl u fikrüm ḡāret-i reftār-ı ḡubān oldu hep Bir temāşā kim ḡevāss-ı ḡamse ḡayrān oldu hep Sīne vū laḡat-ı ciger sūzişle biryān oldu hep ‘Aşƣa düşdüm cān u dil müft-i civānān oldu hep Şabr u ṭāƣat maşraf-ı ƣāk-i ḡirībān oldu hep	Dünki ḡün bezmūḡde ḡālümden açıp baḡş-i ‘azīm Naḡl idünce şaḡa bir Vehbī gibi yār-ı ḡadīm Hem tecāḡül eyleyüp hem nāz ile olup besīm Sen demişsin kim kimūḡ derdiyle ḡiryāndur	Tahmis		..- -/-... -/-... -/-...-	

			Nedim Hep mürüvvetsiz senün derdünle giryân oldı hep				
16	Râgıb	Ne kütâhî-’i himmetden ne noķşân-ı hünerdendür Ne bî-mihrî-’i tâli’ den ne baht-ı bed güherdendür Ne ‘ulvîden ne süfliden ne efrâd-ı beşerdendür Ne sendendür ne bendendür ne çarh-ı kîne- verdendür Bu derd-i ser humâr-ı neşve-’i cân-ı qaderdendür	Bülend olmqdadur Râgıb hemîşe himmet-i tab‘uñ Dañi bālâsı mümkündür olursa rağbet-i tab‘uñ Müsellemdür egerçi ehl-i tab‘a dıķkat-i tab‘uñ Bu ta‘bîrât vüs‘unda degildür kuvvet-i tab‘uñ Bu feyz-i ma‘nevî Nâbiye mecrâ-yı digerdendür	Tahmis		..---/..---/..--- /..---	
16	Râgıb	Şüret-i fânî-ye dil-beste vü mağbün degilüz Veç-i bâkî dillerüz tâlib-i mâ-dün degilüz Ma’il-i kevkebe-i devlet-i Qârûn degilüz Biz cihânunñ ħiyel ü naķşına meftûn degilüz Bilürüz mekr-i zeni ħâşılı Mecnûn degilüz	Mâyemüz tesviye-i ‘aşk-ı ħikemle hoş dem Qalbimiz âyine-yi tal‘at-ı sırr-ı mübhem Olamaz her kişı esrâra şalâh-ı mahrem Neş‘emizden ne ‘aceb bî-ħaber olsa ‘âlem Râgıbâ bez elünñ aņladığı ma‘cûn degilüz	Muħam mes		..--/..--/..-- /..--	
17	Vehbî	Qaşr-ı kâmi ne vezîr ü ne şehenşâh yapar Anı muħkemce yaparsa yine Allâh yapar	Vehbiyâ ħâne-ħarâb-i sitem olduńsa ne ħam Kimsenünñ yapmadığı işleri bir âh yapar	Gazel		..- -/..- -/..- - -/..- -	
17	Nef‘î	Çektigüm derdi ne hemħâne ne hemrâh bilür ‘Âşıkım ħâl-i dil-i zârımı Allâh bilür	Böyle dilber ne belâdur başına ey Nef‘î Her nigâhını qazâ âfet-i cângâh bilür	Gazel		..- -/..- - /..- -/..- -	
17	Zülâli	Şehâ derd-i firâķı baħr-ı ħam içre yatandan şor Gönül fülki ile ol zevraķ-ı hecri şatandan şor	Zülâli derd-i hicrânı ‘umûm u miħnet-i güli Diyâr-ı ħurbet ilde gûşe-i ħânda yatandan şor	Gazel		..- -/..- - /..- -/..- -	
17	Zâtî	Dile keyfiyyet-i ‘aşkı yûri mey-ħôr olandan şor İçüp vaħdet şarâbını ebed maħmûr olandan şor	Ene’l-Ĥaķ sırrını Zâtî riyâset ehline şorma Anı sen dâr-ı dil-dâra bugün Manşûr olandan şor	Gazel		..- -/..- - /..- -/..- -	
18	Leylâ	Sirişküm söndürür mi âteş-i ‘aşķum benüm cânâ Dil-i pür-süzümü teskîn ider mi ħiç yedi deryâ	Nice ben olmayam ol dergehünñ memnûn-ı iħsânı Yine fıtnatdaki feyzî baņa baļş itdi Mevlânâ	Gazel		..- -/..- - /..- -/..- -	
18	‘Ârif	 şu‘le-yi ‘şabrum firûzân oldı ħitdükce Sütûn-ı dūd-ı âhum tâ-be-keyvân oldı ħitdükce	N’ola gevherr-furûşân ‘ Ârifâ tab‘um pesend itse Nigâh-ı himmet-i üstâd ile kân oldı ħitdükce	Gazel		..- -/..- - /..- -/..- -	
18	Şafvet	Zîr-i ħisûde o ebrû-yi siyeh-kârunñ ucı şoķılıur ħancer-i ħün-ħ‘ârunñ ucı	Yâr-i qandîl mi destüme yandurdu dedi Şafvet aldı fitil-i şem‘-i şerer-bârunñ ucı	Gazel		..- -/..- -/..- - ..- -/..- -	
19	Neş‘et	Ben ħabâb-ı baħr-ı ‘aşķum qâr u bârum sorma ħiç Mevce-i ħird-âb-ı şevķüm rûzgârım sorma ħiç	Neş‘etâ yektâdur deryâ-yı feyzüm ben velî Çâr-sûyı ‘âlem içre i‘tibârım sorma ħiç	Gazel		- - - -/..- -/..- - - - - -/..- -	
19	‘İzzet	Aldanup kiźbine yârûn oyalandum bu gece	‘İzzetâ varmış idüm baht ile ħ‘âb-ı keħfe	Gazel		..- -/..- -/..- -	

		Va‘d-i ferdā gibi mevhūme dayandum bu gece	Ṭālī‘ im uyhuda ḥālā ben uyandum bu gece			. - - / . - -	
19	Şafvet	Şadā-yı mâtem-i dehr anlaşılmaz Şūr olan yirde Olur kim sıyt-ı peşşe nağme-i ṭanbūr olan yirde	N’ola her bü’l-heves ḥāmūş olursa şî‘r-i Şafvetden Sesi çıkmaz sıfāl-i köhnenün fağfūr olan yirde	Gazel		. - - - / . - - - /. - - - / . - - - -	
19	-	Edeb bir tâc imiş nūr-i Ḥudādan Giy ol tâcī emīn ol her belādan		Beyit		. - - - / . - - - /. - - -	
20	Şafvet	Luṭf itdi felek zālīm o ğaddāreyi gördüm İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm Ben derdine bî-çāre dilün çāreyi gördüm İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm	Dil cennet-i zevk oldı yine kalmadı mâtem Ġam kāfiri gitdi yıkılıp tâb-ı cehennem Şafvet saña gayrı gözün aydın disün ‘âlem İtmişdi safer-i geldi o mehyāryı gördüm	Tamis		- - / . - - / . - - / . - -	
20	Rağb	Ḥarābatı görenler her biri bir ḥāletın söyler Leṭāfet naḳl ider rindān ü zāhid şıḳletın söyler	Perişān ḥatırında nükte-i ser-beste-veş kaldı Ne kimse ḥikmetin aḡlar ne Rāğb ‘illetin söyler	Gazel		. - - - / . - - - /. - - - / . - - -	
21	Şafvet	Her zamān bir Vamıḳ-ı ‘Azrā olur ‘âlem bu ya Nev-be-nev efsāneler peydā olur ‘âlem bu ya	Ḥāk-i Mevlānāyı Şafvet sürme-i çeşm eyleyin On sekiz biḡ ‘âlemi binā olur ‘âlem bu ya	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . - -	
21	Rāğb	Ehlī dil ārām ider her kande kim rağbetlenür Gāh olur ğurbet vaṭan gāhī vaṭan ğurbetlenür	Rāğb olsun iltifāt itsün de bir ‘ālī-himem Şî‘r-i pākīm gör nice Şā‘iblenür Şevketlenür	Gazel		- . - - / - . - - /. - - - / - . - -	
21	Nābī	Dökelüm biz gözümüz yaşını şeb-nemcesine Ḥandeler itsün o ğonca gül-i ḥurremcesine	Nābīyā ḥazret-i Ḥāk pādīşeh-i devānun İde ‘ömrini füzün ‘İsī vü Meryemcesine	Gazel		. - - - / . - - - / . - - / . - -	
22	Fazlı	Şu dem kim dest-i ḳudret levḥ-i imkāna ḳalem çekdi Beni ser defter-i ‘uşşāḳdur diyü raḳam çekdi	Dimezsın Fazlıyī bir tirden yād ideyin bir gün Kemān ebrūlarum derd ile ḳatı çok elem çekdi	Gazel		. - - - / . - - - /. - - - / . - - - -	
22	Fazlı	‘Aşḳ u ḥüsn ile iden şeydā beni zībā seni İtdi Ḳays u Leyliye hem-pā beni hem-tā seni	Bilmedi ey Fazlı ol sultān-ı ‘âlem ḳadrimüz Žāyī‘ itdi ḥasretā derdā beni ḥayfā seni	Gazel		- . - - / - . - - /. - - - / - . - -	
22	Fazlı	Sāḳīyā bir cām ile mestāne ḳılduḡ sen beni ‘Aḳlīm irmez n’eyleduḡ dīvāne ḳılduḡ sen beni	Cām-ı la‘l-i şevḳine ey Fazlı ol muğbeçenün Gece gündüz sākin-i mey-ḥāne ḳılduḡ sen beni	Gazel		- . - - / - . - - /. - - - / - . - -	
23	Fazlı	Reng ü bûyı Ḥudā bu ruḥ-ı kākülde ḳodı Ne ruḥ-ı gülde ne ḥod kāküli sünbülde ḳodı	Güli gülmekde ḳoyup bülbülü efğānda ḳoyan Seni şādīde ḳodı Fazlıyī gulğulde ḳodı	Gazel		. - - - / . - - - / . - - / . - -	
23	Fazlı	Düşülden hicrūne göḡlüm ṭabībüm müstemend oldı Ana çāreḡ var ise eyle ḡāyet derd-mend oldı	Çeh-i ‘âlemde Fazlı bulmadum āb-ı vefā hergiz Erişdi burc-ı dilde gerçī kim āhum kemend oldı	Gazel		. - - - / . - - - /. - - - / . - - -	
23	Fazlı	Bize bir bî-bedel cānān olaydı Lebi cān derdūme dermān olaydı	Olurdum pādīşāh-ı mülk-i ‘âlem Aḡa ey Fazlı ger imkān olaydı	Gazel		. - - - / . - - - /. - - -	
24	Fazlı	Gāh olur mülk-i şefāya ḡan ider göḡlüm beni Geh belāya bende-i fermān ider göḡlüm beni	Ḥāk budur kim bü’l-‘aceb aḡvālī vardur Fazlıyā Gāh dānā vü gehī giryān ider göḡlüm beni	Gazel		- . - - / - . - - /. - - - / - . - -	
24	Fazlı	Derdā ki felek cānumı cānāndan ayırdı	Āzāde iken şāh-ı ḡama eyledi bende	Gazel		- - / . - - / .	

		Ben hasteyi öldürdi n'îdem cāndan ayırdı	Ben bendeyi ey Fazlî o sultāndan ayırdı			-- ./--	
24	Fazlî	Şaldı ayaklara ol zülf-i siyeh-kār beni Başa iletirdi işin eyledi bî-kār beni	Düşde dār olduğımı zülfüne görsem Fazlî Haşre dek Haḫ der idim itmeye bî-dār beni	Gazel		...-/.-.-/ .-.-/.-.-	
25	Fazlî	Lebleriñ ey hūr cāna āb-ı Kevşerden lezîz Acı acı dillerüñ pālūde-i terden lezîz	Ey 'aceb bir nesne var mıdır ciḥānda Fazliyā Büse-yi la' l-i leb-i cān-baḫş-ı dil-berden lezîz	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
25	Fazlî	Āh kim dil virdüm ol nā-mihre dildārum şanup 'Aşkına düşdüm anı yār-ı vefādārum şanup	Şöyle şöret tıtdı şehrinde o mehün kim felek Nazm-ı pervini getürür başda eş'ārum şanup	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
25	Leylā	Bakmayım gülzāra karşı yār olsun olmasun Neyleyim ol bezmi kim ağıyār olsun olmasun	Ḳayd-ı 'ālemden hele Leylā daḫi āzād olup Güşe-i küḷḥandadır gülār olsun olmasun	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
26	Leylā	Bahār eyyāmıdır bir kerre cānā 'azm-i bağ olsun Açılsun lāleler 'aşkıñla sīnem dāğ dāğ olsun	Eger rahm eyleyüp bir kez su'āl eylerse Leylā 'yı Telefdür rāh-ı 'aşkında anıñ ḳoçbaşı sağ olsun	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
26	Leylā	İstemem dermānı efendim dilde derdün var iken Ḥasretinle rüz-ı şeb cānā bu dil bīmār iken	Var mıdır Leylā 'ya derdinden rehā tā ḫaşre dek Sīnesi her dem ceriḥ-i ḫançer-i āzār iken	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
26	Leylā	Bulsam ey meh-rū seni tenhāda bî-ağıyār iken Ḳoḳlasam ruḫsārını cānā gül-i bî-ḫār iken	Er mi yok tanzīre Muḫtār yoḫsa zen midür Şi' r-i Leylā yı göreñ Mecnūn olur hūş-yār iken	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
26	Leylā	Gözlerüm nezzāre-i didārdan itmez ferāğ Bu meşeldür zāhidā olmaz baḳan göze yasağ	Neydi teşrīfile iḫyā eylemişdi bir gece Bu degil mi şimdi Leylā bendeñe dağ üsti bağ	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
27	Leylā	Her şehirde ka'be-i kūyunda esdikçe nesīm 'Aşka zülf-i siyāḫundan gelür 'anber-şemīm	İktisāb-ı feyz için varsam n'ola dergāhına Şems ü Mevlānā gibi yokdur dü-'alemde kerīm	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
27	Leylā	Gel bu bağun ḫārına gülzārına itme heves Bir cemāl-i yāre baḳmaḳdur ciḥānda mültemes	Her ne derdiñ varsa Leylā dergeh-i Monlāya gel Ḥaste-i 'aşkā bulunmaz ney gibi ehl-i nefes	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
27	Leylā	Tā şehir bülbül gibi efgān idenler bizlerüz Giryemüzle ol güli ḫandān idenler bizlerüz	Nūr-ı merḫūmuñ oldum ben de Leylā pey-revi Öyle zātun şî' rini 'irfān idenler bizlerüz	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
28	Leylā	Bülbül gibi her şām u şehir nālelerüm var Bihūde degil sen yine bir gonca-terüm var	Ol şūḫ bezümle ideli 'ahdi ü ferāmūş Leylā gibi eyvāḫ gönülde kederüm var	Gazel		-- ./-- ./. -- ./--	
28	Leylā	Cemālun göster ehl-i 'aşka 'ömrün nūr görsünler Ziyāsıyla ḫarāb-ābādı hep ma'mūr görsünler	Ġamum olduğça olsun rüy-māl-i dergeg-i Monlā O şāḫun ḫāk-i rāḫında beni mesrūr görsünler	Gazel		...-/.-.-/ /-.-.-/-.-	
28	Leylā	Yārün 'aşıklar ile ülfeti pek güçdür güç O perî vaḫşidür ünsiyyeti pek güçdür güç	Şoḫbeti yār ile de pekçe uzatma Leylā O perî vaḫşidir ünsiyyeti pek güçdür güç	Gazel		...-/.-.-/ .-.-/.-.-	

29	Râsim	Kıldı zülfün şayd için ol gözleri bādām rām Oldı āhır murğ-ı ‘aşka qalb-i bî-ārām rām	Olmasun la‘l-i lebünle Râsim-i mağdūr dūr Virmez ehl-i ‘aşka bārī çerh-i bed-fercām cām	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
29	Râsim	Şāh-ı gülden eyle istirhām git gül-zāre zār Belki raḥm eyler saḡa ey bülbul-i āvāre var	Yāb yāb istilā idüp dil-ḡānemi yaqdı ḡamum Oldı Râsim beytü’l-aḡzāne derün ekdāre dār	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
29	Fā’ik	Her gören çeşmüm yaşın deryā-yı ‘ummān şandılar Bu vücudum baḡr-i ‘aşka ḡalmış insān şandılar	Fā’ik olmuş ḡaḡalum kim Muşḡafāya yār-ı ḡār Bilmeyen şıdk-ı derünün kiḡb ü yalan şandılar	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
30	Na‘im	Şafvet-i reng-i lebün la‘l-i Bedaḡşān şandılar Sine-yi şāfuḡ ziyā-yı mihr-i raḡşān şandılar	İ‘ timād eyle Na‘im nazm-ı cenāb-ı Fa’ik Okuduydum bir maḡalda şı‘r-i Ḥaḡşān şandılar	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	Nazire- yi Na‘im
30	Fā’ik	Söylemek müşkil velī derdün nihān itmek de güç Görmemek gücdür görüp āh u fiḡān itmek de güç	Rāh-ı Ḥaḡdan dönmezem girdüm yola kām almaḡa Fā’ikā bu yolda bezl-i naḡd-ı cān itmek de güç	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
30	Râsim	Dil-rübāya cebr-i ‘azm-i gülistān itmek de güç Ol sehī-ḡadsız daḡı seyr-i cihān itmek de güç	Pey-rev olmaḡ gerḡi müşkildür cenāb-ı Fā’ikā Râsimā tanḡirde ‘aczin ‘ayān itmek de güç	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
30	Râsim	Yād idüp ‘ahd-i Cemi kām aḡlasun peymāneler Rūze-dārān-ı ḡama der-bestedür ḡum-ḡāneler	Gevher-i nazmı çıkar qalb-i ḡarāb-ābāddan Râsimā çünkü maḡall-i kenḡidür virāneler	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
31	Fā’ik	Tekyedür abdāl-ı ‘aşka sākīyā mey-ḡāneler Anda şevḡ-i la‘l-ı nābuḡladur zī peymāneler	Ma‘ rifet baḡrine ḡavvāş olalı ḡab‘um benüm Luḡf-ı Ḥaḡla gün-be-gün işār ider dūr-dāneler	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
31	Na‘im	Yādima beḡā-yı nām olmuş cümle pey-māneler Ḥaḡre dek bākī‘ imāret-ḡāhdur ḡum-ḡāneler	Cāy-ı ārām-ı ḡamumdur bu ḡarāb göḡlüm benüm Lāne-ḡāh-ı büm olur elbet Na‘im virāneler	Gazel		- . - / - . - - / - . - - / - - -	
32	Râsim Fā’ik	Bu şeb bād-ı şabā ile o gül-femden ḡaber geldi Meşāmm-ı bülbul-i cāne yine gül-büy-ı ter geldi	Reh-i ‘aşḡında ol yāruḡ nice ben olmayam Fā’ik Bu yolda Râsimā sā cān virür ehl-i hüner geldi	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	Müşter ek gazel
32	Na‘im	‘Araḡ nūş eyledükçe dūr gibi ruḡsāra dūr geldi Ruḡ-ı gülgünü gördüm bezm şandum verd-i ter geldi	Ne Fā’ik fā’ik-i ehl-i ma‘ ārif nükte-perverdür Ḥuşusan mülk-i nazma Zātī ile şān u fer geldi	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . -	
32	Râsim	Tevbe işrār-ı günāh eylemeyem ‘ahd olsun Kendümi fısḡa penāh eylemeyem ‘ahd olsun	Terk-i işyān ideyüm şıdk ile Râsim ḡayrı Ḥālümü böyle tebāh eylemeyem ‘ahd olsun	Gazel		- . - / - . - / - - . - / - . -	
33	Fa’ikā	Tevbe aḡfā-yı günāh eylemeyem ‘ahd olsun Kendümi zühde penāh eylemeyem ‘ahd olsun	Fa’ikā bezm-i ma‘ ārifle muḡabbet var iken Cānib-i zühde nigāh eylemeyem ‘ahd olsun	Gazel		- . - / - . - / - - . - / - . -	
33	Rizā	Dilā bu neyde şevḡ-i leb-i gülgün yārdur ney Ḥarīḡ-i nār-ı firḡat mübtelā zār u nizārdur ney	Ezel bezmünde la‘l-i sır-ı Ḥaḡdan neş’e-yāb olmuş Rizāyā ol ecelden dem-be-dem gevher-nişārdur	Gazel		- . - / - . - / - . - / - . - -	

			ney				
33	Laṭîfî	Şehā üftāde-i dil teşne-i la‘l-i niğārdur ney Cüdā āb-ı zülālden müste-mend-i dil-figārdur ney	Kemer-beste ider icrā-yı hizmet bezm-i ‘irfānda Laṭîfî rüy-ı zerd bağı delinmiş dil-figārdur ney	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
33	Fā‘îk ve Rāsım	Şarāb-ı ergāvāniden gül-i ruhsārı al olmuş O mest-i cām-ı naḥvet keyf-i meyle pür celāl olmuş	Bu derd-i ‘aşk ile Fā‘îk olursan gam yeme aslā Niḥāl-i ḳadd-ı Rāsım hicr ile zīrā ki dāl olmuş	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - - -	Müşterek gazel
33	Fā‘îk	Ḳuşūrum çok ümīdüm çün ki ‘afva lāyık olmaḳdur Niyāzum rahm u luṭf u iltifāt-ı sābık olmaḳdur	Niğāh-ı luṭf u iḥsānuḡ dirīğ itme teraḥḥum ḳıl Efendim maḳşadum aḳrān içinde Fā‘îk olmaḳdur	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - - -	
34	Na‘īm	Ḳumāş-ı ‘aşkı ‘īd üstü saḡa her cāyı ben virdüm Yaraşmış cāme-i naḥvet velī kālāyı ben virdüm	Na‘īm mey-ḡāne-i ‘aşkın şarāb-ı feyż nüş eyle Ki ol pīr-i muḡāna bāde-i ḡamrāyı ben virdüm	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - - -	
34	Na‘īm	Ehl-i dil ‘āşıkā bir tāze cevān besdür bes Feyż-i nūrı ḳamere mihr-i ciḡān besdür bes	Baḳdılar dīde-i nişfuḡla Na‘īm bu ḡazele Didi hep nādire ḡüyā-yı zamān besdür bes	Gazel		. . . - / . . . - / . . - - - / . . . -	
34	Rızāyî	Dilde çün cūş u ḡurūşa başladı sevdā-yı ‘aşk ‘Aḳl-ı fikrüm eylese yağmā o dem Leylā-yı ‘aşk	‘Aşk ile yanmaḳ yaḳılmaḳlık naşib olmuş ezel Ey Rızāyî eyleme bī-hūde gel şekvā-yı ‘aşk	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
35	Nāṭık	Görünür yār geḡi ḡākla mā şeklinde Ki idüp cilvegeri nār hevā şeklinde Yüzini fehm ideli bedr-i dü-cā şeklinde Zātımız fehm ideli fażl-ı Ḥudā şeklinde ‘Ārifāne gezerüz ehl-i fenā şeklinde	Nāṭıkî cevher imiş ‘aşk-ı ten-i ādemde ‘Aşk eger olmasa olmazdı ben-i ādemde Ḥoş buyurmuş der o kim oldı Mesihā-demde Vaḡdet-i ‘aşk-ı ilāḡidür iki ‘ālemde Nev-be-nev cilve ider şāḡ u gedā şeklinde	Tahmis		. . . - / . . . - / . . - - - / . . . -	
36	Yetīm	Reng yok ḡülzār-ı ‘ālemde tarāvet ḳalmamış Gülleri itmiş ḡazān bir şemme nūkhet ḳalmamış Goḡçeler pejmürde olmuş zevḳ-i ḡumret ḳalmamış ḡülsitānda bildiḡim evvelki ḡālet ḳalmamış Bāḡ-ı dehrūḡ nevbahārında leṭāfet ḳalmamış	Kime takrīr-i meḡāl-i pür melāl itsün Yetīm ḡüş ider yok kimlerūḡla ḡasbiḡāl itsün Yetīm Çāre-i derdūḡ ‘aceb kimden su‘āl itsün Yetīm ḡünc-i ḡamda Rāsımāsā ketm-i ḡāl itsün Yetīm Zümre-i ḡācāt-ı derd-āşāma himmet ḳalmamış	Tahmis		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
36	Rāmiz	Gezer çin-i cebīn vādilerinde vaşla yüz tıtmaz Bu vaḡşetle ol āḡū-yı Ḥıṭāyı şayda ḡöz tıtmaz	Ḳonaḡçı gelse mihman-ı ḡayālinden şabā Rāmiz ḡubār-ı ḡuşşayı süprür ḡarīm-i dilde tıztıtmaz	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
36	Nef‘î el-Müftî-i el-Enām	Bize kāfir dimiş müftî efendi N’ola biz diyelüm aḡa müselmān Ḥuzūr-ı ḡazrete varlıḡda yarın		Ḳıṭ‘a		. - - - / . - - - / . - - -	

		İkimiz de çıkaruz belki yalan					
37	Müştaḳ	Bahr-i ruḥuṅla māh-ı felek tāb-nāk olur Ḥāver şabāḥ ḥaşre ḳadar sīne-ḫāk olur	Biz cān göziyle seyr iderüz ḥüb-rūları Müştaḳ rüy-ı pāk olanuḡ ḳalbi pāk olur	Gazel		-- ./- .- ./. -- ./- .-	
37	Zihnī	İsm-i a‘ zām āyet-i kübrāya girdi çıḳmadı Sırr-ı Mevlā ‘ allemel-esmāya girdi çıḳmadı	Naẓm-ı eṣ‘ āruṅ senüṅ seyr eyleyen taḥmīn ider Nuṭḳ-ı pākin Zihnīyā ma‘ nāya girdi çıḳmadı	Gazel		-. - -/- .- - - /- .- - -/- .-	
37	Neṣāṭī	Ḥāzret-i ‘ İṣāyī gör semāya girdi çıḳmadı Ḳavm-ı Fir‘avn ḡarḳ olup deryāya girdi çıḳmadı	Ḳaṅḡı peygāmbēr Neṣāṭī uçmaḳda ol Ḥāzret-i İdrīsdür ol me‘vāya girdi çıḳmadı	Gazel		-. - -/- .- - - /- .- - -/- .-	
37	Neṣāṭī	Mevc urup artdı gine çün dilde bu deryā-yı ‘ aşḳ Aldı ‘ aḳlumı serümden eyledi şeydā-yı ‘ aşḳ	Dād idüp Leylāsı için bitdi başında giyāḥ Ey Neṣāṭī gör ne ḳaldı Mecnūna Leylā-yı ‘ aşḳ	Gazel		-. - -/- .- - - /- .- - -/- .-	
38	Nihānī	Kim temevvüc eyledi dilde gine ‘ ummān-ı ‘ aşḳ Dīdelerden çağlayup itdi zuhūr nālān-ı ‘ aşḳ	Tekye-i ‘ aşḳ içre mest oluben olduḡ ḥırḳa-püş Gör ne ḥāle ırgürür insānı ey Nihānī ‘ aşḳ	Gazel		-. - -/- .- - - /- .- - -/- .-	
38	‘ Ārif	Perçemi yārdan dimāḡ-ı cāna irdi büy-ı ‘ aşḳ ‘ Aḳlumı yagmāya virdi ser-te-ser dil-cüy-ı ‘ aşḳ	Ḳapladı eczā-yı cismüm bu hevā-yı perçemi Mest-i lā-ya‘ ḳıl ḳılup bu ‘ Ārifī şeb-bū-yı ‘ aşḳ	Gazel		-. - -/- .- - -/- -. - -/- .-	
38	Ref i	Beni firḳat odına gel yaḳa yaḳ yaḳa yaḳ Hey sözümden yine döndüm baḳa baḳ baḳ baḳa baḳ	Çün Ref i ye naşīb olmadı ‘ ālemde vişāl Ey gözüm yaşı demidür aḳa aḳ aḳ aḳa aḳ	Gazel		. . . -/- . . . -/ . - - / . . -	
38	Şūḫī	Nice bir daḡdaḡa-ı dehr ile ber-bād olalum Yūri mey-ḡāneye zāhid biraz ābād olalum	Dest urup tiḡ-ı ḡazāya gezelüm Şūḫī ma‘ an Ḳande bir içmez var-ısa aḡa cellād olalum	Gazel		. . . -/- . . . -/ . - - / . . -	
39	Nedīmi	Lisānıṅ anlamaz biz ḡonceniṅ ‘ irfānımız vardır Belī söz bilmeyiz ammā biraz iz‘ ānumız vardır	Şıḳılma bezme gel biḡāne yok da‘ vetlimiz ancaḡ Nedīmā bendeḡiz var bir dahı sultānımız vardır	Gazel		. - - -/- . - - - /- . - - -/- . - - -	
39	Fuzūlī	Nice aylardır ser-i kūy-i melāmet beklerüz Leşker-i sultān-i ‘ irfānuz velāyet beklerüz	Yatdılar Ferḡād u Mecnūn mest-i cām-i ‘ aşḳ olup Ey Fuzūlī biz olar yatduḡça nevbet bekleriz	Gazel		-. - -/- .- - - /- .- - -/- .-	
39	Bāḳī	Tesellī virmez ey dil derdün ol cānāne söylersin Açılmaz saḡa ḡüyā ḡonce-i ḡandāne söylersin	Yanup yaḳılmaḡ ister kimse yok yanuḡça ey Bāḳī Ḥādīs-i aşḳ-ı ‘ ālem-süz-ı yārı ya ne söylersin	Gazel		. - - - / . - - - /- . - - - / . - - -	
39	Mecnūn	Ḳatreyüz gerçi velī ammā ki deryā bizdedür Ne felek seyyāreler çerḡı mu‘ allā bizdedür	İsmimüz Mecnūnīdür ammā deḡil Leylā için ‘ Āşıḳ-ı şādıḡlaruz gel gör ki Leylā bizdedür	Gazel		-. - -/- .- - - /- .- - -/- .-	
40	Bāḳī	Ser-i kūyün şanemā cennet-i a‘ lā bilürüm Müntehā ḳametüni sidre vü Ṭubā bilürüm	Bāḳīyā ḡülşen-i Firdevsi baḡa ‘ arz itme Āsitānı ben anuḡ cennet-i a‘ lā bilürüm	Gazel		. . . -/- . . . -/ . - - / . . -	
40	Müdāmī	Leblerün emsem dedüm ol dil-berüm ammā didi Kimseye bu sırr-ı ifşā eyleme ammā didi	Ey Müdāmī göricek ol şer bu şirīn sözleri Āferīnler saḡa ey tütī şeker nānā didi	Gazel		-. - -/- .- - - /- .- - -/- .-	

40	Nesîmî	Ha ha haatın hacîl eyler be be berg-i semeni Ka ka kaşun kılar ancak se se sebz-i çemeni	Na na nazmun da Nesîmî gö gö gösterdi şehâ Di di dişün göreliden dü dü dürr-i ‘Adeni	Gazel		... -/... -/ ... -/... -	
40	Behîştî	Çünkü tağdır-i ezel her ne ise olsa gerek Ben senün tîr-i belâna dururum n’olsa gerek	Ey Behîştî bu cihândan gidicek rûz-ı bahâr Lâle kan ağlasa sünbül saçını yolsa gerek	Gazel		... -/... -/ ... -/... -	
41	Fuzûlî	Yakma cânım nâle-i bî-ihtiyârumdan şakın Dökme kanum âb-ı çeşm-i eşk-bârumdan şakın	Ey Fuzûlî kanğı mahbûbu ki görseñ rahmı var Kıl hâzer ancak benüm bî-rahm yârumdan şakın	Gazel		... -/... -/ /- ... -/... -	
41	Muhibbî	Sâkiyâ depret ayak şun ol nigârün ‘aşkına Zehr-ise nûş idelüm gül yüzlü yârün ‘aşkına	Gel dirîğ itme Muhibbîden zekât-ı hüsünü Sağa bu hüsni vireñ Perverdigârün ‘aşkına	Gazel		... -/... -/ /- ... -/... -	
41	Şalâhî	Ol muttasıl ebrûlarun ‘âşıklara mihrâb iki Cellâd-ı çeşm ü gamzenün kurbânı bir kaşşâb iki	‘Akl-ı Şalâhî gitdi hep mest itdi anı la‘l-i leb Bir kere sâkî şun bize câm u şarâbı nâb iki	Gazel		... -/... -/ ... -/... -	
42	Sâmî	Gülüşün ‘âşık-ı dil-hasteye dermâne midür Tiş-i cevruñle tabîbüm garaşun câne midür	Bulunur haylî hüner kenzi aratsa yer yer Dil-i Sâmî ‘acebâ gûşe-i virâne midür	Gazel		... -/... -/ ... -/... -	
42	Bâkî	Gelünüz yüz tûtalum bârgeh-i Gaffârâ Cân u dilden gelelüm tevbe vü istiğfâra	Bâkî yi lezzet-i vaşlun tama‘i söyletdi Tûtiyi şevk-i şekerdür getüren güftâra	Gazel		... -/... -/ ... -/... -	
42	Ğafûrî	Hâzret-i Mevlâyadır hep dâdimuz feryâdimuz Bir muzaffer leşker-i hâkdan gelür imdâdimuz	Küllî nefsin cür‘asından nûş idersin ‘âkıbet Ey Ğafûrî bu cihânda kalur ancak adımız	Gazel		... -/... -/ /- ... -/... -	
43	Yahyâ	Zülf-i pür-çinün gamından dide kim pür âb olur Her ne bahre kim düşer bir kâtresi gird-âb olur	Bir dile Yahyâ tokunsa pertev-i feyz-i Hudâ Zerre-i nâ-çiz iken hurşid-i âlem-tâb olur	Gazel		... -/... -/ /- ... -/... -	
43	Nâmî	Cihânun ni‘metinden kendi âb u dânemüz yegdür Elün kâşânesinden gûşe-i virânemüz yegdür	Hümâ-yı evc-i ‘izzet gibi gayretsüzden ey [Nâmî] Muhabbet şem‘ine şeh-per yağan pervânemüz yegdür	Gazel		... -/... -/ /... -/... - -	
43	Bâkî	Ne câm-ı bâde-i gülgüne beñzer yâr-ı hem-dem var Ne şadr-ı gûşe-i mey-hâne gibi câm-ı hurrem var	Şıfât-ı şafvet-i tab‘un yiter eglence ey Bâkî Bi-hamdi’llâh ne gam yirsin elünde sāğar-ı Cem var	Gazel		... -/... -/ /... -/... -	
44	‘Ârif	Bu sinem âsmânunda ‘aceb mihr ile mâhum var Derün-ı dilde ammâ hiç döñmez âh u vâhum var	Hayâl-i hâl-i ruhsârünla gönüm şâd u şen oldı Bî-hamdullâh ‘ Ârif kanda baksam hoş nigâhum var	Gazel		... -/... -/ /... -/... - -	
44	Rüşdî	Diğkat-ile kıl nazar şol çerhe kim devrân ider Kimini İlyâs ider ol kimin ‘uryân ider	Rüşdiyyâ Hâkdan ümîdün kesme gûş it pendümi Vuşlat-ı yâr ile Mevlâ gün olur handân ider	Gazel		... -/... -/ /- ... -/... -	
44	Hayretî	Bend-i ‘aşkına delü bağlanmayaydum kâşkî Göz görürken oda düşüp yanmayaydum kâşkî	Bâğ-ı hüsnün seyr iderdüm dün gice seyrümde ben	Gazel		... -/... -/ /- ... -/... -	

			Hayretî ol uyku'dan uyanmayaydum kâşkî				
44	Neşâtî	Dil virüp cânâ şaňa aldanmayaydum kâşkî Ben seni bir yâr-ı şâdık şanmayaydum kâşkî	Bu Neşâtî derd-mendün hâk-i yeksân eyledün Şem'-i ruhsârına akdum yanmayaydum kâşkî	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
45	Fehmî	İnle ey dil derd-ile nālân olursın 'âkıbet Ağla ey çeşm-i revânüm kıan olursın 'âkıbet	Fehmîyâ sevdâ-yı zülf-i yâr ile 'âlemdesin Leylâ-yı Mecnûn gibi destân olursın 'âkıbet	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
45	Nesimî	Senün 'aşkıñdur ey dil-ber baña mürşid ile hem pîr Ki düşdüm 'aşkına yanup nedür çâre nedür tedbîr	Nesimî 'ârî nâmûsı eger 'ârif isen terk it 'Ârifler boynuna biçmiş melâmet hırkasın tağdır	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . - -	
45	Haşâyî	Bugün gam tekke-gâhında fedâ bir cânumuz vardır Gönül abdâl-ı 'aşk oldı gelün kurbânımız vardır	Haşâyî bendesin atmış kemâl-i lutfı çok olsun Dimiş kim ol gedâ gelsün aña ihsânımız vardır	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . - -	
46	Neşâtî	Ey dilâ geç ma'şiyetden hâzret-i Settâra uy Dâ'imâ kıl sünnetini Ahmed-i muhtâra uy	Ey Neşâtî bu cihâne virme gel dil bî-aşl Sîne varumdan beğâ-yı dâra uy	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
46	-	Bırakmam kayd-ı zülfün lâıyık-ı zencîr olursam da Yine geçmem begüm bu gamzeden dil-gîr olursam da	Sana her-câyî derler bendene bir 'âşık-ı şâdık Medâr-ı iftihârumdur eger teşhîr olursam da	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . - -	
46	'Ahdî	'Âşık-ı şürîde-dil eşk-i terinden bellüdür H'âce-i bâzâr-ı miñnet gevherinden bellidür	İmtihân itme ne lâzım 'Ahdî efendiyyi Nükte-perdâz-ı belâgat sözlerinden bellidür	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
46	Güftî	'Âşıkın süz-ı dili dâğ-ı serinden bellidür Şu'le-i âteş zuhûr-ı aħkerinden bellidür	Yüzüne rağbet eylerse n'ole yârân-ı Rum Her nihâl-i tâze-res âb-ı bellidür	Gazel		- . - - / - . - - - / - . - - / - . - -	
47	Fethî	Mest-i şahbâ-yı elem çeşm-i terinden bellüdür Rind-i 'işretgâh-ı miñnet sâğarından bellüdür	Fikr olmaz tab'una Fethî dūr-i nazmun göreñ Baħr-i pür-cüş-ı me'ânî gevherinden bellüdür	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
47	Vahîde	Hüsn-i yârün 'ârız-ı tâb-âverinden bellüdür Maṭla'-ı iķbâl mîhr-i enverinden bellüdür	Câdû-yı kil-k-i Vahîde dedi kim siħr-i mübîn Güft-gü-yı nazm-ı mu'ciz perverinden bellüdür	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
48	Nef'î	Ârif ol ehl-i dil ol rind-i kalender meşreb ol Ne müselmân-ı kavî ne mülhîd-i bî-mezheb ol	Hızra minnet çekme var sonra dil-i Nef'î gibi Lüle-i âb-ı hayât-ı feyz ile leb-ber-leb ol	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
48	Dânişî	Ben dimem kim 'aşka düşse 'aşkla bî-mezheb ol Hâşılı dîvâne ol Mecnûn-ı 'âşık-mezheb ol	Sâye şalma her denî tab'a şaķın ey Dânişî 'Âlem-i bālâya ir hırşid-i 'âlî kevkeb ol	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
48	-	Ruħunđan zevķ alan itdi gül-i ra'nâya istiğna Lebünđan mest olan kıldı mey-i şahbâya istiğna	Ne ağıyâre o kâfir iltifât eyler ne 'uşşâķa Bir âfetdür ider a'lâya vü ednâya istiğna	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . - -	

48	Rūhî	Muķim-i kūyuñ eyler cennet-i a' lāya istiğnā Esîr-i qadduñ eyler kâmet-i tûbāya istiğnā	Tegāful kıldığından ol perînuñ çekme ğam Rūhî Saña tenhā degil ancak ider dünyāya istiğnā	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
49	Rūhî	Nice güñdür o mäh-ı ' âlem-ârâdan haber gelmez Dili irsâl iderdüm qorqarum ol da gider gelmez	Belâgatle gidenler bunda taḥşil itdiler cümle Cihānda yoksa ey Rūhî giden şāhib-hüner gelmez	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
49	Rūhî	Bezm-i âlemde göñül hemdemüñi cām ideğör Zevķi elden koma cām-ı meyi gül-fām ideğör	Sa' y ider herkes elin öpmek içün sākînuñ Rūhîyā sen ayağın öpmege ikdām ideğör	Gazel		. . . - / . . . - / . - - / . . -	
49	Rūhî	Qatre qatre hün-ı dil kim çeşm-i bülbül den gelür Hārdān şanmañ anı kim cānib-i gülden gelür	Herkesüñ derdine dermān eyler ol meh Rūhîyā Biz disek iğmāz-ı ' ayn eyler tecāhül den gelür	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
50	Rūhî	Başa dirsən ki yarı göricek yalvarı bilmezsin Meger sen ey dil-i biçāre ol ğaddārı bilmezsin	Döner her bir cefāña sînesin āh eylemez ammā Göñül den geçürür hep Rūhî-i bîmārı bilmezsin	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
50	Rūhî	Mest olup bezmde ağıyāre dimekten öp elüm Bize ey şūh icāzet vir ayāğ uñ öpelüm	Ğam yimem qadeḥ-i ' adūdan ki benüm ey Rūhî Bildürür mertebüm erbāb-ı kemāla ğazelüm	Gazel		. . . - / . . . - / . - - / . . -	
50	Rūhî	Yār ğāfil çarḥ zālîmdür miḥnet bir degül Dil za' if a' dā kavî renc ü meşāḳḳat bir degül	Söz bilen bir bilmez erbāb-ı kemālî Rūhîyā Gerçi birdür vezn-i ' ṭab' ammā belâgat bir degül	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
50	Rūhî	Her kaçan ayağa ol serv-i hümā-sāye ṭurur Yir u gök ḥalkı gelüp şevka temāşāya ṭurur	Ten-i zārunda eger yāreler açsañ yer yer Şanma Rūhî kuluñı qādîya pāşāya ṭurur	Gazel		. . . - / . . . - / . - - / . . -	
51	Rūhî	Nāz idüp ben bülbül-i zāra sever dirsın beni Gel sen inşāf eyle ey gül-çehre kim sevmez seni	Gül-şeni Rūhî nice mālî eylesün kūyuñ kıyup Vaşl-ı cennet olan ' âlemde nîl gülşeni	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
51	Za' fi	Ben genc-i murādı hele vîrānede buldum Esrār-ı sözün sālîk-i dîvānede buldum	' Âlem didüğüñ bir dem imiş ehl-i dem içre Ben ol demi Za' fi dem-i ḥānede buldum	Gazel		- - / . - - / - - / . - -	
51	Ḥayālî	Kākül-i miskîn-i cānānuñ perîşān ḥālliyüz Ğuşsanuñ ser-geştesi derd-i ğamuñ pāmāliyuñ	Hāce-i cāne metā-ı ğuşşeyi almağdayuz Biz Ḥayālî bu fenā bazārınuñ dellāliyuñ	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
52	Uşulî	Erişdi gibi devri yine Sākî şarābuñ Cāmuñ yüzi güldi gözi açıldı kebābuñ	Şunup lebini şonra neden tîğını çekmek Aşlı be Uşulî ne iki bu şeker-ābuñ	Gazel		- - / . - - / - - / . - -	
52	Zātî	Qadem baş hey kıyāmet yüzüme yir eylesün kevkeb Disünler kim kıyāmet kopdı döküldi yire kevkeb	Raķib ile seni görse olur Zātî deli ey meh Sefer cā' iz degül māhuñ olıcağ menzili ' aķreb	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
52	Hūdāyî	Öldi ki nāzuñla şehā ehl-i niyāzı Qanı ğüzelüm qā' ide-i bende-nevāzî	Evzā' felek qāddinüzi bükdi Hūdāyî Per itdi bizi bir kızıñ şîve-yi nazı	Gazel		- - / . - - / - - / . - -	
52	Zātî	Bāğ-ı cennet dil-rübāsuz bend-ü-zindāndur başa Her serā-yi dil-ğüşāsı beytū' l-ahzandur başa	Yārdan ayrılmāğ ey Zātî ne müşkil derd olur Aña nisbet günde biñ kes ölmek āsāndur başa	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	

53	Zātī	Āşıkı çün bî-vücūd itmek olupdur hū saña Biz ‘adem mülkine maḥmil bağladuḡ yā hū saña	Başuḡa yüz verme ey Zātī başuḡdan aşmasun Yüz bulıcaḡ çok iş eyler ol delū ḡanlu saña	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
53	Zātī	Murg-i zerrîn-per zümür-rüd-âşiyân lü ‘lû gıdâ Bâl açup uçmaḡ diler her şubḡ kūyuḡdan baña	Tâlibūḡ dâ ‘im türâb-ı râh-ı kūy-i dil-rürâ Rüyını altun ider cevher degül mi Zātīyâ	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
53	‘Ulviyâ	Merḡamet kıl nev-cevānum âh u zârumdan şaḡın Tâze gülsin nâle-i bî-iḡtiyârumdan şaḡın	Esb-i nâza çignedüp ‘âşıkıları pâ-mâl eder Ġâfil olma ‘Ulviyâ ol şeh-süvârundan şaḡın	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . - -	
54	Emrî	Kadeḡle meclis-i nâ-dâna girme Ayaḡuḡla varup zindâna girme	Kabâ-yı al geyme kat kat ey gül Helâk olmasun Emrî ḡana girme	Gazel		. - - - / . - - - / . - -	
54	Zātī	Nice tatlu olur yârūḡ zebânı Avurda çekmelüdü her dem anı	Açılur gonça-ı ter gülsitândan Söz açsa Zātīyâ yârūḡ dehânı	Gazel		. - - - / . - - - / . - -	
54	Şadrî	‘Āşıkuz bir gonca-leb gül yüzlü cānân isterüz Bülbül-i şürideyüz seyr-i gülistân isterüz	Dil-berūḡ ḡaddi elif ebrûsı nûn olmaḡ gerek Mâ-ḡaşal biz Şadrîyâ maḡbûbda âḡ isterüz	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . - -	
54	Kāmî	İşgünden dūr idüp ḡâlüm diger-gün eyledüḡ Vaşlıla mesrûr iken hicr ile maḡzûn eyledüḡ	N’eyleyeydi düstum Kāmîye derd-i düşmeni Eşigünden dūr idüp ḡâlün diger-gün eyledüḡ	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
55	Ḥayālî	Kelāmum ehl-i derdūḡ rûz-ı şeb vird-i zebânıdur Maḡabbet ‘âleminūḡ her sözü m bir dâsitânıdur	Bugün vaşfunda bir dārâ-yı cem-ḡadr ü felek taḡtuḡ Ḥayālî ‘arşa-i naḡmuḡ ser-âmer pehlevânıdur	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
55	Şânî	Alet-i ḡüsni mükemmel ḡad-i dil-cû da güzel Ol siyâḡ gözler ile ḡaḡ bu ki ebrû da güzel	Söylese tab‘-ı dürrer-bârına söz yok Şânî Dürc-i la‘lündeki merdâne-i lü ‘lû de güzel	Gazel		. . - - / . . - - / . - - / . . -	
55	Yakînî	Ol ruḡ-ı al güzel ol ḡadd-i dil-cû da güzel Cümleten ḡûb begüm o da güzel bu da güzel	Ey Yakînî etegin çekse her âlâyişden Servveş ser-keş olup olma âlû da güzel	Gazel		. . - - / . . - - / . . - - / . . -	
55	Şânî	Sineḡi kılma siper ḡarşu durup âh oḡına Bâ-ḡuşuş ey ḡaşı yâ âh-ı şehir-gâḡ oḡına	Çekmesün Şânîye diḡ ol ḡaşı yānuḡ ḡamını Bir ḡazâ ile varup uğraya nigâḡ oḡına	Gazel		. . - - / . . - - / . - - / . . -	
56	Süzî	Bahâr irişdi devr-i bâde geldi Gül ü lâle mübârek bâde geldi	Tutuşdı âh-ı Süzî den felekler Meger gün yüzlü yâre bâde geldi	Gazel		. - - - / . - - - / . - -	
56	Behiştî	Ḳaçankîm nâzenînüm ‘izz ü nâz ile ḡıram eyler Nihâl-i ḡâmetüne serv-i âzâdı ḡulâm eyler	Eger merdânelik baḡşin ide Mecnûn-ı zen-pâre Behiştî anı ilzâm eyleyüp rüsvâ-yı ‘âlem eyler	Gazel		. - - - / . - - - / . - - - / . - - -	
56	‘Atâyî	Fırḡatūḡla aḡlasam aḡyâr-ı bed-aḡter güler Ḡam beni bir şekle ḡoydı ḡâlûme itler güler	Ey ‘Atâyî ḡâşılı dîvânedür şol kimse kim ‘Ālem-i vîrânede şâdân olup oynar güler	Gazel		- . - - / - . - - / - . - - / - . -	
57	Veysî	Ḳaddüm ki senūḡ ḡabza-i ‘aşḡuḡda kemândur	Mâbeynimüzi faşl iden a‘dây-ile Veysî Meydân-ı belâḡatde bugün tiḡ-i zebândur	Gazel		- - / . - - / . - - - / . - -	

		Âhumdur anuñ tır-i rişte-i cāndur					
57	Figānī	Ağlamazsa her dem açup dīdelerüm Göreyin tursun iki gözine hūn-i cigerüm	Ġam-ı hecride Figānī ruḥı zer-gūn oldı Daḥı meyl itmeyesin aḡa eyā sīm-berüm	Gazel		. . . - / . . . - / - / . . -	
57	Yetīm	Dimesūn çāk-ı girībānum gören şeydā baḡa Perde ol Mecnūñ kim ey dāmen-i şaḥrā baḡa	Gördi ben deryā dilūñ naẓm-ı dürer-bārın Yetīm Dil uzatdı ter düşüp bu deryā baḡa	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . -	
57	Hāletī	Nice bir yüklenelüm bār-ı ġam-ı aḡyārı Ġamı çünki çekerüz yarın olaydı bārı	N'ola ağlarsa gönül ağla didükçe dil-ber Hāletī şāhların hükmi gerekdür cārı	Gazel		. . . - / . . . - / - / . . -	
57	Veysī	N'ola der-ġāhına sürsem cebīnüm māhtābāsā Yüzün gördüm kūyundan yüz çevirdüm āftābāsā	Başum kūh-ı Bedaḥşān-ı diyār-ı ġamdur ey Veysī Çıkar hūn-āb-ı eşküm pāre pāre la' l-i nābāsā	Gazel		. . . - / . . . - / . . . - / . . - -	
57	Yahyā	Sen karīñ şem' -i meclis ben ḡabībinden ırak Bir midür pervāne sūz-i vaşl ile sūz-i firāk	Qalmasun Yahyā ten-i fersūde de yoldaşdan Kūy-ı yāre gitmege cān u dil etmiş ittifāk			. . . - / . . . - / . . . - / . . -	
57	Şun'ī	Döküp sīnem n'ola āḡ eylesem cānānuñ ardunca Yürür 'ādetdurur ṭabl u 'ālem sulṭānuñ ardunca	Şakın kim qaḥbe zenler gibi kārı ḥīledür Şun'ī Öñünce varduñınçün varma her oḡlanuñ ardunca	Gazel		. . . - / . . . - - / . . . - / . - - -	

BÖLÜM 2. MECMÛ' ATÜ'L-EŞÂR'IN KARŞILAŞTIRMALI METNİ

2.1. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

1. Çalışmamızın Karşılaştırmalı Metin bölümünde mecmuanın 139-197 varakları arasında yer alan şiirlerin transkripsiyonunu yaptık.
2. Metni kurarken mecmuanın mevcut şiir düzenini koruduk.
3. Varak numaralarını metnin sol tarafında ve köşeli parantez içerisinde gösterdik.
4. Son kısmı tarafımızdan çalışılan mecmuada yer alan şiirlere, bizden önceki kısımlar henüz tamamlanmadığından, kendi içinde ve müteselsilen numara verdik. Bu çerçevede müfred veya beyit başlığı ile kaydedilmiş olan manzumeleri de numaralandırdık.
5. Karşılaştırmada kullandığımız divan vb. eserler için uygun kısaltmalar belirledik (Bâkî D.). Bunları Karşılaştırmada Kullanılan Eserlere Ait Kısaltmalar başlığı altında ve kısa künyeleri ile birlikte verdik.
6. Metnin karşılaştırmasını yaparken öncelikle mecmuada yer alan şairlerin yayımlanan divanlarını tespit etmeye çalıştık. Tespit edemediğimiz durumlarda divanların yazma nüshalarına ulaşmaya gayret ettik. İhtiyaç halinde tezkirelere de başvurduk. Ayrıca tez, makale, bildiri, ansiklopedi maddesi vb. diğer ilgili akademik çalışmaları inceledik.
7. Karşılaştırma yapılan şiirin bulunduğu eserdeki künyesini, şiir numarasını, eserin kısaltmasını, ilgili nazım şeklinin kısaltmasını, beyit sayısını ve bulunduğu sayfa numarasını vermek suretiyle gösterdik:
2 Nedîm D., G. 25 (6 Beyit), s. 286.
8. Karşılaştırma yapılan şiir divanda yoksa şu şekilde belirttik:
39 Cinânî dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça).
Şiir dîvânda olmamakla birlikte tezkire vb. ilgili diğer kaynaklarda varsa şu şekilde gösterdik:
¹⁵⁷ Misâlî dîvânında tespit edilememiştir (Bkz. Kaynakça). TŞ-2, G. (5 Beyit), s. 246-247; EŞ., G. (5 Beyit), s. 239-240; BT-2, G. (2 Beyit), s. 177.

Dîvânını tespit edemediğimiz şairleri ise şu şekilde belirttik:

112 Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

9. Mecmua ile karşılaştırma yapılan eser arasındaki farklar dipnot alanında gösterilirken iki şekil arasına “ : ” işareti; aynı mısradaki yer alan diğer farklar arasına ise “ ; ” işareti konulmuştur:

³²⁰ işi : devri **TN.**; düni **HB.**

10. Mecmuada yer alan bir şiirin dîvân dışındaki eserlerde bulunması hâlinde, karşılaştırmasını ayrı ayrı yaptık ve tespit ettiğimiz farkları gösterdik:

⁵²⁹ yanayın : yanayum **MN.**

⁵³⁰ yanarum : yanardum **MN., PBM-3.**

3 Bu beyit **MN.**'de 5. beyittir.

11. Mecmuada yer almayan beyitleri metne dâhil etmediğimiz gibi dipnot alanında da vermedik. Buna karşın, karşılaştırma yapılan eserde yer almayan beyit veya kelimeleri, ilgili kısaltmanın önüne “ - ” işareti koyarak gösterdik:

Ġamzesi oĠlarını çabalatur dillere āh

Şonra bir bir çıkarur yine benüm yanumdan (307/4)

⁴ -**PBM-3, BTK.**

¹² gün -D.

12. Vezin ve anlam bakımından doğru olduğunu değerlendirdiğimiz kelime ve ekleri metne dâhil ettik; diğer şekilleri ise fark olarak verdik:

Bir çeşmi var ki niçe yüz bîñ lisân¹ bilür

Bîñ hem-zebānı hem-demi bîñ āşnāsı var (2/2)

¹ lisân : fesân **M.**

13. Vezin ve anlam bakımından metinde olması gerektiğini düşündüğümüz kelime ve ekleri ise köşeli parantez içersinde metne dâhil ettik; mecmuada olmadığını ayrıca belirtmedik:

Ġitdi ‘aqlum gibi [ol] rûh-ı revānum gelmez

Yine haşr olmayıcağ sîne[me] cānum gelmez (48/1)

14. İlgili farklar vezin ve anlam bakımından bir uyumsuzluk oluşturmuyorsa mecmuadaki şekli esas aldık, diğer şekil/şekilleri fark olarak verdik:

‘Āķil kitāb-ı ‘aķlı ħall eylemekde ‘āciz⁸⁶

Keyfiyyet-i cünün[ı] dîvāneler de bilmez (44/3)

⁸⁶ ¸ ¸aciz : g¸afil D.

15. Vezin problemi olduğunu d¸ş¸nd¸ė¸m¸z yerleri şu şekilde g¸sterdik:

^{1b} Mısranın vezni bozuktur.

16. Vezin gereği yerleri değiştirilmesi gereken kelimelerin, b¸y¸k oranda d¸v¸na uymak s¸retiyle, yerlerini değiştirdik; mecmuadaki şekli ise fark olarak g¸sterdik:

⁹³ m¸y-miy¸n zerre-deh¸n : zerre-deh¸n m¸y-miy¸n M.

17. Mecmuada bulunan şiirlerin mısra ve beyit sırasında da farklılıklar bulunabilmektedir. İlgili farkları aşağıdaki şekillerde g¸sterdik:

⁴ Bu beyit d¸v¸nda 7. beyittir.

^{4b} Bu mısra d¸v¸nda 2. beyitin 2. mısrasıdır.

18. Aynı mahlası kullanan birden ¸ok şairin divanına ya da aynı mahlasta şiirlere yer veren tezkire vb. kaynaklara ulaştığımız h¸lde, mecmuadaki şiiri tespit edemediysek şu şekilde g¸sterdik:

¹⁰⁶ Em¸n mahlaslı şiirlere yer veren ¸alışmalarda tespit edilememiştir (Bkz. Kaynak¸a).

19. Gazelin başlığında verilen isimler ile mahlasların kırmızı m¸rekkeple yazıldığı mecmuada, yanlış okuma vb. sonucu mahlas uydurulduğu veya başka şairlere ait mahlaslara yer verildiği ¸rnekler g¸r¸lmektedir. Bunlara aşağıdaki şekillerdeki gibi dikkat ¸ektik:

²⁶⁹ Mecmuada şairin mahlası “R¸stem” olarak kayıtlıdır. Ancak bu ismin “h¸ar-ı sitem” tamlamasının yanlış okunmasından kaynaklandığı fark edilmiş, ayrıca bu gazelin “D¸rr¸ (Vanlı)” adlı şaire ait olduğu tespit edilmiştir. Bkz. D¸rr¸ D., G. ? Bkz. ZK., G. (1 Beyit), s 69.

¹⁸⁷ Mecmuada şairin mahlası “Kem¸l Paşa-z¸de” olarak kayıtlı olmakla birlikte bu gazel, şairin d¸v¸nında tespit edilememiş ve gazelin “Yahy¸ Bey”e ¸ait olduğu belirlenmiştir. Bkz. [Taşlıcalı] Yahy¸ Bey D., G. 220 (9 Beyit), s. 420.

20. Gazelin başlığında verilen isimde bulunması gereken nispet “ -¸ ”sinin bazen yazılmadığı dolayısıyla, başlıktaki isim ile mahlasın uyum i¸inde olmadığı

görülmektedir. Bu gibi durumlarda gerekli kontrolü yapmak suretiyle mahlası esas aldık, farkı ise şu şekilde gösterdik:

200 Ġazel-î Şalāḥaddin *

‘Aql-ı **Şalāḥī** gitdi hep mest itdi anı la‘l-i leb

Bir kere sākī şun bize cām u şarābı nāb iki

* Şalāḥaddin: Şalāḥī M.

21. Bazı şiir başlıklarında nazım şekli adının yanlış yazılması söz konusudur. Bu gibi durumlarda başlığa doğru adı ekleyip diğerini ise fark olarak verdik:

349 Ġazel-î Şafvet *

* Mecmuada bu şiir “Tahmis-î Şafvet ” başlığı ile kayıtlıdır.

22. Mecmuada bazı matla‘ beyitlerinin müfred, bazılarının ise beyit başlığı altında kaydedildiği görülmektedir. Bu gibi durumlarda başlıklar korunmuş, matla‘ olduklarına ayrıca dikkat çekilmemiştir.

Metindeki açıklama notları için “ * ” işareti kullandık.

2.2. Metnin Transkripsiyon ve İmlâsında İzlenen Yol

1. Metnin transkripsiyonu hazırlanırken bilimsel çalışmalarda kullanılan MEB İslâm Ansiklopedisi transkripsiyon alfabesi kullanılmıştır (Bkz. Metnin İşaretler Sistemi).
2. Çalışmamızda ağırlıklı olarak 16. yy ile 19. yüzyılda yaşamış olan şairlerin şiirleri yer aldığı için Eski Anadolu Türkçesi'nin dil özellikleri, mümkün mertebe korunmuş.
3. Arapça ve Farsça kelimelerin imlâsında Prof. Dr. İsmail Ünver'in bu konudaki önerilerine uyulmaya çalışılmıştır.¹
4. Farsça kelimelerde hiç okunmayan vâv-ı ma'dûleler “ ˘ ” işareti ile gösterilmiştir: ħ˘āb, ħ˘āce vb.
5. Vezin gereği zihaf yapılması gereken āyîne, sākî gibi kelimelerdeki mevcut uzunluk korunmuş ve italik yazılmıştır. Ayrıca imâle yapılarak uzun okunan kelimelerde uzun şekiller yazılmamıştır.
6. Farsça kelimelerde kısa ünlü (ötre) olarak okunan vâv-ı mechûleler kısa ünlü olarak yazılmıştır: ħod, ħoş vb.
7. Bazı isim ya da kelimelerin sonunda yer alan elif-i maksûreler “ ı ” veya “ ی ” harfiyle yazılmış olsa da a'lı okunuşu tercih edilmiştir: Īsā, Yahyā vb.
8. Dağ, dolu, doğru gibi kalın ünlü ile başlayan kelimelerde “d” sesi genellikle “ط” harfi ile yazılmış olup (örn. tağ, tolu, toğrı) metindeki şekil esas alınmıştır. Aynı şekilde ditrer, daşra vb. “d”li yazılışlar korunmuştur.
9. Eser, gezegen, şahıs ve yer adları gibi özel isimler tevriyeli kullanılmış da olsa büyük harfle gösterilmiş, ek almaları durumunda ilgili ekler “ ’ ” işareti ile ayrılmıştır: Nedīm'e, Neşāti'den vb.
10. K'ola, n'eylesün, nic'olur, n'ola gibi büzülmeler kesme işareti ile ayrılarak gösterilmiştir.
11. ‘Aşk-‘ışk, ‘ayân-‘ıyân, ‘ayş-‘ıyş gibi iki şekilde de okunabilen kelimelerin ‘aşk, ‘ayân, ‘ayş şekilleri tercih edilmiştir.
12. Arapça ve Farsça edat ve ön ekler eklendikleri kelimededen “-” işareti ile ayrılmıştır: bi-hamdi'llāh, bî-vefā, min-ba'd, nā-temām, vā-beste vb.

¹ İsmail Ünver, “Çevriyazıda Yazım Birliği Üzerine Öneriler”, *Türkoloji Dergisi*, C. XI, S. I, İstanbul, 1993, s. 51-89.

13. Farsça son ekler kelimeye bitişik yazılmıştır: bārgāh, gülīstān, gūlzār, kūhsār vb.
14. Metin içinde hem “c (چ)” hem de “ç (چ)” harfiyle yazılmış olan “gonca” kelimesinin c’li şekli tercih edilmiştir.
15. Dürr, hazz ve şemm gibi çift ünsüzle biten kelimeler vezin gereği tek ya da çift ünsüzlü olarak yazılmıştır.
16. “Nice” kelimesi miktar anlamında kullanıldığında “ç (چ)” harfi ile; nasıl anlamında kullanıldığında da “c (چ)” harfi ile yazılmıştır.
17. “Anuñçün” kelimesi vezin gereği ayrı yazılması gerektiğinde “anuñ [i]çün” şeklinde yazılmıştır.
18. Vasıta eki ile bağlaç olan “ile” eğer metinde kelimeye bitişik yazılmış ise metne bağlı kalınmıştır: şevkle, nāzla vb. Eğer metinde i- fiili alıp da kelime ile bitişik ise, “-” işareti ile eklendiği kelimeyle birlikte yazılmıştır: hūb-ile, zūlf-ile vb. Ayrıca vezin gereği -i fiilinin ayrı yazılması gerektiğinde “rūhuñ-[i]le” şeklinde yazılmıştır. Vezin gereği ayrı yazılması mümkün olmayan “-la,-le” ekleri bitişik yazılmıştır. Aynı durum “-miş, -idi” kelimeleri için de geçerlidir.
19. Yönelme ekinin a’lı okunuşu tercih edilmiştir: hūba, kenāra, vb. Ancak metin içinde kafiye ve anlam uyumu göz önüne alındığında e’li okunuşlarına da yer verilmiştir.
20. Sert ünsüzlerin benzeşmesi kuralına uyulmayıp metindeki şekilleri esas alınmıştır: gitdükce, añduķca vb.
21. Farsça kelime tekrarlarının arasına gelen ekler “-” işareti ile ayrılmıştır: ser-te-ser, leb-ā-leb, ser-tābe-pāy vb.
22. Farsça birleşik isim ve sıfatlar “-” işareti ile ayrılmıştır: der-bend, dil-beste, gül-ķehre, sūhan-sāz, ser-nāme vb.
23. Āfitāb-āftāb, rūzigār-rūzgār gibi Farsça kelimelerdeki ünlü türemeleri gösterilmemiş, medli okunuşları tercih edilmiştir.
24. Metinde bulunan kapalı e seslerinin i’li kullanımı korunmuştur: dimek, gice, virmek vb.
25. Metin içinde çoğunlukla “ء” işareti ile yazılan hemzenin standart bir kullanım sağlamak adına “ى”siz şekli tercih edilmiştir: dā’im, nā’il, mā’il vb.

26. Farsça “terkīb-i ‘ atfī” biçiminde olanların yazılışında güft ü gū, şüst ü şū vb. düştüğü durumlarda ise ilgili kelimeler arasına “ tire (-) ” konulmuştur: güft-gū, tār-mār vb. Metinde “b (ب)” harfi ile yazılan up/üp zarf fiil ekinin “p (پ)”li şekli yazılmıştır: olup, diyüp vb.

2.3. Metnin İşaretler Sistemi

Tablo 4
Transkripsiyon Tablosu

ا ء	A, a, E, e,	ش	Ş, ş
آ	Ā, ā A, a	ص	Ş, ş
ب	B, b	ض	Ž, ž
پ	P, p	ط	Ṭ, ṭ
ت	T, t	ظ	Z, z
ث	Ṣ, ṣ	ع	‘
ج	C, c	غ	Ġ, ġ
چ	Ç, ç	ف	F, f
ح	H, h	ق	k, k
خ	Ḥ, ḥ	ك	K, k, g, ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Z, z	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	v, o, ö, u, ü, ū, V, O, Ö, U, Ü, Ū
ژ	J, j	ه	H, h, a, e
س	S, s	ي	Y, y, Ĭ, i, Ī, ī

2.4. Karşılaştırmalı Metin

[139]

1⁶⁰

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tahmīs-i ‘Ālī be-Ġazel-i Uşūlī

I

1. Ne deryā sāhilinde oldı yā Rab huşk u ter peyda
Ne baħrın mālkindendür melek zāhir beşer peydā
Şanasın katrelerdür anda her pinhān u her peydā
Vücūd-ı mutlakun baħrı ne mevci kim eder peydā
Ene’l-Haḳ sırrını söyler eger maḥfi eger peydā

II

2. Fenā gülzārıdur ‘ālem güli çok gülsitānı bir
Ser-ā-pā nergis ammā şāhsār-ı ergavānı bir
Hezārān bülbuli var cümlesinün āşyānı bir
Bu bāğun ger haḳıkatde şuyı bir bāğbānı bir
Velī olmış haḳāyıkda nice yüz biñ şecer peydā

III

3. Biter naḥl-i vücūdun mīvesi geh taht ü geh hoş-ter
Görinür berg ü bārı gāhī ḥarem⁶¹ tāze geh bī-fer
Nice ḥām u nice puḥte nice kāmil nice ebter
Nazar kıl nev‘ -i insāna kimi zehr ü kimi şekker
Aceb ḥikmet bir ağaçdan olur dürlü şemer peydā

IV

4. Güherdür böyledür⁶² ḥaşıl bu kānuḡ vāridātından

⁶⁰ Gelibolulu ‘Ālī D., Ths.16 (13 bend), s.397-398-399.

⁶¹ ḥarem: her dem D.

Dür-i şehvâr u hâşâk oldı baḥruṅ lâzımâtından
Bilindi nîk ü bed ‘ilm-i ledün içre şıfâtından
Ma‘âdindür kamu eşyâ ider öz kendi zâtından
Kimisi sîm ü zer zâhir kimi seng ü meder peydâ

V

5. Hâķîkat bâdesinden ḥâba varmış nice ser-ḥoşlar
Degül tâcbîre kıabil ber birinün gördüğü düşler
Alınca ten ḥisârın nefs-i ser-keşden ‘adû-küşler
Düzilür nice bin işler bozılur nice cünbişler
Ne kâr-ı bü’l-‘acebdür bu kim⁶³ olmaz kârger peydâ

VI

6. Su’âl itdüm ṭarîkat semtini bir merdüm-i pâka⁶⁴
Dedüm luṭf it ḥaķîkat yolların göster bu ben ḥâka
Dedi zinhâr mağrûr olma mâl u câh u emlâka
Şu serverler ki ṭağlar gibi baş egmezdi eflâka
Yaturlar yirde pest olmuş ne tîğ u ne kemer peydâ

VII

7. İçüp vaḥdet şerâbın nice ‘arif bâdeden geçti⁶⁵
Fenâ semtin tutup gitdi yiyüp içdi⁶⁶ koṇup göçdi
Ne zâhir gözlerin açdı ne ağ u⁶⁷ karayı⁶⁸ seçdi
Nice gündüz geçe oldı nice biṅ ay u yıl geçti
Dırîğâ olmadı kıaldı şeb-i hicre şehir peydâ

⁶² böyledür: piledür D.

⁶³ kim: ne D.

⁶⁴ merdüm-i pâka: merd-i bî- bâke D.

⁶⁵ İçüp vaḥdet şerâbın nice ‘arif bâdeden geçti: Bu meclisde nice ‘arif şarâb-ı vaḥdeti içdi D.

⁶⁶ içdi: içüp D.

⁶⁷ ağ u: ağı D.

⁶⁸ karayı: karadan D.

VII

8. Olup⁶⁹ peygüle-i ‘ uzletde şūfī nice yıl ‘ ākif
Keşef gibi yatur esrār-ı ‘ aşka olamaz kāşif
Ma‘ ārif gevherine degme ğavvāş⁷⁰ olamaz vāķıf
Nice zaħmet çeker kesb-i kemāl idince bir ‘ ārif
Belī çok ķan yudar kan eyleyince bir güher peydā

[140]

IX

9. Cihānuñ kiştzāruna çü za‘ id toħm eküp gitdün⁷¹
Egerçi anda sen tez bitdün ammā yine tez yitdün
Bir iki gün fenā dünyāda bilmem n’eyledün n’itdün
Bu tokuz ķubbe vü şeş sū içinde geldün ü gitdün
Ne geldigün kap zāhir ne gitdügün kemer peydā

X

10. Ticāret ‘ azmin eylersen beķādan pāka uy pāka⁷²
Düşürme naķd-i ķalbi ķalbe bir pendüm budur saņa
Çekildük bir alay bī-dillerüz biz gerçi bir yaņa⁷³
Yolumuz bir beyābāna irişdi nā-gehān ana⁷⁴
Gider⁷⁵ biñ kārban olmaz birinden bir eşer peydā

XI

11. Bu bir vādīdür ey zāhid ki geldin ħālī⁷⁶ ser-tā-ser
Görünür her taşı ħūn-ābeden bir pāra-ī aħker
Ne āteş var ne āteş-dān ve likīn şūretā yir yir
Nice şūrīde āşıķlar gezerler cümle vālihler⁷⁷

⁶⁹ Olup: Olur D.

⁷⁰ ğavvāş: şarrāf D.

⁷¹ kiştzāruna çü za‘ id toħm eküp gitdün: kiştzārūñ toħm-ı zā’ilden oñup bitdün D.

⁷² pāka uy pāka: yaņa uy baņa D.

⁷³ bir: ol D.

⁷⁴ ana: k’aņa D.

⁷⁵ Gider: Giden D.

⁷⁶ geldin ħālī: küldür ħāki D.

Bu yine⁷⁸ bî-nihâyetde ne reh ne rāh-ber peydā

XII

12. Reh-i hizmetde her bir dāna hāk olmak gerek tā kim
Peder mādar dem-ā-dem derdnāk olmak gerek tā kim
Cigerler kıan bedenler çāk çāk olmak gerek tā kim
Nice biñ ādem oğlanı helāk olmak gerek tā kim
Yalancı kaħbe dünyāda ola bir gerçek er peydā

XIII

13. Sevād-ı mülk-i ma‘ nā ehli ‘ irfāna musahħhardur
Huşūşā her biri manzūr-ı sulţān-ı hünerverdür
Suħan bir ket-ħudā⁷⁹ nāzır aña ‘ Ālī gibi erdür⁸⁰
Kamu nezzārede ebkār-ı ma‘ nā munţazırlardur
Uşūlī gibi tā kim ola bir şāhib-nazar peydā

Tamām

2

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tahmīs-i Rahmī⁸¹ Ğazel-i Ğayālī

I

1. Muħabbet ‘ arşasında nice serler hāk-sār ancaħ
Kimi olmuş gedā-yı ‘ aşķ u kimi şehir-yār ancaħ
Görüp ğaţţ-ı siyehin kākül-ile bî-karār ancaħ
Şabānuĝ ğātırı kūyunda yārūĝ bir ğubār ancaħ
Benüm gibi o dāħı bir perişān rüzĝār ancaħ

II

⁷⁷ vālihler: tā’ihler D.

⁷⁸ Yine: Tih-i D.

⁷⁹ ket-ħudā: gencdür D.

⁸⁰ gibi erdür: bir ejderdür D.

⁸¹ Rahmi divanında tespit edilememiştir.

2. Muḥabbet şāh-ī rāhından diyār-ı miḥnete gıtdüm
Dehānı hasreti ile naḳd-ı ‘ömrüm bilmezem n’ıtdüm
‘Adem mülkini terk itdüm vücūd iḳlîmine yetdüm
İletdüm tuḥfe-i cānı ḥaḳîrüm yāra ‘arz itdim
Gülüp nāz ile gül-ruḥ didi budur yādigār ancaḳ

III

3. Belā derbendi içre kār vān-ı dil olaldan kim
Felek ṭablını her dem çüb-ı āhum inḳledür güm güm
Hilālî sīnemüñ na‘lin kıyās itdüm seher gördüm
Ḳamer bir penbe-i dāğumdurur çerḫ üzre her encüm
Derūn-ı āteşinümden çıkan birkaç şerār ancaḳ

IV

4. Ezel bezminde rindān meclisine gelmedi şūfî
Muḥabbet bādesin cām-ı şafādan içmedi şūfî
Şafā vü zevḳümü seyr eyleyüp reşk eyledi şūfî
Elümde al tūṭîveş meyi gördi didi şūfî
Bu bir kendi ayağıyla ele gelmiş şikār ancaḳ

V

5. Çekerken şām-ı ḥasret içre Raḥmî rûze-i hicrān
Naşīb oldu seher geh ana bezm-i vuşlat-ı cānān
Yaḳalar çāk olup çarḫa erişdi na‘ra-i mestān
Şeb-i ‘id eyledi gerdün hilālün cāmını gerdān
Ḥayālî dāḫı ikimiz zāhid-i perhiz-kār ancaḳ

Tamām

[141]

...-- / ...-- / ...-- / ...--

Tahmīs Beyanī⁸² Ğazel-i Azerī

I

1. ‘ Āşık ol varuñı bir yār-ı dil-ārāma deġiş
Tālīb ol gevher-i ‘ aklı ġam-ı esnāma deġiş
Dimezem zevkini var mihnet-i eyyāma deġiş
Şūfi tesbih ü ‘ aşāyı mey-i gül-fāma deġiş
Hırka-ı zühd ü riyāyı çıkarup cāma deġiş

II

2. Çekme her dilber içün āh-ı seher ‘ ārif iseñ
Kılma her tır-i ġama sīne siper ‘ ārif iseñ
İtme her ġonce-i zībāya nazar ‘ ārif iseñ
‘ Ārife çünkü yiter bir gül eger ‘ ārif iseñ
Götürür ‘ ālemi bir yār-i gül-endāma deġiş

III

3. İster iseñ ki seni eylemeye çarh melûl
Diler iseñ ki saña reşk ide aşhâb-ı ‘ uķûl
İtmek istersen eger perde-i esrāra duķûl
Bulmaķ istersen eger Ka‘ be-i maķsûda vuşûl
Çıkarup atlas-ı dünyāyı bir iķrāma deġiş

IV

4. Bī-sütûn-ı ġamı Ferhād gibi eyle mekân
Kaysveş sen de muħabbetde olup ser-gerdân
Olmağ istersen eger nāmver-i her dü-cihân
Cānı cānāneye vir ol yûri bī-nām u nişân
Merd iseñ naķd-ı hayâtı bir eyü nāma deġiş

⁸² Şaire ait bir divan tespit edilememiştir.

V

5. Ey Beyānī yūri ol t̄alib-i i‘ zāz-ı beḳā
Şabr ḳıl cānına kār eyler ise renc ü ‘anā
Gör ne der şānī-i Selmān u Zāhīr-i şu‘ arā
Zevḳ-i bākī bula ben dirsən eger Āzeriyā
‘ Ālemün zevḳ u şafāsın ḡam u ālāma deḡiṣ
Tamām

4

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Tahmīs Āzerī Ġazel-i⁸³ Mānī

I

1. Zerreveş sevdüm bugün sen āftāb-ı enveri
‘ Aşḳuñı terk eylemem terk eylerüm cān u seri
Çeşm-i ḥūn-rizün gibi tiz eyleyüp ol ḥançeri
Mū-be-mū kesmek cefā t̄iḡiyle cismüm ey perī
Ḳılca olmaz ḥāṭırum ḳayd-ı ta‘ alluḳdan beri

II

2. Bī-kes oldum ḳılmadı hīç mūnis ü maḥrem dirīḡ
Ġuşşadan olmadı göñlüm bir nefes ḥurrem dirīḡ
Ölmeyince benden ayrılmaz belā vü ḡam dirīḡ
Bulmadum ölmekden özge yarama merhem dirīḡ
Pā-bürehne nice kez gezdüm cihānı serserī

III

3. Görse rūy-ı tābnāḳuñ ger şaḡīr u ger kebīr
Mīhr-i ruḡsāruñ olur ḥāṭırlarında cāy-gīr
Diyeler evvel nazarda rūyuña olmaz nazīr

⁸³ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Kim ki görse ‘ārızuñ mir’ātın ey mihr-i münîr
Artık almaz ‘aynına âyîne-i İskenderi

IV

4. Eglenürdüm bezm-i ‘işretde nevâl-i vaşl ile
Künc-i ğamda bî-mecâl oldum zevâl-i vaşl ile
Bir ramağ kalmışdı cismümde hayâl-i vaşl ile
Çıkıdı cānum tenden ümmîd-i zülâl-i vaşl ile
Çıkmadı gönüldeñ ammā ârzû-yı hañçeri

V

5. Āzerî şahrāya düşdüm terk idüp ğam-ḥāneyi
Genc-i ‘aşka mesken itdüm ḥatır-ı vîrāneyi
Kanda gördüm bilmezem ol gözleri mestāneyi
Bir görünmez derde uğratdı dil-i dîvāneyi
Bilmezem hiç n’eyleyem **Mānî** dehān-ı dilberi

Tamam

[142]

5

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Taḥmis-î Beyānî⁸⁴ Ğazel-î Nev‘î

I

1. Dilā ādem olan kavlinde dāim şādık olmağdur
Bu dehr-i pîrezende merd-i ‘ağd-i sâbık olmağdur
Cihān ḥalk olmadan evvel muḥabbet ḥālık olmağdur
Muḥabbetden ğaraž şanmañ ki Qays u Vāmık olmağdur
Hüner bir hâlet ile vaşl-ı yâre lâyıq olmağdur

II

⁸⁴ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

2. Göñül bî-hûde gezme ‘âkil isen kûh u şahrâda
Bir eyü ad ile yâd olıgör sen de bu dünyâda
Dime noķşanı var ‘aşķında Mecnûn ile Ferhâda
Tamâm oldı güzellik şanma Şîrîn ile Leylâda
Nice Leylâ bulunur erlik ammâ ‘âşık olmaķdur

III

3. Ne bilsün bes şafâsın degme nâdân hâlet-i ‘aşķuñ
İçenlerdür bilenler lezzetini şerbet-i ‘aşķuñ
‘İlacı az olur şâhib-firâş-ı zahmet-i ‘aşķuñ
Bilinmez derdi çoķdur mübtelâ-yı miñnet-i ‘aşķuñ
Şifâ-sâz olmadı hikmet tabîbüm hâzık olmaķdur

IV

4. Bulup Mecnûn-ı şeydâ vâdî-i ‘aşķ içre isti‘dâd
Fünûn-ı mihri irgürdi kemâline olup üstâd
İletdi tîşe-i kârını başa ‘âķıbet Ferhâd
Çeküp Manşûrı dâra itdiler hâkisterin ber-bâd
Murâd aķrân içinde her cihetde fâ’ik olmaķdur

V

5. Muķâbil olsa o ruhsârına artar maķâlâtı
Şafâdan tûṭî çün güftâra başlar görse mir’âtı
Beyânî ‘âşıkâna söyler oldı şimdi ebyâtı
Bize Nev‘î gerekmez zümre-i fâlun hayâlâtı
Ėaraż şî’ri kişinüñ ḥasb-i ḥâlin nâṭık olmaķdur

Tamâm

6

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Tahmīs-i Cinānī⁸⁵be-Ġazel-i Mişālī

I

1. Şehā zulm eyleme ‘uşşāka kim ġāyet helāldür bu
Harāb eyler esāsı ‘ömri bir ġün muḥtemeldür bu
Ne hikmetdür bilürken bā‘ iş-i ceng ü cedeldür bu
Dimezsın yār busem ‘aşık-ı zāre muḥāldür bu
Öperler sā‘ id-i sīmīnūḡi eller güzeldür bu

II

2. İştüdüm ġayr ile yār olduġuḡ ġāyetde ‘ār itdüm
Ġarārüm ḡalmadı hep kār-bārüm tārümār itdüm
‘Adem mülkine maḡmil baġladum terk-i diyār itdüm
Ġoyup kūyuḡda ġönlüm rāh-ı ġurbet iḡtiyār itdüm
Ġönlül ḡalsun begüm yol ḡalmasun dirler meşeldir bu

III

3. Muḡabbet sözi te’şīr eylemez ṭab‘ olıcak bârid
Harābāt ehlinüḡdür tā ezelden şem‘ ile şāhid
Şaḡın iksīr-i ‘aşık-ı pāk içün sa‘y eyleme zāhid
Riyāzetle eger ṭopraġı altun itsün ey zāhid
Senün bu fende ‘ilmün yoḡdurur meşke ‘ameldür bu

IV

4. Perīşān oldı ‘aḡlum zülfi sevdāsında dildārūḡ
Gezersin bilmeyüp dīvāneveş evzā‘ u eṭvārūḡ
Ne lāzım vechi yoḡdur dāimā bī-hüde efkārūḡ
Yeter fīkr eyle ey dil kākül-i miskīnini yārūḡ
Onuḡla kimse ḡıḡmaz başa bir ṭül-i emeldür bu

⁸⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

V

5. Haṭ-ı ruḥsârı vaşfinda ne kim nazm olsa cānānuḡ
Naẓaruḡ ehl-i diller mümkin olmaz kim diye anuḡ
Cinānî gör ne der ol şâ'ir-i bî-mişli devrānuḡ
Haṭ-ı ruḥsârı vaşfinda o mihr-i 'ālem-ārānuḡ
Naẓîre dinmez ana ey Mişālî bir ġazeldür bu
Tamām

[143]

7

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Taḥmîs-i Şādîḡ⁸⁶ Ġazel-i Bākî

I

1. Yād olan bir māh-rūdan āşināyî n'eylesün
Seyr-i şahrāyî vü gül-geşt-i feẓāyî n'eylesün
Yārsız ḡāṭır dem-i zevḡ ü şafāyî n'eylesün
Dil giriftār-ı belā dil-ber hevāyî n'eylesün
Dāma düşmez yirlere ḡonmaz hümāyî n'eylesün

II

2. Dil nice zevḡ itmesün cām-ı sürūr-encāmdan
Nüş iden bir ḡaṭresin olur berî ālāmdan
Görinür 'aks-i ruḡ-ı sākî mey-i gül-fāmdan
Kā'inātuḡ seyr iden naḡş u şafāsın cāmdan
Şafḡa-i āyîne-i 'ālem-nümāyî n'eylesün

III

3. Dil viren bir yār-i fettāna olur meftūn-ı 'aşḡ
'Aḡlını başından alır 'āḡibet efsūn-ı 'aşḡ
Tā ezel bezm-i muḡabbetde budur ḡānūn-ı 'aşḡ

⁸⁶ Sadîḡ dīvanında tespit edilememiştir.

Gönlün igler nāle-i zencīr ile mecnūn-ı ‘aşk
Nağme-i ‘ūd u şadā-yı çeng ü nāyı n’eylesün

IV

4. Saña kıl olan şehā bulsa ‘aceb mi i‘tibār
Yüz süren ayağına olur cihānda kām-kār
İstemez çāre olan tiğ-i ğamıñla dil-fīgār
Mübtelā-yı derdünñ dermāndan istiğnāsı var
Derdünje mu‘tād olan diller devāyı n’eylesün

V

5. Bir cevānuñ fikr-i ebrūsı beni itdi hilāl
Nāle döndüm nāleden Şādık olup ğamla hayāl
Derd-i hecrinden cihān oldu ser-ā-ser bī-mecāl
Halk-ı ‘ālem Bākiyā ‘aşkıñda yāruñ haste-hāl
Bir tabīb andan bu deñlü mübtelāyı n’eylesün

Tamām

8

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

Ġazel-i Bākī Tahmīs-i Cinānī⁸⁷

I

1. Nev-bahār oldu güzellendi ser-ā-ser ‘ālem
Oldı izhār ile her gūşe gülistān-ı İrem
Sīneler tıldı şafā kılmadı endūh ile ğam
Eyledi müjde-i gül bülbüli şād u hurrem
Ġonçenñ göñli açıldı güle düşdi şeb-nem

II

2. Cūybāruñ baña ‘arz itme kenārın sensiz

⁸⁷ Cinanī divanında tespit edilememiştir.

O da yatsun n'ideyin serv ü çenārın sensiz
Bāğ u dehrün kim ider geşt ü güzārın sensiz
‘ Alemün n'eyleyeyin bāğ u bahārın sensiz
Bağa sen ruḥları gül-zār ile hoşdur ‘ ālem

III

3. Nedir ol tarz-ı reviş şīve-i reftārında
Nedir ol ḥüsn-i edā nāz ile güftārında
Şabr u tākāt mı ḳalur cezbe-i dīdārında
Dāne-i ḥāline baḳ cennet-i ruḥsārında
Nice şabr eylesün Allāhı seversen ādem

IV

4. İderüz şavma‘ a güncinde ikāmet geh geh
Ḳıluruz anda namāz itmege niyyet geh geh
Demidür sen de idüp luṭf u mürüvvet geh geh
Dil-i şūrideye ḳıl pend ü naşihat geh geh
Nefesün gelsün eyā şūfī-i nāşih dem dem

V

5. Ey Cinānī pür idüp şöhet ile āfākı
Haşre dek devr-i felekde ola nāmuḡ bākī
Dem-be-dem sākin ider sūz-ı dil-i ‘ uşşākı
Ābdār olsa ne olur mīve-i şī‘ r-i Bākī
Urmadı kimse bu bāğ içre daḡı böyle ḳelam

Tamām

[144]

9⁸⁸

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

⁸⁸ Emrī D. Ths. 1 (5 bend), s. 10-11.

Tahmīs-i Emrī Ğazel-i Nişānī

I

1. Görindi lutf-ı rûy-ı yâr mir'ât-ı semenlerde
Zuhûr itdi hırâm kâdd-i dilber nârvenlerde
Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytü'l-hazenlerde
Bahâr oldı⁸⁹ şafâ kesb idicek demdür çemenlerde
Huşûşan böyle yañuñca ola sîmîn bedenlerde

II

2. Ğam u guşşa dilâ cân-ı 'azizâ gerçi düşmendür
Eger ceng itmek istersen siper gül tîğ sūsendür
Habâbı miğfer ü mey pehlevân-ı merdüm-efkendür
Zebûn olma ne zen-i ğam şerâb iç devr-i gülşendür
Kavî himmet gerekdür bu cihân içre erenlerde

III

3. Kaçan vaşl olsa bir mahbûba dır virmek hûyı
Girer araya kucdurmaz kabâya sîm-pehlûyı
Kohulayup yatar her gice bir cism-i semen bûyı
Şarılur her gül-endâma çeker pehlûya meh-rûyı
Ne hâletler nezâketler kômış Hâk pîreñenlerde

IV

4. Helâk olmuş durur el uzadanlar mâr-ı zülfine
Nice Manşûr asılmıştur sebepsüz dâr-ı zülfine
Miyân-beste nice zühed ehlî var zünnâr-ı zülfine
Kayuramaz ey gönül bend olduñ ise târ-ı zülfine
Şınuk diller hezârân bağludur her bir şikenlerde

V

⁸⁹ oldı: irdi D.

5. Çün **Emrî** ol meh-i nā-mihribān bî-‘ ahd dilberdür
Vişālın va‘ de eylerse yine hicrān muḳarrerdür
Anuḳçün dir bu beyti ol ki Hüsrev ana çākerdür
Firāḳuḳla Nişānî bendenüḳ hālî müḳedderdür
Vişālün va‘ de itmişdün be hey āfet⁹⁰ geḳenlerde
Tamām

10

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

[Tesdaḳ-i]⁹¹ Ğālib⁹² Ğazel-i Tiĝi

I

1. Ne mümkindür ṫurup ol şāhdan yolda selām almak
Ne kābildür varup vaşl içün onlardan peyām almak
Naşīb olmadı la‘ l-i yārdan zevḳ-i müdām almak
Olaydı bārî a‘ da raĝmına gül gibi cām almak
Egerçi ḳaylî müşkildür kişi dünyāda kām almak
Bütün dünyā deĝer ammā ‘adūdan intikām almak

II

2. Taḳammul kıl cefā vü cevrine aĝyār-ı mezmūmuḳ
Meşeldür bu ezelden yirde ḳalmaz āhı mazlūmuḳ
Alursan kīnini şabr eyler isen cān-ı maĝmūmuḳ
Bir adı Muntaḳımdür ḳazret-i Ḳahhār u Ḳayyūmuḳ
Egerçi ḳaylî müşkildür kişi dünyāda kām almak
Bütün dünyā deĝer ammā ‘adūdan intikām almak

III

3. Murādātı neden kim itdi ḳassām-ı ezel ḳısmet
Naşībî oldu erbāb-ı dilün ol dem ĝam-ı miḳnet

⁹⁰ Āfit: ālem D.

⁹¹ Şiir tahmis-i Tiĝi başlığı altında verilmiştir.

⁹² Şeyh Ğālib dīvānında tespit edilememiştir.

İrişmez gerçi kim taḳdīre ta‘ yīn eyleyüp ḥimmet
Zen-i dehre başılmaz merd olan dā‘im çeker ğurbet
Egerçi ḥayli müşkildür kişi dünyāda kām almak
Bütün dünyā deger ammā ‘adūdan intikām almak

IV

4. Düşürdi cāhına ḳahr eyleyüp mekr ile destānı
Virüp cān-ı ‘adūya bir ḥadeng-i la‘li peykānı
Bu ma‘nāyı diyüp ol demde teslim eyleyüp cānı
Egerçi ḥayli müşkildür kişi dünyāda kām almak
Bütün dünyā deger ammā ‘adūdan intikām almak

V

5. Beḳā yokdur ciḥān mülkinde cümle gerçi fānīdür
‘Adūdan sonra her dem zindegānī cāvidānīdür
Olanlar düşmene ğālib ciḥānuḡ ḳaḥramānıdur
Dimişler Tiġiyā onlar ki dehrün kāmranıdur
Egerçi ḥayli müşkildür kişi dünyāda kām almak
Bütün dünyā deger ammā ‘adūdan intikām almak

Tamām

[145]

I

1. Mevlüm benüm ol ğamzesi mekkâra mı olsun
Ya ol müjesi kıatıl-i ğaddâra mı olsun
Ya ol saçı müşğîn-i siyeh-kâra mı olsun
Şad çâk tenüm derd ile bî-çâra mı olsun
Her dilber için sîne bir yara mı olsun
N'itsün dil-i sevdâ-zede bîñ pâra mı olsun

II

2. Bir şerha çeküp sîneme bir ğamze-i kıattâl
Eyler dil-i pür-hûnumı almağda nice âl
Cismümse pür-efkar u dil-i zâr ise meyyâl
Bilmem dil-i meyyâl ile âhîr nic'olur hâl
Her dilber için sîne bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdâ-zede bîñ pâre mi olsun

III

3. Mecnûn gibi itdi kimisi meskenini dâğ
Şemsîr-i müjeyle kıomayup bir birini sağ
Hâl u ruğı yakdı kiminüğ cânına yüz dâğ
Şaldı ser-i zülfi kiminüğ gerdenine bâğ
Her dilber için sîne bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdâ-zede bîñ pâre mi olsun

IV

4. Gülzâr-ı muhabbetde kimi serv-i ser-efrâz
Bülbül gibi dâ'im kimi dem-sâz-ı hoş-âvâz
Nergis gibi dâim kiminüğ ğamzesi ğammâz
Ve'l-hâşılı her birisi bir vech ile mümtâz

⁹³ Şair ait bir divân tespit edilememiştir. Şiir Gazel-i Tîgî başlığı altında verilmiştir.

Her dilber için sinede bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

V

5. ' Ālemde ' aceb mihnet imiş derd-i muḥabbet
Bu derde düşen bulmaz imiş cāy-ı selāmet
Bir dilber ile dil idemez çünkü ḵanā' at
Tīgī bu hevādan kesilüp eyle ferāgat
Her dilber için sinede bir yare mi olsun
N'itsün dil-i sevdā-zede biñ pāre mi olsun

Tamām

12

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġāzel-ī Nedīm Taḥmīs-ī Rā'if⁹⁴

I

1. Cünün iḵlīmine dāim ḵadem bas kim selāmet hā
Tefekkür eyle ' uḵbāyı bulasın hem beşāšet hā
Uyup nefsün hevāsına peşimānlık nedāmet hā
Helāk itmek muḵarrardur beni ol çeşm-i āfet hā
Terahḥum eyle ey gül-rū meded itme melāmet hā

II

2. Bu dünyāda olan dā'im olur ḵayrān u lā-ya' kıl
Tahāmmül idemez insān ḵalur ḵayrān u lā-ya' kıl
Tefekkürle benüm şāhum olur insān lā-ya' kıl
Benüm ol vādi-i hasrete ser-gerdān lā-ya' kıl
Ḵarār itmedigüm hergiz cünūnumdan ' alāmet hā

⁹⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

III

3. Ḳanā‘ at gencini bulup ‘aṭā itmek ne a‘ lādur
Kerāmet menzilin bulup vefā itmek ne a‘ lādur
Benüm terk-i diyār idüp şafā itmek ne a‘ lādur
Ferāgat göşesinde inzivā itmek ne a‘ lādur
Velikin ğayret-i aḳrān ḳomaz soñra nedāmet hā

IV

4. Cemālu ‘llāh ile eglen ruḥ-ı zībāya aldanma
Diyüp Allāh illa ‘llāh fenā dünyāya aldanma
Disünler sana nā-merddür şaḳın a‘ dāya aldanma
Mey-i mahbūb ile eglen şaḳın dünyāya aldanma
Şarāb-ı la‘ l-i dilberden iḳen soñra selāmet ha

V

5. İdüp terk-i diyār ammā şaḳın mey-ḥāneden geçme
Geçer yār senden ammā sen yine cānāneden geçme
Fedā eyler ise Rā‘if seni ğam-ḥāneden geçme
Geçersen çeşm ü ebrūdan hemān ḥum-ḥāneden geçme
Ezelden mest olanlardur Nedīmi Ref‘ hacālet hā

Tamām

[146]

Gāzel-i⁹⁵ Fevrî⁹⁶

I

1. Ciger hūnābesidür dīdeden şanma akan demdür
Belā-yı devr-i gerdūn cān-ı maḥzūnuma hem-demdür
Cefā-yı cevr-i cānān sīne-i ğamına maḥremdür
Fırāk içre bu iki çeşm-i hūn-bārum iki yemdür
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

II

2. Ne bağrum başın oñuldur cihān içinde merhem var
Ne cān-ı zārumuñ eglencesi bir cān-ı ādem var
Ne sīnem sırrına vāķıf muḥabbet ehli maḥrem var
Ne çeşmüm merdūmine dem-be-dem hem-reng-i hem-dem var
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

III

3. Ciger kanıyla gözden çıkdı ḥattūñ fikr ile cānum
Ġamunla ṭoldı sīnem seyle döndi çeşm-i giryānum
Belā vü derd ü zecr-i mehr ü hicrān aldı dört yanum
Şorarsañ cānı fiil-cümle benüm devletlü sulṭānum
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

IV

4. Ciger tīġ-ı belā-yı ‘aşķ birle çāk çāk oldu
Taḥammül itmedi cān derd-i hicrāna helāk oldu
Yürek derd ile ṭoldı sīne ġamdan derd-nāk oldu
Gözüm rāh-ı muḥabbetde ġarīķ-ı hūn u ḥāk oldu
Ciger hūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür

⁹⁵ Gāzel olarak verilen şiirin şekli taḥmīstir.

⁹⁶ Şaire air bir dīvānında tespiti edilememiştir.

V

5. Cigerde dāg-ı ğamdur ğuşşa-ı hāl-i zi-ḥandānı
Ecel cāmını şundı cāna ḥaṭṭ-ı la‘l-i cānānı
Doludur sīne-yi mecrūḥumı hicr ile müjgānı
Şorarsa yār-ı Fevrī raḥm idüp bu çeşm-i giryānı
Ciger ḥūn rūḥ maḥzūn sīne pūr-ġam dīde pūr-nemdür
Tamām

14

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i⁹⁷ Fevrī⁹⁸

I

1. Kaşı beñzer hilāl-i ‘īda bir cānānımız vardur
Fedā itmege yolunda dil-i nālānumuz vardur
Vişāl-ı ‘ıydına qurbān olacaḳ cānumuz vardur
Leb-i cānāna teslim itmege peymānumuz vardur
Sana cān virmege biz ey ecel ne cānumuz vardur

II

2. Çün oldı āteş u āb u hevā vü ḥāk aşl-ı ten
Nedür terk itmeyenler bunları ‘aşḳ içre cümleten
Gider benlik hevāsın tā aradan qalmasun sen sen
Ṭarīḳ-i ‘aşḳa girmez kiminin bu çār ‘unşurdan
Bizüm de başḳa şūfī yolumuz erkānımız vardur

III

3. Zen-i dünyāya mā’ il olmazuz ‘ālemde merdüz biz
Bize zevc olamaz kimse bu meydān içre ferdüz biz

⁹⁷ Gazel olarak verilen şiirin şekli taḥmīstir.

⁹⁸ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Riyāzatla reh-i ‘aşk içre ehl-i rū-yı zerdüz biz
Yemek içmek gamuñ yemez gürūh-ı ehl-i derdüz biz
Şarāb-ı eşk-i çeşm-ile ciger biryānımız vardır

IV

4. Bize mihmān olupdur fikr-i dildār ey ecel bu şeb
Hayāl-ı yāra hem-demdür dil-i zār ey ecel bu şeb
Gele vaḳti iki eyle yūri var ey ecel bu şeb
Dile ḳondı gülüp dedi ḡam-ı yār ey ecel bu şeb
‘Adem mülkine da‘ vet eyleme mihmānumuz vardır

V

5. Anı üftāde itmişken cihānuñ merdüm-i ḥūri
Şeh-i mülke hezār oldı çeküben miḡnet-i devri
Anuñ çün didi şāhāne bu beyt-i dil-keşi Fevrī
Şeh-i iḳlīm-i nesr ü nazm olursak n’ola ey Fevrī
Durur ta ḡaşr olunca defter ü dīvānumuz vardır

Tamām

[147]

15⁹⁹

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Bāḳī Taḡmīs-i Leylā Hanım

I

⁹⁹ Leylā Hanım D., Ths. 4 (5 bend),s. 131- 132.

1. Beni ser-mest ü hayrân eyleyen ol yâr-i cânumdur
Tarâvet baḥş iden bâğa benüm serv-i revânumdur
Muḥabbet gülşeninde murğ-ı gönlüm bâğ-bânumdur
Ruḥuñ ‘aksiyle şaḥn-ı dîde bâğ u gülsitânumdur
Ḥayâl-ı naḥl-ı ḳaddin ḥayliden ḥâtır-nişânumdur

II

2. Cihânda çeşmüme zindân olupdur sevdigüm bâğlar
Senün ‘aşkınla peydâ eyledüm bu sîne de dâğlar
Fırâḳuñla gözüm yaşı dem-â-dem şu gibi çağlar
Göñül inler ḡamuñdan dem-be-dem rûh-ı revân ağlar
Bu bâğ u çeşme-sârı hep benüm eşk-i revânumdur

III

3. Bilürken âteş-i ^{100c} aşkuñla benüm hâl-i perişânum
Nigâh-ı merḥamet ḳılmaz mısın bir kerre sulṭânum
Terahḥum eyle bir kez gûş edüp ¹⁰¹ bu âh u efgânum
Tamâşâ-yı gül ü gülşende ârâm eylemez cânun
Ser-i kūyında cânân u ḡaraż ârâm-ı cânumdur

IV

4. Temâşâ eyleliden berü ¹⁰² ol ḳadd-i şimşâdı
Gören ḥayretde ḳaldı ‘aşık-ı mecrûḥ u nâ-şâdı
Unutdurdı fesânem ḳışsa-ı Mecnûn u Ferhâdı ¹⁰³
Şerâr-ı nâr-ı âhumla sipih rûñ ṭas-ı pülâdı
Döner her şeb ¹⁰⁴ belâ bezminde câm-ı zer nişânumdur

V

¹⁰⁰ âteş-i: nâr-ı D.

¹⁰¹ bir kez gûş edüp: bir kerre görüp D.

¹⁰² temâşâ eyleliden berü: Leyâl-i ḡamda yâd itdükçe ben D.

¹⁰³ 2 ve 3 mısralar dîvânda yer deḡiştirmiş şekilde yer almaktadır.

¹⁰⁴ şeb: dem D.

5. Getür her dem hayāl ü hāṭıra ol çeşm-i fettānı
Sirişküm var iken yād itme **Leylā** baḥr-ı ‘ummānı
Senüñ sâyende peydā itdigümdür hep ciger xanı
Yaşum deryādur ey Bākī içinde şāh-ı mercānı
Hayāl-i naḥl-i bālā-yı nihāl-i ergavānumdur
Tamām

16¹⁰⁵

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

Diger Ğazel-i Bākī Tahmīs-i Leylā Hanım

I

1. Kimi ‘ālemde ider nāle vü efgān ancak
Kimi pervāne gibi yanmada el’ān ancak¹⁰⁶
Kimi fūrkatde kimi vāşıl-ı cānān ancak
Hāl-i ‘ālem ezeli böyle perīşān ancak
Kimi ḥandān kimi nālān kimi giryān ancak

II

2. Kimi zevk içre olup nā’il-i vaşl-ı dildār
Kimi Mecnūn gibi dünyāyı ider geşt ü güzār
Dil-i dīvāne ise ‘aşk ile her şeb bīdār
Kimi bülbul-i nālān¹⁰⁷ kimi gül-i ‘ārız-ı yār¹⁰⁸
Kimi pervāne-i şem‘ -i ruḥ-ı cānān ancak

III

3. Hele ābād olalıdan beri bu mülk-i fenā
Kimine zehr içürür kimine dārū-yı şifā

¹⁰⁵ Leylā Hanım D., Ths. 11 (5 bend), s. 139-140.

¹⁰⁶ 2 ve 3 mısralar dīvānda yer deġiştirmiş şekilde yer almaktadır.

¹⁰⁷ nālān: gibi D.

¹⁰⁸ Vezin aksamaktadır.

Herkesün kısmetini destine viridi Mevlā
Bu cihān kimine ƙasr-ı ƙarab-ı ‘ayş u şafā
Kiminiñ mihnet ile başına zindān ancaƙ

IV

4. Vādī-i ğamda refiƙ olmış idüm Mecnūna
Hep su’āl eyler idüm ‘aşƙımı¹⁰⁹ ol maḥzūna
Didi çāre bulamaz kimse¹¹⁰ dil-i pūr-ḥūna
Pāy-māl olmada āḥir şütür-i gerdūna
Pādişāhıyla gedāsı hele yek-sān ancaƙ

V

5. Kimi faƙrı ile bī-kes kimisi¹¹¹ şāh-ı cihān
Kimi **Leylā** gibi toğduğına el‘ān peşimān¹¹²
Kimi ‘āciz kimi sulṭān kimi memdūh-ı cihān¹¹³
Kiminün zevḳi mudām kimi bülbul gibi nālān¹¹⁴
Her gelen kimse bir esrār ile ḥayrān ancaƙ

Tamām

[148]

17¹¹⁵

Hezec

--. / . - - . / . - - . / . - -

Ġazel-i Nesībā Taḥmīs-i Leylā

I

¹⁰⁹ ‘aşƙımı: ḥālimi D.

¹¹⁰ didi çāre bulamaz kimse: dir idi çāre mi vardır bu D.

¹¹¹ kimisi: kimidir D.

¹¹² el‘ān peşimān: nādim el‘ān D

¹¹³ cihān: zamān D.

¹¹⁴ kiminün zevḳi mudām kimi bülbul gibi nālān: Bāḳiyā ḥān-ḳah-ı ‘ālem-i ḥayretde hemān D.

¹¹⁵ Leylā Hānım D., Ths. 10 (5 bend), s.138-139.

1. Ol çeşm-i siyāh eyledi murğ-ı dili teşhîr¹¹⁶
Şaplandı yine¹¹⁷ sîne-i mecrûhuma biñ tîr
Eylərdi gönül derdini bu vechile taqdîr¹¹⁸
Tîr-i nıgehün eyledi öz cānıma te'sîr
Cānā bu kemān-keşlik ile pîr olasıñ pîr

II

2. Cürmüm ne idi söylemedün ey gül-i ra' nā
Bezm-i ğam-ı miñnetde bırağduñ tek ü tenhā
Raħm eylemedün ħāl-i perîşānuma aşlā¹¹⁹
Şol nāvek-i ğamzeñ idi dilden geçen ammā
Çekdi yine ebrū-yı siyeh sîneme şemşîr

III

3. Mecnūna dönüp hasret-ile¹²⁰ bu dil-i bîmār
Vaqt ola fiğānumda¹²¹ ider 'ālemi bîzār
Vaqt-ile nigāh itmedi¹²² ol şūh-ı sitem-kār
Sevdā ile dīvāneligüm gördi benüm yār
Kıldı o siyeh kākülını boynuma zencîr

IV

4. Kimdir bu cihānda saña beñzer şanemā kim
Dünyāda seniñ var mı nażîrün 'acebā kim
Hurşîdi saña beñzeden ey māh-liķā kim
Ben Yūsuf-ı şānî disem olmaz mı saña kim
Çün eylediler dilberi bu vech ile taqdîr¹²³

¹¹⁶ 1, 2 ve 3 mısralar dīvānda yer değıştirmiş şekilde yer almaktadır, birinci mısra dīvānda yer almamaktadır.

¹¹⁷ yine: hemān D.

¹¹⁸ Bu mısra dīvānda bulunmamaktadır.

¹¹⁹ aşlā M: kaç' ā D.

¹²⁰ Mecnūna dönüp hasretile: hasretle yamup yakılarak D.

¹²¹ fiğānımda: fiğānından D.

¹²² vaktle nigāh itmedi: diğkatle nigāh eyleyüp D.

¹²³ vech ile taqdîr: ħüsn ile ta' bir D.

V

5. ‘ Afv itmese noķşānını aşḥab-ı¹²⁴ mürüvvet
İtmezdi bu **Leylā** daḥi taḥmīse cesāret
‘ Arz itmege aḥvālını yok dilde liyākat
Luṭfunḍan eger olsa Nesībā’ya da ruḥṣat
Biṇde biriniṇ¹²⁵ eyleye aḥvālını taḥrīr

Tamām

18¹²⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Āṣaf Tahmīs-i Leylā

I

1. Zann iderler kim esīr-i zūlf-i ḥūbān oldum āh
Bir bilür yok mübtelā-yı derd-i hicrān oldum āh
Yandım ammā āteşe şāyān-ı iḥsān oldum āh
Şem‘ -i bezm-i yār olup ‘ aşḳ-ile sūzān¹²⁷ oldum āh
Reşk ider ‘ ālem çerāğ-ı ḥāş-ı cānān oldum āh

II

2. Bā‘ iş-i feryādum olduṇ sen benüm ey ḡonça-leb
‘ Aql u fikrüm naḳd-i cānum zūlf-i zencīrinde hep
Bilmek istersen eger¹²⁸ efḡānuma neymiş sebeb
Ey göṇül¹²⁹ şād-āb-ı ümmīd-i visālūṇle bu şeb
Tā seḥer mānend-i bülbul zār u nālān oldum āh

¹²⁴ aşḥab-ı: erbāb-ı D.

¹²⁵ biriniṇ: birisin D.

¹²⁶ Leylā Hanım D., Ths. 8 (5 bend), s. 136.

¹²⁷ ‘ aşḳile sūzān: sūzān u giryān D.

¹²⁸ eger: yine D.

¹²⁹ göṇül: gönl-i D.

III

3. İtse bir kerre eger ‘uşşākına ‘arz-ı cemāl
Nāvek-i müjgān ile biñ kerre eyler pāy-māl
Nūr-ı vechūñ seyr idince qalmadı bende mecāl
Püşt-ber-dīvān-ı hayret¹³⁰ qaldım āyīne-mişāl
Resm-i ebrū-yı hilāl-i yāre hayrān oldum āh

IV

4. Ehl-i derd hālūñi¹³¹ anlamak saña emr-i muḥāl
‘Aşık-ı mecrūḥuna¹³² senden vefā emr-i muḥāl
Bir bölük üftādeye senden vefā¹³³ emr-i muḥāl
Ba‘d-ez-în cem‘iyyet-i ḥāṭır baña emr-i muḥāl
Kim esīr-i dām-ı gīsū-yı perīşān oldum āh

V

5. Ğam ocağında kebāb-āsā yakup cān u tenüm
Gül-şen¹³⁴ itdüm āteş-i ḥasretle¹³⁵ **Leylā** gülşenüm
Sūziş-i ‘aşqa yine ḥandān olur ol gül-tenüm
Sīḥ-i cevri cānuma kār eyledi Āşaf benüm
Nār-ı ‘aşk-ı yār ile sūzān u vīrān¹³⁶ oldum āh

Tamām

[149]

19¹³⁷

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Ğazel-i İzzet Taḥmīs-i Leylā Ḥanım

¹³⁰ dīvān-ı hayret: dīvār-ı ḥaret D.

¹³¹ hālūñi M: aḥvālın D.

¹³² mecrūḥuna: meḥcūrına D.

¹³³ senden vefā: zevk ü şafā D.

¹³⁴ Gül-şen: Külḥan D.

¹³⁵ ḥasretle: miḥnetle D.

¹³⁶ vīrān: bīryān D.

¹³⁷ Leylā Ḥanım D.,Ths. 6 (5 bend), s. 133-134.

I

1. ‘Aşkı pinhân idemem nâle vü efgândur bu
Nice âh itmeyeyüm fûrkat-i cānāndur bu
Gerçi şabr it diyemem âteş-i hicrāndur bu¹³⁸
Ağlarum şām u seher dīde-i giryāndur bu
Var ise şabruñ eger vaşldan āsāndur bu

II

2. Kendini çāh-ı zenaḥ-dāna düşürme ey dil
Görüp âfet gibi dilberleri olma mā’ıl
Ḥāl-i dünyāyı saña anladamam¹³⁹ ve ’l-ḥāsıl
Ḥārını gül gülünü ḥār görendür ‘ākıl
Zāğ ider bülbülünü başka gülistāndur bu

III

3. ‘Āşık-ı zārına bir kerre nazar kııl cānā
Ḥasret-i rüyün ile âh iderüm şubḥ u mesā
N’eyleyüm sende de āşār-ı vefā yok kaç’ā
Ben uşanmam gözümün nûrı cefādan ammā
Ne kadar olsa cefādan uşanur cāndur bu

IV

4. Nār-ı aşkın ile¹⁴⁰ efgān iderüm ey gül-i ter
Öyle zann eyleme kim itmeye feryād zarar
Derd ü āhum benüm eflāke çıkar şām u seher
Çarḥa te’şir iden ey meh saña itmez mi eşer
Ḥazer it āh-ı dil-i sīne-i sūzāndır bu

V

¹³⁸ 3 ve 4 mısralar dīvānda yer değiştirmiş şekilde yer almaktadır.

¹³⁹ anladamam: anladayım D.

¹⁴⁰ Nār-ı aşkın ile: gice tā şubḥa dek D.

5. Yine **Leylāy**ı kebāb itmede sîh-i miḥnet
Pek şaḡın eyleme nā-dān ile ‘ayş u ‘işret
Ehl-i ‘aşḡ meskenine¹⁴¹ cān ile eyle ḥizmet¹⁴²
Merkez-i dā’ire-i pīrde ṭur ey ‘İzzet
Bir gün elbetde döner başına devrāndur bu
Tamām

20¹⁴³

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ġazel-i Leylā Müseddes

I

1. Saḡa ben n’eyledüm ey sâḡir u mekkār-ı felek
Ne idersin beni her derde giriftār-ı felek
Cāna kār itdi¹⁴⁴ ḡamuḡla ḡam u¹⁴⁵ aḡyār felek
Gūşe-i ḡamda bıraḡduḡ beni bīmār-ı felek
Hîç ‘ar itmez misin Ḥaḡdan a bî-‘ār felek
Sen ne verdün ki istersin a ḡaddār felek

II

2. Gülemem açılamam gelse de eyyām-ı bahār
Bu ḡam-ı hecr ile ‘aynumda mı şanduḡ ezhār¹⁴⁶
Ḳurudur āteş-i āhum daḡī ḡaylī eşcār¹⁴⁷
Müjde olsun saḡa gelmekde baḡa her idbār
Hîç ‘ar itmez misin Ḥaḡdan a bî-‘ār felek
Sen ne verdün ki istersin a ḡaddār felek

¹⁴¹ ‘aşḡ meskenine: ‘aşḡın derdine D.

¹⁴² ḥizmet: ḡidmet D.

¹⁴³ Leylā Ḥanım D., Msd. 1 (8 bend). s. 144-145.

¹⁴⁴ cāna kār etdi: cānıma yetdi D.

¹⁴⁵ ḡam u: ḡam-ı D.

¹⁴⁶ ezhār: bahār D.

¹⁴⁷ 2 ve 3 mısralar dīvānda yer deḡiştirmiş şekilde yer almaktadır.

III

3. Beni dūr eyledüñ ol çeşm-i siyāhumdan sen
İncinür misin ‘aceb yāre nigāhumdan sen
Hāzer itmez misin oldukça nigāhumdan¹⁴⁸ sen
Bir gün elbet yanacağsın benüm āhumdan sen
Hiç ‘ar itmez misin Hāğdan a bî-‘ār felek
Sen ne verdüñ ki istersin a ğaddār felek

III

4. Kays u Ferhāda birer zālîmi cāsūs itdüñ
Leylîsini dağî¹⁴⁹ Şîrînini mahbûs itdüñ
Vaşldan ol iki bî-çāreyi me‘yûs itdüñ
Beni de şimdi yağup cismümi fânûs itdin
Hiç ‘ar itmez misin Hāğdan a bî-‘ār felek
Sen ne verdüñ ki istersin a ğaddār felek

IV

5. Bulmayaydum dil-i mağzūnuma bir¹⁵⁰ çāre eger
Derd olurdı ser-i bî-bağtuma bir zāhid-i ħar
Bu ğām u derd¹⁵¹ ile kan ağlar iken şām u seher
Yoğidi ħāl-i perîşānuma bir rağm eyler
Hiç ‘ar itmez misin Hāğdan a bî-‘ār felek
Sen ne verdüñ ki istersin a ğaddār felek

[150]

V

6. Ne bu cevri sitemüñ merğametüñ yok mu senüñ
Cāhilüñ qadri var ‘indünde yok ehl-i süğhanuñ

¹⁴⁸ nigāhumdan: günāhımdan D.

¹⁴⁹ Leylîsini dağî: yine Leylâsını D.

¹⁵⁰ bir: ben D.

¹⁵¹ bu ğām u derd: elem ü hecr D.

Böyle dīvāne-şıfat şā' irün açma dehenün
Pırüme 'arz iderüm çekdigini cān u tenün
Hiç 'ar itmez misin Hâkdan a bî-'ār felek
Sen ne verdün ki istersin a ğaddār felek

VI

7. Gel senünle gidelüm dergeh-i Mevlānāya
Orada haddün ise söz açagör da' vāya
Hırş ile aldun elümden komadun sermāye
Saņa kan yutdururum başlasam āh u vāya
Hiç 'ar itmez misin Hâkdan a bî-'ār felek
Sen ne verdün ki istersin a ğaddār felek

VII

- 8 İtme **Leylāya** bu rütbe sitem-i cevr ü cefā
Mey-i hamrā gibi nūş itdi yeter zehr-i belā
Der-i ihsāna varup senden iderse şekvā
Benüm āvārecigüm dirse cenāb-ı Monlā
Hiç 'ar itmez misin Hâkdan a bî-'ār felek
Sen ne verdün ki istersin a ğaddār felek

Tamām

21¹⁵²

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Şıdkı Tahmīs-i Leylā

I

1. Nar-ı 'aşkun dilde besdür ğayri canān¹⁵³ istemez
Ketm idüp esrār-ı 'aşkı çeşm-i giryān istemez

¹⁵² Leylā Hanım D., Ths. 2 (7 bend), s.128-129.

¹⁵³ canān: mihmān D.

Cānını Hakkā virür bir başka cānān istemez
Vāşıl-ı Allāh¹⁵⁴ olanlar ğayri ihsān istemez
Seyr iden yārūñ cemālin özge seyrān istemez

II

2. İki dünyā¹⁵⁵ terkine bil ‘ aşk-ı Mevlādur sebep
Māl¹⁵⁶ u emlāki bu yolda virdiler yaĝmāya hep
Mey yerine kāse kāse zehr içerse rüz u şeb
Derd-i dildār ‘ āşıkūñ dermānıdur eyler taleb
Ol belādan haţţı¹⁵⁷ ider derdine dermān istemez

III

3. ‘ Āşık-ı Allāh¹⁵⁸ olanlar nūş ider hūn-ı ciger
Münkirūñ taşından aşlā anlara gelmez zarar
Ğayb idüp nāmūs u ‘ ārı koydılar meydāne ser
Cennete çekmez taħassür eylemez ğayre nazār
Köşk ü bāĝ u ravza vü hūrī vü ğılmān istemez

IV

4. Vech-i Hakk’ı görmege ey dil bugün āmādesin
Rāh-ı ‘ aşkında ümīd-i vaşl ile dildādesin
Şöyle kim maħbūb olursa terk ider dildādesin¹⁵⁹
Şol ki cānānuñ elinden içdi ‘ aşkūñ bādesin
Ol ebed eylemedi¹⁶⁰ ‘ aql ile ‘ unvān istemez

V

¹⁵⁴ Allāh: Billāh D.

¹⁵⁵ dünyā: ‘ ālem D.

¹⁵⁶ māl u: cān u D.

¹⁵⁷ haţţı: hażz D.

¹⁵⁸ Allāh: Billāh D.

¹⁵⁹ dildādesin: üftādesin D.

¹⁶⁰ eylemedi: hiç biledi D.

5. Pend-i pīri kim bu demde cān u dilden gūş ider
Bāğa karşı nālesi bülbüleri hāmūş ider
Sākī-i rūz-ı ezel ehl-i dili ser-hoş ider
Dest-i kudretten şarāb-ı zindegānī nūş ider
Tā ebed maḥmūr olur ‘ilm ile ‘irfān istemez

VI

6. Tārik-i dünyā olan bir mülke mālīk oldı kim
Tālib-i ‘uqbā olan bir mülke mālīk oldı kim
‘Aşq ile rüsvā olan bir mülke mālīk oldı kim
‘Aşık-ı Mevlā olan bir mülke mālīk oldı kim
Ma‘nide şāh oldıkim¹⁶¹ mülk-i Süleymān istemez

[151]

VII

7. Taht-gāh-ı mülk-i ḳalbūn bir ulu ḥāḳānısın
‘Āşık-ı dil-mürdegānuḡ cānı hem cānānısın¹⁶²
Haste **Leylānuḡ** Hudāyā derdinūḡ dermānısın
Cānımuḡ cānānısın dil tahtımuḡ sulṭānısın
Şıdkıyā sen cān yetersin bir daḡī cān istemez
Tamām

22

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i ‘Ārif Taḥmīs-i Nādiri¹⁶³

I

1. Şem‘-i şevķi yakdı Mevlānā şalup tāb-ı cemāl
Pertev-i şems-i ḥaḳīḳat buldı zātında kemāl
Kim Hüsameddin o şu‘le ile açdı par u bāl

¹⁶¹ oldıkim: oldı bes D.

¹⁶² cānı hem cānānısın: cānı içre cānısın D.

¹⁶³ Nadiri dīvānında tespit edilememiştir.

Vecd u hāl u Һazret-i Mollāya pervāne mişāl
Döndi ‘uşşāk oldı meclis şanki fānūs-ı hayāl

II

2. Dönse Mevlānā n’ola oldur sipihr-i mihr-i Һaķ
Mihr-i Һurşid-i felek almış ezel andan sebaķ
Devrine kürre vü beyān ‘arş olmış hem nesak
Devr ider hem kā’ināt ‘ārif olup ‘ibretle baķ
Encüm-i tābān onuĝla devr iden erbāb-ı hāl

III

3. Anda gūyā ki Һabāb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
Derd ile inler rebāb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
Hier ile aĝlar kebāb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
‘Aşķdan gūyā ki āb olmuşdı cān-ı ‘āşıkān
Sırr-ı Mevlānā olup gird-āb-ı deryāya vişāl

IV

4. Bī-ser ü sāmān olup gūy itdi gerdān eyledi
Māsivādan pāk olmaķlıĝı i‘lān eyledi
Hāşılı pīrāhen-i tenden de ‘uryān eyledi
Lāyık-ı der-gāh-ı cānān eyledi cān eyledi
Zarb urup ‘āşıklara çevgān-ı ‘aşķ-ı zū’l-celāl

V

5. İnleyüp dūlāba döndi her biri başın saçup
Cūy-bār-ı eşķ-i çeşmüĝ cedvel-i rāhın açup
Ĝarķ-ı feyz itdi cihānı kālā-yı şānuĝ açup
Hāzret-i Mollā-yı Rūmī bāb-ı ihsānuĝ açup
Tāzelendi gerdişinden anĝlaruĝ bāĝ-ı kemāl

VI

6. Her biri berg-i ḥazān olmuş şararmış derd ile
Bunlar āsāyiş-pezīr olur mı sürḥ ü zerd ile
Bunlar ülfet eylemezler münkir ü nā-merd ile
Sen görürsün bunları ey ḥ^vāce germ ü serd ile
Gird-bād-ı ‘aşkla devr eyler ammā māḥ u sāl

VII

7. Nādirīveş devre tebdīl eyle ders-i ‘ārif ol
Bu vücūdı nūra temşīl eyle ders-i ‘ārif ol
Zāhir ü bāṭınla taḥṣīl eyle ders-i ‘ārif ol
Gel şafā-yı ḳalbe taḥvīl eyle ders-i ‘ārif ol
Nice bir devr-i teselsül baḥtī tā key ḳıyl ü ḳāl

Tamām

23

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Beyit¹⁶⁴

1. Eger ālūde-i ‘iṣyān ise dāmānum ey zāhid
Anı taḥḥīr ider bī-intihā deryā-yı raḥmet var

[152]

24

. . - - / . . - - / . . - - / . . -

¹⁶⁴ Beyitin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

Gazel-i Şafvet [Tedsîs-i] ¹⁶⁵İzzet¹⁶⁶

I

1. İtdi ‘aşkunla senün cümleden ikrâh gönül¹⁶⁷
Kıldı cevriñle benüm ‘ömrümi kütâh gönül
Yağdı hicrânun ile cânımı vallâh gönül
Ne ‘aceb eylese feryâd seher-gâh gönül
Sensiz ârâm idemez bir gice ey mâh gönül
Nice ben şabr ideyim âh gönül âh gönül

II

2. Dâm-ı gîsûsuna âşufte düşen kurtulamaz
Zevk-ı ‘aşkunla dolan başka ferağla dolamaz
Doğrusu zir-i felekde saña benzer bulamaz
Âf-tâb-ı ruhunu görmese bir gün olamaz
Sensiz ârâm idemez bir gice ey mâh gönül
Nice ben şabr ideyim âh gönül âh gönül

III

3. Hicr-i gamzenle bıçaklar dağı açmaz dehenüm
Kalemüm olmasa kimler işidürdi suhanum
Niredür şâm-ı garîbân gibi beytü’l-hazânun
Şem‘-i bezmüm heme şeb yandıramaz olsa benüm
Sensiz ârâm idemez bir gice ey mâh gönül
Nice ben şabr ideyim âh gönül âh gönül

IV

4. Bize devletlü gözüm nûrı nazar degdi nazar
Şevk-i didârun ile sîne-i cânım titrer
İftirâkun ile feryâd ederüm tâ-be-seher

¹⁶⁵ Şiir tahmis-i İzzet başlığı altında verilmiştir.

¹⁶⁶ Tahmiş olarak verilen şiirin şekli tedsîsdir.

¹⁶⁷ İzzet divanında tespit edilememiştir.

Olsa yıldız kadar aḥbāb-ı kamer şabrum eger
Sensiz ārām idemez bir gice ey māh göñül
Nice ben şabr ideyim āh göñül āh göñül

V

5. Maṭla‘ -ı İzzet Efendi beni itdi maḥzūn
Nūr ide ḳabrini raḥmetle Ḥudā-yı bī-çūn
Hicr-i zülfinūḡ ile Şafvet oldum Mecnūn¹⁶⁸
İtdi mi sāḡar-ı çeşmūḡ baḡa bilmem efsūn
Sensiz ārām idemez bir gice ey māh göñül
Nice ben şabr ideyim āh göñül āh göñül

Tamām

25¹⁶⁹

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fuzūlī taḥmīs-i Şafvet¹⁷⁰

I

1. Yā Celāleddin meded senden saḡa dād eylerüm
Dest-gīr ol düşmüşem ümmīd-i imdād eylerüm
Feyż-i ‘aşḳından niyāz-ı nūr-ı irşād eylerüm
Derd-i hecrūḡle nevā-yı āh-ı muzdād eylerüm
Ney gibi¹⁷¹ her dem maḳām-ı¹⁷² vaşlını yād eylerüm

¹⁶⁸ Mısranın vezni bozuktur.

¹⁶⁹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

¹⁷⁰ Taḥmīs olarak verilen şiirin şekli tesdīsdır.

¹⁷¹ gibi: kimi D.

Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

II

2. Beyt-i vīrān-ı dile yā ‘aşk-ı Mevlānā buyur
Mürde diller zümresinden gönlüm istiṣnā buyur
uṭb-ı nāyveṣ beni luṭf ile sen iḥyā buyur¹⁷³
Evc-i ‘arṣa ıkdı āhum raḥm ıl iḥfā buyur
Ney gibi her dem maām-ı vaṣlını yād eylerüm
Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

III

3. Merḥamet ıl merḥamet yā uṭb-ı ḥayl-i ‘āṣıān
‘Āṣı-ı āl-i ḥabīb-i kibriyāyam el-amān
Ṣoḥbet-i ‘aşk-ı ḥasenden eylemem keff-i lisān
Böyle alursa ıkar āh u fiān
Ney gibi her dem maām-ı vaṣlını yād eylerüm
Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

IV

4. Bī-kesem bī-kes amān ey Ḥazret-i Sulṭān Veled
Ḥazret-i Mollā-yı Rūma bendeḡi itdürme red
Ka‘be-yi kūyında ḥaṣr itsün beni Rabbü’l-Eḥad
İsterüm bir būselik bir ḥāk-i pāyından meded
Ney gibi her dem maām-ı vaṣlını yād eylerüm
Tā nefes vardur uru cismümde feryād eylerüm

V

1. Māhtāb-ı himmetüḡ yā ṣems-i erḥ-i Meṣnevī
Ṣaldı fark-ı **Ṣafvete** nazm-ı suḡanda pertevi

¹⁷² maām-ı: bī bezm-i D.

¹⁷³ Vezin aksamaktadır.

Maṭla‘-ı ‘aşk-ı Fuzûlî reh-ber oldı ma‘nevî
‘Āşıkam ‘uşşâkınuñ oldum efendim peyrevi
Ney gibi her dem maḳâm-ı vaşlını yâd eylerüm
Tâ nefes vardur kıru cismümde feryâd eylerüm
Tamām

[153]

26

Müctes

--- / . --- / . --- / . ---

Ġazel-i¹⁷⁴ Pertev Paşa¹⁷⁵

I

1. Gülşende yine meclis-i rindâne donansın
Gül devridür el de mey-i ğulûna dolansın
Bir zevk idelüm cām-ı Cemün ağzı şulansın
Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın
Āyine-i mül gül yüzünü görsün utansın

II

2. Nergis ola çeşm-i siyeh-i mestine ḫayrân
Sünbül şiken-i perçem-i ser-bestine ḫayrân
Şâḫ-ı gül-i ter sāğar-ı der-destine ḫayrân
Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın
Āyine-i mül gül yüzünü görsün utansın

III

3. Āşufte-edâ perçemi çıkdıkça fesinden
Şûrîdeleriñ âhı çıkar her nefesinden
Cân bülbülü feryâda gelür ten kâfesinden
Ol ğonce-i ser-mest şabâ oldı uyansın

¹⁷⁴ Gazel olarak verilen şiirin şekli tahmîştir.

¹⁷⁵ Pertev Paşa Dîvânında tespit edilememiştir.

Āyine-i mül gül yüzünü görsün utansın

IV

4. Olduğ bu gice biz bize ney mey ile dem-sāz
Mey derdüme maḥrem idi ney āhuma hem-rāz
Pertev idelüm bülbül ile nağmeye āğāz
Ol ğonce-i ser-mest şabā oldu uyansın
Āyine-i mül gül yüzünü görsün utansın

Tamām

27¹⁷⁶

Hezec

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Fehīm Taḥmīs-i Vehbī

I

1. Toḥm-ı pür-şūr u şerārdür ser-nümüde hırmenimden
İḥtirāz¹⁷⁷ üzre geçer berğ-i felek pīrāmenümden
Sūḥte olur ziyā-yı mihr girse revzenümden
Ey nefes bī-hūde geçme cān-ı āteş meskenümden
Ra' şe-rīz-i şu' le-yi āh ol nesīm-i şīvenümden

II

2. Var mı bir āteş-kede bu sīne-yi pür-tāba benzer
Nāgehān gelse semender düşse ḥakister eder per
Sūzişümden cennet-i kūyuñ şaḫın ey ḥūr-peyker
Bir gedā-yı ḥāne-sūzum şu' le pīrāhen çü aḥker
Aşl-ı dūzaḥ bir şererdir şu' le-yi' pīrāhennümden

III

¹⁷⁶Vehbī D., Ths.81 (7 bend), s. 293-294.

¹⁷⁷iḥtirāz: iḥtirāz D.

3. Mihribān olduñ görünce gerçi bu mağdūrı müşfik
Çāre kaydıyla velikin çekme hergiz zūrı müşfik
Bağmayup eyle berīde gel sen ol nāsūrı müşfik
Cevşen-i elmās-pūş et merhem-i kāfūrı müşfik
İhtirāz it rahm-ı zahm-ı cism-i merhem düşmenümden

IV

4. Var derūnumda fetil-i ‘aşk pek ber-geşte hālüm
Dūd-ı āh ile boyandum hasret-i bezm-i vişālüm
Leyle-yi tārık-i ğamda devr-i dā’im bī-mecālüm
Ey çerāğ-ı çeşm-i ‘āşık ben ki fānūs-ı hayālüm¹⁷⁸
Cāme-hābum rūşen eyle perde-yi pīrāhanümden¹⁷⁹

V

5. Āsumān-ı hūsne sensin ol meh-i hūrşid-manzar
Kim eder tāb-ı ‘izārın jāle-yi nācizi gevher
Şermsārāne nigāh-ı germ idüp ey sa‘d-ahter
Tābiş-i mihr-i cemālünden ‘arağ-rizān olam ger
Kevkeb ü ahter terāviş hep mesāmmāt-ı tenümden

[154]

VI

6. Dāmen-i deşt-i belāda ser-be-riz-i hāk ü sengüm
Cūşış-ı şevk ile bahır-ı ğamda mevc-i bī-direngüm
‘Āşıkum kan ağlamakdan yokdur aşlā şerm ü nengüm
Ol kadar hecrünle dökdüm eşk-i çeşm-i lāle-rengüm
Oldı tūfān dāğ-ber-dil āstīn ü dāmenümden

VII

7. Levh-i ilhām olmasaydı ger bisāt-ı hatt-ı nazmum

¹⁷⁸ hayālem: hayālim D.

¹⁷⁹ pīrāhanümden: pīrāmenimdem D.

Nūr ile olmazdı böyle ihtilāt-ı hatt-ı nazmum
Vehbiyā var silk-i feyze irtibāt-ı hatt-ı nazmum
Ol Fehīm-i meh-zamīrüm kim nuḳāt-ı hatt-ı nazmum
Şeb-çerāğ itdüm şu‘ā‘-ı mihr-i ṭab‘-ı rüşenümden
Tamām

28¹⁸⁰

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Nedīm Tahmīs-i Vehbī

I

1. ‘Aql u fikrüm ġāret-i reftār-ı ḥübān oldu hep
Bir temāsā kim ḥevāss-ı ḥamse ḥayrān oldu hep
Sīne vü laḥt-ı ciger sūzişle biryān oldu hep
‘Aşḳa düşdüm cān u dil müft-i civānān oldu hep
Şabr u tāḳat maşraf-ı çāk-i girībān oldu hep

II

2. Ḥalka-yı zencīr-i zülfü eyleyüp ‘arz-ı cünūn
Çeşm-i cādūsu olurken ‘āşīḳa ḥayret-nümūn
Ol perī gösterdi bir āyīneveş levḥ-i füsūn
Açmış oldu sīnesin bir kerre ārām u sūkūn
Sīneden bilmem ne ḥāletdür girīzān oldu hep

III

3. Leşker-i ḥarbī gibi furşat arardı her zamān
Mülk-i cāna böyle istilā idüp şimdi hemān
Her biri gūyā esīr itmiş hezārān Müslimān
Ḥāl kāfir zülf kāfir çeşmi kāfir el-amān
Ser-be-ser iḳlīm-i ḥüsnün kāfiristān oldu hep

¹⁸⁰ Vehbī D., Ths. 79 (7 bend), s. 291-292.

IV

4. Bezm-i ‘ayşa gelmege ol ‘işveger itmişdi va‘d
Nüş-ı meyden sonra hem lûtf-ı diger itmişdi va‘d
Leblerinden tatlı tatlı gül-şeker itmişdi va‘d
Gerdeninden sînesinden bûseler itmişdi va‘d
Cümlesinden n’eyleyim zâlim peşimân oldu hep

V

5. ‘İtr-ı fitneyle edip âlûde-revğan perçemin
Nâz ile bu püskül gibi bükmüş ucundan perçemin
Şarkıdur şeklinde gûyâ tâ be-gerden perçemin
Bir nezâketle açıp fes gûşesinden perçemin
Şöyle göstermiş ki kim gördüyse hayrân oldu hep

VI

6. Gerçi mâder-zâddur zâtında bu hüsn-i likâ
Cünbiş ü reftârı ta‘lîm etdi dâyen gâlibâ
Şîr-h^vâre tıfl iken ammâ nedir bu hoş edâ
Şîve-yi reftâr-ı¹⁸¹ hemşîreñ mi örgetdi saña
Her sözün şîrîn-zebânum cânıma cân oldu hep

VII

7. Düñki gün bezmünde hâlümden açıp bahş-i ‘azîm
Naql idünce saña bir **Vehbî** gibi yâr-ı kadîm
Hem tecâhül eyleyüp hem nâz ile olup besîm
Sen demişsin kim kimün derdiyle giryândur Nedîm
Hep mürüvvetsiz senün derdünle giryân oldu hep

Tamân

¹⁸¹ reftâr-ı M: güftârı D.

29¹⁸²

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel-i Nābī Tahmīs-i Rāgīb Paşa

I

1. Ne kūtāhī- 'i himmetden ne noḡṣān-ı hünerdendür
 Ne bī-mihrī- 'i ṭālī' den ne baḡt-ı bed güherdendür
 Ne 'ulvīden ne süflīden ne efrād-ı beşerdendür
 Ne sendendür ne bendendür ne çarḡ-ı kīne-verdendür
 Bu derd-i ser ḡumār-ı neşve- 'i cān-ı ḡaderdendür

II

2. Olan āzürde-ḡāṭır devlet-i dūnān-ı 'ālemle
 Olur mı ḡad-ḡamīde minnet-i iḡsān-ı 'ālemle
 Nemek-līs olsa da dil şoḡbet-i iḡvān-ı 'ālemle
 Dehān-ālūde olmaz ni' met-i elvān-ı 'ālemle
 Dimāḡ-ı dilde lezzet ḡvān-ı yaḡmā-yı seḡerdendür

III

3. Olurken her nigāḡuḡ 'āşıḡa bir nāvek-i dīl-düz
 Dil-i aḡyāre döndi şimdi şāstuḡ oldu bed-āmūz
 Budur ammā yine āyīn-i mihr ey māh-ı bezm-efrūz
 Düşen saḡa teḡāfūldür baḡa āh-ı teḡāfūl-sūz
 Degil senden şikāyet şekve āh-ı bī-eşerdendir

IV

4. Bir āh-ı şubḡ-ḡāḡuḡla olurken maḡşada vāşıl
 Bu cūnbişle saḡa 'özr ü ḡuşūr itmek nice ḡābil
 Degildür bī-sebeb dermāndelikler böyle pā-der-gil

¹⁸² Koca Ragīb Paşa D., Ths. 1 (5 bend), s. 372-373.

Saḡa işbāt-ı taḡsīr eylemek bī-vechdür ey dil
Bu taḡsīr-i eşer senden degildür çeşm-i terdendür

V

5. Bülend olmaḡdadur **Rāḡıb** hemīşe himmet-i ṭab‘uḡ
Daḡī bālāsı mümkindür olursa raḡbet-i ṭab‘uḡ
Müsellemdür egerçi ehl-i ṭab‘a diḡḡat-i¹⁸³ ṭab‘uḡ
Bu ta‘bīrāt vüs‘unda degildür kuvvet-i ṭab‘uḡ
Bu feyz-i ma‘nevī Nābīye mecrā-yı digerdendür

Tamām

30

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...--

Muḡammes-i Rāḡıb Paşa¹⁸⁴

I

1. Şüret-i fānīye dil-beste vü maḡbūn degilüz
Vech-i bāḡī dilerüz ṭalīb-i mā-dūn degilüz
Ma‘il-i kevkebe-i devlet-i Ḳārūn degilüz
Biz cihānuḡ ḡiyel ü naḡşına meftūn degilüz
Bilürüz mekr-i zeni ḡaşılı Mecnūn degilüz

II

2. Emr-i Ḥaḡdan bilürüz kār degildür ḡuldan
 şabr u şebātı ḡomazuz hīç ḡoldan
Dönmezüz tīr-i cefā irse de şaḡ u şoldan
Çıḡmazuz ‘aksine devrile sipihrūḡ yoldan
Rāstdur meslegimüz peyrev-i gerdūn degilüz

III

¹⁸³ diḡḡat-i: riḡḡat D.

¹⁸⁴ Koca Raḡıp Paşa Dīvanında tespit edilememiştir.

3. İtmezüz kimseyi ihsân-ı Hudāya teşrîk
İderüz silsile-i ‘adli o yüzden taḥrîk
Dehre baş egmezüz esbāba olursa temsîk
Ser-be-ḥāk-i ḳadem-i ‘adl-i kerem-kāruz lîk
Çirk-i ihsân-ı maḥnūn degiliz

IV

4. Nîk u bed kimseye bâkî degil ‘ayş-ı ‘âlem
Şehd-i şādî olur âmiḥte-yi ‘semm-i mâtem
Luṭf u ḳahrı olalı semt-i rızāda hem-dem
Görünür bûd-ne-bûdî bize dehrün tev’em
Sûrine ḥurrem ü ḥüsrânına maḥzûn degilüz

V

5. Mâyemüz tesviye-i ‘aşḳ-ı ḥikemle hoş dem
Ḳalbimüz âyîne-yi ṭal‘at-ı sırr-ı mübhem
Olamaz her kişi esrāra şalāḥ-ı maḥrem
Neş’emizden ne ‘aceb bî-ḥaber olsa ‘âlem¹⁸⁵
Rāḡibā bez elüḡ aḡladığı ma‘cûn degilüz

Tamām

[156]

31¹⁸⁶

Remel

...--/...--/...--/...-

Gazel-i Vehbî

1. Ḳaşr-ı kāmı ne vezîr ü ne şehenşāh yapar
Anı muḥkemce yaparsa yine Allāh yapar
2. Gösterir resm-i binā şanki felek mi‘mārı

¹⁸⁵ ‘âlem: enām D.

¹⁸⁶ Sünbülzâde Vehbî D., G. 64(5 Beyit), s. 373.

Dil-i vîrānemüzi gāh yıkar gāh yapar

3. Ser-i kâra gelenüñ ‘aybı meremmet olunup
Kesr ü noqşânlarını debdebe-i cāh yapar

4. Cüşîş-i eşk-i firāvānumı bî-cā şanma
Küy-ı yāra giderek seyl gibi rāh yapar

5. **Vehbiyā** hāne-ḥarāb-i sitem olduḡsa ne ğam
Kimsenüñ yapmadıġı işleri bir āh yapar

Tamām

32¹⁸⁷

Remel

...--/...--/...--/...-

Ġazel-i Nef’î

1. Çektigüm derdi ne hemḥāne ne hemrāh bilür
‘Āşıkım ḥāl-i dil-i zārumı Allāh bilür

2. Dād o zālinden eger böyle qalırsa nāzı
Ne fiġān-ı şeb ü ne āh-ı seherġāh bilür

3. Söyleşilmez nigeḥ-i şūḥu ‘aceb müstaġnî
Ne zebān-ı dil ü ne şîve-i dil-ḥāh bilür

4. Ġamzesi āteş-i sūzāna girer bir cādū

¹⁸⁷ Nefî D., G. 48 (5 Beyit), s. 254.

Ne dil-i şu^c le-feşān u¹⁸⁸ ne alev-i āh bilür

5. Böyle dilber ne belādur başına ey **Nef'î**
Her nigāhını kazā āfet-i cāngāh bilür
Tamām

33

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Zülālî¹⁸⁹

1. Şehā derd-i firākı baḥr-ı ğam içre yatandan şor
Gönül fülki ile ol zevraḳ-ı hecri şatandan şor
2. Dem-i vaşluḡ baḡa şorma efendim gel kerem eyle
Metā^c -ı vaşluḡı dā'im alan ile şatandan şor
3. Diyār-ı ğurbetün ol celle-i ḳahruḡ gözüm nūrı
Felek ṭondan ṭona tır-i kazā gibi atandan şor
4. Ümīd-i 'īd-i vaşluḡ çün firāḳa ḳatlanup hergiz
Efendim rūze-i hicrānuḡı dā'im ṭutandan şor¹⁹⁰
5. **Zülālî** derd-i hicrānı 'umūm u miḡnet-i būllî
Diyār-ı ğurbet ilde ğüşe-i ḡānda yatandan şor
Tamām

34

Hezec

¹⁸⁸ şu^c lefeşān u: şulefeşān D.

¹⁸⁹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

¹⁹⁰ Mecmuada Şor kelimesi tür olarak yazılmıştır.

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Zātī¹⁹¹

1. Dila keyfiyyet-i ‘aşkı yüri mey-ḥör olandan şor
İçüp vaḥdet şarābını ebed maḥmūr olandan şor
2. Şaḫın kim sırr-ı ‘irfānı mezāhir ehline şorma
Anı ancak ma‘ārifle tolup pür-nūr olandan şor
3. Eger māhiyyetiñ luṭf ile ḳaḫruñ bilmek istersen
Anı var derd ile Eyyüb gibi meşhūr olandan şor
4. Fenā erbābınuñ keyfiyyetiñ bilmek ise maḳşūd
Libās-ı meskenet içre girüp mestūr olandan şor
5. Ene’l-Ḥaḳ sırrını Zātī riyāset ehline şorma
Anı sen dār-ı dil-dāra bugün Maşūr olandan şor
Tamām

[157]

35¹⁹²

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Leylā

1. Sirişküme söndürür mi āteş-i ‘aşḳum benüm cānā
Dil-i pür-süzümü teskīn ider mi hīç yedi deryā
2. Tūlū‘ eyler o māhum ḥāne-i aḡyāra her-şeb āh¹⁹³
Görinmez ‘āşık-ı bī-çārereye bir kez hīlālāsā

¹⁹¹ Zātī dīvānında tespit edilememiştir.

¹⁹² Leylā Hānım D., G. 2 (7 Beyit), s. 228-229.

¹⁹³ Tūlū‘ eyler o māhum ḥāne-i aḡyāra her-şeb āh: Raḳıñ ḥanesinde her gice zevḳ eyler ol māhum D.

3. Saḡa ben ḡālūmi ‘ arz eyledüm n’eyledüm kāfir¹⁹⁴
Fütāden pāyınḡa düşdükçe sen eylersin istiḡnā
4. Bu rütbe ‘ āşıḡ-ı mecrūḡuḡa cevr ü cefā itme
Bulursun rüz-ı maḡşerde baḡa itdüklerin ferdā
5. Yine aḡyār ile hem-meclis olmuşsin işitdüm ben
Neler var ḡalb-i ‘ āşıḡda sana ben söylemem am mā
6. Siyeh zencir-i zülfünḡe ḡuluḡ **Leylāy**ı rabṡ eyle¹⁹⁵
Ḳızıl dīvāne oldu leblerin vaşf¹⁹⁶ eylesün zirā
7. Nice ben olmayam ol dergehünḡ memnün-ı iḡsānı
Yine¹⁹⁷ fiṡnatdaki feyzi baḡa baḡş itdi Mevlānā

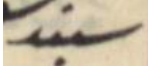
Tamām

36

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i ‘ Ārif¹⁹⁸

1. şu‘le-i şabrum fūrüzān oldu gitdükce
Sütün-ı dūd-ı āhum tā-be-keyvān oldu gitdükce
2. Niḡün çeşm-i nighünḡle dile bir pāre baḡmazsın
Fiḡānum şöhre-endāz-ı şafā-hān oldu gitdükce

¹⁹⁴ eyledüm neyledüm kāfir: itdikçe zulmünḡ eylediḡ efzün D.

¹⁹⁵ Siyeh zencir-i zülfünḡle ḡuluḡ Leylāyı rabṡ eyle: Efendim zülfününḡ zencirine Leylāyı bend eyle D.

¹⁹⁶ vaşf: yād D.

¹⁹⁷ Yine: Bütün D.

¹⁹⁸ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

3. Hazānuñ bŷyını bîg nesīm-i bāga oqlanmıř¹⁹⁹
Bu sevdā ile sŷnbŷller perīřān oldu gitdŷkce
4. Niāb-ārā iderken zŷlf ile rusāruñ ol once
icāb-ı ref[ ] idŷp meclisde andān oldu gitdŷkce
5. udāyā rŷ-nŷmā ıl şem[ ] -i  aşkın bu siyāhkāra
Beyābān-ı talebde rāh pinhān oldu gitdŷkce
6. N'ola gevher-fŷrŷřān  Ārifāab[ ] um pesend itse
Nigāh-ı himmet-i ŷstād ile kān oldu gitdŷkce
Tamām

37

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

azel-i řafvet²⁰⁰

1. Zīr-i isŷde o ebrŷ-yi siyeh-kāruñ ucu
řān niyāma şoılur ancer-i ŷn-^vāruñ ucu
2. Bŷsein olsa lebŷnden nige hŷm aldurmaz
Biñ ozetler beni ol dīde-i  ayyāruñ ucu
3. Dili bend itmege ser-rişte ararken cānā
ıtı fesden dolaşup urre-i arrāruñ ucu
4.  Arź-ı āl eyler idŷm āk-ı irībān iderek

¹⁹⁹ Mısranın vezni bozuktur.

²⁰⁰ şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

Âh geçe elüme dâmen-i dil-dâruñ ucı

5. Raḥne-dâr olduğum ağıyāra açup uç veremem
Bağrumı delse daḡī ḡancer-i āzāruñ ucı

6. Sem^ˆ -i ^ˆuṣṣāka girür kendi nidāsı zīrā
Bestedür gūşına ṭanbūrdaki tāruñ ucı

7. Yār ḡandīlū mi destüme yandurdı dedi
Şafvet aldı fītil-i şem^ˆ -i şerer-bāruñ ucı

Tamām

[158]

38

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Neş^ˆ et²⁰¹

1. Ben ḡabāb-ı baḡr-ı ^ˆaşḡum ḡār u bārum sorma hīç
Mevce-i gird-āb-ı şevḡum rūzgārūm sorma hīç
2. Şem^ˆ -i bezm-i vuşlatum pervāne sūzān ḡālūme
Sūzişūm besdür baḡa ḡāk-ı mezārūm sorma hīç
3. Eyle inşāf u mürüvvet neyleyim mecbūr beḡūm
Lā-ubālī ^ˆaşīḡum ben iḡtiyārūm sorma hīç
4. Cūy-bār-ı menba^ˆ um dil-teşne-i ḡafr-ı siyāh
Zulmet içre āb-ı ḡayvānum diyārūm sorma hīç
5. Āteşin dil ^ˆaşīḡāne sūzişi besdür bize

²⁰¹ Neşet divanında tespit edilememiştir.

Şāḥ-sār-ı şu‘ leyem ben bergü bārum sorma hîç

6. Eyledi iksîr-i ‘aşkuñ ḳalb-i şāfî rûy-i zerd
Sikkevâr-ı şāh-ı ‘aşkum gül ‘ayārum sorma hîç
7. **Neş’etâ** yektādür-i deryâ-yı feyzüm ben velî
Çār-sûyî ‘âlem içre i‘tibārum sorma hîç

Tamām

39²⁰²

Remel

... - - / ... - - / ... - - / ... -

Gazel-i ‘İzzet Monlâ²⁰³

1. Aldanup kızbine yārün oyalandum bu gece
Va‘ d-i ferdâ gibi mevhûma dayandum²⁰⁴ bu gece
2. Kûy-ı dil-ber mi desem cennet-i a‘lâ mı desem
Bilemem doğrusu bir bâğî dolandum bu gece
3. Çekdüm âğuşuma ol cilvegeri²⁰⁵ ber-taḳrîb
Sihr-i kâr olduğuma ben de inandum bu gece
4. Bezm-i sevdâda²⁰⁶ yerin boş komadı yan **Monlâ**
Şubaḥa dek şem‘-i şeb-ārâ gibi yandum bu gece
5. ‘**İzzetâ** varmış idüm baḥt ile ḥ‘âb-ı kehfe

²⁰² Keçecizâde izzet Molla ve Dîvân-ı Bahâr-ı Efkâr.,G. 448 (5 Beyit), s. 595.

²⁰³ Bu beyit dîvânda 7. beyittir.

²⁰⁴ dayandım: inandım D.

²⁰⁵ cilvegeri: hîlegeri D.

²⁰⁶ sevdâda: ‘aşk içre D.

Ṭālī' im uyḡuda ḡālā ben uyandum bu gece
Tamām

40

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Şafvet²⁰⁷

1. Şadā-yı mātem-i dehr anlaşılmaz sūr olan yirde
Olur kem şıyt-ı peşşe nağme-i ṭanbūr olan yirde
2. Tecellī-i muḡabbet dād-ı Ḥaḡdur kesb ile olmaz
Kelīm olur mı herkes ṭutsa mesken Ṭūr olan yirde
3. Dilā zāhid yanında itme baḡş-i 'āşık u mā' şūḡ
Kelām-ı şem' -i pervāne 'abeşdür kūr olan yirde
4. Tenezzüldür ḡaḡıre pā-dāşī-i bādī-i rif' at
Süleymān yād olur fehm ile 'āḡıl mūr olan yirde
5. N'ola her bü'l-heves ḡāmūş olursa şı' r-i Şafvetden
Sesi çıkmaz sıfāl-i köhnenüḡ faḡfūr olan yirde

Tamām

41

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Beyit²⁰⁸

1. Edeb bir tāt imiş nūr-i Ḥudādan

²⁰⁷ Şaire ait bir dīvān tespıt edilememiştir.

²⁰⁸ Beyitin hangi şaire ait olduḡu tespıt edilememiştir.

Giy ol t̄acı em̄in ol her belādan

Tamām

[159]

42

Hezec

-- . / . -- . / . -- . / . --

Ġazel-i Şafvet²⁰⁹

I

1. Luṭf itdi felek zālīm o ġaddāreyi gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm
Ben derdine bī-çāre dilün çāreyi gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

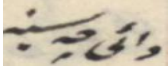
II

2. Minā-yı derūnum mey-i şādī ile doldı
Maḥzūn gönül neş'e-i dīrīneyi buldı
Bir nīm nigeḥi ile bu dünyā benüm oldı
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi dördüm

III

3. Baḥş itdi vefā ḥātırımı başladı t̄ibe
Minnet mi çeker sīne-i mecrūḥ <ğayrı> ṭabībe
Şimdengerü gör ne iderüm ḳahbe raḳībe
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

IV

4. cebhe-i cān-perverin öpdüm
Şad gūne ḥoş āmedle ruḥ-ı enverin öpdüm
Tebrik-i ġazā eyleyerek gözlerin öpdüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pāreyi gördüm

²⁰⁹ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

V

5. Dil cennet-i zevk oldu yine kalmadı mâtem
Ėam kâfiri gitdi yıkılup tâb-ı cehennem
Şafvet saña Ėayrı gözin aydın disün ‘ âlem
İtmişdi safer-i geldi o mehyâryı gördüm
İtmişdi sefer geldi o meh-pâreyi gördüm

Tamām

43²¹⁰

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ėazel-i Râğıb Paşa

1. Harâbatı görenler her biri bir hâletin söyler
Leğâfet naql ider rindân ü zâhid sıkletin söyler
2. Ser-âğâz eyledikçe bahse bülbül revnak-ı gülden
Bezmdede ĖulĖul-ı²¹¹ minâ mülûn keyfiyyetin söyler
3. Tecellî neş’ esin ehl-i şikem idrâke kâbil mi
Behişt andıkça zâhid ekl ü şûrbûn lezzetin söyler
4. Miyân-ı Ėüft ü Ėûda bed-meniş ibhâm²¹² ider kûbhuñ²¹³
Şecâ’ at ‘ arz iderken merd-i kıbtî sirĖatin söyler
5. Muvâfıkdır yine elbet mizâca şîve-i hikmet

²¹⁰ Koca Râğıb Paşa D., G. 39 (7 Beyit), s. 244.

²¹¹ ĖulĖul-ı: kûlĖul-ı D.

²¹² ibhâm: ihân D.

²¹³ 5 ve 7 beyitler divânda yer değiştirmiş şekilde yer almaktadır.

Tabībün olsa da kızbi marizün şihhatin söyler

6. Ne zabt-ı hâkim-i aklî ne hükm-i zâbit-i şer'î
Cünün iklimini geşt eyleyenler rāhatın söyler
7. Perişān hâtırında nükte-i ser-beste-veş kaldı
Ne kimse hikmetin anlar ne **Rāğıb** ' illetin söyler

Tamām

[160]

44

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Şafvet²¹⁴

1. Her zamān bir Vamıku' Azrā olur ' ālem bu ya
Nev-be-nev efsāneler peydā olur ' ālem bu ya
2. Geç geçenden eyleme müstaḳbei yāhū ḥayāl
Baḳ neler olmuş neler ḥālā olur ' ālem bu ya
3. Ḳabz u baştı kıl tefekkür ' āleminde ol göñül
Vaḳt-ı sermānuḡ sonı germā olur ' ālem bu ya
4. Görme aḥḳar kimseyi cānā ḳadri mechūldür²¹⁵
Ḥaḳḳuḡ ednā bir ḳulı mevlā olur ' ālem bu ya
5. Āb-ı rüyıñ dökme her naḥl-i pelidün pāyına
Mīve-i maṭlab ya olmaz ya olur ' ālem bu ya

²¹⁴ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

²¹⁵ Mısaranın vezni bozuktur.

6. Keşf-i mir'atı ser-ā-ser eyleme aḥbāba da
Belki bir şüret ile a' dā olur 'ālem bu ya
7. Şorma sāḳī mācerā-yı 'ālem-i ābı baḡa
Ḳatresün naḳl eylesem deryā olur 'ālem bu ya
8. Ḳaçma ṭanbūr-ı muḥabbetden yerinde rāḥat ol
Zevḳine baḳ şulḥ olur gavḡā olur 'ālem bu ya
9. Ḥāk-i Mevlānāyı **Şafvet** sürme-i çeşm eyleyen
On sekiz biḡ 'ālemi bīnā olur 'ālem bu ya
Tamām

45²¹⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-ī Rāḡīb Paşa²¹⁷

1. Ehlī dil ārām ider her ḳande kim raḡbetlenür²¹⁸
Gāh olur ḡurbet vaṭan gāhī vaṭan ḡurbetlenür
2. Lāl olur elbet zebān-ı ḥāme-i pīḫīde-müy²¹⁹
Ḳılca ḡamdan ṭab' -ı erbāb-ı süḡan 'illetlenür
3. Pāk ṭıynet ḡūşe-i ḡurbetde ḡōr olsun mu hīḫ²²⁰
Gevher āḡūş-ı şadefdendür ölür ḳıymetlenür

²¹⁶ Koca Rāḡīb paşa D., G.66 (5 Beyit), s.272.

²¹⁷ By beyit dīvānda 6. Beyittir.

²¹⁸ Bu beyitdīvānda tespīt edilememştir.

²¹⁹ pīḫīde-müy: pīḫīde Mūsā D.

²²⁰ Bu beyitdīvānda tespīt edilememştir.

4. Kāse-i fağfūr leb-rīz²²¹ olsa da virmez şadā
Devlet²²² efzāyiş bulunca aġniyā hissetlenür
5. **Rāġīb** olsun iltifāt itsün de bir ʿālī-himem
Şiʿ r-i pākīm gör nice Şāʾiblenür²²³ Şevketlenür
Tamām

46²²⁴

Remel

. . - - / . . - - / . . - - / . . - -

Ġazel-i Nābī

1. Dökelüm biz gözümüz yaşını şeb-nemcesine
Ĥandeler itsün o ġonca²²⁵ gül-i ĥurremcesine
2. Girelüm bāġ-ı vişāline o serv-i nāzuġ
Şaĥn-ı firdevs idelüm meskeni ādemcesine
3. Zaĥm-ı hicrānūn²²⁶ çok çekdük o şūĥuġ bārı
Bir zaman da şaralum sīneye merhemcesine
4. ʿAmümüz Kaʿbeʾyedür devlet-i şāhenşehde
Şimdiden nūş idelüm şuları zemzemcesine
5. **Nābīyā** ĥazret-i Ĥaġ pādīşeh-i devānun
İde ʿömrini füzün ʿİsī vü Meryemcesine
Tamām

²²¹ fağfūr leb-rīz: lebrīz-i fāġfūr D.

²²² Devlet: Şervet D.

²²³ Şāʾiblenür: taleblenür D.

²²⁴ Nābī D., G. 783 (5 Beyit), s. 1047.

²²⁵ ġonca: āfet D.

²²⁶ hicrānūn: hicranım D.

47

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel-i Fazlî²²⁷

1. Şu dem kim dest-i kudret levh-i imkāna qalem çekdi
Beni ser defter-i ‘uşşâkdur diyü raqam çekdi
2. Senün sevdā-yı zencir-i ser-i zülfünden ey Leylî
Dil-i Mecnūnum uzun geceler görseñ ne ğam çekdi
3. Ne bilsün zehr-i ğam içenlerün keyfiyyet-i hālin
Şular kim meclis-i zevk ü şafāda cām-ı Cem çekdi
4. Muqābil olalı ol şāh-ı hüsne husrev-i hāver
Yürüdi qal‘a-yı çerh üstüne āhum ‘alem çekdi
5. Dimezsın **Fazlîyi** bir tirden yād ideyin bir gün
Kemān ebrūlarum derd ile qatı çok elem çekdi

Tamām

48²²⁸

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Gazel-i Fazlî²²⁹

1. ‘Aşq u hüsñ ile iden şeydā beni zībā seni
İtdi Qays u Leyliye hem-pā beni hem-tā seni

²²⁷ Fazlî dīvānında tespit edilememiştir.²²⁸ Fazlî D., G.140 (3 Beyit), s.72.²²⁹ 7 beyitden 3 beyiti bulunmaktadır.

2. Aşılup ben qarşuğa sen çat²³⁰ -ı peyvend eyleme²³⁰
İtmemiş hālī Hudā aşlā beni çat²³⁰ ā seni
3. Qanı bir sāde-derūn ‘āşık qanı bir sāde-rū²³¹
Göstere āyīneveş bağa beni sağa seni²³²
4. Qanı devlet ey perī bāb-ı sa‘ ādet açılup
Hānuş içinde görem peydā beni tenhā seni
5. İtmemiş ‘aşk ile ammā hüsni ile itmiş Hudā
Qays u Leyliden bu gün ednā beni a‘ lā seni
6. Qadr-ı ‘aşk u rütbet-i hüsni içre hayrān olalar
Görselerdi Vāmık-ı şeydā beni ‘Azrā seni
7. Bilmedi ey **Fazlī** ol sulţān-ı ‘ālem qadrimüz
Zāyi‘ itdi hasretā derdā beni hayfā seni
Tamām

49

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlī²³³

1. Sāķīyā bir cām ile mestāne kılduñ sen beni
‘Aqlım irmez n’eyledüñ dīvāne kılduñ sen beni

²³⁰ Eyleme: D itmeden.

²³¹ bir sāde-derūn ‘āşık qanı bir sāde-rū: D devlet iy perī bāb-ı sa‘ ādet açılup

²³² Göstere āyīneveş bağa beni sağa seni: D ‘Āneñ içinde görem peydā beni tenhā seni

²³³ Fazlī dīvānında tespit edilememiştir.

2. Deyr-i albümde şanemler şor ten-i naş eyleyüp
Ey hayâli cân-fezâ büt-hâne ılduñ sen beni
3. Nâr-ı ‘aşa yanmadın bî-havf bî-pervâ iken
Şem‘-i hüsnuñ ‘arz idüp pervâne ıldun [sen beni]
4. Âşnâlık itmeyüp her yâr ile yâr olalı
Kendü kendinden daı bî-gâne ılduñ sen beni
5. Dâne‘-i hâlün ğamından yile virdüm kendimi
Bu hevâda hâşılı bir dâne ılduñ sen beni
6. Leyli zülfün ‘arz idüp bilmem ne efsün eyledi
‘Âleme Mecnûn gibi efsâne ılduñ sen beni
7. Câm-ı la‘l-i şevine ey **Fazlî** ol muğbeçenün
Gece gündüz sâkin-i mey-hâne ılduñ sen beni
Tamâm

[162]

50

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ėazel-i Fazlî²³⁴

1. Reng ü bûyî Hudâ bu ruı kâkülde odı
Ne ruı gülde ne hod kâküli sünbülde odı
2. Hâlünge gülse o gül aqlama ey dil ki Hudâ
Handeyi gülde odı giryeyi bûlbülde odı

²³⁴ Fazlî dîvânında tespit edilememiştir.

3. Şevk-ile şâfi içüp şâfi olurdun hoş-hâl
Bilsün ey şûfi Hâk ol hâleti kim mülde kodı
4. Eyleyüp kişver-i haddün haţ-ı hindü gâret
‘ Âkıbet hâl-ı sipâhını kara çölde kodı
5. Kaysdı şimdiye dek ‘ aşk u tarîkını varan
Dil-i Mecnûn irişüp şimdi anı yolda kodı
6. O meh-i zühre-cebînde komıyan mihr eşerün
Zerrece şabrı ne cānda u ne gönülde kodı
7. Güli gülmekde koyup bülbülü efğānda koyan
Seni şādide kodı **Fazlîyi** gulğulde kodı

Tamām

51

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Fazlî²³⁵

1. Düşelden hicrüne gönlüm tabîbüm müstemend oldı
Ana çāren var ise eyle gāyet derd-mend oldı
2. Kesüp kūyunda başum ser-be-ser tā kim şehîd itdün
İrişdi göge başı ehl-i ‘ aşkun ser-bülend oldı
3. Görelden gül-şen-i hüsn içre dūstum ol kabā-pūşı
Tutup dil dāmen-i ‘ aşkı yakasın bir levend oldı

²³⁵ Fazlî dīvânında tespit edilememiştir.

4. Be-gāyet ‘ākıl imiş bend-i miḥnetden ḥalāş oldu
Şu kim mecnūn olup zencīr-i zūlf-i yāre bend oldu
5. Çeh-i ‘ālemde **Fazlī** bulmadum āb-ı vefā hergiz
Erişdi burc-ı dilde gerçi kim āhum kemend oldu
Tamām

52

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ġazel-i Fazlī²³⁶

1. Bize bir bī-bedel cānān olaydı
Lebi cān derdüme dermān olaydı
2. Kulu olup aḡa ḥizmet kılaydum
Melāḥat taḡtına sulṡān olaydı
3. Tekellüf çıkmayup her gice ol yār
Geleydi ḥāneme mihmān olaydı
4. Anuḡla eyleyeydün şohbet-i mey
Cemāli şem‘ -i nūr-efşān olaydı
5. İçeydi tolular şevk ile her dem
Şulu şeftālular erzān olaydı
6. Olup cān cāna hem göḡlün yabāne
Gireydi koynuma ‘üryān olaydı

²³⁶ Fazlī dīvānında tespit edilememiştir.

7. Gözi gibi müdām ol mest olup dil
Lebi esrāruna hayrān olaydı

[163]

8. Ümīdüm tatlu tatlu leblerini
Bu cānum içre tāze cān olaydı

9. Olurdum pādişāh-ı mülk-i ‘ālem
Aḡa ey **Fazlī** ger imkān olaydı
Tamām

53

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlī²³⁷

1. Gāh olur mülk-i şefāya ḡan ider göñlüm beni
Geh belāya bende-i fermān ider göñlüm beni
2. Gāh olur bir māh-ı mehrinden ider cismüm celāl
Bir celāl ebrūya geh ḡurbān ider göñlüm beni
3. Gāh dest-i şevḡ ile dil mülkini ma‘ mūr ider
Gāh ḡarb-ı ‘aşḡ ile vīrān ider göñlüm beni
4. Gāh ümmīd-i vişāl u gāh bīm-i hecr ile
Gāh ḡandān u gehī giryān ider göñlüm beni
5. Gāh olur kim cānı eyler kāşif-i esrār-ı ḡayb
Gāh kendin aḡlamaz ḡayrān ider göñlüm beni

²³⁷ Fazlī dīvānında tespit edilememiştir.

6. Gāh olur olur muḳayyed bir nigāruḡ zūlfüne
‘Ālem-i iṭlāḳa gāh sulṭān ider göṅlüm beni
7. Gāh olur kim Ka‘be-i ‘ulüvve mücāver eyleyüp ²³⁸
Geh bu süfli ḥāneye miḥmān ider göṅlüm beni
8. Hāḳ budur kim bü‘l-‘aceb aḥvāli vardur **Fazliyā**
Gāh dānā vü gehī giryān ider göṅlüm beni
Tamām

54

Müctes

-- ./ -- ./ -- ./ --

Ġazel-i Fazlī²³⁹

1. Derdā ki felek cānumı cānāndan ayırdı
Ben ḥasteyi öldürdi n’idem cāndan ayırdı
2. Ma‘dūm olur ise n’ola ‘ālemde vüçūdum
Ben zerre-i ol mihr-i dıraḥşāndan ayırdı
3. Şeyṭānlıḡ ile yārdan itdi beni maḥrūm
Şon demde n’idem dīn ile imāndan ayırdı
4. Derdā vü dirīḡā felek-i dūḡuḡ elinden
Şaldı beni bu ḡurbete yārāndan ayırdı
5. Āzāde iken şāh-ı ḡama eyledi bende

²³⁸ Mısrânın vezi bozuktur.

²³⁹ Fazlî dīvânında tespît edilememiştir.

Ben bendeyi ey **Fazlî** o sulṭāndan ayırdı
Tamām

55

Remel

... - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Gazel-i Fazlî²⁴⁰

1. Şaldı ayaklara ol zülf-i siyeh-kār beni
Başa iletdi işin eyledi bî-kār beni
2. Bir nefes ger ḳapusın terk ider isem ölürüm
Gör nice derde göñlüm itdi giriftār benî²⁴¹
3. Sīnede dāğlarum gül ni‘am-ı gülbindür
İtdi ey serv firākuñ yine gül-zār beni
4. Raḳş urup zevḳ-i şafā ile ḳalem cānı revān
Resen-i zülfüne yār eyleye girdār beni
5. Düşde dār oldıgumı zülfüne görsem **Fazlî**
Ḥaşre dek Ḥaḳ der idim itmeye bî-dār beni

Tamām

[164]

56²⁴²

Remel

²⁴⁰ Fazlî dīvānında tespit edilememiştir.

²⁴¹ Mısrânın vezni bozuktur.

²⁴² Fazlî D., G. 56 (1 Beyit), S. 101.

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlî²⁴³

1. Lebleriñ ey hūr cāna āb-ı Kevşer'den lezîz
Acı acı dillerüñ pālūde-i terden lezîz
2. Āb-ı Hızra var iken la' lüñ igen meyl eylemez
Nesne gelmez tūṭiya şehd ile şekkerden lezîz
3. Ruḡlarıñla leblerüñ vaşfinda eş' ārum benüm
Dōstum bīmār-ı ' aşka gül-be-şekkerden lezîz
4. Sögdügünce ben du' ā itdügümiçün sen gerü
Sögsün ey dil-ber baña qand-i mükerrerden lezîz
5. Ey ' aceb bir nesne var mıdur ciḡānda **Fazliyā**
Büse-yi la' l-i leb-i cān-baḡş-ı dil-berden lezîz
Tamām

57

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fazlî²⁴⁴

1. Āh kim dil virdüm ol nā-mihre dildārum şanup
' Aşkına düşdüm anı yār-ı vefādārum şanup
2. Ol buçuq sâ' at baña yār olmaz urup yarama
Ben bütün dünyâyı terk itdüm anı yārum şanup

²⁴³ 5 beyitten 1 beyiti bulunmaktadır.

²⁴⁴ Fazlî dīvânında tespit edilememiştir.

3. Her dem ol ğayrı hevāda her nefes ben nālede
Bu ney oldum bu hevā-dārı hevā-dārum şanup
4. Ğayrlarla ol yiyüp içer firākında benüm
Yidügüm ğam içdügüm sem oldu dil-dārum şanup
5. Şöyle şöret tutdı şehrinde o mehün kim felek
Nazm-ı pervîni getürür başda eş'arum şanup
Tamām

58²⁴⁵

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ğazel-i Leylā Hānım

1. Baķmayım ğülzāra ķarşı yār olsun olmasun
Neyleyim ol bezmi kim ağyār olsun olmasun
2. Lāleāsā çāk çāk itdüm bu yanık sīnemi
Dildeki dāğum yeter ezhār olsun olmasun
3. Bir nıgehle şad hezār 'uşşāķa efsün eyledi
Geçdüm andan ğamzesi seħhār olsun olmasun
4. Şem'ı yandırdum alup fānūs-ı sīnemdem fetīl
Dīde-i maħmūrı hem bīdār olsun olmasun
5. Vuşlat-ı yāri bugünden şonra ümmīd eylemem
Zulmin efzün eyleyüp ğaddār olsun olmasun

²⁴⁵ Leylā Hānım D., G. 95 (9 Beyit), s. 294.

6. Şimdiden sonra olan oldu ne lâzımdır devā
‘Āşık-ı bî-çäreler bîmār olsun olmasun
7. Mey yerine kâse kâse zehr içürdi baña çarḥ
Ḥün-ı dil besdir baña her bār olsun olmasun
8. Eşkümü bārān idüp müjgānumı şāḥ eyledüñ
Gülsitān içre hemān eşcār olsun olmasun
9. Kayd-ı ‘ālemden hele **Leylā** daḥi āzād olup²⁴⁶
Güşe-i külhādadur gülār olsun olmasun

Tamām

[165]

59²⁴⁷

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Leylā

1. Bahār eyyāmıdır bir kerre cānā ‘azm-i bāğ olsun
Açılsun lāleler ‘aşkıñla sīnem dāğ dāğ olsun
2. Müheyyā oldu bir meclis ne meclisdür behiştāsā
Hep erbāb-ı şafā gelsün de ağıyāra yasağ olsun
3. O şāḥ-ı kişver-i ḥüsnüñ olursa baña in‘āmı²⁴⁸
Gelüp dīvāne göñlüm yansun ammā pür-çerāğ olsun
4. Dimiş ağıyār-ı bed-çihre o şūḥa bezme ḳal²⁴⁹ bir şeb

²⁴⁶ Olup: idüp D.

²⁴⁷ Leylā Hānım D., G. 91 (6 Beyit), s. 291-292.

²⁴⁸ in‘āmı: iḥsānı D.

Bu nā-ḥoş sözleri gūş eyleyenlerden ırağ olsun

5. Ḥaber-dār eyleyün yāri mübārek rûz-ı ‘îd oldu
Eliñ ‘uşşāka öpdürmez ise bārī ayağ olsun
6. Eger raḥm eyleyüp bir kez su‘āl eylerse **Leylā**’yı
Telefdür rāh-ı ‘aşkıında anıñ қоçbaşı sağ olsun

Tamām

60²⁵⁰

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylā

1. İstemem dermānı efendim²⁵¹ dilde derdün var iken²⁵²
Ḥasretinle rûz-ı şeb cānā bu dil bīmār²⁵³ iken
2. Bu dil-i mecrūḥa yok bir vech ile çāre şehā
Kābil-i dermān olur mu ğamzeler sehḥār iken
3. Fikr-i zūlfün ‘aqlumı yaġmāya virdi ey perī
Leyle-i zūlmette kıldum dīdeler bī-dār²⁵⁴ iken
4. Urmamışdı destini Mañşūr’a cellād-ı każā
Kākülün zencirine ‘aşıqlarun ber-dār iken
5. Var mıdır **Leylā**’ya derdinden rehā tā ḥaşre dek

²⁴⁹ Ḳal: gel D.

²⁵⁰ Leylā Ḥanım D., G. 92 (5 Beyit), s. 292.

²⁵¹ Efendem: şahim D.

²⁵² Vezin aksamaktadır.

²⁵³ rûz-ı şeb cānā bu dil bīmār: dīdeler şeb-tā-şehar bīdār D.

²⁵⁴ zūlmette kıldım dīdalar bī-dār: zūlmetdeyim çeşmin ğibi bīmār D.

Sînesi her dem cerîh-i hañçer-i âzâr iken
Tamâm

61

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ėazel-i Nazire

1. Bulsam ey meh-rû seni tenhâda bî-agyâr iken
Koklasam ruhsârını cânâ gül-i bî-ğâr iken
2. Ey tabîbüm mürdeyi ihyâ ider dirler seni
Gel yetiş dil-ğastenün imdâdına bîmâr iken
3. Müşterî gökden iner ey zühre-ğal^ç ât çekme Ėam
Kâle-i hüsnün revâcî revnağ-ı bâzâr iken
4. Tâ-be-mağşer fitneden bulmaz rehâ iğlîm-i dil
Kâkülün devrinde Ėâlün necm-i Ėîsüdâr iken
5. Er mi yok tanzîre Muğtâr yoğsa zen midür
Şi^ç r-i Leylâyı Ėoreğ Mecnûn olur hüş-yâr iken

Tamâm

62²⁵⁵

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ėazel-i Leylâ Hanım

²⁵⁵ Leylâ Hanım D., G. 55 (7 Beyit), s. 267.

1. Gözlerüm nezzāre-i dīdārdan itmez ferāğ
Bu meşeldür zāhidā olmaz bağan göze yasağ
2. Taht-gāh-ı sīneme sulṭān-ı ʿaşk itdi cülūs
Leşker-i gamla dil-i maḥzūnuma kırd otağ
3. Āteş-ı ʿaşkıyla yandukça²⁵⁶ ciger kıldum kebāb
Maṭbaḥ-ı dilde firākuyla tutuşdurdum ocağ
4. Raḥm ider bir gün ola eski emek-dārum diyü
Eyler elbette yolumla ʿaşk ocağında çerāğ
5. İnkisārum rüz u şeb budur raķīb-i kāfire
Dilberün firdevs-i kūyından ırağ olsun ırağ
6. Merhem-i vaşluğ umarken sīne-i mecrūhuma
Luṭfı var olsun eliyle tāze tāze açdı dāğ
7. Neydi teşrīfile²⁵⁷ iḥyā eylemişdi²⁵⁸ bir gece
Bu degil mi şimdi **Leylā** bendeğe dağ²⁵⁹ üsti bāğ

Tamām

63²⁶⁰

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylā

²⁵⁶ Āteş-ı ʿaşkıyla yandukça: Bezm-i gamda nüş idüp eşkim D.

²⁵⁷ teşrīfile: teşrīfıle D.

²⁵⁸ eylemişdi: eylemişdiñ D.

²⁵⁹ dağ: tağ D.

²⁶⁰ Güner yılmaz Leyla Hanım divanı'nın gramatikal indeksi. G. 75 (7 Beyit),s.151-152.

1. Her seherde ka‘be-i kūyunda esdikçe nesīm
‘ Āşka zūlf-i siyāhuḡdan gelūr ‘ anber-şemīm
 2. Nāvek-i müjgānı gönder sīne-i mecrūhuma
Gūşe-i ġamda dil-i maḡzūnuma olsun nedīm
 3. Rāzıyum ‘ aşkuḡla yanmaḡdan ben ey meh rūz u şeb
Yok baḡa derd ü elemden ġerī²⁶¹ bir yār-i ḡadīm
 4. Şiddet-i dūzaḡla ḡorḡutma beni sen²⁶² zāhidā
‘ Aşḡuma nisbet benüm bir şey midūr nār-ı caḡīm
 5. Gūşe-i cennet daḡı olsa feraḡ-nāk olmayız
‘ Aşḡ ile oldum²⁶³ hele külḡan bucaḡında muḡīm
 6. Zulmi ḡoḡ itdūḡ bu gūn **Leylā**ya ey şāh-ı cihān
Rūz-ı maḡşerde seniḡle eylesūn baḡş-i ‘ aḡīm
 7. İktisāb-ı feyz içün varsam n’ola dergāhına
Şems ü Mevlānā gibi yokdur dü-‘ alemde kerīm
- Tamām

64²⁶⁴

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylā

1. Gel bu bāḡuḡ ḡārına ḡūlzārına itme heves

²⁶¹ ġerī: başkā D.

²⁶² sen: gel D.

²⁶³ oldum: olduk D.

²⁶⁴ Güner yımaḡ Leylā Ḥanım divanının gramatikal indeksi. G. 45 (5 Beyit), s.152-153.

Bir cemāl-i yāre bakmaḳdur cihānda mültemes

2. Merd iseñ ey dil cenāb-ı Hakk’a eyle ilticā
‘ Ākil ol kendün gibi maḥlūḳdan ümmīdi kes
3. Türehāt-ı zebān-ı sālūsı itme istimā‘
Virdün olsun cümle fānīdür hemān Allāh ves
4. Var mıdur ‘ ālemde hıç āzādelik gibi şafā
Tūṭıye şıḳlet degil midir cihānda zer-kafeş
5. Her ne derdün varsa **Leylā** dergeh-i Monlāya gel
Haste-i ‘ aşḳā bulunmaz ney gibi ehl-i nefes

Tamām

65²⁶⁵

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Leylā

1. Tā seḫer bülbul gibi eḡān idenler bizlerüz
Giryemizle ol güli ḫandān idenler bizlerüz
2. Sırr-ı ‘ aşḳı ben bugün yāre su‘ āl itdüm didi
‘ Āşıḳı bī-şabr u bī-sāmān idenler bizleriz
3. Mey yerine eşk-i çeşmi nūş idüp sāḳī mādem²⁶⁶
Murğ-ı cānı ‘ aşḳ ile biryān idenler bizlerüz

²⁶⁵ Güner yımaş Leylā Ḥanım divanının gramatikal indeksi. G. 44 (7 Beyit), s.152.

²⁶⁶ mādem: hemān D.

4. Şākī zār olsak²⁶⁷ daḥi biz itmeyüz aḡyāra fāş
Rāh-ı ʿ aşkı sīnede pinhān²⁶⁸ idenler bizlerüz

[167]

5. Cān fedā itmekle ʿ id-i vaşla itdük iftiḥār
Cānı ḡurbān-ı reh-i cānān idenler bizlerüz
6. Tekye-i ʿ aşkıında yine²⁶⁹ bir bāş açık abdāl olup
Rāh-ı ḥaḡʻda cismimüz ʿ uryān idenler bizlerüz
7. Nūr-ı merḥūmuḡ oldum ben de **Leylā** pey-revi
Öyle zātun şıʻ rini ʿ irfān²⁷⁰ idenler bizlerüz

Tamām

66²⁷¹

Müctes

-- . / . -- . / . -- . / . --

Ġazel-i Leylā

1. Bülbül gibi her şām u seḡer nālelerüm var
Bīhūde degil sen yine²⁷² bir ḡonca-terüm var
2. Bīḡāne niçün vaşıl²⁷³ ola bāḡ-ı vişāle
Ḥavf itme misin kim benim āh-ı seḡerüm var
3. Çok²⁷⁴ cānıma kār itdi benüm ṭaʻ na-i aḡyār
Söyletme beni daḡi ḡönülde nelerüm var

²⁶⁷ Şākī zar olsak: ʿ aşk ile ölsek D.

²⁶⁸ ʿ aşkı sīnede pinhān: Ḥaḡda cismimiz ʿ uryān D.

²⁶⁹ yine: yāriḡ D.

²⁷⁰ ʿ irfān: izʻ ān D.

²⁷¹ Leylā Ḥanım D., G. 27 (6 Beyit), s. 247.

²⁷² yine: gibi D.

²⁷³ vaşıl: meḡrem D.

²⁷⁴ Çok: Tā D.

4. Zālīm benüm ‘āşıklığıma şāhid-i ‘ādil
Al kan ile memlū mı degil dīdelerüm var
5. Ağyāra yine ‘arz-ı cemāl itdün a kāfir
Ketm eyleme vallāhi efenden haberüm var
6. Ol şūḥ bezümle ideli ‘ahdi ü ferāmūş
Leylā gibi eyvāh göñülde kederüm var
Tamām

67²⁷⁵

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel-i Leylā

1. Cemālün göster ehl-i ‘aşka ‘ömrün nūr görsünler
Ziyāsıyla ḥarāb-ābādı hep ma‘mūr görsünler
2. Kudüm-ı nāzeninünle şafā-baḥş eyle ‘uşşāka
Gelüp gitdikçe bāğa ehl-i dünyā ḥūr görsünler
3. Görenler nūr-ı vechün üzre ol zülf-i siyeh-kārı
Beyāza kaplu gūyā ferve-i semmūr görsünler
4. Kerem kıl destini şun sīne-i mecrūḥa bir kez²⁷⁶
Onulmaz yara üzre merhem-i kāfūr görsünler
5. Ölürsem gam degil sen bezm-i şıḥḥatde şafā-yāb ol²⁷⁷

²⁷⁵ Güner yımaz Leylā Hanım divanının gramatikal indeksi. G. 25 (7 Beyit), s.123.

²⁷⁶ kez: kerre D.

Hemān bu ʿāşķ-ı nā-ĉārını²⁷⁸ rencūr görsünler

6. Dem-ā dem ħ^vābe varmış ĉeşm-i mestün gibi sulţānım
Şarāb-ı ʿaşķ ile **Leylā**yı da maĥmūr görsünler
7. Ğamum olduğķa olsun rūy-māl-i dergeg-i Monlā
O şāhuñ ĥāk-i rāhında beni mesrūr görsünler

Tamām

68²⁷⁹

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ğazel-i Leylā

1. Yārūñ ʿaşķlar ile ũlfeti pek güçdür güç
O perī vaĥşidür ũnsiyyeti pek güçdür güç
2. Şaķın aldanma gönũl vaʿ d-i vişāl-i yāre
Şoñra da yār-ı ĝam²⁸⁰ miĥneti pek güçdür güç
3. Beni ʿafv eyle eger meclise geldiyse raķīb
Çekemem öyle ağır şıķleti pek güçdür güç
4. Ne ķadar ʿilmi daĥi var ise pek olma yakīn
Zāhidiñ bārid olur şoĥbeti pek güçdür güç
5. Şoĥbeti yār ile de pekķe uzatma **Leylā**
O perī vaĥşidir ũnsiyyeti pek güçdür güç

²⁷⁷ 4 ve 5 beyitler divānda yer deĝiştirmiş şekilde yer almaktadır.

²⁷⁸ nā-ĉārını: āvāreni D.

²⁷⁹ Leylā ĥanım D., G. 18 (5 Beyit), s. 240-241.

²⁸⁰ da yār-ı ĝam: derd ũ elem D.

Tamām

[168]

69

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Rāsīm²⁸¹

1. Kıldı zülfüñ şayd içün ol gözleri bādām rām
Oldı āhır murğ-ı ‘aşқа қalb-i bī-ārām rām
2. H̄asretünle eyledi dil-ḥāneyi ikdār dār
Ey perī dārū-yı ‘aşқuñla olur ser-sām sām
3. Kām̄etün seyr ideli h̄iç olmadı şimşād şād
Ġıbṭa-i kaddünle oldı kām̄et-i i‘lām lām
4. Eyle bu üftādına itdükçe istimdād dād
Gāhice alsun felek ne ‘āşıқа nā-kām kām
5. Olmasun la‘l-i lebünle **Rāsīm-i** mağdūr dūr
Virmez ehl-i ‘aşқа bārī çerḥ-i bed-fercām cām

Tamām

70

Remel

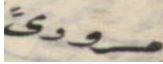
- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Diger-i Rāsīm²⁸²

1. Şāh-ı gülden eyle istirḥām git gül-zāre zār
Belki rahm eyler saña ey bülbül-i āvāre var

²⁸¹ Rasim divanında tespit edilememiştir.

²⁸² Rasim divanında tespit edilememiştir.

2. Öldürür āhır ğam-ı düşmen beni
Eyledükçe baña nisbet iltifât aġyāre yār
3. Ol perî dü remzine rencūr-ı ‘aşķa sihr ider
Gösterür her mû-yı zülfün dīde-i bīmāre mār
4. Ya o sāhır sihr ider yokdur yaḥūd te’sīr-i ‘aşķa
İtmedi hīç bunca āh u zārum ol mekkāre kār
5. Yāb yāb istilā idüp dil-ḥānemi yaķdı ġamum
Oldı **Rāsım** beytü’l-aḥzāne derün ekdāre dār
Tamām

71

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Fā’ik²⁸³

1. Her gören çeşmüm yaşın deryā-yı ‘ummān şandılar
Bu vücūdum baḥr-i ‘aşķa talmış insān şandılar
2. Künc-i ġam mihmānı olmak istedi gönlüm benüm
Ḥayme-i hicr ü elem başumda eyvān şandılar
3. Sevdı kim cevır ü cefādan şol kadar kıan aġladum
Her göreñ dostlar beni Ya’ķüb-ı Ken’ān şandılar
4. Zaḥm-dār-ı tīġ-ı cevır itdün ser-ā-pā cismümi

²⁸³ Şaire ait bir dīvān tespıt edilememiştir.

Şerha şerha seyr iden çāk-ı girībān şandılar

5. Şevk-i rüyunla dil-i nālānı itdüm pür âteş
Dāğ-ı sīnem gördüler mihr-i dirāḥşān şandılar
6. Bāb-ı ʿālīde tūrup ümmīd ider kām almağa
Ḥalk-ı ʿālem zehr-i mārı derd ü dermān şandılar

7. **Fāʾik** olmuş tūṭalum kim Muṣṭafāya yār-ı gār
Bilmeyen şıdḳ-ı derūnuḡ kizb ü yalan şandılar

Tamām

[169]

72

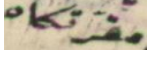
Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Nazīre-yi Naʿīm²⁸⁴

1. şafvet-i reng-i lebūn laʿl-i Bedaḥşān şandılar
Sīne-yi şāfuḡ ziyā-yı mihr-i raḥşān şandılar
2. Hāle-i āğūş-ı vaşlumda o meh-rūyı görüp
Çāh-ı naḥşebde nümāyān māh-ı tābān şandılar
3. Gördüler ālūde-i ḥūn-i sirişk olmuş müjem
Sāḥil-i deryāya çıkmış şāḥ-ı mercān şandılar
4. Nev demīde sebz-i ḥatt-ı ʿarız-ı gülgūnuḡı
Kāse-i laʿlüne ḳonmuş tāze reyḥān şandılar

²⁸⁴ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

5. Halka-i dūd-ı siyāh-ı āh iken başumdaki
Bir büled-i tāk-ı eyvān şandılar
6. Mübtelā-yı miḥnet oldu Kays ile Ferhād-ı zār
İtdiler evvel heves bu ʿaşkı āsān şandılar
7. İʿtimād eyle **Naʿīm** nazm-ı cenāb-ı Faʾikī
Okuduydum bir maḥalda şīʿ r-i Ḥaşṣān şandılar
Tamām

73

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Fāʾik²⁸⁵

1. Söylemek müşkil velī derdün nihān itmek de güç
Görmemek güçdür görüp āh u fiḡān itmek de güç
2. Baḥr-i ʿaşkı nūş idüp ḥāmūş olmaḡdur hüner
Ketm-i esrār itme müşkil rāygān itmek de güç
3. Mülk-i ʿaşk içre egerçi salṭanat ister gönül
Līk tecdīd eyle terk-i ḥānumān itmek de güç
4. Kurmuşum şahrāya cān içre muḥabbet ḥaymesin
Ol şehün teşrīfīn aḡyāra ʿayān itmek de güç
5. Rāh-ı Ḥaḡdan dönmezem girdüm yola kām almaḡa
Fāʾikā bu yolda bezl-i naḡd-ı cān itmek de güç

²⁸⁵ Şaire ait bir divanında tespit edilememiştir.

Tamām

74

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Rāsīm²⁸⁶

1. Dil-rübāya cebr-i ‘azm-i gülsitān itmek de güç
Ol sehī-ḳadsiz daḡı seyr-i cihān itmek de güç
2. Āh kim derd-i derūn ifşā olunmaz dīlbere
Nükte-i ser-beste-i ‘aşkı nihān itmek de güç
3. Ārzū-yı vaşl ile ‘aşḡa heves itmek de güç
Kendüsin vaḡf-ı cefā-yı dil-berān itmek de güç
4. Yār n’itsün her gören ‘arz-ı muḡabbet itmede
Şıdḡ u kızb-i ehl-i ‘aşkı imtiḡām itmek de güç
5. Pey-rev olmaḡ gerḡi müşkindür cenāb-ı Fā’iḡa
Rāsīmā tanzīrde ‘aczin ‘ayān itmek de güç

Tamām

75

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Rāsīm²⁸⁷

1. Yād idüp ‘ahd-i Cemi ḡān aḡlasun peymāneler
Rūze-dārān-ı ḡama der-bestedür ḡum-ḡāneler
2. Āh kim bir kere olsa cām-ı meyle neş’e-yāb

[170]

²⁸⁶ Rasim divanında tespit edilememiştir.

²⁸⁷ Rasim divanında tespit edilememiştir.

Zāhide terk itdürür mescidleri mey-ḥāneler

3. Āteş-i ‘aşka yanup maḥv olmaḵ ister ehl-i ‘aşk
Şem‘e her şeb mūm olur cān virmege pervāneler
4. Māsivāya ‘aqlı pā-bend idene nāmūsıdur
Ḳayd-ı tāk u ḥırḳadan vārestedür dīvāneler
5. Ḥāhiş-i meyle temannā-yı ḳudūm-i ‘id ider
Şerbet-i gülgūn ile iftār ider mestāneler
6. Gevher-i nazmı çıkar ḳalb-i ḥarāb-ābāddan
Rāsīmā çünki maḥall-i kenzīdür virāneler
Tamām

76

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Fā’ik²⁸⁸

1. Tekyedür abdāl-ı ‘aşka sāḳiyyā mey-ḥāneler
Anda şevḳ-i la‘l-ı nābuḳladur zī peymāneler
2. Bāde-yi ḥūn-ı ciger eyler ‘aṭā’ mey istesem
Cām-ı gülgūnle her-dem mest olur mestāneler
3. ‘Ārif olmaḳdur hüner ‘ālemde şeyṭānlıḳ budur
Feyz Ḥakdaḡ behre-yab olmaz dil-i biḡāneler
4. Ḥāhiş-i vaşlınla cānā cān fidā itsem n’ola

²⁸⁸ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

Şevk-i rüyuna dönüp şem'e yanar pervâneler

5. **Fâ'ikem** yektâ bugün erbâb-ı nazma es-şalâ
İmtihân olsun benümle şâ'ir-i merdâneler
6. Râmiz-i mû'ciz-beyândan gel ma'ârif dersin al
Gör neler söyler bu tab'-ı pâkimüz cânâneler
7. Ma'rifet baħrine ğavvâş olalı tab'um benüm
Luṭf-ı Haḫla ğün-be-ġün îşâr ider dūr-dâneler

Tamâm

77

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Na'im²⁸⁹

1. Yâdima beḫâ-yı nâm olmuş cümle pey-mâneler
Haşre dek bâḫî' imâret-ġâhdur ħum-ḫâneler
2. Geh ziḫâm u ġâh tenhâdur mesâcid zâhidâ
Mey-perestândan müdâm ḫalmaz tehî mey-ḫâneler
3. Cevr-i dildâre taḫammül eylemekdür şart-ı 'aşḫ
Cân atar şem'e taḫarrüb itmege pervâneler
4. Her denîye baş eger ġâfil olan bir tâc içün
Ḳayd-ı zîb-i efseri başdan şavar dīvâneler
5. Gerḫi terk eyler mi ḫamrâyı mâh-ı rûzede
Şerbet-i ġülgünle ifṭâr ider mestâneler

²⁸⁹ Şaire ait bir dīvân tespît edilememiştir.

6. Cāy-ı ārām-ı ğamumdur bu ħarāb göñlüm benüm
Lāne-ġāh-ı büm olur elbet Na‘īm vīrāneler

Tamām

[171]

78

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Müşterek Paşa-yı Mümā-ileyh ma‘ a Rāsīm²⁹⁰

1. Bu şeb bād-ı şabā ile o gül-femden ħaber geldi
Meşāmm-ı bülbül-i cāne yine gül-büy-ı ter geldi
2. Şehā vaşluñ şarābile olur dil-mürdeler ihyā
Devā-sāz olmaġa mestāne-i ‘aşķa ište yer geldi
3. Şifā kılsuñ n’ola bu derd-mendüñ derdine her-dem
Ṭabībā başuma sevdā-yı ‘aşķuñla neler geldi
4. Göñül ‘irfānı terk itme sivāya meyl idüp gitme
Bu bezm-i ‘aşķa zīrā niceler bī-bād-ser geldi
5. Reh-i ‘aşķında ol yāruñ nice ben olmayam Fā’ik
Bu yolda Rāsīmāsā cān virür ehl-i hüner geldi

Tamām

79

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Na‘īm²⁹¹

²⁹⁰ Rasim divanında tespit edilememiştir.

²⁹¹ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

1. ‘Araḡ nūṣ eyledükçe dūr gibi ruḡsāra dūr geldi
Ruḡ-ı gülgūnı gördüm bezm şandum verd-i ter geldi
2. Neṣāṭ-ı bādeden mest oldu sāḡī vaḡt-i fırşatdur
Ḥuṣūl-ı maṭlab-ı vuṣlat içün ibrāma per geldi
3. ‘Azāb-ı nār-ı dūzaḡla iḡāfe itme ey zāhid
Mey-i maḡbūb varmış bize cennetden ḡaber geldi
4. Bu ṣeb tā ṣubḡ olunca yalvarup dām eyledüm yārı
Ne çāre bezm-i aḡyār-ı suḡan çīn çīn seḡer geldi
5. Cenāb-ı ḡazret-i Fā’iḡ ile Rāsım efendiden
Na‘īm-i zādı dil-şād itmege bir nev eṣer geldi
6. Ne Fā’iḡ fā’iḡ-i ehl-i ma‘ārif nūkte-perverdūr
Ḥuṣūsan mülk-i nazma Zātı ile şān u fer geldi
Tamām

80

Remel

...- / ...- / ...- / ...-

Râsim Efendi²⁹²

1. Tevbe ısrâr-ı günâh eylemeyem ‘ahd olsun
 Kendümi fıska penâh eylemeyem ‘ahd olsun
2. El yudum eşk-i nedâmet ile meyden aşıla
 Mest-i şahbâya nigâh eylemeyem ‘ahd olsun
3. Âteş-i hicr-i cevânân ile yansun kı gönül
 Hasret-i vaşl ile âh eylemeyem ‘ahd olsun
4. Nür-ı ihlâş ile tenvîr ideyüm çeşm-i dili
 Cürm ile kalbi siyâh eylemeyem ‘ahd olsun
5. Terk-i ‘işyân ideyüm şıdk ile **Râsim** gayrı
 Hâlümi böyle tebâh eylemeyem ‘ahd olsun
 Tamâm

81

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

[Fa‘ ik]²⁹³

1. Tevbe aḥfâ-yı günâh eylemeyem ‘ahd olsun
 Kendümi zühde penâh eylemeyem ‘ahd olsun
2. Alayum yanuma her demde o nâzûk bedeni
 Âteş-i hicr ile âh eylemeyem ‘ahd olsun

²⁹² Rasim divanında tespit edilememiştir.

²⁹³ Şiirin başlığı olarak El-hac Ebubekir Paşa yazılmıştır ancak mahlastan anlaşılacağı üzere şiir Fa‘ ik’e aittir.

3. Şaykal-ı bāde ile jeng-i dilüm pāk ideyüm
Zulmet-i ğam-ı siyeh eylemeyem ‘ahd olsun

[172]

4. Rāsimā lezzet-i meyden hele ben vaz gelemem
Vaqtümi böyle tebāh eylemeyem ‘ahd olsun

5. **Fa‘ikā** bezm-i ma‘ārifle muḥabbet var iken
Cānib-i zühde nigāh eylemeyem ‘ahd olsun

Tamām

82

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

[Rizā]

Güfte-yi Der-Ḥaḳḳ-ı Ney²⁹⁴

1. Dilā bu neyde şevḳ-i leb-i gülgün yārdur ney
Ḥarīḳ-i nār-ı fırkat mübtelā zār u nizārdur ney
2. Ne bilsün zāhid-i ḥar kıymetün erbāb-ı ‘aşḳ anlar
Ki dilde iştiğāl-i sūz-ı ‘aşḳa hoş medārdur ney
3. Muḥabbet eyleyüp āgāz olunca sünbüle dem-sāz
Yanar dil gūyiyā gül-zār-ı ‘irfānda hezārdur ney
4. ‘Aceb mi nağme-zen olduğḳa ‘uşşāḳ eylese devrān
Cenāb-ı ḥazret-i Monlā-yı Rūmdan bil güzārdur ney
5. Ezel bezmünde la‘l-i sırr-ı Ḥaḳdan neş‘e-yāb olmış
Rızāyā ol ecelden dem-be-dem gevher-nişārdur ney

Tamām

²⁹⁴ Şaire ait bir dīvān tespiti edilmemiştir.

1. Şehā üftāde-i dil teşne-i la‘l-i niğārdur ney
Cüdā āb-ı zülālden müste-mend-i dil-figārdur ney
2. Egerçi gülsitān bülbülli hep hoş nevā ammā
Degildür dāğī bāğī ‘āşıkā her demde yārdur ney
3. Girer nāz u niyāz ile dile bir nār ider hāşıl
Dem urduqça yaqar cān u dili bir rūzgārdur ney
4. Kadeh bezm-i şafāda la‘l-i dil-ber būs iderse ger
Leb-i esrāra maḥrem hem-dem-i erbāb-ı zārdur ney
5. Kemer-beste ider icrā-yı hizmet bezm-i ‘irfānda
Laṭîfî rüy-ı zerd bağı delinmiş dil-figārdür ney
Tamām

²⁹⁵ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

[Fā'îk ve Râsim]

Ġazel-i Müşterek

1. Şarāb-ı ergavānīden gül-i ruhsārı al olmuş
O mest-i cām-ı naḥvet keyf-i meyle pür celāl olmuş
2. Hāzer kılmak gerek 'āşık o çeşm-i ḥūn-feşānundan
Ki tîğ-i ğamzesi āmāde-i ceng ü celāl olmuş
3. Tevāzu' eylesem bilmez temennā eylesem gülmez
Bir āteşdür bugün ol mehveşi bilmem ne ḥāl olmuş
4. 'Acebdür derd ü ğam söylemek ol tıfla cā'iz mi
Benüm 'aşkum için vāfir nizā'-ı kıl ü kāl olmuş
5. Bu derd-i 'aşk ile Fā'îk olursan ğam yeme aşlā
Niḥāl-i kıdd-ı Râsim hicr ile zīrā ki dāl olmuş
Tamām

85

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Fā'ik²⁹⁶

1. Kuşūrum çok ümīdüm çün ki 'afva lāyık olmaḳdur
Niyāzum raḥm u luṭf u iltifāt-ı sābık olmaḳdur
2. Mey-i gülgün ile her-dem güzel sevdüm ḥaṭā itdüm
Bugünden sonra kaşdum tevbe-kār u ayık olmaḳdur
3. Muḥarremdür hevā-yı nefsi terk it ey dil-i güm-rāh
Olur sende saḡa lāyık cemāle 'āşık olmaḳdur
4. Beni bāb-ı 'ubūdiyyetden itme pādīşāhumdur
Der-i devletin bende murādum şādık olmaḳdur
5. Nigāh-ı luṭf u iḥsānuḡ dirīḡ itme teraḥḫum kıl
Efendim maḳşadum aḳrān içinde Fā'ik olmaḳdur
Tamām

[173]

86

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Na'īm²⁹⁷

1. Kumāş-ı 'aşkı 'īd üstü saḡa her cāyı ben virdüm
Yaraşmış cāme-i naḥvet velī kālāyı ben virdüm
2. Nigāh-ı çeşm-i fettānı helāk iderse 'uşşākı
O şūḫuḡ ḡamze-i ḫūn-rīzine fetvāyı ben virdüm

²⁹⁶ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

²⁹⁷ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

3. Dehānı hāḡḡına çok ezkiyāyı imtiḡān eyler
Velī kimse ağız açmaz yine ma‘nāyı ben virdüm
4. Murādum üzre tıfl-ı nāzenīnüm ṣāf-ı pūr cilve
Anuḡçun tār-ı gīsūya bütün dünyāyı ben virdüm
5. Na‘īm mey-hāne-i ‘aşḡın ṣarāb-ı feyz nūṣ eyle
Ki ol pīr-i muḡāna bāde-i ḡamrāyı ben virdüm

Tamām

87

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

Ġazel-i Na‘īm²⁹⁸

1. Ehl-i dil ‘aşıḡa bir ṭāze cevān besdür bes
Feyz-i nūrı ḡamere mihr-i ciḡān besdür bes
2. Sāḡīyā ḡadeḡlerle donatma bezmi
Meclis-i ‘ārife bir rıṭl-i girān besdür bes
3. Cūy-ı eṣḡüm var iken minnet-i deryā çekemem
‘Ālem-i ābe leb-i āb-i revān besdür bes
4. Maṭlab-ı ümīd-i eyle bāb-ı kibāra gitme
Āstān-ı kerem-i pīr-i muḡān besdür bes
5. Ṭaḡma bir deste çiçek ḡūṣe-yi destāra begüm
‘Ārife bir ḡül-i ter ḡonçe dehān besdür bes

²⁹⁸ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

6. Sīneden nāleler itdükçe zühür eglenerüz
Bezm-i ehl-i dile bir sīne kemān besdür bes
7. Döne bī-meşreb olan bāde i er pey-der-pey
Neş'e-i ehl-i dile rıtl-ı girān besdür bes
8. Sāķīya şofrayı sā arla şurāhiyle donat
Mesned-ārā-yı  arābāta bu şān besdür bes
9. Ba dılar dīde-i nı fu la Na'ım bu  azele
Didi hep nādire  ūyā-yı zamān besdür bes

Tamām

88

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

 azel-i Rızāyī²⁹⁹

1. Dilde   n c    u  ur   a ba ladı sevdā-yı 'a   
'A l-ı fikr m eylese ya mā o dem Leylā-yı 'a   
2. H' ce-i 'a   a temennā eyley p oldum  erā 
Ba a ta'  m eyledi bir bir ned r ma' nā-yı 'a   
3. Bezm-i ehl-i 'a   a c n  y r u hem-dem olalı
Z kr   fikr m dem-be-dem oldu mey-i  amr -yı 'a   
4. T  Şafiden y dig rdur ehl-i 'a   a   n bu derd
 am degil Mecn n gibi olsam eger r sv -yı 'a   
5. 'A    ile yanmak yak lma lı  na  b olmu  ezel
Ey R z y  eyleme b -h de gel  ekv -yı 'a   

[174]

²⁹⁹ R z y  d v nında tespit edilememi tir.

Tamām

89

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . -

Ġazel-i Vaḥīd-ı Taḥmīs-ı Nāṭık³⁰⁰

I

1. Görünür yār gehī ḥākla mā şeklinde
Ki idüp cilvegeri nār hevā şeklinde
Yüzini fehm ideli bedr-i dü-cā şeklinde
Zātımız fehm ideli faẓl-ı Hudā şeklinde
‘ Ārifāne gezerüz ehl-i fenā şeklinde

II

2. Nergisāsā bu çemende seni bir dīdever it
Kec nazarla nazar itme fuḳarāya ḥazer it
Kaṭresin düş yem-i ‘ aşḳa seni zībā güher it
Ḥōr bakma gözün aç dikkat ile bir nazar it
Gör ne sulṭanlar olurmuş fuḳarā şeklinde

III

3. Bāṭınun ‘ aşḳ ile ma‘ mūr ide gör ey zāhid
Nefs-i bed-ḥ^vāhuṇı maḳhūr ide gör ey zāhid
Nūruṇı gün gibi pūr nūr ide gör ey zāhid
Zāt-ı Haḳḳı saṇa manẓūr ide gör ey zāhid
Nūr-ı Haḳdur görünür arz u semā şeklinde

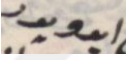
IV

4. Gönlümüz ḥānesine ‘ aşḳ o dil-i muḥkem esās

³⁰⁰ Şaire ait bir dīvān tespīt edilmemiştir.

Yār ile muttaşıl vz itme bizi ğayre kıyās
Gerçi bu dā'irede var hezārān ecnās
Kıtb-ı āfāk-ı ricāl eyle Hızır u İlyās
Ekşer ey dil görünürler bûdelā şeklinde

V

5. Tıynet-i ādemi taḥmīr idecek lutf-ı ilāh
Aşl-ı taşvīrini nūrundan Allāh
Ḥüb-rūlar arasında bize sensin dil-ḥ'āh
Gel berü 'āyine ol ehl-i dile ey yüzi māh
Dilleri mesken iden āl-i 'abā şeklinde

VI

6. Vaḥīd ol yār ile dil ḥānesini ğayr it
Cehd ile ka'be-i 'ulyāyı yitersen deyr it
Çek cilā dīde-i cāne özüne bir ḥayr it
Çatırede bahri dilā zerrede mihri seyr it
Ḥayderi gördüğ ise nokṭa'-i bā şeklinde

VII

7. Çün ider nūr-ı Ḥudādan ḳamusı kesb-i vücūd
Vech-i zībāda n'ola görse Ḥaḳı ehl-i şühūd
Güş tūt pendime tā cümle ziyānıḡ ola sūr
Mü' min ol ḥüsn-i tabāna yūri var eyle sücūd
Ḥaḳḳı Ahmed gibi gör māh-liḳā şeklinde

VIII

8. Nāṭıḳī cevher imiş 'aşḳ-ı ten-i ādemde
'Aşḳ eger olmasa olmazdı ben-i ādemde
Ḥoş buyurmuş der o kim oldu Mesīḥā-demde
Vaḥdet-i 'aşḳ-ı ilāhīdür iki 'ālemde
Nev-be-nev cilve ider şāh u gedā şeklinde

Tamām

Gazel-i Rāsim Tahmīs-i Yetīm³⁰¹

I

1. Reng yok gūlzār-ı ‘ālemde ʔarāvet ʔalmamış
 Gülleri itmiş ʔazān bir ʔemme nūkhet ʔalmamış
 Gonçeler pejmürde olmuş zevʔ-i ʔumret ʔalmamış
 Gūlsitānda bildiğim evvelki ʔālet ʔalmamış
 Bāğ-ı dehrūn nevbahārında leʔāfet ʔalmamış

II

2. Mūnis-i zāğ u zeğān olmuş gül ü sūnbūlleri
 Gerçi sultān-ı çemen olmuş gül ü sūnbūlleri
 Āh kim ʔāṭır-ʔiken olmuş gül ü sūnbūlleri
 ʔayf hem-bezm-i diken olmuş gül ü sūnbūlleri
 ‘Andelībān-ı sūḥan-perdāza rağbet ʔalmamış

III

3. Mūnderis kāṣāne-i ʔefkat hebā-ı sihr ü fāḡ
 Gün bugün olmaḡdadır ma‘ mūr-ı iḡlīm-i nifāḡ
 Ser-be-ser olmuş ʔarāb-ābād kūy-ı ittifāḡ
 ‘Ārif iseḡ çeşm-i ‘ibret-bīn ile bir kere baḡ
 ‘Arşā-yı gerdūnda hīç cāy-ı rāḡat ʔalmamış

IV

4. Hep ʔikest olmuş nihāl-i ḡonce-i luṭf u kerem

³⁰¹ Şaire ait bir dīvān tespīt edilmemiştir.

Meslek-i cev̄ ü cefā güller yanında mültezem
Gülbün-i şıdķ ü vefā nā-būd olmuş neyleyem
Bāğbān hār-ı cefā eyler ‘aṭā gül istemem
Naḥl-i ümmīd ü vefā bŷy-ı muḥabbet ḳalmamış

V

5. Kime takrīr-i meḳāl-i pŷr melāl itsŷn Yetīm
Gŷş ider yok kimlerŷnle ḥasbiḥāl itsŷn Yetīm
Çāre-i derdŷn ‘aceb kimden su ’āl itsŷn Yetīm
Gŷnc-i ğamda Rāsīmāsā ketm-i hāl itsŷn Yetīm
Zŷmre-i hācāt-ı derd-āşāma himmet ḳalmamış

Tamām

91

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Rāmiz Paşa³⁰²

1. Gezer çin-i cebin vādilerinde vaşla yŷz tŷtmaz
Bu vaḥşetle ol āhŷ-yı Hıṭāyı şayda göz tŷtmaz
2. Virŷr aĝza hep esrār-ı dilin her kim şurāḥīveş
Açılma boşboĝazlık eyleme dindikçe söz tŷtmaz
3. Dil-i pŷr sŷzı tebrīd eylemez dum-serd-ī nāşıḥ
Hevā pŷr-tāb iken ḳar yaĝsa da elbette buz tŷtmaz
4. Bu şıḳletle inerdŷn zīr-i pāy-ı kāre dek zāhid
Felek mīzān-ı ḳadri neyleyem destŷmde dŷz tŷtmaz

³⁰² Şaire ait bir dīvān tespit edilmemiştir.

5. Konaççı gelse mihman-ı hayālinden şabā **Rāmiz**
Ġubār-ı ġuşşayı süprür ħarīm-i dilde toz tutmaz

Tamām

92

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ḳıṭ‘a-i Nef‘i el-Müfti-i el-Enām³⁰³

I

1. Bize kāfir dimiş müfti efendi
N’ola biz diyelüm aña müselmān
Ḥuzūr-ı ħazrete varduġda yarın
İkimiz de çıkaruz belki yalan

[176]

93

Muzāri‘

- - . / - . . / . - - . / - . -

Ġazel-i Müştak³⁰⁴

1. Bahr-i ruġunla māh-ı felek tāb-nāk olur
Ḥāver şabāḥ ħaşre ħadar sine-çāk olur
2. Bilmem sinān-ı ġamzelerün cānsitān mıdur
Her bir baġışda bīḡ dil-i ‘āşık helāk olur
3. Mestāne nīm nigāh ile baġsın mezāruma
Her üstüġ^vān-ı yār birer şāḥnāk olur
4. Geh pertev-i vişāle çıkar zerreveş göñül
Geh zulmet-i firāġa döner zerre-çāk olur

³⁰³ Şaire ait bir dīvān tespīt edilmemiştir.

³⁰⁴ Müştak divanında tespīt edilememiştir.

5. Biz cān göziyle seyr iderüz ħüb-rūları
Müşṭāk rūy-ı pāk olanuĝ ħalbi pāk olur
Tamām

94

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Zihnī³⁰⁵

1. İsm-i a‘ ẓam āyet-i kübrāya girdi çıkmadı
Sırr-ı Mevlā ‘ allemel-esmāya³⁰⁶ girdi çıkmadı
2. Ol ‘ Alīnūĝ zūlfīḳārın kimse bilmez kınadadır
Bir rivāyet didiler deryāya girdi çıkmadı
3. Ḥazret-i Ādem şafīyullāh baş indirmedi
İblīse la‘ net olup ĝazāya girdi çıkmadı
4. Ol Resūlūĝ himmetine ħülleler biçmek için
Ḥazret-i İdrīs Benī me’vāya girdi çıkmadı
5. Naẓm-ı eş‘ āruĝ senūĝ seyr eyleyen taḥmīn ider
Nuṭḳ-ı pākin Zihniyā ma‘ nāya girdi çıkmadı
Tamām

95

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Neşāṭī³⁰⁷

³⁰⁵ Zihnī dīvānında tespit edilememiştir.

³⁰⁶ “Ve Ādem’e bütün isimleri öğretti”. (Bakara Sûresi/31. âyetten iktibastır.)

³⁰⁷ Neşāṭī dīvānında tespit edilememiştir.

1. H  zret-i   s  y   g  r sem  ya girdi     mad  
  avm-   Fir  avn   ar   olup dery  ya girdi     mad  
2. Emr-i H    la s  r  l  p Ye  c  c    Me  c  c c  mleten
At  lup anlar     f       r  ya girdi     mad  
3.     n       dur kim yumurt  lar g  rmez ol yumurtas  n
Ol Hum        u  ar hev  ya girdi     mad  
4.     n   peyg  mber Ne    t   u  ma  da ol
H  zret-i   dr  sd  r ol me  v  ya girdi     mad  

Tam  m

96

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

    zel-i Ne    t  ³⁰⁸

1. Mevc urup art  dı gine     n dilde bu dery  -y      a    
Ald      a    l  m   ser  mden eyledi   eyd  -y      a    
2. Bir pula almaz ci    n   verselerdi c  mleten
Terk ider t  c u     b  y   ger olan     n  -y      a    
3. Mekteb-i    irf  nda aldu   dersimizi t   ezel
    fl iken olundu ta  lim bizlere iml  -y      a    
4. C  m-      a     eyley  p n     mest      ayr  n olmu  suz
  und  lar bezm-i elest-i       r       b  -y      a    

³⁰⁸ Ne    t   d  v  n  nda tespit edilememi  tir.

5. Dād idüp Leylāsı içün bitdi başında giyāh
Ey Neşāfī gör ne kaldı Mecnūna Leylā-yı ‘aşk
Tamām

[177]

97

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Nihānī³⁰⁹

1. Kim temevvüc eyledi dilde gine ‘ummān-ı ‘aşk
Dīdelerden çağlayup itdi zühūr nālān-ı ‘aşk
2. Mekteb-i ‘aşk içre bir dānādan aldūğ dersimüz
Tıfl iken daḡı okuyup bilmişüz iz‘ān-ı ‘aşk
3. Rūz u şeb feryād ile geçdi bizüm devrānımız
Böyle emr olmuş ezelden bizlere fermān-ı ‘aşk
4. Meclis-i ‘irfānda nūş itdük şarāb-ı cān-fezā
Sāḡī-yi devrāḡ elinden bir iki fīncān-ı ‘aşk
5. Tekye-i ‘aşk içre mest oluben olduḡ hırka-pūş
Gör ne ḡāle irgürür insānı ey Nihānī ‘aşk
Tamām

98

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i ‘Ārif Efendi³¹⁰

³⁰⁹Nihānī dīvānında tespit edilememiştir.

1. Perçemi yârdan dimâğ-ı cāna irdi bûy-ı ‘aşk
‘Aqlumı yagmāya virdi ser-te-ser dil-cûy-ı ‘aşk
2. Hâlet-i ‘aşkı nice vaşf eyleyem zâhid saña
Kâle gelmez bu fûnûn-ı ma‘ nî-yi meh-rû-yı ‘aşk
3. Ğâh şafâlar baḥş ider ğâhî cefâsın artırur
Gösterür her laḥzada biḡ reng-i rû bu hûy-ı ‘aşk
4. Gül gibiyken şoldurup ḥâlüm tebâh itdi tebâh
Âh bilmem n’eyleyem artdurdı cevrüḡ hûy-ı ‘aşk
5. Kâpladı eczâ-yı cismüm bu hevâ-yı perçemi
Mest-i lâ-ya‘ kıl kılup bu ‘Ârifî şeb-bû-yı ‘aşk

Tamām

99

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ġazel-i Refî³¹¹

1. Beni firḡat odına gel yaḡa yaḡ yaḡ yaḡa yaḡ
Hey sözümden yine döndüm baḡa baḡ baḡ baḡa baḡ

³¹⁰ Ârif divanında tespit edilememiştir.

³¹¹ Rafî divânında tespit edilememiştir.

2. Bilmezem baña nedendür seni görüñce şehā
Ditrer endām-ı za‘ ifüm saķa saķ saķ saķa saķ
3. Hāmdulillah ki raķībi ser-i kūyuñda görüp
Başını taşlara vurdum şaķa şaķ şaķ şaķa şaķ
4. Çünkü Mecnūnı olam Leylī saçınuñ şanemā
Bend idüp boynuma gül taķa taķ taķ taķa taķ
5. Çün **Ref‘** iye naşīb olmadı ‘ālemde vişāl
Ey gözüm yaşı demidür aķa aķ aķ aķa aķ
Tamām

100

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Gazel-i Şūhī³¹²

1. Nice bir dağdağa-ı dehr ile ber-bād olalum
Yüri mey-ḥāneye zāhid biraz ābād olalum
2. Döşeyüp gūşe-i mey-ḥānede bir eski ḥaşīr
Dest urup cām-ı Ceme guşşadan āzād olalum
3. Kızını pīr-i muğānuñ ben alup oğlunı sen
Böyle bir dīn ulusu kāfīre dāmād olalum
4. Sāķī-i gül-çehre elinden bāde-i ṭolı cāmı³¹³

³¹² Şūhī dīvānında tespit edilememiştir.

³¹³ Vezin aksamaktadır.

İçelüm ‘ aşk-ıla her gün buna mu‘ tād olalum

5. Dest urup tığ-ı gazāya gezelüm **Şūh** ma‘ an
Kānde bir içmez var-ısa aḡa cellād olalum
Tamām

[178]

101³¹⁴

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Güfte-i Nedīm-i³¹⁵

1. Lisānıḡ anlamaz biz ḡonceniḡ ‘ irfānımız vardur³¹⁶
Belī söz bilmeyiz ammā biraz iz‘ ānımız³¹⁷ vardur
2. O şūhun şunduḡı peymāneyi reddetmeyiz elbet
Aḡunla böylece ‘ ahd etmişiz peymānımız vardur
3. Münāsibdür saḡa ey tıfl-i nāzım hüccetiḡ al gel
Beşikṡāsa yakın bir ḡāne-i vīrānımız vardur
4. Şıkılma bezme gel bīḡāne yok da‘ vetlimiz ancak
Nedīmā bendeniḡ var bir dahı sultānımız vardur
Tamām

102³¹⁸

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

³¹⁴ Nedīm D., G.26 (4 Beyit), s.266-267.

³¹⁵ Bu beyit dīvānda 7 beyittir.

³¹⁶ Lisānıḡ anlarız biz ḡunḡanıḡ ‘ arfānımız vardur: Murādın anlarız gamzenin iz‘ ānımız vardır D.

³¹⁷ iz‘ ān: ‘ irfānımız D.

³¹⁸ Fuzūlī D., G.123 (7 Beyit), s.190.

Ġazel-i Fuzûlî³¹⁹

1. Nice aylardır³²⁰ ser-i kûy-i melâmet beklerüz
Leşker-i sultân-i ‘irfânuz velâyet beklerüz
2. Biz der-i mey-ĥânede hem sâkinüz³²¹ şâm u seher
İrtifa‘ ı kâdr içün bâb-ı sa‘adet beklerüz
3. Şuret-i dîvâr edüpdür ĥasret-i³²² zülfün³²³ bizi³²⁴
Ġayr seyri bâğ ider biz künc-i miĥnet beklerüz
4. Çîfe-i dünyâ degil kerkes kimi maṭlûbumuz
Bir bölük ‘anĥalaruz kâf-i ĥanâ‘at beklerüz
5. Kâr-bân-ı râh-ı tecrîdüz ĥaṭar ĥavfın çeküp
Ġâh Mecnûn gâhî bir³²⁵ devr ile nevbet beklerüz
6. Şanmañız kim geceler bî-hüdedür eġġânımız
Mülk-i ‘aşĥ içre ĥişâr istikâmet beklerüz
7. Yatdılar Ferĥâd u Mecnûn mest-i cām-i ‘aşĥ olup
Ey **Fuzûlî** biz olar yatduĥça nevbet³²⁶ bekleriz

Tamām

103³²⁷

³¹⁹ Bu beyit dîvânda 8.beyittir.

³²⁰ aylardır: ıllardır D.

³²¹ Biz der-i mey-ĥânede hem sâkinüz: Şâkin-i hâĥ-i der-i mey-hâneyiz D.

³²² ĥasret-i: ĥayret-i D.

³²³ zülfün: aşĥın D.

³²⁴ 3. Ve 4. beyitler dîvânda yer deġistirmiş şekilde yer almaktadır.

³²⁵ bir: ben D.

³²⁶ nevbet: şöĥbet D.

³²⁷ Bâĥî D., G. 361 (5 Beyit), s. 234.

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Bākī

1. Tesellī virmez ey dil derdün ol cānāne söylersin
Açılmaz saña gūyā ġonce-i ħandāne söylersin
2. Varup Mecnūn gibi āhuñ kemendin salma sahrāya
Ol āhū saña şayd olmaz ‘abeş yābāne söylersin
3. Koyup tesbīh-i mercānı seni kim dinler ey vā‘ iz
Mufaşşal keşşa başlarsın ġarīb efsāne söylersin
4. Anuñcün gonca-ı gül rāzın açmaz saña ey bülbul
Hezārān hem-zebānuñ var çıkar yārāne söylersin
5. Yanup yakılmağ ister kimse yok yanuçca ey **Bākī**
Ĥadīs-i aşğ-ı ‘ālem-süz-ı yārı ya ne söylersin
Tamām

104

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Mecnūn³²⁸

1. Ķatreyüz gerçi velī ammā ki deryā bizdedür
Ne felek seyyāreler çerĥī mu‘ allā bizdedür

³²⁸ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

2. Bizdedür genc-i haḳīḳat sırr-ı meknūn bizdedür
Maḥzen-i Allāh ilāhī dürr-i yektā bizdedür
3. Nefḥa-i rūḥu'l-ḳudüsdür ḳalbimüz pāk eyleyen
Gönlümüz āyinedür nūr-ı tecellā bizdedür
4. Zāhidā gel sen bizi men' itme kim 'āşıḳlaruz
Bülbül-i bāğ-ı cinānuz derd-i ra' nā bizdedür
5. İsmimüz Mecnūnīdür ammā degil Leylā içün
'Āşıḳ-ı şādıḳlaruz gel gör ki Leylā bizdedür

Tamām

[179]

105³²⁹

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Güfte-i Bāḳī

1. Ser-i kūyün şanemā cennet-i a' lā bilürüm
Müntehā ḳāmetüni sidre vü Ṭübā bilürüm
2. Seni Yūsufıla güzellikde şorarlarsa baḡa
Yūsufi bilmezüm³³⁰ ammā seni ra' nā bilürüm
3. Za' l olmaz mevsimi her-dem zülf-i siyehün^{331 332}
Hāşıl olmayacagın gerçi bu sevdā bilürüm
4. Bilmezem³³³ n'eyleyeyin derd-i ḡam-ı cānāne³³⁴

³²⁹ Bāḳī D., G.363 (5 Beyit), s. 235.

³³⁰ bilmezim: bilmezin D.

³³¹ mevsimi her-dem zülf-i siyehün: heves-i zülf-i siyāhım dilden D.

³³² Bu beyte vezin aksamaktadır.

Ne müdārāya meded var ne müdārā bilürüm

5. **Bākīyā** gülşen-i Firdevsi baḡa ʿarz itme
Āsitānın ben anuḡ cennet-i aʿlā³³⁵ bilürüm
Tamām

106

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Müdāmī³³⁶

1. Leblerüñ emsem dedüm ol dil-berüm ammā didi
Kimseye bu sırr-ı ifşā eyleme ammā didi
2. Ya gülüp yüzüne qarşu ruhlarına gül didüm
Hışm idüp ben kıluna ol gonce-i lālā didi
3. Teşne-i cāne lebleründen bir içim şu istedüm
Leblerin ağızuma şunup nāzıla māmā didi
4. Ġayrılar şīrīn lebüñ şeftālūsını alıcak
Haste göñlüm derd ile āh eyleyüp eyvā didi
5. Ey **Müdāmī** göricek ol şer bu şīrīn sözleri
Āferīnler saḡa ey tūtī şeker nānā didi
Tamām

107

³³³ bilmezim: bilmezin D.

³³⁴ cānāne: cānāne baḡa D.

³³⁵ cennet-i aʿlā: menzil ü meʿvā D.

³³⁶ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

Hâzret-i Nesîmî mî fermâyed³³⁷

1. Ha ha hattun hacîl eyler be be berg-i semeni
Ka ka kaşun kılur ancağ se se sebz-i çemeni
2. A a akmaz hasedinden ka ka kara görünür
Zü zü zülfün vireliden mü mü müşk-i Hoteni
3. Şa şa şāhum dil ü cāndan ta ta tapuğa kulum
Lu lu luğ eyle tapundan re re redd itme beni
4. Ku ku kulların egerçi ço ço çokdur şanemā
Be be benüm gibi yokdur se se sevmekde seni
5. Ge ge ger göre habībüm yü yü yüzünü ğarīb
Ka ka kala eşiginde қо қо қоя vaṭanı
6. Na na nazmunḡa **Nesîmî** gö gö gösterdi şehā
Di di dişün göreliden dü dü dürr-i ‘Adeni
Tamām

108³³⁸

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

Ġazel-i Behiştî

1. Çünkü taqdir-i ezel her ne ise olsa gerek

³³⁷ Nasîmî dīvānında tespit edilememiştir.

³³⁸ Behiştî D., G. 259 (5 Beyit), s. 151.

Ben senün tır-i belāna dururum³³⁹ n'olsa gerek

2. Tāzelikde beni hüsünden ırağ eyleme kim
Güli bu gülşenün ey gonce-dehen şolsa gerek
3. Leb-i mey-gūnda görüp haṭṭ-ı 'izaruṇ³⁴⁰ bildüm
Dīde peymānesine ḥāk-i fenā dolsa gerek
4. İtdüğüm fikr-i vişālündür umaram ki irem³⁴¹
Çünkü 'ālemde kişi itdüğini bulsa gerek
5. Ey **Behiştī** bu cihāndan gidicek rüz-ı bahār
Lāle kan ağlasa sūnbül saçını yolsa gerek

Tamām

[180]

109

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fuzūlī³⁴²

1. Yağma cānum nāle-i bī-iḥtiyārumdan şağın
Dökme kanum āb-ı çeşm-i eşk-bārumdan şağın
2. Şu virür her şubh-dem gözyaşı tīg-i āhuma

³³⁹ belāna dururum: cefāna tururam D.

³⁴⁰ haṭṭ-ı 'izaruṇ: haṭṭ-ı gubāruṇ D.

³⁴¹ irem: bulam D.

³⁴² Bu gazel divānda 7, beyittir.

Çok beni incetme tîğ-i âb-dârumdan şaķın

3. Cevr odı yaķdı beni yanumda durma ey göñül
Bir tutuşmuş âteşüm ķurb ü civārumdan şaķın
4. Gelme ķabrüm üzre ey ‘ aşķ içre ben tek öleyüm³⁴³
Ta‘ ne taşıdır saņa seng-i mezārumdan şaķın
5. Ey **Fuzûlî** ķanğı³⁴⁴ mahbûbu ki görsen³⁴⁵ rahmı var
Kıl hāzer ancak benüm bî-rahm yārumdan şaķın

Tamām

110³⁴⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Muħibbî

1. Sāķiyā depret ayak şun ol nigāruñ ‘ aşķına
Zehr-ise nûş idelüm gül yüzlü yāruñ ‘ aşķına
2. Hûn-ı dilden elde pürdür çünkü çeşmüm sāğarı
İçerem ol serv-ķad çeşmi ħumāruñ ‘ aşķına
3. Sāķî-i devrān elinden tōlmadan peymānemüz

³⁴³ 4, beyit dīvānda tespīt edilememiştir.

³⁴⁴ ķanğı: hansı D.

³⁴⁵ görsün: sevsen D.

³⁴⁶ Muħibbî D., G, 2799 (5 Beyit), s. 1405.

İçelüm peymāneyi evvel bahāruñ ‘aşķına

4. Zülfı çevgānına yāruñ himmet idüñ dostlar³⁴⁷
Başumı top itdüm ol çābük-süvāruñ ‘aşķına

5. Gel dirīğ itme **Muhibbīden** zekāt-ı hüsünü
Sağa bu hüsni vireñ Perverdigāruñ ‘aşķına

Tamām

111

Recez

- - . - / - - . - / - - . - / - - . -

Ġazel-i Şalāḥaddīn³⁴⁸

1. Ol muttaşıl ebrūlaruñ ‘aşıķlara mihrāb iki
Cellād-ı çeşm ü ġamzenüñ kurbānı bir kaşşāb iki
2. Maķşūdumuz ol ebrūdan rūyuna secdedür bizüm
Kıble ḥaķīkat birdurur ger olsa da mihrāb iki
3. Aç iki yüzün perdesin görsün seni çeşm-i cihān
Zann eyler ol doğmış yere ḥurşīd-i ‘ālem-tāb iki
4. Taķdı göñül dizginine çengel-i zülfini nigār
Ķā’il mi bir ḳalb ḳurtula ursun aḡa ḳullāb iki
5. Cām u mey itsem taleb meydür baḡa ol la‘l-i leb
Fıstıķ mişāl fem bir meze virür leb-i ‘unnāb iki

³⁴⁷ himmet idüñ dostlar: hem semendi sümmine D.

³⁴⁸ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

6. Meftûnunun maqşûdı mey hem sâz u süz nevâ-yı ney
Bir kerre olsun âh idüp ur sâzına mızrâb iki
7. Biter mi gül dalında hîç turunc u sîm hayretdeyüm
Yan yana bir dalda ‘aceb bitmiş turunc sîr-âb iki
8. Gözümde yaş mişl-i habâb ‘aşkuñla dil-i oldı harâb
Şanma dilüm sen bir kebâb sînem ile kebâb iki
9. ‘Aql-ı **Şalâhî** gitdi hep mest itdi anı la‘l-i leb
Bir kere sâķî şun bize cām u şarâb-ı nâb iki

Tamām

[181]

112

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ġazel-i Sāmî Paşa³⁴⁹

1. Gülüşün ‘aşık-ı dil-ḥasteye dermâne midür
Nîş-i cevruñle tabîbüm ġaražuñ câne midür
2. Bâde-yi nâb-ı lebün mest ü harâb itdi beni
Dehen-i nâzükün âyâ tolu peymâne midür
3. Dil-i ‘uşşâķı ider nâle-i bûlbûl süzân

³⁴⁹ Şaire ait bir dîvân tespît edilememiştir.

Yalnız oda düşen şevk-ile pervâne midür

4. Bir yutum olsa ni‘am kıadri degıldür münker
Halkuñ itdigi temennâ tehi fîncâne midür

5. Nice sevdâ-zede geşt itmede deşt-i ‘aşkı
Kays-ı âvâre hemâñ ‘âşık-ı dîvâne midür

6. Der-i tevbe ikisinden de görünür meşkûf
Bilemem cây-ı ‘afv tekye mi mey-ğâne midür

7. Bulunur haylî hüner kenzi aratsa yer yer
Dil-i **Sâmî** ‘acebâ gûşe-i vîrâne midür

Tamām

113³⁵⁰

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ġazel-i Bākî

1. Gelünüz yüz tuṭalum bârgeh-i Gaffārâ
Cân u dilden geledüm tevbe vü istiğfâra

2. Tuṭalum ka‘be-i tevfiḳ-i İlâhî yolunı
Bu beyâbânda ‘abeş gezmeyelüm âvâre

3. Çarḡ-ı kec-revde olur³⁵¹ ‘aḳl-ı mühendis hayrân

³⁵⁰ Bākî D., G. 426 (9 Beyit), s. 263.

³⁵¹ Olur: ḳalur D.

Her birin³⁵² uyduramaz cedvele vü per-gāre

4. ‘ Aceb ol t̄ā‘ at u taḳvā diyü zu‘ m itdügümüz³⁵³

Varıcaḳ n’ olsa gerekdür nazar-ı Cebbāra

5. Bu taṣavvurlar eger bāṭıl olursa n’ olur

Ḳatı ḥayret yeridür bir gözün aç bī-çāre

6. Ḳatı el koydı³⁵⁴ hevā ḡāyet açıldıḳ ḡāyet

İşümüz ḳaldı kemāl-i kerem-i settāre

7. Z̄ulmet-i cehlde cevher diyü cem‘ itdügümüz

Ḳorḳum oldur çıḳa ol rüzda seng-i ḥāra

8. Mülk-i bāḳī dir iken bāḡ-ı İremden çıḳdı

Yine maḡrūr olur ādem bu fenā gülzāra

9. **Bāḳī**yi lezzet-i vaşluḡ t̄ama‘ i söyletdi

Ṭūṭiyi şevḳ-i şekerdür getüren güftāra

Tamām

114

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Ğafūrī³⁵⁵

1. Ḥazret-i Mevlāyadır hep dādımız feryādımız

Bir muṣaffer leşker-i ḥaḳdan gelür imdādımız

³⁵² Her birin: Bir yirin D.

³⁵³ 4-5. 5-7.6-8.7-6. Ve 8-4 beyitler dīvānda yer deḡiştirmiş şekilde yer almaktadır.

³⁵⁴ el koydı: el virdi D.

³⁵⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

2. Dil ĥudādan ġayrıdan rızķ istemez ondan diler
Ĥazret-i Rezzāk-ı ‘ālemden bizüm irādımız
3. Zāhidā ālufte gördükçe bizi ta‘n eyleme
Benzemez bir kimseye ‘ālemde ĥiç bir ĥālimüz
4. ‘Āşıkuz hem ‘ārifüz hem şādıkuz şıdk-ile biz
Pir-ı perver eylemişdür bizleri üstādımız
5. Şūretā aġyāruz ammā sīretā maĥremlerüz
Bir ĥalender meşreb olmışdur dil-i nā-şādımız
6. Kūh-ı Şirīne yol olsun diyü Ferhād dāġını
Tār-u-mār eyler dilā her-dem bizüm feryādımız
7. Feyzimüz feyyāz-ı muṭlaķdan gelür her-dem bizüm
Luṭf-ı ĥaķķıdur gerçi yok ise de isti‘dādımız
8. Küllī nefsin cür‘asından nūş idersin ‘ākıbet
Ey Ġafūrī bu cihānda ĥalur ancak adımız
Tamām

[182]

115³⁵⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Yahyā

1. Zūlf-i pür-çinüġ ġamından dīde kim pür āb olur
Her ne bahre kim düşer bir³⁵⁷ ĥātresi gird-āb olur

³⁵⁶ Yahā D., G, 71 (5 Beyit), s. 101.

2. Göz yumup açınca tırmaz gelse dil-ber hâneme
Bahtı bî-dâr olmasa devlet hayâl-ı h^vâb olur
3. Yâre açsa sîneye dil-ber gelür câna ferâh³⁵⁸
‘ Âşık-ı bî-çâreye ol yâre feth-i bâb olur
4. Eşk-i ‘ âşıkdan hâzer kıl ey cûvân-ı tünd-hû
Kim nice ma‘ müreler vîrân olur seyl-âb olur
5. Bir dile **Yahyâ** tokunsa pertev-i feyz-i Hudâ
Zerre-i nâ-çîz iken hurşîd-i âlem-tâb olur
Tamâm

116

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel-i [Nâmî]³⁵⁹

1. Cihānuñ ni‘ metinden kendi âb u dānemüz yegdür³⁶⁰
Elüñ kâşānesinden gûşe-i vîrānemüz yegdür
2. Gînâ şadruñdaki³⁶¹ mağrûr nâ-āsûde serverdan

³⁵⁷ düşer bir: düşerse D.

³⁵⁸ ferâh: ferâh D.

³⁵⁹ Mecmuada Bâkî’ye ait olarak gösterilen bu şiir aslında Nâmî’ye aittir. “ Bâkî’nin olmadığı saptanmış bulunan bu gazel Kınalızâde Hasan Çelebi’nin tezkeresindeki tanıklığından anlaşıldığına göre devrin pâdişâhı III. Murada Bâkî’nin düşmanları tarafından şöyle arz edilmiştir. Mestâned(sarhoştan) maksat babanız Sultân Selîmdir (yani II. Selîm, sarhoşluğuyla tanınan sarı Selîm’dir) Bâkî senin için gayretsiz diyor ve babanı senden üstün tuttuğunu açıklıyor. Bilindiği gibi, günümüzün insanının aklına gelmeyecek bu açıklanmalar Sultan II. Murâd tarafından mâ’kul bulunmuş Bâkî derhal görevinden azledilmiş, doslarının araya girmelerine, şiiri Bâkî tarafından yazılmadığını kanıtlamalarına ve eski mecmualarda bu şiirin Nâmî adlı başka şâirin adıyla kayıtlı bulunduğunu göstermelerine rağmen Bâkî ölümden kurtulmuş ise de, tekrar eski görevine iade olunmamıştır (Yücel, 1987:902)”

³⁶⁰ Nâmî divanında tespit edilememiştir.

³⁶¹ Şadrundaki: şadrında şol TŞ.

Fenā bezmünde ḥ^vāb-ālūd olan mestānemüz yegdür

3. Te‘aḳḳul vechine ḡaflet ḥicābın çıkdı çün zāhid
Bizüm andan teḡāfūl gösteren vīrānemüz yegdür³⁶²
4. Hezārān zahmet-ile ḥāşıl olmuş bir gül-i serden
Leb-ā-leb bāde-i gül-reng olan peymānemüz yegdür³⁶³
5. Hümā-yı evc-i ‘izzet gibi ḡayretsüzden ey [Nāmī]
Muḥabbet şem‘ine şeh-per yaḳan pervānemüz yegdür

Tamām

117³⁶⁴

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Diger Ğazel-i Bāḳī³⁶⁵

1. Ne cām-ı bāde-i gülgūna beñzer yār-ı hem-dem var
Ne şadr-ı ḡuşe-i mey-ḥāne gibi cām-ı³⁶⁶ ḥurrem var
2. Beni ‘ayb eylemeñ dā’im olursam mest-i lā-ya‘ḳıl
Ki bī-hūş olmasam āsūde ḳılmaz bende bir ḡam var
3. Ğam-ı hicrānda ḥālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dil-ber-i şūhuñ dem-i vaşlında ‘ālem var
4. Ruḥuñ bāḡın raḳīb-ı dīv-siret seyr ider her gün

³⁶² TŞ.’de bu beyit bulunmamaktadır.

³⁶³ TŞ.’de bu beyit bulunmamaktadır.

³⁶⁴ Bāḳī D., G. 63 (5 Beyit), s.101.

³⁶⁵ Dīvanda muhammes olarak verilen şiirin şekli gazeldir.

³⁶⁶ ḡuşe-i mey-ḥāne gibi cām-ı: suffā-i mey-ḥāne gibi cāy-ı D.

Yüzüñi göremez yıllarca ammā bunda ādem var

5. Şıfāt-ı şafvet-i³⁶⁷ tab‘ uñ yiter eglence ey **Bākī**
Bi-hamdi’llāh ne ğam yirsin elünđe sâġar-ı Cem var
Tamām

[183]

118

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i ‘ Ārif³⁶⁸

1. Bu sīnem āsmānunda ‘ aceb mihr ile māhum var
Derūn-ı dilde ammā hīç döñmez āh u vāhum var
2. Beni sen kimsesiz şanma cihānda ey yüzi māhum
Oķunur ismi dillerde Muħammad ‘ Alī şāhum var
3. Gezersem vālih ü ħayrān ne ğam bu mihnet-ābādı
Delilüm Muştafādur ol Ĥudāya doġrı rāhum var
4. Benüm Ya‘ ķūb bu çarķ içre gözüm yaşı aķar her dem
Bugün Yūsuf gibi mülk-i vücūdum içre çāhum var
5. Süleymān-ı zamān olsam bu göñlüm şād u kām olmaz
Başumda tāt-ı serdūr dil-berā baħt-ı siyāhum var
6. Göñül ma‘ mūresi ħüsni ħarāb-ender-ħarāb oldı
Perişān olmuşum ‘ aşķuñ ile ħāl-i tebāhum var

³⁶⁷ Şıfāt-ı şafvet-i: şafā-yı hālet-i D.

³⁶⁸ Arif divanında tespit edilememiştir.

7. Hayāl-i hāl-i ruhsāruḡla göñlüm şād u şen oldı
Bî-ḡamdullāh ‘Ārif ḡanda baḡsam ḡoş nigāhum var
Tamām

119

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Rüşdi³⁶⁹

1. Diḡḡat-ile ḡıl naḡar şol çerḡe kim devrān ider
Kimini İlyās ider ol kimini ‘uryān ider
2. Āferīn aḡa maḡsūm olan ancaḡ budur
Kāmili taḡdīr idüp nāḡışları şādān ider
3. Fehm ü idrākınca herkes bunda bir söz söylemiş
Sen seni bil ḡāfīl olma cümlesin Raḡmān ider
4. ‘Āşık-ı nāḡār eger görmezse bir dem yārini
Āteş-i hicrān elbet sīnesin sūzān ider
5. Medrese ehlinde ‘irfān yokdur aşlā bil bunı
Anlara meyl iden özün ḡār ile yeksān ider
6. Nuşḡumı ḡuş eyle cānā gel raḡībe virme yüz
Zīrā ol kāfir seni bed-ḡūy idüp nālān ider
7. **Rüşdiyā** ḡaḡdan ümīdūḡ kesme ḡuş it pendümi
Vuşlat-ı yār ile Mevlā ḡün olur ḡandān ider

Tamām

³⁶⁹ Rüşdi dinvanında tespīt edilememiştir.

120

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Ĥayretī³⁷⁰

1. Bend-i ‘aşkın delü bağlanmayaydum kâşkî
Göz görürken oda düşüp yanmayaydum kâşkî
2. Gerçi ‘ahd ideñ vefāya itmedün ‘ahde vefā
‘Ahdına ey bî-vefā inanmayaydum kâşkî
3. Leylāyı zülfün hayālīdür çü zencīrüm benüm
Āh ben Mecnūn uşlanmayaydum kâşkî
4. Bāğ-ı hüsñün seyr iderdüm dün gice seyrümde ben
Ĥayretī ol uyğudan uyanmayaydum kâşkî
Tamām

121

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Neşātī³⁷¹

1. Dil virüp cānā saña aldanmayaydum kâşkî
Ben seni bir yār-ı şādık şanmayaydum kâşkî
2. Rūy-ı diller ile itdün hüsñüne hayrān beni
Mekr ü ālına senün aldanmayaydum kâşkî

³⁷⁰ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

³⁷¹ Neşātī dīvānında tespīt edilememiştir.

3. Hâb-ı ğafletden cüdâ kılduñ beni sen meh-liķā
Şerbet-i ‘aşķuñla dil-ber ķanmayaydum kâşkî

4. Āh n’olupdur ‘âlem içre firķatı derdün ile
Lâleveş al ķanlara boyanmayaydum kâşkî

[184]

5. Bu **Neşâtî** derd-mendün ĥāk-i yeksân eyledün
Şem‘-i ruķsârına aķdum yanmayaydum kâşkî

Tamām

122

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fehmî Bābā³⁷²

1. İñle ey dil derd-ile nālân olursın ‘ākıbet
Ağla ey çeşm-i revānum ķan olursın ‘ākıbet

2. Servi didüm ķāmeti dil-dārı sevdālar dedi
Sen de benüm gibi ser-gerdān olursın ‘ākıbet

3. Tıfl iken cevri-cefāya başladıñ ‘uşşākına
Ey yüzi gül āfet-i devrān olursın ‘ākıbet

4. Şöyle idersen heves derd-i belā-yı dil-bere
[...]³⁷³ göñül mülki ğama sultān olursın ‘ākıbet

5. **Fehmîyā** sevdā-yı zülf-i yār ile ‘âlemdesin

³⁷² Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

³⁷³ Sayfa silindiği için okunamamaktadır.

Leylā-yı Mecnūn gibi destān olursın ‘ākıbet

Tamām

123

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Nesīmī³⁷⁴

1. Senüñ ‘aşkıñdur ey dil-ber baña mürşid ile hem pîr
Ki düşdüm ‘aşkına yanup nedür çäre nedür tedbîr
2. Uyrken bir gice gördüm nûrı zülfünü boynumda
Uyandum didüm ey dil-ber nedür bu düşüme ta‘bîr
3. Dīvāne oldı bu göñlüm saçıñ zencîrine bendüm
Benüm dīvāne göñlüm senüñ zülfündedür zencîr
4. Vücûdum pâdişâhısıñ göñül virüp seni sevdim
Saña ‘âşık geçineñler kaçan cânıñ ider taķşîr
5. Nesīmī ‘ārı nāmûsı eger ‘ârif isen terk it
‘Ārifler boynuna biçmiş melāmet hırķasın taķdîr³⁷⁵

Tamām

124

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Hatāyī³⁷⁶

³⁷⁴ Nesīmī divanında tespit edilememiştir.

³⁷⁵ Vezin aksamaktadır.

³⁷⁶ Hatāyī divanında tespit edilememiştir.

1. Bugün ğam tekke-gāhında fedā bir cānumuz vardur
Göñül abdāl-ı ‘aşk oldu gelün qurbānumuz vardur
2. Şenālar eyleyüp yaqdı bu cānı ‘aşık-ı şeydā
Dem olur sīne-i dāğda dem-i devrānumuz vardur
3. Perī-peyker melek-sīmā bize ādem dimez ammā
Geh olur ki meleklerle bizüm seyrānumuz vardur
4. Çemende bülbül-i şeydā çağırur derd-ile eyvāh
Dirīgā hārına hem-dem gül-i handānumuz vardur
5. Cemālün bezmine cānā gözüm yaşı şarāb oldu
Şerār-ı sīnede pişmiş ciger biryānumuz vardur
6. Günāh-kārum diyü her-dem ümīdün kesme Mevlādan
Muḥammad Muştafā gibi şefā‘ at kānumuz vardur
7. Ḥaṭā benden ‘aṭā senden ‘ināyet eyledi Bārī
Kerem kıl ‘aybuna bakma bugün noḡşānumuz vardur
8. Ki evvel birdür āḫir birdurur bāṭın ile zāhır
Ki birlik bābuna irdün şükür imānumuz vardur

[185]

9. **Ḥaṭāyī** bendesin atmış kemāl-i luṭfı çok olsun
Dimiş kim ol gedā gelsün aḡa iḥsānumuz vardur

Tamām

Ġazel-i Neşāti³⁷⁷

1. Ey dilā ge ma‘ ŗiyetden azret-i Settāra uy
Dā ‘imā kıl sūnnetini Ahmed-i muhtāra uy
2. İ‘tikād-ı kulua sen takvīyet vir rūz u ŗeb
Kavl-i aqvālinde her ān ol ehār-ı yāra uy
3. Hem tehī ŗarf itme zihni söyleme bī-hūde söz
Ol selef-i ŗālihinū kıldığı ezķara uy
4. Ey Neşāti bu cihāne virme gel dil bī-aşıl
Sīne varumdan sen beķā-yı dāra uy
Tamām

126

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Nazm³⁷⁸

1. Bırakmam kayd-ı zūlfū lāyık-ı zencīr olursam da
Yine gemem begūm bu ġamzeden dil-ġir olursam da
2. Sana her-cāyī derler bendene bir ‘āşık-ı ŗādık
Medār-ı iftiķārumdur eger teşhīr olursam da
Tamām

127

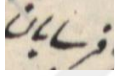
Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

‘Ahdī-i ŗāhib-i zemīn³⁷⁹

³⁷⁷ Neşāti dīvānında tespit edilememiştir.

³⁷⁸ Beyitin hangi ŗaire ait olduġu tespit edilememiştir. Mecmuada ŗiir rubai başlığı altında verilmiştir.

1. ‘Āşık-ı şūrīde-dil eşk-i terinden bellidür
H^vāce-i bāzār-ı miḥnet gevherinden bellidür
2. Giryeye-i ḥūnīdūr ‘uşşākı efşān eylesün
Reh-rev-i vādī-i ḥayret reh-berinden bellidür
3. Bī-tekellūf ḥahre-yi pāy-ı raḥş-ı yār
Rīziş-i ḥūn-ābe-yi dāğ-ı serinden bellidür
4. Dil-firīb-i sāgar efrūzān-ı ‘işretgāh-ı ‘aşk
Nūş-ḥand-ı la‘l-i şaḥbā perverinden bellidür
5. Ğamzesünden aḡlanur ol āfet-i nā-mihr-bān
Mest-i ḥūn-rīz-i sitem-ger ḥançerinden bellidür
6. Cāy-ı maḥşerde şehīdān-ı muḥabbet bī-gümān
Zaḥm-ı şemşīr-i nigāh dil-berinden bellidür
7. İmtihān itme ne lāzım ‘Ahdī efendiye
Nükte-perdāz-ı belāğat sözlerinden bellidür
Tamām

128

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ğazel-i Güftī Edirnevī (Edirneli Güfti)³⁸⁰

³⁷⁹ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

³⁸⁰ Edirnevī dīvānında tespīt edilememiştir.

1. ‘Āşıkın sūz-ı dili dāğ-ı serinden bellidür
Şu‘le-i âteş zuhūr-ı ahkerinden bellidür
2. Dāğ dāğ-ı âteş-i ye’süm ki bu ‘işret-gehün
Luṭfı hep âyın-i devr-i sāgarından bellidür
3. Seyr iden dir âteş-i ruhsāre-i hūy kerdesin
Āfītāb-ı hūsni seyret aḥterinden bellidür
4. Bu dil-i hūninden gitmez ḥayāl-i ğamzesi
Şīve-yi cellād zaḥm-ı ḥançerinden bellidür
5. Āteş-i ‘aşkunla dil pūr-dāğ-ı ḥasretdür belli
‘Adl şāhı intizām-ı kişverinden bellidür
6. Hāl-i dilden eyleme ey Hızır-himmet hīç sürāğ
Rüzgār-ı nā-ḥōş u ğam perverinden bellidür
7. Feyz-i isti‘dādı **Güfti** bāğ-bān-ı fikrümün
Şīve-yi [..]³⁸¹ gülün terinden bellidür
8. Bu zemine rağbet eylerse n’ola yārān-ı Rum
Her nihāl-i tāze-res āb-ı bellidür
Tamām

129

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Fethi Şofyevi³⁸²

³⁸¹ Sayfa silindiği için okunamamaktadır.

³⁸² Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

1. Mest-i şaḥbā-yı elem çeşm-i terinden bellidür
Rind-i ʿişretgāh-ı miḥnet sāḡarından bellidür
2. Tāc-ı zer gibi nümāyān serde āh-ı āteşin
Şāh-ı mülk-i ʿaşq-ı zerrin efserinden bellidür
3. Çeşm-i pür-tābumda seyr it dāḡ-ı āşinā kimi
Nār-ı sūzān-ı muḥabbet aḡkerinden bellidür
4. Nūr-baḡş oldı şuʿā-yı āteş-i ser meclise
Bezm-i şevḡ-engiz şemʿ-i enverinden bellidür
5. Fikr olmaz ṭabʿuḡa **Fethī** dūr-i nazmuḡ göreḡ
Baḡr-i pür-cūş-ı meʿānī gevherinden bellidür

Tamām

130

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Vahid Būrsevi³⁸³

1. Ḥüsn-i yārūḡ ʿarız-ı tāb-āverinden bellidür
Maṭlaʿ-ı ikbāl mihr-i enverinden bellidür
2. Şu virür şimşirine ḡūn-ı şehid-i ḡamzeden
Resm-i ḡūn-rizi füzeni ḡaṇçerinden bellidür
3. Seyr kıl dünbāle ebrū-yı dü ḡāl-i dil-beri
Māh-ı nev zirā zuhūr-ı aḡterinden bellidür

³⁸³ Şaire ait bir dīvān tespiti edilememiştir.

4. Çün gül-i ħurşid rūşendür serümde dāğ-ı ‘aşk
Şāh-ı evreng-i muḥabbet efserinden bellidür
5. Cādū-yı kilik-i **Vaḥīde** dedi kim siḥr-i mübîn
Güft-gū-yı nazm-ı mu‘ciz perverinden bellidür
Tamām

[187]

131³⁸⁴

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Nef’î

1. Ārif ol ehl-i dil ol rind-i kalender meşreb ol
Ne müselmān-ı kavî ne mülhid-i bî-mezheb ol
2. ‘Aqla mağrūr olma Eflātūn-ı vakt olsañ eger
Bir edib-i kāmili gördükte tıfl-ı mekteb ol
3. Āfītāb-ı ‘ālem-ārā gibi sür ḥāke yüzün
Kevkebe baştır ciḥānı hem yine bî-kevkeb ol
4. Lā-mekān ol hem maḥalinde yerün bekle yine
Gāh mihr-i ‘ālem-ārā gāh māh-ı Naḥşeb ol
5. ‘Āşık ol ammā ‘alayıktan berî it gönlün
Ne kad-ı bālāya³⁸⁵ meftūn ne esîr-i gābgāb ol
6. Hızra minnet çekme var sonra dil-i **Nef’î** gibi

³⁸⁴ Nef’î D., G. 83 (6 Beyit), s.267.

³⁸⁵ kad-ı bālāya: hem-ı gīsūya D.

Lüle-i āb-ı hayāt-ı feyz ile leb-ber-leb ol
Tamām

132

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Dānişî³⁸⁶

1. Ben dimem kim ‘aşka düşse ‘aşkla bî-mezheb ol
Hâşılı dīvāne ol Mecnûn-ı ‘âşık-mezheb ol
2. Ders-i ‘aşkı ehle aç nâ-ehlden pūşide kıl
Gāh pîr-i tekve-i ğam gāh tıfl-ı mekteb ol
3. Vār meh gelme olamaz şeyb-firāz vaḥdete
Dā’iren çil gāh zerre gāh-necm-i naḥşeb ol
4. Çarḥveş yüksek ola dîrsen felekde merteben
Düş ayağa na’lce resm-ile naḥş-ı kebkeb ol
5. Kāt kāt olup ğonceāsā kîsede zer şaklama
Gül gibi açıl da gel saçıl güşāde-meşreb ol
6. Sāye şalma her denî ṭab’ a şaḫın ey **Dānişî**
‘Ālem-i bālāya ir ḥurşid-i ‘ālî-kevkeb ol
Tamām

³⁸⁶ Şaire ait bir dīvān tespît edilememiştir.

133

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel³⁸⁷

1. Ruḥuṇḍan zevk alan itdi gül-i ra‘ nāya istiğna
Lebūṇden mest olan kıldı mey-i şahbāya istiğna
 2. Tevāzu‘ kıl muḥabbet ehline aḡyāre serkeşlik
Eḥibbāya gerekdür meskenet a‘ dāya istiğna
 3. Biz ey zāhid çıkarduk gönlümüzden māsivallāhı
Aceb mi eylesek dünyā vü mā-fi-hāya istiğna
 4. Ne aḡyāre o kāfir iltifāt eyler ne ‘uşşāka
Bir āfetdür ider a‘ lāya vü ednāya istiğna
- Tamām

134³⁸⁸

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Gazel-i Rūḥī

1. Muḡīm-i kūyuṇ eyler cennet-i a‘ lāya istiğnā

³⁸⁷ Gazelin hangi şaire ait olduğu tespit edilememiştir.

³⁸⁸ Rūḥī D., G. 20 (6 Beyit), s.315-316.

Esîr-i kıdduñ eyler kıamet-i tûbāya³⁸⁹ istignā

2. Sen ol sulţān-ı ‘alî-kadrın kim āsitānuñda
Kemîne bendey eyler devlet-i Dārāya istignā
3. Nedür zāhid kaçunmağ ihtilāt-ı duğter-i rezden
İder mi kimse anuñ gibi rūḥ-efzāya istiğna

[188]

4. Bizi dünyā içün her dūna şanmağ eylerüz minnet³⁹⁰
Biz ol ‘āriflerüz kim eylerüz dünyāya istignā
5. Esîr-i derd-i ‘aşkuñ olduğı miḥnet yetişmez mi
Revā mı çāk bu deñlü Rūḥi-i şeydāya istignā
6. Teğāful kıldığından ol perinüñ çekme ğam **Rūḥi**
Sağā tenhā degil ancağ ider dünyāya istignā
Tamām

135³⁹¹

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Rūḥi

1. Nice gündür o māh-ı ‘ālem-ārādan ḥaber gelmez
Dili irsāl iderdüm kırkarum ol da gider gelmez
2. Te‘alluğ eyleyen zülfünle neyler manşib u cāhı³⁹²
Anuñ dünyāda³⁹³ māfihā gözine kıl kıadar gelmez

³⁸⁹ tûbāya: bālāya D.

³⁹⁰ minnet: miḥnet D.

³⁹¹ Rūḥi D., G. 435 (5 Beyit), s.593.

³⁹² neyler manşib u cāhı: ‘izz ü cāha bağlanmaz D.

3. Çıkarur³⁹⁴ medhile ağıār-ı bed kirdārı eflāka
Yoluḡda ‘āşık-ı zārūḡ dime göḡlüne yer gelmez
4. Ne ‘uşşāka vefā eyler ne ağıār-ı siyeh-kāra
O tıfl-ı nāz-perverūḡ elinden ḡayr u şer gelmez
5. Belāḡatle gidenler bunda taḡşıl itdiler cümle
Cihānda yoksa ey **Rūḡı** giden³⁹⁵ şāḡib-hüner gelmez
Tamām

136³⁹⁶

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ġazel-i Rūḡı

1. Bezm-i ālemde göḡül hemdemūḡı cām ideḡör
Zevḡı elden ḡoma cām-ı meyi³⁹⁷ ḡül-fām ideḡör
2. Düşünür her kişi nām itmek içün bir ḡayda
Olma ol ḡaydda sen kendūḡı bī-nām ideḡör
3. Saḡa çekdürse riyāzet ne ḡadar mürşid-i ‘aşḡ
Ġam degül şāḡid-i maḡsūdı hemān rām ideḡör
4. Felek-i tiz-revūḡ ‘aksine dönmekdür işi
Kām-cūy olma şaḡın kendūḡı nā-ḡām ideḡör

³⁹³ dünyāda: dünyā vü D.

³⁹⁴ çıkıruḡ: çıkarma D.

³⁹⁵ giden: gelen D.

³⁹⁶ Rūḡı D., G. 397 (5 Beyit), s.570.

³⁹⁷ Cām-ı meyi: nūş-ı meyi D.

5. Sa‘y ider herkes elin öpmek için sākīnūñ
Rūḥiyā sen ayağın öpmege ikdām idegör
Tamām

137³⁹⁸

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Rūḥī

1. Kaṭre kaṭre ḥūn-ı dil kim çeşm-i bülbulden gelür
Ḥārdān şanmañ anı kim cānib-i³⁹⁹ gülden gelür
2. İstemezsen kim çıka bir dem elünden kākūli
Her ne gelse başuna ey dil o kākülünden gelür
3. Nice zülfūñ sünbül-i ḥuş-būya teşbīh eylesün⁴⁰⁰
Kim anuñ zevķi ne şebboydan ne sünbülünden gelür⁴⁰¹
4. Belmezüz ālām-i fırkatda⁴⁰² n’olur aḥvālımız
Her ne söylersek o meh-pāre tegāfülünden gelür
5. Herkesūñ derdine dermān eyler ol meh **Rūḥiyā**
Biz disek ıgmāz-ı ‘ayn eyler tecāhülünden gelür
Tamam

[189]

³⁹⁸ Rūḥī D., G. 182 (5 Beyit), s.425.

³⁹⁹ Cānib-i: ḥasret-i D.

⁴⁰⁰ Nice zülfūñ sünbül-i ḥuşbūya teşbīh eylesün: Būy-ı zülf-i ‘anber-efşānın alanlar bādeden D.

⁴⁰¹ Kim anuñ zevķ-i ne şebbūyden ne sünbülünden gelür: Didiler kim bu ne şebbūdan ne sünbülünden gelür D.

⁴⁰² fırkatda: fırkatdan D.

138⁴⁰³

Remel

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Rūhī

1. Baña dırsen ki yārı göricek yalvarı bilmezsin
Meger sen ey dil-i bîçāre ol ġaddārı belmezsin
2. Kūyı kazaḡtadur dirsem raḡīb arduḡa baḡmazsın
Daḡı ey Yūsuf-ı şānı sen ol mekkārı bilmezsin
3. Ḳuyup rūḡsār-ı pākin buse ister sen dehānından
Sen ey tıfl-ı dil-i bîçare yoḡu varı bilmezsin
4. Ne mümkindür dehān-ı yār ile baḡş itmek ey tūṡı⁴⁰⁴
Söze ḡādırsın ammā şıve-i ġüftārı bilmezsin
5. Döner her bir⁴⁰⁵ cefāḡa sinesin āḡ eylemez ammā
Ġöḡüldeḡ geçürür hep **Rūḡı-i** bīmārı bilmezsin
Tamām

139⁴⁰⁶

. . - - / . . - - / . . - - / . . -

Ġazel-i Rūhī

⁴⁰³ Rūḡı D., G. 838 (5 Beyit), s.860-861.

⁴⁰⁴ tūṡı: şūfı D.

⁴⁰⁵ Döner her bir: tutar tır-i D.

⁴⁰⁶ Rūḡı D., G. 781 (5 Beyit), s.822-823.

1. Mest olup bezmde aġyāre dimekden öp elüm
Bize ey şūġ icāzet vir ayāġuġ öpelüm
2. Mey-i gül-reng degül kevşer olursa içelüm⁴⁰⁷
Lebünüġ cāmını emmekdür ezelden emelüm
3. Sāķiyā ṭab‘ a kesel virdi ḥayāl-ı⁴⁰⁸ ḥaṭṭ-ı yār
Bāde şun bāde ki def‘ eyleye şāyed keselüm
4. Nām-ı ġayrı nice bir zıkr ide ben⁴⁰⁹ bī-taķrīb
Ġaražuġ bendene izhār-ı cefā mı ġüzelüm
5. Ġam yimem ḳadeḥ-i ‘adūdan ki benüm ey **Rūḥī**
Bildürür mertebem⁴¹⁰ erbāb-ı kemāla ġazelüm
Tamām

140⁴¹¹

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Rūḥī

1. Yār ġāfil çarḥ zālindür miḥnet⁴¹² bir degül⁴¹³
Dil za‘ if a‘ dā ḳavī renc ü meşakḳat bir degül
2. Bir yaṇa ālām-ı hicr ü bir yaṇa teşvīş-i vaşl⁴¹⁴

⁴⁰⁷ İçelüm: içmem D.

⁴⁰⁸ Ḥayāl-ı: ġubār-ı D.

⁴⁰⁹ İde ben: idesin D.

⁴¹⁰ Mertebem: rütbemi D.

⁴¹¹ Rūḥī D., G. 764 (7 Beyit), s.811.

⁴¹² Miḥnet: maḥabbet D.

⁴¹³ Bu beyit divānda 5. beyittir.

⁴¹⁴ Vaşl: yār D.

Kağı birin söyleyeyin⁴¹⁵ derd ü muhabbet⁴¹⁶ bir degül

3. Her civân olmaz şefâ-bağş kılup ehl-i dil⁴¹⁷
‘ Âlem-ârâlıkda her hırşîd-i tal‘ at bir degül
4. Meclis-i dil-dârda söyletme ey hem-dem beni
Bâ‘ iş-i taşdı‘ olur zîrâ şikâyet bir degül
5. Kimi la‘ l-i bâde mâ ’ildür kimisi kevsere
Muhtelifdür halk-ı ‘ âlemde tabî‘ at bir degül
6. Her sözi bir şanma mânend-i dūr ü billūr u la‘ l
Cümleñ nâmı güher ammâ ki kıymet bir degül
7. Söz bilen bir bilmez erbâb-ı kemâli⁴¹⁸ **Rûhîyâ**
Gerçi birdür vezn-i tab‘ ammâ belâgat bir degül
Tamâm

141⁴¹⁹

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ġazel-i Rûhî

1. Her kaçan ayağa ol serv-i hümâ-sâye тұrur⁴²⁰
Yir u gök halkı gelüp şevka temâşâyâ тұrur
2. Ayağa тұrduğı şanmañ bize ta‘ zîmendür

⁴¹⁵ Söyleyeyim: söyleyeyin D.

⁴¹⁶ Muhabbet: miñnet D.

⁴¹⁷ Vezin aksamaktadır.

⁴¹⁸ Kemâli: kelâmı D.

⁴¹⁹ Rûhî D., G. 165 (8 Beyit), s.412-413.

⁴²⁰ Bu beyit divânda 9. beyittir.

Bizi gördükde hemān hıṣmile ğavġāya ʔurur

3. Der-miyān eyleyüp ol serv-isehī dāmenini
‘ Aql u ṣabr u dil ü cān mülkini yaġmāya ʔurur

[190]

4. Dil-i zār öpmiş idi ydi ħ^vābda dün sīnesini
Kānde görse yaḳalar bī-kesi ğavġāya⁴²¹ ʔurur

5. ‘ İddur seyre çık ey ka‘ be-i dil gör nīceler⁴²²
Beni ḳurbān idesin⁴²³ diyü temennāya ʔurur

6. ‘ Arz-ı ḥüsn itmeyüp incinmiş idi⁴²⁴ dün ḥalkı
Eylemişkende⁴²⁵ bugün ol şūḥ tesellāya ʔurur

7. Çignemekden ṣaḳınursam n’ola ḥāk-ı ḳademin
Ey ṣabā ḳorḳum odur dīde-i bīnāya ʔurur

8. Ten-i zārunda eger yāreler açsaṅ yer yer
Şanma **Rūḥī** ḳuluṅı ḳādiya pāṣāya ʔurur
Tamām

142⁴²⁶

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Rūḥī

1. Nāz idüp ben bülbul-i zāra sever dirsın beni

⁴²¹ ğavġāya: da‘ vāya D.

⁴²² gör nīceler: kim giceler D.

⁴²³ Ḳurbān idesin: ḳurbānuḡ iden D.

⁴²⁴ idi: iken D.

⁴²⁵ eylemişkende: işiginde D.

⁴²⁶ Rūḥī D., G. 1115 (5 Beyit), s.1038.

Gel sen inşâf eyle ey gül-çehre kim sevmez seni

2. Şabruma inşâf iderdi Hâzret-i Eyyüb eger
Bu⁴²⁷ leţâfetle göreydi sen büt-i sîmîn-teni⁴²⁸
3. Bilmezin kalbün⁴²⁹ nedendür kim aña kılmaz eşer
Âh-ı dil-süzum ki nerm eyler toķınsa âheni
4. Bu tegâfûl nice bir âzâr ise ancak olur
Ėamdan⁴³⁰ öldürdün beni ey zâlim inşâfuñ kanı
5. Gül-şeni **Rûhî** nice mâil eylesün küyün koyup
Vaşl-ı cennet olan ‘âlemde nîl gülşeni
Tamâm

143

Hezec

-- . / . - - . / . - - . / . - -

Ėazel-i Zâ‘⁴³¹

1. Ben genc-i murâdı hele vîrânede buldum
Esrâr-ı sözün sâlik-i dîvânede buldum
2. Bîmâr-ı dile şıhhat içün şerbet-i şâfî
Çok istedüm ammâ der-i mey-Ėânede buldum
3. Ol nesne ki yabanda arardum Ėaberüm yok
Dikkatle nâzar kıldum idi Ėânede buldum

⁴²⁷ Bu: Bir D.

⁴²⁸ Sîmîn-teni: sîm-teni D.

⁴²⁹ Bilmezen kalbün: Bilmezem kalbüm D.

⁴³⁰ Ėamdan: Ėamile D.

⁴³¹ Şaire ait bir dîvân tespit edilememiştir.

4. Keyfiyyet-i ‘aşkuñ şu kadar t̄alibi oldum
Âhir ben anı ‘āşık-ı mestānede buldum
5. ‘Ālem didügün bir dem imiş ehl-i dem içre
Ben ol demi **Ẓa‘fī** dem-i ḥānede buldum ⁴³²
Tamām

144⁴³³

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Ḥayālī

1. Kākül-i miskīn-i⁴³⁴ cānānuñ perīşān ḥālliyüz
Ġuşsanuñ ser-geştesi derd-i ğamuñ pāmāliyüz
2. ‘Ukde-i çarḥuñ serāser aḡladuḡ esrārını⁴³⁵
Her ne kim ġāibdür anı bilmegün remmāliyüz
3. İhtiyār ettik belā-yı Mecnūn ile Ferhād ile⁴³⁶
Tekye-i ‘aşkuñ bir iki baş açıḡ⁴³⁷ abdāliyuz
4. Qaddimüz yay itmek ile menzil alduḡ oḡ gibi
T̄iḡveş ‘uryānlaruz l̄ikin cihān fettānıyuz⁴³⁸
5. Ḥāce-i cāne metā-ı ġuşseyi almaḡdayuz

⁴³² Vezin aksamaktadır.

⁴³³ Ḥayālī D., G.191 (5 Beyit), s.155.

⁴³⁴ miskīn-i: müşḡin-i D.

⁴³⁵ isrārını: eşkālını D.

⁴³⁶ belā-ı Mecnūn ile Ferhād ile: gamı Ferhād ile Mecnūn ile D.

⁴³⁷ baş açıḡ: üç nefer D.

⁴³⁸ Fettānıyuz: kattāliyiz D.

Biz **Ḥayālī** bu fenā bazārınun dellāliyüz

Tamām

[191]

145⁴³⁹

Hezec

--- / .--- / .--- / .---

Ġazel-i Uşulī

1. Erişdi gibi devri yine Sākī şarābun
Cāmun yüzi güldi gözi açıldı kebābun⁴⁴⁰
2. Pır pır yine meclisde döner kıan tere batmış
Otlanmışa beñzer ne iki ḥālī kebābun
3. El üzre tutulursa n'ola devri erişdi
Şimdi ayağı yer mi başar bāde-i nābun
4. Şıkmış idi gerçi boğazın muṭrib-i hicrān
Açıldı hele giderek āvāz-ı rebābun
5. Şunup lebini şonra neden tığını çekmek
Aşlı be **Uşulī** ne iki bu şeker-ābun

Tamām

146⁴⁴¹

Hezec

⁴³⁹ Uşulī D., G.105 (5 Beyit), s.130-131.

⁴⁴⁰ kebābun: habābun D.

⁴⁴¹ Zātī D., G. 55 (5 beyit), s.55.

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Zātī

1. Kadem baş hey kıyāmet yüzüme yir eylesün kevkeb
Disünler kim kıyāmet kopardı⁴⁴² döküldi yire kevkeb
2. Beni halk idicek çünkim demürden itmek k̄albüm
N'ederdün yārumı böyle cefā-gār eyledün⁴⁴³ yā Rab
3. İşi nāzüglüg ile tatlu tatlu ağızuma sögmek⁴⁴⁴
Ne tatlu yār-ı şīrin-gār imiş ol şūh-ı şekker-leb
4. İrerdüm Hıızr gibi zulmet içre āb-ı hayvāna
Hudā rūzī kıla idi idi vaşluñı ey māh-rū bir şeb
5. Raķīb ile seni görse olur Zātī deli ey meh
Sefer cā'iz degül māhuñ olıcaķ menzili ' aķreb

Tamām

147⁴⁴⁵

Hezec

- - . / . - - . / . - - . / . - -

Ġazel-i Hūdāyī

1. nāzuñla şehā ehl-i niyāzı
K̄anı güzelüm k̄ā'ide-i bende-nevāzī
2. Kıldum k̄apuña⁴⁴⁶ secdeler olmadı k̄abülün

⁴⁴² Kuydu: geldi D.

⁴⁴³ eyledün: eyleyüb D.

⁴⁴⁴ sögmek: söme D.

⁴⁴⁵ Hūdāyī D., G. 234 (5 Beyit), s.241.

⁴⁴⁶ K̄apuña: tapuña D.

Döndüm aña kim geçmeye maqbûle namâzı

3. Olmazsa n'ola dil-i⁴⁴⁷ harem-i vaşluña mahrem
Maħrûm olur ol kim çoğ olur⁴⁴⁸ ħırş-ıla azı

4. El şunsa 'adû tan mı ser-i zülfüne ey serv
İblîse naşîb etdi Hudâ 'ömr-i dırâzı

5. Evzâ' felek kıddimüzi bükdi Hüdâyî⁴⁴⁹
Pîr itdi bizi bir kızın şîve-yi nâzı⁴⁵⁰

Tamâm

148⁴⁵¹

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Zâtî

1. Bâğ-ı cennet dil-rübâsuz bend-ü-zindândur baña
Her serâ-yi dil-güşâsı beytül-aħzândur baña
2. Gül yüzünsüz gonça-i ħalbüm gülistân açamaz
Kim anuñ her şâħı ok her bergi peyķândur baña
3. Cānumı cellād-ı fūrķat çokdan almışdur benüm
Şimdi cismümde ümîd-i vuşlatuñ cāndur baña
4. Bunça yıllar rûz-u⁴⁵² şeb fūrķâtde geçmişdür günüm

⁴⁴⁷ Olmazsa n'ola dil: dil olmasa n'ola D.

⁴⁴⁸ olur: ola D.

⁴⁴⁹ Evzâ' felek kıddimuz-i bükdi Hüdâyî: Nâr-ı ruħ-ı dildâruma dildâde geçer şem' D.

⁴⁵⁰ Pîr itdi bizi bir kızın şîve-yi nâzı: Her dem bu hevâdandur anuñ sûz u güdâzı D.

⁴⁵¹ Zâtî D., G 38 (7 beyit), s.38.

⁴⁵² yıllar rûz-u: yıllardur şeb-i D.

Gel benüm māhum çerāğ-ı vuşlatuñ yandur baña

5. Māh-ı nev şanma görinen görüben çarh urduğum
Ağzın açmışdur felek ey māh hayrāndur baña

[192]

6. Derdine Cibrilden dermān kabūl itmez Hālīl
Cānuma senden iren āteş gülistāndur baña

7. Yārdan ayrılmak ey **Zātī** ne müşkil derd olur
Aña nisbet günde biñ kes ölmek āsāndur baña

Tamām

149⁴⁵³

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i **Zātī**

1. ‘ Āşıkı çün bī-vücūd itmek olupdur hū saña
Biz ‘adem mülkine maḥmil bağladuğ yā hū saña
2. Çün gidersin bir tūlu iç bārī andan git didüm
Götürüp ol dem ayağı didi kim yā hū saña
3. Bend ile aldum dimişsin nūr-i⁴⁵⁴ zūlf-i dil-beri
Ey şabā es ‘ömrüñ olukça қalursa bu saña
4. Yüregüñ ey dūr delinmiş ‘ āşık-ı bī-çāreveş
Hürde geçmişdür meger ol dişleri lü ’lü ’ saña

⁴⁵³ Zātī D., G. 22 (5 beyit), s. 22.

⁴⁵⁴ nūr-i: būy-i D.

5. Başuḡa⁴⁵⁵ yüz verme ey **Zātī** başuḡdan aşmasun
Yüz buluçak çok⁴⁵⁶ iş eyler ol delü kanlu saḡa
Tamām

150

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i Zātī⁴⁵⁷

1. Murḡ-i zerrīn-per zümürrüd-āşiyān lü 'lū gıdā
Bāl açup uçmak diler her şubḡ kūyuḡdan baḡa
2. Şu gibi kan içmede ' aşḡ olsun ey şeh çeşmüḡe
Merḡabāsuz dil-rübālarda selām olsun saḡa
3. Ben ḡubārı gördi kūyında o ḡaṭṭ-ı ' anberīn
Didi miskīn ḡaḡı yiller esdi geldüḡ bu yaḡa
4. Ey dür-i yek-dāne baḡr öykündüḡiḡün eşḡüme
Gömgök itdi yüzini keḡ urmadan bād-ı şabā
5. Ṭālībūḡ dā 'im türāb-ı rāh-ı kūy-i dil-rürā
Rüyını altun ider cevher degül mi **Zātīyā**
Tamām

151⁴⁵⁸

Remel

⁴⁵⁵ başuḡa: yasūḡa D.

⁴⁵⁶ çok: çoḡ D.

⁴⁵⁷ Zātī divānında tespit edilememiştir.

⁴⁵⁸ 'Ulvi D., G.1658 (5 Beyit), s.652.

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i ‘Ulvi

1. Merḥamet kıl nev-cevānum āh u zārumdan şaķın
Tāze gūlsin nāle-i bī-iḥtiyārumdan şaķın
2. Sāye-veş ey serv-ķāmet gerçi ḥāk itdūn beni
Yaķmasun dāmānuḡ āh-ı pūr-şerārumdan şaķın
3. Dökme seyl-āb-ı şirişkküm çerḡūne doķunmasun⁴⁵⁹
Ey felek seyl-āb-ı çeşm-i eşk-bārumdan şaķın
4. Sāķiyā her pāresi bir ḡancer-i ser-tīzdür⁴⁶⁰
Şīşe-i ḡāṭırda olan inkisārumdan şaķın
5. Esb-i nāza çignedüp ‘āşıķları pā-māl eder
Ġāfil olma ‘Ulviyā ol şeh-süvārundan şaķın

Tamām

[193]

152⁴⁶¹

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ġazel-i Emri

1. Kadeḡle meclis-i nā-dāna girme
Ayaḡuḡla varup zindāna girme
2. İçerler kanunı ey bāde-i nāb⁴⁶²

⁴⁵⁹ Dökme seyl-āb-ı şirişkküm çerḡūne doķunmasun: toķınur çarḡuḡa bir gün her dem aḡlatma beni D.

⁴⁶⁰ Sāķiyā her pāresi bir ḡancer-i ser-tīzdür: Sāķiyā yoķ yere ķānun dökme her dem cūr‘a-ver D.

⁴⁶¹ Emri D., G. 482 (5 Beyit), s. 255.

⁴⁶² 2,3. 3,4. Ve 4,2 beyitler dīvānda yer deḡiştirmiş şekilde yer almaktadır.

Lebiyle baḥş idüp meydāna girme

3. Dil-i sūzāna⁴⁶³ gelme ey feraḥ gel
Yanarsın āteş-i sūzāna girme

4. Biliş yār ile andan āşinā ol⁴⁶⁴
Degülseñ āşinā ‘ummāna girme

5. Kabā-yı al geyme kat kat ey gül
Helāk olmasun **Emrī** ḳana girme
Tamam

153

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ġazel-i Zātī⁴⁶⁵

1. Nice tatlu olur yārün zebānı
Avurda çekmelüdür her dem anı
2. O dil-ber oḥ ne tatlu tatlu söyler
Benüm ağızunda olaydı zebānı
3. Baḡa derd-i dehānuḡ gösterürdün
Dilün olmasa anuḡla nihānī
4. Cemālün gül-sitānında dehānuḡ
Belāḡat bülbulinün āşiyānı

⁴⁶³ sūzāna: gam-nāka D.

⁴⁶⁴ āşinā ol: ‘ışkına düş D.

⁴⁶⁵ Zātī divānında tespit edilememiştir.

5. Açılur gonça-ı ter gülsitāndan
Söz açsa **Zātīyā** yārūḡ dehānı
Tamām

154

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Şadri⁴⁶⁶

1. ‘Āşıkuz bir gonca-leb gül yüzlü cānān isterüz
Bülbül-i şūrīdeyüz seyr-i gülistān isterüz
2. Ġonçe-i gülşen hezār olmuş tūalum n’eylerüz
Biz gülüp açılmağa bir verd-i ḡandān isterüz
3. Çār-sū-yı ġamda cān-ı naḡdini teslīm eyledük
Ḥaḡḡımızdur būsēni ey la‘l-i cānān isterüz
4. İtmezüz meyl-i ḡabā ehl-i libāsı sevmezüz
Kendümüz gibi cihān ḡaḡḡın da ‘uryān isterüz
5. Dil-berūḡ ḡaddi elif ebrūsı nūn olmaḡ gerek
Mā-ḡaşal biz **Şadriyā** maḡbūbda āḡ isterüz
Tamām

155

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . - -

Ġazel-i Kāmī Efendi⁴⁶⁷

⁴⁶⁶ Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

⁴⁶⁷ Kāmī dīvānında tespīt edilememiştir.

1. İřigünden dūv idūp hālūm diger-gūn eyledūn
Vařlıla mesrūr iken hicr ile maḥzūn eyledūn
2. Sīnede her dāguma çekdūn sitemle bir elif
Bir iken derdūm benūm cānā yine on eyledūn
3. Def gibi sīnem dōgūp ney gibi iñlersem n'ola
Ḳaddūmi çeng itme ki cevır ile ḳānūn eyledūn
4. Rūyumı zerd eyleyūp derdūñle ey sīmīn-beden
Yine 'aşḳuñla ḳalbūm ḥālīř altūn eyledūn
5. N'eyleyeydi dūstum **Kāmīye** derd-i dūřmeni
İřigünden dūr idūp hālūn diger-gūn eyledūn

Tamām

[194]

156⁴⁶⁸

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Ḥayālī

⁴⁶⁸ Hayālī D., G. 174 (5 Beyit), s. 149.

1. Kelāmum ehl-i derdün rûz-ı şeb⁴⁶⁹ vird-i zebânıdur
Maḥabbet ‘âleminün her sözüm bir dâsitânıdur
2. Şanemler yâdına deyr-i cihānda āhum u eşküm⁴⁷⁰
Şadā-yı⁴⁷¹ ergānūnıdır şarāb-ı ergavānıdır
3. Varusan kâbr-i Mecnûna temāşâ kıl ki Leylānuñ
Mukahḥal çeşminün her üstühānı sürmedānıdur
4. Bozaldan şüret-i Erjengi sen bu naķş-ı dilkeşle
Senün⁴⁷² vaşfunḡda her beytüm Nigāristān-ı Mānîür
5. Bugün vaşfunda⁴⁷³ bir dārā-yı cem-ķadr ü felek taḡtuñ
Ḥayālî ‘arşa-i naẓmuñ ser-āmed pehlevānıdur
Tamām

157

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Gazel-i Şānî⁴⁷⁴

1. Alet-i ḥüsni mükemmel ķad-i dil-cū da güzel
Ol siyāh gözler ile ḥaķ bu ki ebrū da güzel
2. Ḥatt-ı nev-ḥîzümile didi ne dirsün ruḡume
Didüm ol rû da güzel ḥaṭṭ-ı semen-bū da güzel

⁴⁶⁹ rûz-ı şeb: dā’imā D.

⁴⁷⁰ 2. ve 4. Beyitler dīvānda yer deġiştirmiş şekilde yer almaktadır.

⁴⁷¹ Şadā-yı: Nevā-yı D.

⁴⁷² Senün: Benüm D.

⁴⁷³ vaşfunda: devrinde D.

⁴⁷⁴ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

3. Şahn-ı hammāmda dün gördüm o nāzūk bedeni
Sīnede mūdān eşer yok daḡı pehlū da güzel
4. Yalnız gerden-i zībāsı degül ḡālet-baḡş
‘Anber-āmīz o zūlfün-ile gīsū da güzel
5. Söylese tab‘-ı dürrer-bārına söz yok **Şānī**
Dürr-i la‘ lündeki merdāne-i lū’lū de güzel

Tamām

158

Remel

...-- / ...-- / ...-- / ...-

Ġazel-i Yāqīnī⁴⁷⁵

1. Ol ruḡ-ı al güzel ol ḡadd-i dīl-cū da güzel
Cümleten ḡūb begüm o da güzel bu da güzel
2. ‘Anberīne gibi zībādūr o zūlf-i perçem
Gerdenūḡ üzre girihlerle o gīsū da güzel
3. Şanma çeşmünle güzeldür yed-i beyzā ancak
Ḥāl-i hindū da güzel ol sīne ebrū da güzel
4. Ziver-i gülşen-i behcetdür o ra‘ nā ruḡlar
Ḥaṭṭ-ı şīvede güzel zūlf-i semen-bū da güzel
5. Kimse ol mūy-ı miyānda bulımaz kılca ḡuşūr
Sāḡ-ı mehpāreyi gör sā‘ id ü bāzū da güzel

⁴⁷⁵ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

6. Zevk-i alvādan alazdur bize bu ni‘ met-i hūb
Ki meyāne gele bir lebleri pālū da gūzel

7. Ey **Yakīnī** eteginçekse her ālāyişden
Servveş ser-keş olup olma ālū da gūzel
Tamām

159

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . -

Gazel-i Şānī⁴⁷⁶

1. Sīneñi kıılma siper karşı durup āh oķına
Bā-ħuşūş ey kaşı yā āh-ı seher-gāh oķına

2. Sa‘ d-ı vakķaş oķına uğradı gördüm aġyār
Dilerin şūfi daķı uğraya Allāh oķına

3. Cem‘ idüp şekker-i eş‘ āruñı dīvān it kim
Şehr-i Kazvīn-i feşāhatda aduñ şāh oķına

[195]

4. Menzil-i sīnede murġ-ı dil ü cāne atılır
Perr-i ‘ uķāb taķar varise ol şāh oķına

5. Çekmesün **Şānīye** diñ ol kaşı yānuñ ġamını
Bir każā ile varup uğraya nigāh oķına

Tamām

160

⁴⁷⁶ Şaire ait bir dīvān tespit edilememiştir.

Hezec

. - - - / . - - - / . - -

Ġazel-i Suzi⁴⁷⁷

1. Bahār irişdi devr-i bāde geldi
Gül ü lāle mübārek bāde geldi
2. Vefā berginden ihsān mīvesinden
Benüm serüm ‘aceb āzāde geldi
3. Gice bir cur‘a içün mey-fürüşa
Hezārān hırķa vü seccāde geldi
4. Hürüş-i ra‘d şanmañ bu şedāyı
Ki āhumdan felek feryāde geldi
5. Tıtuşdı āh-ı Sūziden felekler
Meger gün yüzlü yāre bāde geldi
Tamām

161

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Behiřti⁴⁷⁸

1. Kaçan kīm nāzenīnüm ‘izz ü nāz ile hırām eyler
Nihāl-i kāmētüne serv-i āzādı gulām eyler

⁴⁷⁷ Suzi dīvānında tespīt edelememittir.

⁴⁷⁸ Behişti dīvānında tespīt edilememiştir.

2. Helāl eylerken aña şîr-i mâder gibi ben kıanum
Revā mıdur baña ol mey gibi kıanı harām eyler
3. Göñül âyînesün mihrünle rûşen eyleyen âdem
Şeb-i rıhletde meh gibi feleklerde maķâm eyler
4. Ben ol kûy-i mehâbet-baķş-ı ‘ aşķuñ sâlikiyüm kim
Anuñ kem-ter gedâsına selâţîn iltiyâm eyler
5. Eger merdânelik baķşın ide Mecnûn-ı zen-pâre
Behiştî anı ilzâm eyleyüp rûsvâ-yı ‘ âlem eyler

Tamām

162

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Gazel-i ‘ Aţâyî⁴⁷⁹

1. Fırķatünle ağlasam ağıyâr-ı bed-aķter güler
Ėam beni bir şekle kıoydı Ėâlûme itler güler
2. Mâtem-i hicrünle söz vaşluñı yâd eyleyüp
Tıfl-ı dil kûy-ı belâda muttaşıl ağlar güler
3. Dil-rubâlarla olur meclisde dâ’im hem-nişîn
Anuñiçün şâd olup şem‘ -i ziyâ-küster güler
4. Ėâr-ı miğnet sînesin âzürde eyler ‘ âķibet
Gerçi birkaç gün cihân bâğunda verd-i ter güler

⁴⁷⁹ ‘ Aţâyî divânında tespit edilememiştir.

5. Ey ‘**Aṭāyī** ḥaşıllı dīvānedür şol kimse kim
‘Ālem-i vīrānede şādān olup oynar güler
Tamām

[196]

163

Hezec

-- ./ .-- . / .-- . / .--

Gazel-i Veysī Efendi⁴⁸⁰

1. Qaddüm ki senün qabza-i ‘aşqunḡa kemāndur
Āhumdur anuḡ tīr-i rişte-i cāndur
2. Her tīr-i belā kim irişür saḡa felekden
Şabr eyle göñül bu da geçer devr-i zamāndur
3. Feryād ki bir ġamzesi cellāda esīrüm
Hūnī gözünün yidüġi dil açduġı qandur
4. Bir şem‘-i dil-ārādur o pey-kān-ı zer-endūd
Luṭf eyle anı ḡāne-i cān ü dile yandur
5. Mābeynimüzi faşl iden a‘ dāy-ile **Veysī**
Meydān-ı belāġatde bugün tīġ-i zebāndur
Tamām

164

Remel

. . . - - / . . . - - / . . . - - / . . . - -

⁴⁸⁰ Veysi Efendi dīvānında tespıt edilememiştir.

Ġazel-i Fiġānī⁴⁸¹

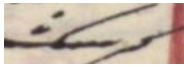
1. Ağlamazsa beni her dem açup dīdelerüm
Göreyin tursun iki gözine ħūn-i cigerüm
2. Yerden üstün ola ger-dün göreyin ħaşre degin
Ki cihāñ içinde benüm üstüme oldur dönerüm
3. Görinen şanma şafağdan gice çarĥun ey meh
Yüzünü kıana yudı sille-i āh-ı seĥerüm
4. Cān virüp cān alıver pister-i miĥnetde göñül
Ağlasun anuñ çün kıanı bu dem dīdelerüm
5. Ġam-ı hecrile **Fiġānī** ruĥı zer-gūn oldı
Daĥı meyl itmeyesin aña eyā sīm-berüm
Tamām

165

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

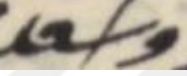
Ġazel-i Yetīm⁴⁸²

1. Dimesün çāk-ı girībānum gören şeydā baña
Perde ol Mecnūñ kim ey dāmen-i şahrā baña
2. Olmazıdum tācir-i deşt-i cünün Mecnūn gibi
 Leylī belāsı olmasa kālā baña

⁴⁸¹ Şaire ait bir divan tespīt edilememiştir.

⁴⁸² Şaire ait bir dīvān tespīt edilememiştir.

3. Yārab ol cevri dükenmez yār göñlin nerm kıl
Çekmege ol cevri āhenden yürek ver ya baña
4. Dostdan ayrılmazın düşmen olursa ger hezār
Yārı terk itmen ‘ adū olsa bütün dünyā baña
5. Gördi ben derya dilün nazm-ı dürer-bārın **Yetīm**

Dil uzatdı ter düşüp bu deryā baña
Tamām

166⁴⁸³

Remel

. . . - / . . . - / . . . - / . . . -

Ġazel-i Hāletī

1. Nice bir yüklenelüm bār-ı ğam-ı aġyārı
Ġamı çünki⁴⁸⁴ çekerüz yarın olaydı bārī
2. Nağd-i cāna alalum vaşlı metā‘ ın yārün
Şem‘ ü perāne gibi germ idelüm bāzārı
3. Saçunun tārı mār olur ‘ uşşaka diyü
Her zamān kōrkudur ol yār dil-i bīmārı
4. ‘ Aşķuna rüz-ı ezelde⁴⁸⁵ göñül ikrār itdi
Şimdi hiç fā‘ide itmesün mi anuñ inkārı
5. N’ola aġlarsa göñül aġla didükçe dil-ber

⁴⁸³ Hāletī D., G.868 (5 Beyit), s. 571.

⁴⁸⁴ Çünki: çünkim D.

⁴⁸⁵ Ezelde: ezelden D.

Hâletî şâhların hükmi gerekdür cārî

Tamām

[197]

167

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Veysi⁴⁸⁶

1. N'ola der-ġāhına sürsem cebinüm māhtābāsā
Yüzün gördüm kıyundan yüz çevirdüm āftābāsā
2. Açılmaķ nāmeveş her gördüğün nā-dāna yaŋlışdur
Açılma herkese ey ħaţţı reyĥānum kitapāsā
3. 'Abeş söz söyleme fikr-i daķıķ it onda bir söyle
Öğütme ħalbüne her ne gülürse āsiyābāsā
4. Hücüm-ı derd-i ġamdan saňa birdür el-amān olmaz
Der-i devlet me'b-ı āşaf-ı 'ālī-cenābāsā
5. Mu' ammā-yı kerem vaķtinde bir mīr-i suĥan-verdür
Elinde ħāme-yi zerīni olmuşdur şihābāsā
6. N'eylesün ħ^vān-ı mehründe içilsün bezm-i zermünde⁴⁸⁷
Dem-i düşmen şarābāsā dil-i a' dā kebābāsā
7. Başum kūh-ı Bedaĥşān-ı diyār-ı ġamdur ey **Veysi**
Çıkar ħūn-āb-ı eşküm pāre pāre la' l-i nābāsā

Tamām

⁴⁸⁶ Veysi dīvānında tespit edilememiştir.

⁴⁸⁷ Vezin aksamaktadır.

168⁴⁸⁸

Remel

- . - - / - . - - / - . - - / - . -

Ġazel-i Yahyā

1. Sen karīṅ şem^ç -i meclis ben ḥabībinden ırak
Bir midür pervāne sūz-i vaşl ile sūz-i firāk
2. Ka^ç betül ^çuşşāk kūyuna yitişdürse Hudā
Döne döne eylesem ol şāha ^çarż-ı iştīyāk
3. Dest-i iḥsānuḡla zulmānī ḥicābı ref^ç kıl
Tā ki⁴⁸⁹ ol dergāha varam alnum açık yüzüm ak
4. Her maḳāmuḡ bir maḳāmī⁴⁹⁰ var hicāziden⁴⁹¹ baḡa
Eylemez kūyuḡ koyup ^çuşşākī⁴⁹² āheng-i ırak
5. Ḳalmasun **Yahyā** ten-i fersūde de yoldaşdan
Kūy-ı yāre gitmege cān u dil⁴⁹³ etmiş ittifāk

Tamām

169

Hezec

. - - - / . - - - / . - - - / . - - -

Ġazel-i Şun^ç ī⁴⁹⁴

⁴⁸⁸ Yahyā D., G. 175 (5 Beyit), s. 111.

⁴⁸⁹ Tā ki: Tā kim D.

⁴⁹⁰ maḳāmī: maḳālī D.

⁴⁹¹ hicāziden: Hicāz'ı an D.

⁴⁹² ^çuşşākī: üşşāk D.

⁴⁹³ cān u dil: cān ile D.

⁴⁹⁴ Şun^ç ī dīvānında tespit edilememiştir.

1. Döküp sînem n'ola âh eylesem cānānuḡ ardunca
Yürür 'âdetdurur ʔabl u 'alem sulṭānuḡ ardunca
2. Gelürse bir dil-ārāmuḡ ḥaṭı cevriṇi yād itme
Dimişler zıkr-i bi'l-ḥayr it dilā mūtānuḡ ardunca
3. Belā olmaz ümīd-i vuşlat-ile 'āşıḳa hicrān
Belā oldur ki vuşlat olmaya hicrānuḡ ardunca
4. Segān-ı kūy-ı dil-berden şikāyet eyleme ey dil
Ki etmez güft-gū âdem olan yārānuḡ ardunca
5. Şakın kim ḳaḥbe zenler gibi kārı ḥīledür **Şun'ı**
Öñünce varduḡınçün varma her oḡlanuḡ ardunca

Tamām

SONUÇ

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı olan şiir mecmuasının istinsah tarihi ve müstensihî ile ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Bu çalışma, mecmuanın 139-197 arası sayfalarının inceleme ve karşılaştırılmasından meydana gelmektedir. Çalışmayı oluşturan şiir mecmuasında toplam 78 şair vardır. Bu şairlerden 20'sinin kaynaklarda ismine dahi rastlanamamıştır. 59 şairin ise kaynaklarda isimleri görülmekle beraber birden fazla aynı mahlastan şair olması sebebiyle mecmuada yer alan şairin bunlardan hangisi olduğu tespit edilememiştir.

Bu çalışmada haklarında bilgiye ulaşılamayan Beyâmî, Sadık, Tîgî, Râsim, El-hac Ebubekir Paşa, Rizâyî, Nâtık, Yetim, Nihânî, Şûhî, Mecnûn, Müdâmî, Selahaddin, Rüşdî, Fethî Sofyevî, Vahîd Bursevî, Dânişî, Zafî, Sadrî, Yakînî mahlaslı şairler tespit edilmiştir.

Çalışmamda incelenen şiir mecmuasında toplamda 169 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin nazım şekli dağılımı şu şekildedir: 139 gazel, 24 tahmis, 1 muhammes, 1 müseddes, 1 kıta, 1 matla, 1 müfred ve 1 tesdis.

Bu çalışmaya konu olan şiir mecmuası 16. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geniş bir aralığa ait şairlerin bir seçkisidir. Bu şairlere ve şiirlere bakıldığında belirli bir dönem ve yüzyıl yansımaları olduğunu söylemek hayli güçtür. Divan edebiyatına ait farklı şair ve şiirlere yer verilmiştir. Şairlerin ve şiirlerin seçiminde belirgin bir sisteme rastlanmamakla beraber daha çok tasavvufî şiirler yazan şairlerle bu mahiyetteki şiirler bir araya getirilmiştir. Bu bakımdan gerek müstensihînin gerekse yazıldığı dönemin dinî tasavvufî şiir zevkini yansıttığı söylenebilir.

Mecmualarda nazım şeklinin yanlış verilmesi genel olarak kaşılaşılan bir sorundur. Çalışmamıza konu olan mecmuada da nazım şekli yanlışlığı meselesi ile karşılaşmıştır. Müellifin özellikle tahmis nazım şekline ısrarla gazel başlığı verdiği bazen Tahmis ve muhammes birbirine karıştırdığı dikkat çekmiş, bu husustaki gerekli düzeltmeler dipnot olarak gösterilmiştir.

Şiirlerin diğer çalışmalarla karşılaştırması yapılırken de bazı şiirlerin özellikle eksik veya çok farklı kelime, mısra ve beyitlerle yazıldığı; beyitlerin, bentlerin bazı şiirlerde fazlaca

yer değişikliğine uğradığına dikkat edilmiştir. Sözelimi 17. şiir olan Leylâ Hanım'ın tahmisi neredeyse farklı şiir dedirtecek kadar büyük değişikliğe uğramıştır.

Metin transkribinde elde edilebelen eserlerle karşılaştırma sonucu:

Şadıkâ ait 1 tahmis, Şeyh Galiba ait 1 tahmis, Nadiri'ye ait 1 tahmis, Pertev Paşa'ya ait 1 gazel, Ragıb Paşa'ya ait 1 muhammes ve 1 mısra, Rasima ait 6 gazel, Rızayi'ye ait 1 gazel, Müştâğa ait 1 gazel, Zihni'ye ait 1 gazel, Neşati'ye ait 4 gazel, Nihani'ye ait 1 gazel, Arif Efendi'ye ait 1 gazel, Refi'ye ait 1 gazel, Şuhi'ye ait 1 gazel, Nesimi'ye ait 1 gazel, Fuzuli'ye ait 4 beyit, Nami'ye ait 1 gazel, Arife ait 1 gazel, Rüşdi'ye ait 1 gazel, Nesimi'ye ait 1 gazel, Haşayi'ye ait 1 gazel, Edirneli Güfti'ye ait 1 gazel, Zati'ye ait 1 gazel, Kami Efendi'ye ait 1 gazel, Behiştî'ye ait 1 gazel, Atayi'ye ait 1 gazel, Veysi Efendi'ye ait 2 gazel, Şuni'ye ait 1 gazel, Fuzulî'ya ait 1 beyit.

KAYNAKÇA

Kitaplar

AK, Coşkun, **Bağdatlı Rûhî Divanı**, Uludağ Üniversitesi Basımevi, Bursa 2001.

AKKUŞ, Metin, **Nef'î Dîvân ı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1993. YERDELEN, Cevat, **Azmîzâde Hâletî Dîvânı** (Edisyon-Kritik), Erzurum 1994.

AKSOYAK, İ. Hakkı, **Gelibolulu Mustafa Âlî Divanı**, Ankara 2018.

<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

AKYÜZ, Kenan- BEKEN, Süheyl- YÜKSEL, Sedit- CUNBUR, Müjgan, **Fuzûlî Divanı**, Akçağ Yay. Ankara 2000.

ARSLAN, Mehmet, **Leylâ Hanım Divanı**, Kitabevi, İstanbul 2003.

AYAN, Hüseyin, **Nesîmî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1990.

AYDEMİR, Yaşar, **Behiştî Dîvânı**, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara 2018.

Kılıç, Muzaffer. Çelik, Büşra, **Deri-zade 'Ulvî Divanı**, DBY (Dün Bugün Yarın) yayınları, İstanbul 2018.

BİLKAN, Ali Fuat, **Nâbî Dîvân**, c. 1-2, Millî Eğitim Yayınları, Ankara 1997.

DEMİRBAĞ, Ömer, **Koca Râgıb Paşa ve Dîvân-ı Râgıb**, DT, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van 1999.

DEVELLİOĞLU, Ferit, **Osmanlıca- Türkçe Ansikopedik Lûgat**, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara 1993.

Divan-ı Natıkî, Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi, Nr. 2715.

Divan-ı Veysi, Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi, Nr. 2715.

Doğan, Mehmet, Büyük Türkçe Sözlük, Vadi Yay., Ankara 2011.

İSEN, Mustafa, **Latîfî Tezkiresi**, KB., Ankara 1990.

İSEN, Mustafa, **Usûlî Divanı**, Akçağ Yay., Ankara 1990.

İSEN, Mustafa-BİLKAN, Ali Fuat-DURMUŞ, Tuba Işınsoy, **Sultanların Şiirleri Şiirlerin Sultanları**, Kapı Yayınları, Ankara 2012.

KAÇALIN, Mustafa, **Hüdâyî (Salâ Mushsı) Dîvân**, TDK Yayınları, Ankara 2016.

KANAR, Mehmet, **Farsça-Türkçe Sözlük**, Say Yay, İstanbul 2010.

KAPLAN, Mahmut, **Neşâtî Divanı**, Akademi Kitabevi Yay., İzmir 1996.

KARAHAN, Abdülkadir, **Figani ve Divançesi**, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1966

KARAHAN, Abdülkadir, Fuzûlî, **DîA**, C.13, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 1996.

KAVRUK, Hasan, **Şeyhülislâm Yahyâ Divanı**, Ankara 2001.
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0>,
Erişim Tarihi: 31.03.2019)

KEÇECİZADE İZZET MOLLA, **Dîvân- İzzet**, Atatürk Üniversitesi, Seyfettin

KÖKSAL, Mehmet Fatih “**Şiir Mecmualarının Önemi ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)**” Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmua, Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı. Haz. Hatice Aynur ve Öte. İstanbul: Turkuaz Yayınları.

KÜÇÜK, Sabahattin, **Bâkî Dîvân**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994.

MACİT, Muhsin, Hatâyî Divanı (**Eleştirmeli Metin, İnceleme, Tıpkıbasım**), Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2017.

MACİT, Muhsin, **Nedim Divanı**, AKMB Yay., Ankara 2016.

OĞRAŞ, Rıza, **Hoca Neş'et Dîvân**, YLT, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1991.

OKUYUCU, Cihan, **Cinânî (Hayatı-Eserleri-Divanının Tenkitli Metni)**, TDK Yayınları, Ankara 1994.

Özege Nadir Eserler Dermesi, 357.

ÖZTÜRK, Mürsel-ÖRS, Derya, **Burhân-ı Katı**, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2000.

SÂMÎ, Şemseddin, **Kâmûs-ı Türkî**, Çağrı Yayınları, 1978.

SARAÇ, M. A. Yekta, **Emrî Divanı**, Eren Yay., İstanbul 2002.

Sunî, Divan, Millet Kütüphanesi Ali Emiri Manzum Eserler, Nr. 252.

TARLAN, Ali Nihat, **Hayâlî Divanı**, Akçağ Yayınları, Ankara 1992.

TARLAN, **Zatî Divanı (Edisyon Kritik ve Transkripsiyon)**, C. 1, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1967.

YAVUZ, Kemal- YAVUZ, Orhan, **Muhibbî Divanı (Kanuni Sultan Süleyman)**, C.I-II, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, İstanbul 2016.

YENİKALE, Ahmet, <http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0> (Erişim Tarihi: 10.04.2019.)

YILDIRIM, Ali, **Kâmî Divanı (Edirneli Efendi Çelebi) Hayatı, Sanatı, Eserleri ve Divanının Tenkitli Metni**, MEB Yay., Ankara 2009.

Sürelî Yayınlar

AYDEMİR, Yaşar, **Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler**, *Turkish Studies*, Volume2/3, Ankara 2007, S. 122-123.

GÜRBÜZ, Mehmet, **Şiir Mecmualarının Kaynakları Üzerine**, *Turkish Studies*, Volume 8/1, Ankara 2013, s. 315/322.

KURNAZ, Cemal-AYDEMİR, Yaşar, **Mecmualara Sorulması Gereken Sorular**, Turkish Studies, Volume 8/1, Ankara 2013, s.51-64.

TANYILDIZ, Ahmet, **Şiir Mecmualarının Neşri Hakkında**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.5, S.21, 2012, s.224-239.

YILMAZ, Ozan, **Metin Te'sisinde Şiir Mecmualarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası**, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi, S. 1, İstanbul 2008, s. 255-280.

YÜCEL, Yaşar, **XVI-XVII. Yüzyıl Edebi Metinlerinde Rastlanan Osmanlı Devlet Yapısı ve Toplum Düzenine Ait Bazı Görüş ve Bilgiler**, C. LI, Sayı:200, Dergi adı: Belleten, 1987, s.902.

Diğer Yayınlar

AYDEMİR, Yaşar, “Behiştî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=959>, 10.11.2013, (Erişim Tarihi: 10.04.2019).
<http://www.lugatim.com/>, (Erişim Tarihi: 25.03.2019.)

<https://islamansiklopedisi.org.tr/arama/?q=senai&p=b>, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

KAYA, Bayram Ali, “Hâletî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=280>, 31.08.2013. (Erişim Tarihi: 10.04.2019).

KARAGÖZLÜ, Volkan, “Hayâlî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6318>, 27.12.2014, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

DEMİR, Recep, “Hatâyî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1102>, 07.12.2013, (Erişim Tarihi: 24.03.2019).

ÖZTOPRAK, Cihan, “Rûhî”, **Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü**,
<http://www.turkedebiyat isimler sozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=2428>, 11.04.2014,
(Erişim Tarihi: 31.03.2019)

AK, Coşkun, “Rûhî-i Bağdâdî”, **DİA**, c.35, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2008.

AKKUŞ, Metin, “Nefî”, **DİA**, c.32, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul 2006.

ORJINAL METİN İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER
NUMARA: T3560 (139-197)

عزل نجیب الملک

غل غلبه
 اول چشم و ساه ابدی مغ دل سنجید
 حاصله ای که سینه بود و جگر سینه
 ابدی کوکل درونی بود و جگر سینه
 بخت ابدی او جانچه سینه
 جان بکشت و ابدی به اوله سینه
 جویم نه ابدی بکشد اکل رغا
 بزم غم فاخته بر افشیدن کد و شفا
 رحم ابدی خالده سینه اصلا
 شول ناو کفر ابدی دلده کجی
 جدی پنهان و سینه سینه
 مجنونه و نوبه حسرت ابدی بزار
 وقت اوله فاخته اندر عالمی بزار
 وقته که اندکی اول شوق سحر
 سود ابدی که کور در تهم بار
 قبلی اوسه کاکخی بونه زنجیر
 کیم بهر جانده سکا کیم
 دنا و سکت واری نیکت عجا کیم
 خوشید کاکچه دن ای ماه لاک کیم
 بن بوشی نای دسم اوله نای کاک کیم
 چون ابدی دلبازی بود و جگر سینه
 عفو غصه فضا صواب مروت
 از ابدی با و فحش حسرت
 عرض بکشد خوانی بوق دله لیاقت
 الطاف که اوله سینه به ده رخص
 بکشد برکت ایله احوالی سینه

غیب میں الہام
عقل اصاف

غزل اصف
 نظر اندر کرم اسیر زلف خویش اولدم آه
 بر بیلور بوفاضی در دهان اولدم آه
 بیدم اما آتشه شایان احسان اولدم آه
 بفرختم بار اولوب غلبه جان اولدم آه
 رنگ ابرو علم جان خاص جان اولدم آه
 باغ فریادم اولدم ستم ای خیر زده
 غفل و فکر قدیم زلف این چنین
 بک استن اگر افعاله شوب
 ای کوئی شاداب اینده وصال کلام آه
 می ماند بلی زار زارانی اولدم آه
 انیس کز اگر عفت قد عرض جمال
 تا و کز ناله بک کز الیه یاکان
 نور و چرخ سیر ایدی فلک بده جمال
 نیست بر دیوان حضرت قد آینه جمال
 رسم ابروی هلال باره خیال اولدم آه
 اهل درکت کافک کفیف کخ امر حال
 عاشق مجروحه شدن و وقایع حال
 بر بون افتاده بیدن صفا امر حال
 بعضی حجب خاطر کار امر حال
 کم اسیر دام کبوتر بریشان اولدم آه
 غم او جاشه کباب آساق و جان و تم
 غم ایندم آتش خنده لعل لعل شدم
 سوز عشقه خندان اولور اول کلیم
 سیخ جو یاجانه کار ایدکی اصف نیم
 زان عشق بار الیه سوزان ویران اولدم آه

76

غزل عزت بخش خام

غزل از عیسی
 عشق یاران اید منم و افکارم
 نیجه از عجبم فرقی جاندارم
 کوه جبارم دیدم آتش هیزم
 اعلام شام سوخته که باند
 وار اید صحران اگر وصلند آساندارم
 کندنی چاه زخنده و دوشه ای دل
 کوب آفت کی دلمبری اوله مائل
 خال دنیای کجا افکندم و الحاصل
 خاری کل کفای کور کور عاف
 زان اید بلبلنی شغف کساندارم
 عاشق زربه بکره نظر قل جانان
 حسرت رون اید ایدرم صبح و سنا
 بنیم کرده آثار وفا بوی قضا
 بن او صاع کوی یک نوری جادان اما
 نقد اوله جادان او صاع جاند
 ناخشن اید افغان ایدرم ای کل نر
 او دامن ایدرم عجب فراد ضر
 دودا هم نم افکندم جعفر شام و صبح
 جوجه نماید بلندی ای کجا بتری از
 قدر آب آه دل سپیده سوزاندارم
 نیل لیلی کباب انزده سبغ عشق
 صفت اید نادان بلبل عشق
 شایسته کماله ایدله حد
 دایره میرده طور ای غزل
 رکون الله و دوزخ باشد و دلدارم

75

غزل لبلا مستیں

غزل کباب سبزه
 سگانی بنده ای ساغر و مکار فلک
 زان پس تنی هر درده کفر فلک
 چایه کار دانی غم و اغیار فلک
 نوزده بر افک بنیاجار فلک
 هج عارتمس خندان آبی عار فلک
 سن و بر ننگه اسیر سن غدا فلک
 کوله قلم کلمه ایام بهار
 بوغ بهار عید می صانک افکار
 نورید آتش آه می حبیبی انجیر
 فروده ولسون کاکله نگاهار اوبار
 انصاف
 بنیاد و اینک اول چشم سبزه سن
 انجوس عیار کاهن سن
 خدایتم سن اول فی کاهن سن
 برون الب بنا جسن هم آه سن
 انصاف
 قفس و فرهاد بر طالی جاسور اینک
 لبیبی دخی شیشی مجوس اینک
 وصلدن اول کبابی بهار یاباوس اینک
 بنیده کدی بقوب جمنی قوس اینک
 انصاف
 بولیم دل خودی بهار اگر
 درد اولودی سر باخته بهار
 بوغم درد اید قان اغرایک نام و صحر
 بوغدی حال بر بنانه بر رسم اید

وله

نه جو رسک و شکست و شکست بوفی شکست
جا شکست قدر وار غنچه بوفی اهل شکست
بویله دیوانه صفت شاعر که آید دهشت
بیر به عرض ابد هم چو کبک جان و شکست

انصاف

کل شکست که دم در که مولانا به
او دهده شکست لبه سوز آید کور و غویه
حسد لک لک اندک فویدک سر مایه
سخت فانی بود و درم باشم و وایه

انصاف

ایمنه لایحه بوزنه ستم و جور و جفا
می خواهمی نوش اندی بیز زه و بلا
در احسان و در و بسند اندر شکو
بهم آواره چو در سه جناب مثلا
هم عارفی من حسن خندان آید عارفک
سن نه و در کینه استر که آید عارفک

غزل صدق خبیس

لبلا

تا عشق زنده بر سر غری جانان است
کم آید و بس سر عشق چشم کرمان است
جانی حق و بر بر سر غنچه جانان است
واصل الذ اولد غیر احسان است
سیر بدین بارک جانک او را که بران است

وله

ایک دن شکر که میل عشق مولانا سبب
مال اندلی بو بوله و بر دین غریب
می بر نه کار کار نه بجز که روز ب
در دلد ارع شکست در فانی در فانی است

اولیاد

عاشق الله اولد نوش ایدر خون که
شکران طاشندن اصلا کفر کفر
غیب ایدوب ناموس عاری فویدر میده
چشمه کفر خنجر این غم غم غم
کوشک باغ روضه خورید غم غم غم

و جعفری کور که ای دل بگوین آماره سن
راه غنچه امید وصله دلده سن
شودیم که خوب اولور که ایدر دلده سن
شودیم که جانانک الدن ایدر غم غم غم
اول ایدر ایدر عقلی ایدر غم غم غم

بندیری که بودمده جان و دلان کوش
باغ غنچه شوقا که می بلدی جانوش ایدر
ساقی روز ازل اهل دل سر خوش ایدر
دست قدر ندان شراب زنده کانه نوش
تا ایدر نور اولور عابد عارفان است

تارک دنیا اولان بر ملک مالک اولدیم
عابد عابد اولان بر ملک مالک اولدیم
عشقه سوا اولان بر ملک مالک اولدیم
عاشق مولان اولان بر ملک مالک اولدیم
معینه شاه اولدیم ملک سبجان است

وله

خجسته ملک فلک بر اولو خافانی سن
عاشق و در که کانت جانی هم جانی سن
حسد لایک شکست خدایا در دینک در فانی سن
جانان جانان سن دل شکست سطا سنی

صدیق سن جان بزرگ سن بر دینی جانان است

غزل عارف خبیس

شیع شوقی باقی مولانا صواب مایه
برو کس خفیف بولی دانده کل
کم حسام الدن اول شعلیه آیدر بر و بال
وجود حال و حضرت صلی بر و بال
دو دنی عارفی اولی مجلس صلی بر و بال

دور مولانا اولد سر بر مهر حق
مهر خورشید فلک آتش ازل اند سن
دور بندیز و بان عشق او نش هر نفس
دور ایدر که کانت عارف اولوب بر و بال
ایتم با بال انکه دور ایدر ارباب حال

ایده کو با که جناب اولدی جان عاشقان
در دیند بجز رباب اولدی جان عاشقان
جو ایدر که کانت اولدی جان عاشقان
عشق کو با که آب اولدی جان عاشقان
سر مولانا اولوب کرداب در باب وصال

بیت

اگر آلوده عصیان ابرامه ای راهد
افغانی نظیر ایدر بی انهم در پای رحمت و راهد

ی سر سامان اولوب کوی اندی کردان ایدی
مناو اولان پاک اولمغنی اعلان ایدی
حاصل بر اهل تنیده عربان ایدی
لا بی در که جانان ایدی جان ایدی

ضرب او روپ عارفه جوکان غنچه زوای
اکبوس دولا بر دندی هر ی باشن صاحب
جو بیار انک جنینک جودول راهل آجوب
غنی فیض اندی جانی کانه شکست آجوب

حضرت عارفی رومی باب احسان آجوب
تا نه فانی کرد شکست لک شکست باغ کمال
هر ی برکت خندان اولد سر برش در دیند
بوند آسایش بر و بال اولد سر و بال

سن کو رسون بوندی ای خود که در و بال
کرد با غنچه دور ایدر آما ماه وصال
نادی و نش دوه نبدیل ایدر کوی عارف اول
بو وجودی نور خندان ایدر دسی عارف اول

ظاهر و باطنه خصل ایدر دسی عارف اول
کل صفا قلبه خجوب ایدر دسی عارف اول
نخبر بر دور شکست خشی نانی قبل وصال
سجده

غزل نشت

بنیاب جعفری که بایم صور هیچ
 موجه کرداب شوم رو کام صور هیچ
 شمع زرم و صانع روانه سوزان حاله
 سوزشیم سدا کفایت زارم صور هیچ
 ایدانصاف و مروت شنبه جو بیکم
 لا وای طاعتی اجبارم صور هیچ
 جو بارینم دشنه رسا به خف
 خفت ایوه آب جویم دیارم صور هیچ
 آتشین در عافخانه سوزشیم سدا
 شاف شعلیم بن برک بایم صور هیچ
 امدی که عین قلب صافی روی زرد
 سکه دار شاه عینم کل عیام صور هیچ
 نشتانکند در روی فتنه بن ولی
 جارتوی عالم ایوه اعتبارم صور هیچ

سپ

غزل غزل

الدانوب کند بانه باران او باندیم بوکجه
 و عود خردکی موهوم دایاندم بوکجه
 کوی دهری و دهرم شنت علای دهرم
 بله زرم غریبی بر باغی دواندم بوکجه

ول

چکرم آغوش اول جود ای برتغیب
 سحر کار اول ندیده اناندم بوکجه
 زرم سوده برین بوشن فدی بان ضلای
 مجید شمع شب آرا کبی بایاندم بوکجه
 عتقا وارفتن ایدم خفته خواب کرفته
 ظالم او بخوده حالان او بایاندم بوکجه
 صدای مانم دهر انگشت ز صور اولان برده
 اولو کم جنت نشسته ظنور اولان برده
 جنتی جنت دار خضر کسب اید اولان
 کلیم اولوی هر کس طوئه سکن بطور اولان
 دل از اهدا بنده اینه جنت عاف و معشوقی
 کلیم بر روانه عیند کور اولان برده
 نترسد خضر بادی باد نشی رفت
 سلمان باد اولو زلم اید عاف و معشوقی
 نوا بهر بوس خاموش اولو کور
 سستی ز سفال کینه نک نفقو اولان برده

سپ

غزل صفت

بخت ایدنی وفا خاطر بی باشدی طیب
 منتی جل سینه مجروح غری طیب
 شد که کور کند ایدم فیه رفیه
 دلی صینه جرمه جان بیرون ایدم
 صد کوه خوش آمد له رخ انورین ایدم
 نبرک غزاله کور کورین ایدم
 دل جنت زوفی اولی نیده فدی مانم
 عالم کافری کندی بقلب ناب جنتم
 صفی کافری کوزین آیدن دسون عالم
 ایدنی سر کافری او مبادی کوردم

سپ

اوب بر نایج برکش نور خدا دن
 کی اولی نایج این اول همدان دن

غزل صفت

لطف ایدنی فلک ظالم او غدا بی کوردم
 ایدنی سفر کدی او مبادی کوردم
 بن در دینه سچاره دلک جاره بی کوردم
 ایدنی سر کافری او مبادی کوردم
 مینای در و فنی شادی ایدم دولی
 مخون کول کل شنده در برینه بی بولی
 بر نیم کوی ایدم بو دنیا بنم اولی
 بخت ایدنی وفا خاطر بی باشدی طیب
 منتی جل سینه مجروح غری طیب
 شد که کور کند ایدم فیه رفیه
 دلی صینه جرمه جان بیرون ایدم
 صد کوه خوش آمد له رخ انورین ایدم
 نبرک غزاله کور کورین ایدم
 دل جنت زوفی اولی نیده فدی مانم
 عالم کافری کندی بقلب ناب جنتم
 صفی کافری کوزین آیدن دسون عالم
 ایدنی سر کافری او مبادی کوردم

انص

انص

انص

غزل رغب

خوابانی کور هر ری بر خانتن سوبل
 لطف نفل ایدم در دن و زاهد نفل سوبل
 سر آغاز ایدم کینه بیل رونق کده
 برده غفلت بنا ملک کینین سوبل
 جانی ز بس اهل کم آدر که فانی
 بهشت ایدم زاهد اهل سر زاهد نفل سوبل
 میان کشته ده بدش ایدم ایدم قنک
 شجاعت عرض ایدم در فتنه سوبل
 موافق ربه الب فرجه سوبل
 طیب ایدم کور بر براض صفت سوبل
 رضاء عالم عقیقه حکم صفت شرعی
 جنون اقبیس کانت ایلین راض سوبل
 برین ان فاطمه کله سر سینه نفل
 ز که کلین کله نه رغب غفلت سوبل

سپ

غزل صفوت

هر زمان بر دامن غدا اولو عالم بوب
نوبه نوبت زیر پیه اولو عالم بوب
کج کین ابد منقل با هو جبال
بقی نداشت نکر حال اولو عالم بوب
فرض و سخی نشکر غلظه اول کوفی
وقت سر مالک صونا کر ما اولو عالم بوب
کوره صحر کبی جانافه مبوله
خفت اونا بروی مولی اولو عالم بوب
آب و بوند دو که هر قل بیکت بانه
بوه مطلب با اولو عالم بوب
کنف مرانی سر سر ابد اولو عالم بوب
بکت بر سوت ابد اعدا اولو عالم بوب
صور سانی عاجی عالم بی کجا
قدوس نفل ابدسم دریا اولو عالم بوب
نویز بو مجتهدن بریده راحت اول
زوفت بغی صلا اولو قوا اولو عالم بوب
خاک مولانی صفوت سر سر ابد
اول سر کین عالمی بیبا اولو عالم بوب

غزل نجف

اهل دل آرام اید هر قدم غنچه
کلاه اولو غربت و طین کاهی غنچه
لال اولو الت زمان خانه سید
قیجه غنچه طبع ارباب سخن غنچه
بک حبش کوفه غنچه خور اولو غنچه
کوه آغوش صدقن نور اولو غنچه
رفقو لبیز اولو غنچه غنچه
کاسه افش بونجه غنچه عالم هم
اولن انفات غنچه غنچه
غنچه غنچه صابون غنچه
دو که لم ز کوز غنچه غنچه
خندار لعل او غنچه غنچه
کیرم باغ و صابنه اوس و ناز
صحن فرجس ابد مکنی ادم غنچه
زخم و جگر خونی جگر غنچه
برز کانه صدمه غنچه غنچه
غزق کعبه در دولت شاهنشده
شمعدین روشن ایدم صوای زخم غنچه
بایا حضرت حق بادش در انک
اید غنچه غنچه غنچه غنچه

غزل فاضلی

شود کما دست تو درت لوح انکار
بی سر دلف غنچه در دوبرم
سک سوادای زهر سر زلفدن ای لعل
دل بخونم اوزون بیکر کورسک غنچه
ز بلسون زهر غنچه بیکر کفیت خال
شولرم کجس زوق اوصافه جام غنچه
مطایب اولو اول شاه حیدر و خاور
بوربدی قلعه جرج اوسته غنچه
در جرج فاضلی بریزدن یاد ابد غنچه
کمان ابرو ارم دویدل فانی غنچه
غنچه حیدر ابد غنچه غنچه
اندی فیس و لیدیه غنچه غنچه
اصلوب غنچه غنچه غنچه
انمنس خالی خدا صلابی قطعا غنچه
فانی بر ساره درون غنچه غنچه
کوسره آینه غنچه غنچه غنچه
قادر دولت ایاری باب سعادت غنچه
خانک ابد کورم سید غنچه غنچه

غزل

انمنس غنچه غنچه غنچه
فیس و لیدیه غنچه غنچه
قد غنچه غنچه غنچه
کوسره غنچه غنچه غنچه
بدی ای غنچه غنچه غنچه
صانع ابدی حیدر غنچه غنچه
سافار جامه مستانه غنچه غنچه
غلام ابر غنچه غنچه غنچه
در بقلعه صندل صو غنچه غنچه
ای جنای جان قرابتخانه غنچه غنچه
نا غنچه غنچه غنچه غنچه
شمع شک غنچه غنچه غنچه
آشناک غنچه غنچه غنچه
کند و کند غنچه غنچه غنچه
دارد خاک غنچه غنچه غنچه
بوهواده غنچه غنچه غنچه
بدی غنچه غنچه غنچه
عالم غنچه غنچه غنچه
جام غنچه غنچه غنچه

عزل فضلی

غزل فضل
زبان و بوی خدا بورخ کاکله نوری
نرخ کله نه خود کاکله سبزه نوری
اگر خدا

نه خ کله نه
خانه کله اوکل اعلمه ای دل که خدا
خنده کله خدی کره بسببه خدی
ببخشمال

خندہ کلمہ نور
شو قلم صافی ایوب صافی اولیٰ کلمہ نور
ای صوفی حق اولیٰ کلمہ نور

ایلیوس کشور خزان خطا هندو غارت
عاقبت سال سبزه بینی زده چوله قودی

عاقبت
فیسدی شمعیدک عشق و طریقتی و ران
دل مجنون ابر نشوب شمدی آفی بولده قودی
از کت

او مرزده جبینه قوسین مهر انزل
زرقه صبری نه جانده و نه کوفته قوری
بغزیده قوسین

کلی کوئند و قوب بیلی افغانه قوب
سنی نادیده قوبی **فصلی**
عزل فصلی
عس

دوشنبه هجری که کوکلیطیم مستند اولی
الکاجارن واریسه الیه غایت در دوشنبه اولی
از این

از روی گوشتی اهل غنیمت

و

و
کودن کلشن اچره دوستم اول قباوتی
عقوب دل امن عشقی تقاسم برکوند اولدی
فخر اولدی

بفایت عاقل اینست بند خشن خلص
شو کم جنون اولوب زنجیر زاف یاره بند اولوب

چو عاقله **فصلی** بولم که نه کند اولدی
ارشدی برج دلده کزیه کم **فصلی**
فصلی عاقله **فصلی** بولم که نه کند اولدی

بزه برجا بدل جانان اولیدی
بی جان در دبی در خان اولیدی
انکا خدمت قلمدم
اولیدی

قولی اولوب اکی
ملاح ختمه
کیمجه اول بار
کیمجه اول بار

تلفظ میجو
کلبیدی خانم
کلبیدی
افغان اولیدی

جالی شمع نور افشان
اجیدای طولور شوقبند مردم

اولوب جان جانم کو ملک بیانه
کری فونیه عسبان اولیدی

کرمی کبی مدام اول مست اولوب دل
لبی ایستینه خیر اولوبدی

وله

ولہ
امیدم ضلوعضو
بو جانم ابھر
نارہ جان اولیہ
کاف عالم

اولو مردم بادشاه ملک عالم
انکای فضلی
غزل فضلی

کاکہ اور ملک صفیہ خان ایدر کو کلمہ ہے
کہ بلا بیہندہ فرمان ایدر کو کلمہ ہے
نور ایدر کو کلمہ ہے

کاه اور برماہ مہرند ابرو کو کلم
برہمال ابرو کہ قربان ابرو کو کلم

کاه دست نیوفای دل ملکنی
کاه ضرب غنچه و بران ابر کوه کرم بنی
کاه وصال و کاه بیم هو جلای

گاه ابد وصال و گاه ابد رکو کلم
گاه خندان و گاه گریان ابد رکو کلم
گاه اولو کم جانی ابد کاشف اسرار غیب
گاه اولو کم جانی ابد کاشف اسرار غیب

گاه اول و دوم
گاه کندها که خستیدان ابد کو کلیم
گاه اول و دوم
گاه کندها که خستیدان ابد کو کلیم

عالم اطرافه کاه سلطان
کاه اولو کیم کعبه علوه مجاور البیور
کیم یوسف خانیه مهمان ابد کو کاه
نقص

خفا بود که بوی العجب احوالی وارد شد
که دانا و کرمی گریان اید که کوفتم بنو

غسل فضلی

غزل فیضی
دردا که فلک جانمی جانان ابروی
مژسته اولدردی بنیدم جانان ابروی

بن حسنه
معدوم اولو ريسه نولا عاله وجودم
بن زره اول مهر در خستادن ابردي
نابندي بن محروم

شبیطان فله یار دین ابتدای بی
صون و ده ندیم و نبله ایمان ابردی
نیز که دو کنت دندان

در او در بفاغلت دولت
صلی بنی بو غریبه باران ابردی
سده

آزاده ابنی سیه و سلطان
بن بنده ای **فضل**
محم
غزل فضل
جای آغذه اول زلف سیه کار بنی
جای بیکار بنی

صلى الله عليه وسلم
بانه المندى ابى المندى بىكارى
بر نفس كز قوس نرنگ ابد
ز زنده كوفه المندى كز قفسار ابدى

سبزه و انار و گل و غیره که در این
ایندی ای سرو و زنی که در این

رقص اور روبرو صفائے قلب
رسن زلفہ پاریلیہ کردار ہے
وضعی

دوشنبه در اول و غمی رفته
خسره در حق در بدم / خنده یار بجای
مسلم

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some minor creases and discoloration, characteristic of old paper. A dark binding edge is visible along the left side of the page.

غزل فضل

دلبرن ای نور جان آب کو زدن لذت
 آجی آجی دلبرن باوده زدن لذت
 آه خضره وار این لعلک این بل این
 نشه کز طوطی شهید بشکون لذت
 زنگنه لیکون وصف اشعارم
 دوستم چهار عشقه کعبه شکون لذت
 سوزد و کوخین دعا کند و کجین سنی کرو
 سوکستان ای دلبر بخانه زدن لذت
 ای عجب بر سنه و اید بر سنده نصیب
 یوسر لعل جان بخش دلبرن لذت
 غزل فضل
 آه کم دل و بر دم اول نامه دلام صنوب
 عشقه دو شدم ای بار وفادام صنوب
 اول غنی ساعت کجا بار اول و اوریاده
 بنیون دنیای زک اندم ای بار صنوب
 هدم اول غیری هواده هر نفس بن نامه
 بونی اولدم و بهوادی هوادم صنوب
 غیر لر اول و یوب ای فراتند ستم
 بیو کم غم ایو کم ستم اولدم و دلام صنوب
 شوایر ستمی شمرند او ما کفک
 نظم بر بی نور باشد انشاهام صنوب

غزل لیل خانم

با قلم کز زه و شوبار اولسون
 نیکم اول بزی کم اغیار اولسون
 لاله آستاک جاک اندم بو باقی سینی
 دلبره دایم بتر ازهار اولسون
 بر کعبه صحره عشق قد فسون المدی
 کجیم اندل غم کس سحر اولسون
 شمع ماند دم آتوب فانوس سینی قتل
 دیده غمخوری هم بیدار اولسون
 وصلت باری بکوند خضره آید ایلم
 خلک افزون ایوب غدار اولسون
 شمع بر خضره اولان اولدی زل زل دروا
 عاشق بیچاره به بنار اولسون
 می بیند کار کار زه ایوری کجا خوش
 خون دل و سر سبکهار اولسون
 اشکی باران اید و سز کانی شام لیک
 کستان آید همان اشجار اولسون
 قید عالین همه لیلای غنی آزاد اولوب
 کونده کفنه در کلر اولسون

غزل لیل

بهار اید بر کبر کجی جانم باغ اولسون
 آجلون لاله عشقه ستم دایم باغ اولسون
 مریا اولدی بر مجلس جلد برشت آست
 هب ارباب صفا کفنه اغیاره بساغ اولسون
 اوشاه کونجک اولور سبک انعامی
 کلوب چو کونم باسو آن آبر جوغ اولسون
 دین اغیار بدجه اوشو زده فال بر نش
 بو خوشش سوزی کوشش ایندرون باغ اولسون
 خردار این باری بارک و زعید اولدی
 البت عشقه اید بر زار بار باغ اولسون
 اگر جم ایوب بر سوال ایدر لیلای
 تافه را غنقه انک فوج باغ اولسون
 غزل لیل
 اسم در مان اقدم دلدردن وار این
 حشر کله کوزش جابودن بکار این
 بودل مجود بونی برو جلد چاره شیدا
 قابل در مان اولوری غم کس غار این
 فکر زلف غنمی غیب ویردی ای بری
 بید نظمه قدم دیدر بیدار این
 او مشد ستمی منصوب جلا و فضا
 کاکار زنجیر غنقه غن بر دار این

وله

واریدر لیلای در دندن رها خضره ک
 سینه بی هدم جوج خج آزار این
 غزل خضره
 بوسلم میرو ستمی شاده بی اغیار این
 قوفه کسار بی جانا کالی خار این
 ای طبع مرده ای احیایر در لر ستمی
 کلینش دلی حشرک ایدر بیجا این
 منشی کون انبر ای زهره خلک کد غم
 کار و حشرک وای رونق بازار این
 تا بخضره دلی بولر رها اقلیم دل
 کاکلک دورنه خلک تم کسوار این
 اری بونی تنقه خشار بو ستم خج
 شوبلای کونک جیون اولور هشیار این
 غزل لیل
 کوز لر غنقه ویدر دلی بتر فراغ
 بوشد ز راهه اولر جان کوره بساغ
 خف کاه سیم سلطان عشق ایندی جالوس
 لک غلادل غزونه نوری اوناغ
 آتش عشقه با ندفه جک فدم کباب
 مطیع دلد و فاقه طوطی و دم و جاع

ول
 رحیم اید بر کون اوله اسک اید ارم جو
 اید اید بوله عشق او جاعده جوغ
 انکسارم روزن بود رفیب کافره
 دلبرن فر دوس کوبدن ابرغ اولو باغ
 مرحم وصلن ارم کسینه جوجو
 لطفی وار اولو البله نازه نازه ایدی داغ
 نیدی تشنه بید اید اید اید اید اید
 بود کلشی نیدی اید اید اید اید اید
 غزل اید
 هر سوره کعبه کوبه اسد فیه
 عاشق زلف ساهندن کور غیر نسیم
 تاوک فرغانی کوند سینه جوجو
 کوند غده دن خروند اولسون ندیم
 راضیه عشق باغ نیدن اید روزن
 بونی بکاد و دالان غیرت بر بار ندیم
 شدت دور خد تو رفتی سن زاهد
 عشق نیست نیم بر شید نار جهیم
 کوند جنت دخی اوله فرحک اولمیز
 عشقه اولدم هر کسین بوجاعده معیم
 ظلمتی ایدن کون اید اید اید اید
 روزن و سینه اید اید اید اید

ول
 جان فدای ایدک عید وصل ایدک افکار
 جانی قربان ره جانان ایدن بر لرز
 کعبه عشق کسینه بر باش اید الیوز
 راه حقه جسم عریان ایدن بر لرز
 نوری مویک اولدم سینه اید بروزی
 اوبله ذائق شوقی عریان ایدن بر لرز
 غزل اید
 بیلک هر شام و سحر ناله وار
 بیبوده دکل سان اید بر غنچه ترم وار
 بیکار نون و اصل اوله باغ وصاله
 خوف تدم سن کم آه کرم وار
 جان جان کار ایدن نیم خطه اغیار
 سوزن دخی کوفه کرم وار
 ظلمت غم غم غم غم غم غم غم غم
 آل قانده ملوی دکل اید کرم وار
 اغیار سینه عرض حال ایدن کافر
 نیم ایدر والد ایدم خیرم وار
 اول شوق نرمل ایدر ایدر دفر کون
 ایدن کسینه ایدر ایدر ایدر ایدر
 غزل اید
 جان کون ایدر ایدر ایدر ایدر
 ضایعه خراب باد ایدر ایدر ایدر

رأسم

قلدی زلفک صبا چون اول کوری نام
اولدی اخیر مرغ غنچه قلبی آرام نام
صنک ایلدی دجانده ای کدر دل
ای بری ز روی غنچه اولور سام سام
قانعک سیر ایلدی بیچ اولدی شکار نادر
عظمتی قنطریه اولدی قاصد اعلا ملام
ایله یو افتاده ایندی کیم اسعد دلد
کاجی آسونی فلکده عاشقه ناکام کام
اولون لعل لیکدر **رأسم** مقدور دور
ویرمزا اهل غنچه یاری جرح بد جام جام
مهم
ناه کلده ایله استرام کیم کلاره زار
بلکلدرم ایلر سگای بیلل آواره وار
اولدر را خبرم سروری رنجه نبی
ایله کیم بکناست الطافت اغیار یار
اول بری دیو رزمیده رنجو غنچه سیر ایلدی
کوسر هر موی زلفک دیند یچار عمار

وله

با و ساجی ایدر بوذر یا حور ناز غنچه
اغوش بوخبر آه و زارم اول مکاو کار
باب باب اسلا بدوب دجانده بی غنچه
اولدی **رأسم** سینه الاحزانه درون کدره
فاتی
هر کورن خشمینین در یای غان صاندیل
بو وجودم بحر غنچه طالش انصاف صاندیل
کچم مهران اولدی اسندی کوکلم بسم
خیمه جی و الم پاشعه ایوان صاندیل
سور کیم جور و جبارل شوایر رفان غنچه
هر کورن دوستلری بی غنچه کفان صاندیل
زحمت طبع جور اینک سر ایا جسمی
زحمت نه سیر ایلدی کیم کربان صاندیل
نوق و نکلر نالافش ایتیم برانش
لغیم کور دیرم بر دوشانه صاندیل
باب عالی طوبی اصابیدر کام لغو
خان عالم زهم مای درو در عاصیل
فاتی اولنر طوالم کوهی بار عار
بایکک صفی درو کنگد با صاندیل
مهم

نظیر نفیم

صنوت رنگم لیکل اهل بدشان صاندیل
سینه صافیکت ضایه بر رخشان صاندیل
هاله اغوش و طوره اومر و یار کورب
جاه خشمه غما یان ماه تابان صاندیل
کوردیل آووش خون شکر اولنر نغم
سجان دیایله جفتی نایع معجان صاندیل
نور دین سب خط عارض کالکو نک
کاره اعلییه فوغش تازه ریحان صاندیل
خاتم و در سپاه آه ایکن باشدی کی
بر بنه طاق مغر نگاه ایوان صاندیل
سندلی فنا اولدی قیسل ایلدی هار زار
ایستیلر اول هوس بو غنچه آنا صاندیل
اعتماد ایلدی **نفیم** خیم جناب فاتی
او فوغو یم بر حله شرفشان صاندیل
سولیک شکل وی در دکن زان ائلدی کوه
کوزیمک کوجدر کوربا آه فغان ائلدی کوه
غنچه نوش ایدوب خاوش اولمقد هیز
کیم اسرار اقمه منکلی ریحان ائلدی کوه

وله

ملک غنچه ایلدی اگر چه سلطنت استر کوفان
لیک یور دایله ترک خاغان ائلدی کوه
نورشم صحرای جان ایچ خیمه خیمه
اول شکرک شرفک اغیار عیان ائلدی کوه
راه حفن و غم کیم بولم کام لغه
فاتی بویوله بیل نقد جان ائلدی کوه
رأسم
در ایایه جبر غم کلستان ائلدی کوه
اول سلی فیض دخی سیر همان ائلدی کوه
آه کیم در درون افنا اولنر دلد
لکمه سینه غنچه نهان ائلدی کوه
از روی و صله غنچه هوس ائلدی کوه
کدوبن وفی جفای دلد انا ائلدی کوه
یار تسون هر کورن عرض خیمه ائلدی
صفی و کتب اهل غنچه اتمان ائلدی کوه
بیر اولدی کیم منکدر جناب فاتی
رأسم نظیر ده عجبین عیان ائلدی کوه
مهم
یار ایدوب عیدم قان اعلیون بهانار
دوزه دران ائلدر سینه در قی ائلدر

وله

اگر چه کرده اول جام صلبه شسته با آب
 زاده ترک است بر میز میخانه
 است غنایان و بوی خوش است غنای
 شعله هفت بوم او و بر جان و بر مکروان
 ماسوایه عاقی باند اندر ناموسید
 قیدان و حریفی و استی در چاه
 جوهن صلبه نهایی قدوم عید اندر
 شینا کلونله افطار ایدرستانه
 کوهی غنای قلیض آبادون
 رسا جوندگی کنیز و برانه

مهم

فائق

تکبیر در ابل غنایان میخانه
 اندر غنایان نا بکلمه دوز میخانه
 باره خون جگر ابل عطای استن کم
 جام کلونله هر دم مست او و رستانه
 عاقی اولمدر هنر عالمه سلطان بوز
 فیض صدقانه باب اولمدر دلی بکار
 خواست و حلقه جانان فدا نشود
 غنای و بخت و دوزخه بنابر و اولم
 فائق کلونله بکون ارباب نظم الصلا
 معانی اولون بخت شاعر دانه

وله

رازم معی باندن کل معارف در سبک
 کور نرسویدر بوی با کله جانانه
 معرفت کینه غواض اولی طعم بسم
 لطف حلقه کون بکون انبار ایدر دانه
 باغیقای نام او شجره میخانه
 حشودک باقی عمارت کاه در فحانه
 کز خام و کاه نثر بار و صاحب زاهد
 فی رستانه دم فاطر ای میخانه
 جود دانه غنای ابل در شرط غنای
 جان از شعله غنای ابل بر وانه

مهم

فائق

هر دانه بانش اگر عاقی اولان بر نای
 قید زبانی بانشان صواب و اولان
 که هر ترک ابدی حریفی ماه دوزده
 شینا کلونله افطار ایدرستانه
 جای آرام غنای بوی خراب کوکاسم
 لانه کاه بوم او و رالب

مهم

فائق

بوی باد صابله او کلون خبر کدی
 منام بلبل جانینه کلوی شکر کدی
 غنای و صلبه شربله او و رله در احیا
 دوا ز اولمدرستانه غنای شسته بر کدی
 لطف کلونله بوردن در دانه
 طیبیا باشم سواد غنای کلونله
 کونخ و فانی کلونله اینه و بیل ایدون
 بوی غنای زبانی بیل بار سر کدی
 ده غنایه اولان غنای اولمدر

مهم

فائق

عین بوی غنای بیل در کله و خطی
 کلونله کوردم بر صدام و در کدی
 نیشداره دن مست او و رانی و فاضل
 حصول مطلب و صلبه اینه ابرام بر کدی
 غنای مار و زخمه خافه اینه زاهد
 غنای و رانی بزه جستن خبر کدی
 جوش ناصح اولمدر بیل و رام ابله
 زخا زبانه غنای جوشن جوشن کدی
 جانب جوشن فائق ابله راسم ایدون
 لطف کلونله افطار ایدرستانه

وله

ز فائق فائق اهل معارف کلونله
 خصوصاً ملک نظامه زان ابله و فکری
 نوبه اهر کناه ابله ایدم عید اولون
 کینی غنایه ابله ایدم عید اولون
 ال بوم انک نده ابله ایدم عید اولون
 ست صربله کاه ابله ایدم عید اولون
 انش جویانله بانون فوکون
 صرنت و طله آه ابله ایدم عید اولون

مهم

فائق

نور اخل صلبه نوب ایدم عید اولون
 جوبه فلی سیاه ابله ایدم عید اولون
 نیک عصیان ایدم صدقیه راسم
 عالمی بویله نوبه ابله ایدم عید اولون
 نوبه اضافی کناه ابله ایدم عید اولون
 کینی زهد نوبه ابله ایدم عید اولون
 اگر عی باغه هر دم او نازوک بدیا
 انش جویانله ابله ایدم عید اولون
 جوشن باره ابله زلزله ایدم عید اولون
 ظلمت غنایه ابله ایدم عید اولون

وله در میان من هب و از کلمه و فتنی بویله باه ایسم فانها نیم معارفه خب و ار یک جانب زنده نگاه ایسم کنند جوانی در بونیه شوق لب کلون یار درنی حبی تار و فتنه شوق لب کلون یار درنی نه بیون زنده خب فتنه خب یار درنی که رده اشتغال و غنچه خب یار درنی خبر ایوب آغاز او فتنه مدار بقادر دل کو بیای کز او فتنه مدار عجبی فتنه زن اول فتنه خب یار درنی جانب حضرت ملای رومدن بلکدرنی از بنده لعل خب فتنه خب یار درنی رضا یا اول جلدن بسم کوه تار درنی طریق شیر افکاره دل نشسته لعل نکار درنی جانب زلالدن مستند لعل نکار درنی اکبر کلستان بلبلدی هب خب فتنه خب یار درنی دکدر دغی باغی عاشقانه مدبار درنی	وله کبر نماز و نیاز دلم بر بارید حاصل دم و در نیمه نیاز جان و درنی فنج نیم صفای لعل دلم بر یار درنی لب اسرار محرم هم ای باب زار درنی که سینه اید راجرای حضرت نیم عوفانه طریق دوی زردی زدن لعل نکار درنی خبر شکر شیراب دغو تین کل رضای آل اولش اوست جام خب کبیلد بر جلال اولش خبر فتنه کن عقیق او خب خب فتنه خب یار درنی که طبع فتنه آماره خب جلال اولش نواضع ایسم بامد عقی ایسم کولش بر آتشده بوگون اول دوی ایسم کولش عبد در در فتنه بوگون او فتنه خب یار درنی بنم عقم ایزد و فتنه خب فتنه خب یار درنی بود در عفتله فانی نهال فتنه راسم فانی نصوم جوق ایسم چون عفو لعل نکار درنی نایم هم و طوق النقات سابق اولش ی کوکونده هم کول سوم خطایم بوگون خب فتنه خب فتنه خب یار درنی
---	---

وله جوی انکم و ار یکین شبت در با کلمه عالم آب لب آب روان بدریس مطلب ایسی ایلم باب کباره کلمه آستان کرم بر مغان بدریس خاطره بر سینه خب کوشه رسان بکرم عارفه بر کل نه غنچه دهان بدریس سینه دل ناله ایسی کوه نور اکبر نبر نیم اهل دلم بر سینه کمان بدریس در نه پیش اولان یار یکر بدری نشته اهل دلم رطل کران بدریس ساقی صوفیه غزل صر جلدن مات مستار ای حرابنه بو شان بدریس با فتنه دیده نصفه فتنه فتنه بوغزله دیدی هب نادره کوبای زمان بدریس رضا یا رله چون جوش و خروش فتنه عقل کرم ایلم با اودم لعل نکار درنی جمله عفتله فتنه ایلم با اودم لعل نکار درنی با کز فتنه ایلم با اودم لعل نکار درنی نیم اهل غنچه فتنه با اودم لعل نکار درنی زک و فتنه ریم اولش حرای غنچه	وله خبر دعوای نفسی ترک ایلم با اودم لعل نکار درنی اولش شکر ایلم با اودم لعل نکار درنی نیم اید عود تین انچه باری هم در در دونه ایلم با اودم لعل نکار درنی نگاه لطف صانع دغی انچه فتنه فتنه انچه نصوم قران ایلم با اودم لعل نکار درنی نغمه فنی عفتله عفتله خب فتنه خب یار درنی بر آتش جامه خب فتنه خب فتنه خب یار درنی نگاه خب فتنه خب فتنه خب فتنه خب یار درنی او کولش فتنه خب فتنه خب فتنه خب یار درنی دهای خفیه چون از کباب ایلم با اودم لعل نکار درنی ولی کز آفریننده خب فتنه خب فتنه خب یار درنی مرام اوز فتنه خب فتنه خب فتنه خب یار درنی انکون ناله بوگون فتنه خب فتنه خب یار درنی نغمه کولش بر فتنه خب فتنه خب فتنه خب یار درنی اهل دل عفتله فتنه خب فتنه خب یار درنی فنج نور فتنه خب فتنه خب فتنه خب یار درنی ساقی جود فتنه خب فتنه خب فتنه خب یار درنی چشم عارفه بر رطل کران بدریس
---	---

غزل شش

بهر رنک ماه فلک تابناک اولور
خاور صبا خسته قدر سینه اولور
بستان غم در کجاست اندر
بهر سر بافته بخت دل عاشق بملک اولور
مستانه نیم نگاه ابله فتنه مزاریم
بهر استخوان کبر بر رخ تابناک اولور
کبر و خصال حمار ز زویش کوفی
که فتنه فزونی مگر ز زه جاک اولور
بچان کوریم سر بریده ز جوهر و لعل
مشتاق روی بخت اوله بخت فانی باک اولور
اسم اعظم بن کبریا کبر در جعدی
سر و طالع الا سحر کبریا کبر در جعدی
اول علیک ذوالقادر بن کبریا کبر در جعدی
بهر وایت دیدار دریا کبریا کبر در جعدی
حضرت آدم صلی الله علیه و آله کبر در جعدی
ابلیس اولوب کبریا کبر در جعدی
اول وایت فتنه حمله از بخت کبریا کبر در جعدی
حضرت ادریس بنی ما و کبریا کبر در جعدی
نظم شاعر کشت بخت بر لبین خشنید
نظم بکین زینب مفاتیح کبریا کبر در جعدی

غزل شش

حضرت عجب کوریم کبریا کبر در جعدی
قوم فرعون غرق اولوب ز کبریا کبر در جعدی
ام حقه سور اولوب باجوج باجوج جعدی
انلوب اندر فتنه صحرایه کبریا کبر در جعدی
فتنی فتنه کبریا کبر در جعدی
اول هم فتنه او جاره کبریا کبر در جعدی
فتنی بخت کبریا کبر در جعدی
حضرت ادریس در اول فتنه کبریا کبر در جعدی
موج اوروب آردنی کبریا کبر در جعدی
آذر عظمی سرمدن ابدی کبریا کبر در جعدی
سر و طالع الا سحر کبریا کبر در جعدی
شیرت ادرتاج فتنه کبریا کبر در جعدی
کلمی ع فائده الدن در سیدی نازل
طفن این اولدر تعلیم لره املائی عشق
جانی غنچه بلوب نوشت خیر ان اولدر
صوبه بر بیای صاعقه صحرای عشق
دار ابدوب بلبلایان بند بایسته کباب
ای شش کورنه فتنه کبریا کبر در جعدی

غزل شش

کلم عجب ابدی دل کبریا کبر در جعدی
ریده ار دل جالوب ایند ظور نالای عشق
کلمی غنچه کبریا کبر در جعدی
طفن این دخی او فتنه کبریا کبر در جعدی
دور شفت فریاد کبریا کبر در جعدی
بویله امرویش از دل برده فتنه کبریا کبر در جعدی
محسوس فتنه کبریا کبر در جعدی
ساقی ورن الدن بر فتنه کبریا کبر در جعدی
کلمی غنچه کبریا کبر در جعدی
کورنه حاله کبریا کبر در جعدی
برچی باردن دماغ جاندار در بوی عشق
عظمی فتنه کبریا کبر در جعدی
جانی غنچه کبریا کبر در جعدی
فایده کبریا کبر در جعدی
کلمی غنچه کبریا کبر در جعدی
کلمی غنچه کبریا کبر در جعدی
کلمی غنچه کبریا کبر در جعدی
کلمی غنچه کبریا کبر در جعدی

غزل شش

بنی فتنه اوردید کبریا کبر در جعدی
هی سوزیدن کبریا کبر در جعدی
بنی فتنه کبریا کبر در جعدی
دور انیم غنچه کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی
باشی حاله کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی
بنی فتنه کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی
جی کبریا کبر در جعدی

کتابخانه

کشف المحجوب
 این کتاب از بیخ و بن عفاغذر دارد
 بدین گونه از اخبار آزاد عفاغذر دارد
 از آن که صوفی بی بهانه و دایم البت
 از کلام بود بدین گونه از اخبار عفاغذر دارد
 فایده سخای طغیان از بیخ و بن
 شد که نقیب بر خاند و بر خاند و بر خاند
 نام آن

غزل فصولی

پنجاب و در سر کوهی ملاست بگلزار
 شدر ساخته عارفان و لایب بگلزار
 بر در میخانه و هم نامور نام و سحر
 از رفای قدی چون باب سادت بگلزار
 صورتی جوان آید وید حسرت و فغانی
 فیه لیری باغ بند بر رخ بخت بگلزار
 غم و ناله دل کس کی مظلوم
 غم و ناله دل کس کی مظلوم

بر بنویسند و حصار
 کاین را در خیز و خیز خونی جلوس
 کاه بختگاه بر آید نوبت بکار
 حصار کجی از پاره در افتاد
 حصار غنی از حصار لغات بکار
 در حصار

غزل بابی

غزل فی
نشد و بر مژای دل دردت او جانان سوسن
آهکار رخسار کو بخت خندان سوید سن
واروب بخون کبی آهنگ کشد صحرای
اول آهوا صبا اول غیب باران سوسن
واعظ
قبول زیم جاشی کم دگر ای واعظ
فصل فقه بلدرین غریب اف روی سوسن
مفضل

ای بانی

غزل مجنونے

غل مجنون
 قطره بود که روی عالم دریا بزرده در
 ناله که بریا در می معلا بزرده در
 بزرده که حقیقت سر مشکون بزرده در
 بزرده و الله الی دنیا بزرده در
 نفوذ روح القدس قالع کربک المین
 ناله بزرده در

مجنون

فی

ستر کوئی اجنبی بخت اعلا یوم
 منشا فاشی سر طوبی یوم
 سنی بختیوز تکرار صو ار سجا
 بونی یوم امانی رغبی یوم
 زانک اوپر سمی هم زانی سیکش
 حاصل اولی جفت کرید بود یوم

غزل

استغفار
غول دای
لبیکن اسم بدم اول بدم افا بدی
کمید و سرفا اید افا دی
بانهوب بونیند شو خرنه کال بدم
ختم دیوب بن فونوز اول غبه لالا دی
بانهوب بونیند شو خرنه کال بدم
لبیکن اسم بدم اول بدم افا بدی

افرنده

فرمان
نسخی
حصہ

حضرت شیخ
خط خطک فی الدبر
و قد فاک فیو ابقی
ا اگر حد من ذوقا را کو ربو
ز و زو ناک و بر لبید نو و ناک
نشیند شام دل و جان خط طوطی
او لطف الیه خطی در ره در آینه
او لطف الیه خطی در ره در آینه

نہجی کوکو

و قد قاله
 ما انا فاضله **نعمی** کولکولوسن در شهر
 دی و کما دینش کوراید و درود و دعا
مهم
قول اشفی هر که بیمار است
 جوهر نقد بر آن هر نه ایام است
 بن سنگ تیر بلاندرم نوله کت
 نه کلاه بنی حشمت اربع ایام بکشد
 کلا بکشدش ای غنچه دهن صوره کردی

لاله قان اغلہ سنبہ

و

صورت اختیار ایستاد خدای
بر غلظت مشرب اولت در ناکت در
کوه مشرب بول اولت چو زهار دغنی
تار مار ایدر لاهرم بر زم زم
بوجو فیض مطهر کوه هر زم
لطف خدای بوی آب ده استند
کل نفس چو غلظت نوش آب
ای غفوری بوجو فایز آفرین

غنی بچی
زلف چو غلظت غلظت دیدم بر آب اولور
هر چه که در قطره کرباب اولور
کوز بوموب آینه طوره کله دیر خانه
بخت بیدار اولور کنت جان خواب اولور

بارد آب سینه دیر کور جان فوج
عاقبت پیاده بر اول یار فوج باب اولور
اولک عاشق خیز خیزدای جوان قدخو
کیم بجه عود و بران او بوسلایب اولور

بر در ایچ طوفان بر تو فیض خدا
زده ناجیه بیک خوشه عذاب اولور

غنی

چو کنت غلظت کنت و آب دانه نیکر
الک کانت غلظت کنت و آب دانه نیکر
غصه کرده که کور با سوده سوردن
قنبر غلظت خواب آلود اولان
غفلت و غلظت غلظت غلظت غلظت
بزم اندن غلظت غلظت غلظت غلظت
هزاران غلظت غلظت غلظت غلظت
باب باره کل غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
هی ای اوج غلظت غلظت غلظت غلظت
بخت غلظت غلظت غلظت غلظت
نیجام باره کله نیکر بار هم وار
ز صدر کونته غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
بخت بیک غلظت غلظت غلظت غلظت
کوبیوش اولن غلظت غلظت غلظت غلظت
غنی غلظت غلظت غلظت غلظت
علاکم دیر غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
دختر باغن رقب دیو برت بید کون
بوزو کور غلظت غلظت غلظت غلظت
صفت صفت غلظت غلظت غلظت غلظت
جودله غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی

بوسنم اسما غلظت غلظت غلظت غلظت
در وون رله انا غلظت غلظت غلظت غلظت
بسی کس غلظت غلظت غلظت غلظت
او قنبر غلظت غلظت غلظت غلظت
کوزم و غلظت غلظت غلظت غلظت
دلیلم غلظت غلظت غلظت غلظت
غنی غلظت غلظت غلظت غلظت
بولون غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
بسی غلظت غلظت غلظت غلظت
بانچه غلظت غلظت غلظت غلظت
کوفه غلظت غلظت غلظت غلظت
بر نشان غلظت غلظت غلظت غلظت
خیا غلظت غلظت غلظت غلظت
بخت غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
دقت غلظت غلظت غلظت غلظت
کنتی غلظت غلظت غلظت غلظت
آفرین غلظت غلظت غلظت غلظت
کله غلظت غلظت غلظت غلظت
نور غلظت غلظت غلظت غلظت
سن غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
عاشق غلظت غلظت غلظت غلظت
اول غلظت غلظت غلظت غلظت

در سر اهله عارفان بود را حلا
اندر بلبلان اوزون خانیکه کسان
نقص کوش اید جاناکل رقیه بر بوم
زیر اوکل کاشی بدخوی ایدوب نادان
حقن ایدک کوش ایدک کوش ایدک
وصلت یار بید مولان اولور حنن ایدک

غنی
سند غلظت غلظت غلظت غلظت
کوز کور کنتی غلظت غلظت غلظت غلظت
کوز غلظت غلظت غلظت غلظت
عبد غلظت غلظت غلظت غلظت
عبد غلظت غلظت غلظت غلظت
عبد غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
بخت غلظت غلظت غلظت غلظت
اول غلظت غلظت غلظت غلظت
بخت غلظت غلظت غلظت غلظت
دل غلظت غلظت غلظت غلظت
بخت غلظت غلظت غلظت غلظت
بخت غلظت غلظت غلظت غلظت

غنی
اول غلظت غلظت غلظت غلظت
لاله غلظت غلظت غلظت غلظت

اوله

سیر ایدن دیر برتن خضاره خور ایدن
 اقباله کس برتن اختر ندان بلود
 بودل جویندن کفر حیل غره
 شوبه اجناد زرم جز ندان بلود
 انیش غنچه دل بر داغ حسرت بر
 عدل شاعر انظم نشور ندان بلود
 حال دلن ایدر اضره کشت هم سراج
 روزگار خوشی هم روز ندان بلود
 فیض استوار بر باغیان فکر کشت
 شنبه غنچه کشت تر ندان بلود
 بزمینه غنچه ایدر نور باران روم
 هر حال تازه رس آب خور ندان بلود
 غنچه صوفیه در
 مست صحرای اتم نشور ندان بلود
 رزم غنچه کشت ساکن ندان بلود
 نای ز کبیر نمایان سرده آه آشنی
 شاه ملک عشق زین اختر ندان بلود
 جسم نموده برایت داغ آشنای
 نارسوزان نجیب اختر ندان بلود

اوله

نور بخش اوله شمع آتش سر جلد
 بزم غنچه انیسر شمع انور ندان بلود
 نخلک کشت در غنچه کشت
 غنچه اوله طبعه کوه ندان بلود
 بحر جوشن معانی کوه ندان بلود
 غنچه وجد بلور
 حسی باران عارض ناب آور ندان بلود
 مطلق اقبال هم انور ندان بلود
 صورت شمشیر نه چون شمشیر غره دن
 رسم خوشتر از فرزند خنجر ندان بلود
 سینه و جاله ابر در خال دلبری
 ماه نوزب اظهار اختر ندان بلود
 چون کل خوشتر روشد رسیده داغ عشق
 شاه اورنگ نجیب اختر ندان بلود
 جادو کلک و جادو بدیلم سمعین
 کشتلر نظم خنجر و روز ندان بلود

غزل

عارف اول اهل دل اول زلفند مشرب اول
 ز مسلمان قور نه عجب نه ذهاب اول
 عقدی در اول افلاکون وقت اول
 به ادب کمال کور در کوه خضر ملک اول
 افتاب عالم از کیه سو خایه بوانت
 کوبه با صحرای کیه هم نه کوب اول
 لاکان اول هم محله برت کایه
 کاه هر عالم آگاه ماه خنجر اول
 عاشق اول اما علا ندان بر آب کوفله
 ز قد بالایه معشوق نه اسیر غیب اول
 حضرة شکر وار حله دل تنگی کج
 لولایه جایت قبضه لب لب اول
 غزل دانش
 بن یکم غنچه خنده غنچه ذهاب اول
 جاسد جود اول خنجر عاشق ذهاب اول
 در غنچه اهل دنیا اهلان یونید
 کاه میر نه نام کاه فصل ملک اول
 وار و کور اول غنچه فراز و حدنه
 دلمت بل کاه زره کاه چشم خنجر اول
 جرم خوش بولک اوله برین فکله و ملک
 دوشن با غنچه کجده نقش لب کب اول

اوله

فتفت اولو غنچه آسکده ز صفا
 کلک آجیل و کلک حاجت ده صفر اول
 ساریه صله زنی طبع صفت ار دانش
 عالم بالایه ابر خورشید عالم کوب اول
 غزل
 رختن ذوق آلا ان ایدر کایه
 لکدن ست اولان قدری صحرایه استفا
 نواضع خنجر اهلند اخبار سر کشت
 احتیاج کد رکت اعدایه استفا
 برای زاهد جادوی کوفه دن مانو افغان
 عجیب الیک دنیا و مافیها استفا
 زاعیاده او کافر انفات ایلر نه عسکانه
 بر اقدار ایدر اعلا به و ادایه استفا
 غزل روم
 مغیر کوک ایلر خنجر اعلا به استفا
 اسیر قوت ایلر فانت کوبایه استفا
 سن اول سلطان عالم کجده کشت
 کینه بدک ایلر قات دارایه استفا
 ندر زاهد قوت عشق احتلاط دختر زدن
 ایدر کد کد کجی روح افزایه استفا

دل
 باز دنیا بچون هر دونه صحتک ایزد زشت
 بز اول عارف بچون که بجز دنیا به استغنا
 اسیر در غفلت اول و غی غفلت شبنم
 روانی خانی بود که در غی غفلت استغنا
 غافل و غافل اول بخت جگر غم **روحی**
 سخاوتی که با غنی بود دنیا به استغنا

غزل روحی
 بجز کوندر او ماه عالم ارادین جگر کفر
 دلی ارسال ایدرم تو کرم اوله کید کفر
 غافل بیدار لنگه بیدار غافل جاهی
 آنکس دنیا به غافل کوندر غافل کفر
 جگر مدخل اخبار کوندر دار افلاک
 بولنده عافی زانند دیکه کوندر کفر
 نه عشا و فایده اخبار کوندر کفر
 او غفلت کوندر غافل کوندر کفر
 با غافل کوندر غافل کوندر کفر
 جهانده بولنده ای **روحی** کوندر صاحب کفر

۴۶

غزل روحی

بزم عالم کوندر غافل جام اید کور
 دوقی آنکس غافل جام غافل کور
 دوقی آنکس غافل جام غافل کور
 اول اول غافل جام غافل کور
 سگ کوندر غافل جام غافل کور
 غم کوندر غافل جام غافل کور

روحی
 غفلت برون غفلت کوندر غافل کور
 کام چور اوله صفت کوندر غافل کور
 سلی اید کوندر غافل کوندر غافل کور
 روحی ای غافل کوندر غافل کور
غزل روحی
 غفلت برون غفلت کوندر غافل کور
 غفلت برون غفلت کوندر غافل کور
 غفلت برون غفلت کوندر غافل کور
 غفلت برون غفلت کوندر غافل کور

بجز آنکه غافل کوندر غافل کور
 بجز آنکه غافل کوندر غافل کور
 بجز آنکه غافل کوندر غافل کور
 بجز آنکه غافل کوندر غافل کور
 بجز آنکه غافل کوندر غافل کور
 بجز آنکه غافل کوندر غافل کور

غزل روحی

بگذار غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور

روحی
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور

روحی
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور

غزل روحی

بگذار غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور

روحی
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور

روحی
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور
 غافل کوندر غافل کور

دل زار اویش اندی نوایدون سبختی قند کور لیکه کور کبیری غوغایه دور عید و سیر و جوی کعبه دل کور سبیل بنی قریان ایدوس جو غوغایه دور عرض حسن انبوس بنفشه دور ابله کند به کون اول شمع سبیل دور کجای کند خفا کور کعبه دور ای صبا کورم او دور وید به سبیل دور تن زارند کار به کور کعبه دور صند ووی قورکی فاضله سبیل دور	غزل زلفی بنام ادره و بر انده بولدم اسرار سوزین ساکت جوازده بولدم بیچاره صحت ایکن شربت شافی جوج اسندم افاد میخانه ده بولدم اول نسیم که بیا به آزار دم خرم بون دشت نظر قدم ایدی خانه ده بولدم کعبت عشق شوق طایلی اولدم آتشین آن عشق مسنده ده بولدم عالم بدو کف بر دم انش اولدم من اولدی زلفی زلفی دم جازده بولدم
غزل ریح ناز ایدوب بن سبیل زاره سوزد سبیل کلین انصاف اید ای صبا کور سبیل جبر انصاف اید در حضرت ابوب بو اظافله کور بد سبیل سبیل باقدون فلک نذر کیم افاندر اثر آه دلسوز کیم اید خورده آهنی بو خافل خیم آزار اید سبیل اولور غن اولور دکن بنی الزکام انصاف کاشنه روقی خیم ایدون کور کعبه و اصغر اولان عله نذر کاشنه	غزل چاک کلین مسکن جانک کور نشان چالبوز غصه کف سر کاشنه سبیل در غنک عقد و کف سر اسر افدن اسرارنی هر کیم غنک دانه بملک رقابوز اختیار اید کور با جنون ایدله فهادایه کیمه غنک اید کاشن آجق اید البوز قند و لالک اید مترا الدن اوق کبی طبع و نرس و بانه لیلن جان فانیوز خواجه جازده غصه القده بوز بز جانی بو فانی زار کف دلابوز

غزل ریح ایدر سبیل دوری سبیل شربت جانک بوز کور کور ایدر کعبه بر سبیل سبیل دوری سبیل او غنک کور سبیل خالی کعبه آل اوزر کور کور کور کور کور شمع ایدی سبیل بصر جازده کعبه صفت کور کور کور کور کور ایدر کور کور کور کور کور صونوب سبیل خور کور کور کور اصلیه و صوفی ایدر کور کور	غزل هک اولور کور کور کور کور کور فانی کور کور کور کور کور فانی کور کور کور کور کور اولور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور کور اولور کور کور کور کور کور ال صوفی کور کور کور کور ایدر کور کور کور کور کور اولور کور کور کور کور کور ایدر کور کور کور کور کور
غزل زلفی دور صبی قیامت یوزمیه ایدر کور دلسوز کور قیامت قور کور کور بی خور ایدر کور کور کور کور نذر کور یار کور کور کور کور نازی ناز کور کور کور کور یخسوز یار کور کور کور کور ایدر کور	غزل زلفی کور

دل

در درجه بدین درعان قبولانم خند
جانم سندن این آتش کسانم خند
یاردن ابروی زانم خند
انگشت کونم بخت کراولک آسانم خند

غزل

عاشق چون بی وجود انگشت او بود چو
بزمم شکست باغسله با هو
چون کبک سنی جلوی بارانند کبک
کوتوب اولم ایامی دیهیم کبک

بنده لعلم پیش نور زلف بلری
اصحاب اسعمر اولم قهر فاکر سکا
یو کف ای در لعلش شمع بیاد و پیش
شور و خیزم اولم دشمنی او و سکا

باشم یوز ویدی زانم شکست شمع
بوز بوی جوی جوی این اولم اولم سکا

غزل

مغ زین بر زرد آشیان بود اولم غذا
بال آید جوی اوین دیهیم کبک کبک
صوبه فانی اید عشق اولم ای سکا
موجاسم دل بالیده سلام اولم سکا

دل

بن غای بود کونم او خط غریب
دیر سکنی جوی بلری کونم بوی سکا
ای در بکانه بزم او کونم بوی سکا
کوکوت اندی بوی کف او دردن بال

غزل

خلک بلکم ز راه کوی دلر با
رونی النون اید جوهر دکیمی زانم
وقت فین بونم آه و زار مدن صفین
تازه کلسن ناله بی اخبار مدن صفین

غزل

ساروش ای سرفاقت کز خاک اندک
بشمول دلاکت آه بر شمر اردن صفین
دو که سبیل سبیل کز خطه قفسون
ای خلک سبیل سبیل کز خطه قفسون

غزل

ساقا هر یار کس بر خنجر ستم در
نیشته رخا طرده اولم انسا مدن صفین
است نازه کبک عجب عاقل اید
غافل اولم اولم سوار مدن صفین

غزل

قدح مجلس ناز کبک
ایام کله واروب ناز کبک
ایام کله واروب ناز کبک
ایام کله واروب ناز کبک

غزل

دل سوز کله ای جوی کل
بازرس آتش سوز کله
دلک آتش کله
دلک آتش کله

غزل

نیم جلوه در بخت ناز
آورده جلوه در بخت ناز
آورده جلوه در بخت ناز
آورده جلوه در بخت ناز

غزل

چاک کلسن زده کلسن
بلاغت بلبلت آشیان
چاک کلسن زده کلسن
بلاغت بلبلت آشیان

غزل

عاشق غریب کونم بوی سکا
بیل شوی بوی سکا
عاشق غریب کونم بوی سکا
بیل شوی بوی سکا

غزل

چای سوز کله ای جوی کل
بازرس آتش سوز کله
دلک آتش کله
دلک آتش کله

غزل

نیم جلوه در بخت ناز
آورده جلوه در بخت ناز
آورده جلوه در بخت ناز
آورده جلوه در بخت ناز

غزل

چاک کلسن زده کلسن
بلاغت بلبلت آشیان
چاک کلسن زده کلسن
بلاغت بلبلت آشیان

غزل چال

کافرا هفت درخت و درخت ورد زبانه
 بخت عاقلان هر سویم بر راستانید
 ضعیفان در بهر جهانه آه و شکم
 صدای ارغوانید شراب ارغوانید
 وارکن منم چو نه تاش فیکر که لیاقت
 کجای خنک هر استخوان سراسر اندید
 بوزلن صورت از رنگی نقش و لکند
 سنان و صفه هر بهر نگارستان مانید
 بکون و صفه بردارایم قدر و کفایت
 جانی عجزه نظمت هم آید بهلولانید

غزل نانی

آتش کجی منم قد و دوده کوزل
 اول سبزه کوزل ای جانی بگو آید دوده کوزل
 خط تو خیزد در دین دین رفته
 دیم اول روده کوزل خط سبزه کوزل
 صحن حاده چون کورم او نازک بدنی
 سینه ده بودن اثر بونی دخی بهلوله کوزل
 بایکزدن زبانی دکل حالت بخش
 غنیمت از انفسله کسود کوزل
 سوبطه در بارینه سوز بونی نانی
 دوج اعلندگی دراز و لوله کوزل

غزل فیضی

اول آن کوزل اول قد و دوده کوزل
 جمده حوب بلم او زلف بر من
 غنیمت کی زیاده او کسود کوزل
 کدک او زره کز هر کسود کوزل
 صافه چشمت کوزل بر بیضا انجی
 حال هند و دوده کوزل اول سبزه کوزل
 زبور کشتن بخند او زلف و رخسار
 خط سبزه کوزل زلف سبزه کوزل
 کوزل مر صافه بون فقره قصور
 ساق زبانه کوزل سعد و باز دوده کوزل
 ذوق جلوان از در بهر بونفت خوب
 کد جان کد بر لیلر با لوده کوزل
 ای فیضی ایکن جگر هر آتاشدن
 سرو و کشتن اولوب اوله لوده کوزل

غزل نانی

سینه فیضی فیضی شود و آب آه او فته
 با حصص ای فیضی با آه کسود کوزل
 سعد و فاض او فته او غار کوزل
 دیرین صوفی دخی او غره بکده او فته
 جمیع ادوب و کشتن دخی جان ایست کیم
 شهر فر وین فصاحده ادکشی او فته

غزل پنهانی

کجک کیم غنیمت غنیمت غنیمت
 نهال فکله سر و آرد غلام ایلم
 حلال ایکن کجک شبر فانه و ام ایلم
 روانید کجک اول کجی غنیمت ایلم
 کجک آینه سینه کجک ده مقام ایلم
 شب رخساره کجی فکله ده مقام ایلم
 بن اول کوی مهابت بخش غنیمت ایلم
 ایکن کجک سینه سلاطین التیام ایلم
 اگر در دیکد کجک ایله مخون زبانه
 اگر در دیکد کجک ایلم سوی غلام ایلم

غزل عجبانه

فرق کجک غلب اغیار پخته کد
 غنیمت بر کجک فویم حاله ایلم کد
 مانم کجک سوز و کشتی با دایوب
 قطع دل کوی باره فصل نظر کد
 دل باله اوله جلیله دیم غنیمت
 ایکن شاد اولوب سینه ضاکوست کد
 خاریخت سینه کس آرزو دایلم غایت
 کجک بر فاج کون جهان با فته و در کد
 ای عطای حاصلی جهان در شوق کیم
 عالم و باره ده شادان اولوب و پنهان کد

غزل سوز

منزل سینه مرغ دل و جان انور
 بر تعجب خاطر و آریه اوله او فته
 کجک کجک اول فانی بانی غنی
 بر خطا بیده واروب او غره بکده او فته
 بهار پنهان دور باره کد
 کل لاله عیارش باره کد
 وفا بکندن احسان سبزه شدن
 بنهرم و مجب آرد کد

غزل نانی

کجک جوی ایکن فی فون
 هزاران غنیمت و سبزه کد
 خوش رعصیت بوضایه
 که آهکن فکله فر باره کد
 خط سبزه آه سوزدن فکله
 کوزل بوزلی باره باره کد

اقدی
غزل و ہسی

افندی
غزل و نسی
فد که شکست قبضه عشق کند
آه و بزم داشت نیز می رفته جاندار
هنرمه یاکم که برین شود سکه خلکان
جبر بلایه کوفی بود که دور زاندار
فریاد که بر غوغا چه جلاوه اسیرم
خونی کوی شکستید و کی دل را جدوی خان
بر شمع دل را در او پیکان زار اندود
لعل لب بدختر خازن جان و دل یابند

اطفای آید
 این اعدایه
 عظیمه فصل
 میدان ملاقات
 غلاف

اعظم سینه هم آید و بدیدم
 بود بن طوسون ای کوزینه خوانی
 بدون آستون اوله که من کوبن نشسته
 که جهان ایچم آستون اوله دوزم
 کوبن صفتی کجور خاک ای
 یونیه قانور سله آه سحر
 جان و بربانی آلبو سینه مقیده
 آستون ایچم آستون بودم دیدم
 فغانی رخ ز کون اوله
 غمجه بیدار که ایستادم
 فغانی کله سینه ایستادم

غزل سنجیدہ

غزل سیم
و بسون جان کبریا بگویند
بر در اول خنوم ای وصال صو
اولم زیم با دوست خون بخون
کشت نیت لایسی اولمه کالانجا
باب او چور دوغون باریکون
جگه او چور آهنگن بون
دوستن ابریزن اشک اولمه کهر
باز کشتن افس عدو اولونه دنیا
کوردن ابد دکن خضم در بارین
دل او انداز دوشوب بو کله در بارین

غیاث الدین

و غلامی
 بجز بکنند بمبار غم اغباری
 غم و نیک حکم یارین اولیکه یاری
 غم و نیک حکم یارین اولیکه یاری
 بقدر جان آلم و صلی فاعن یارک
 شمع و بزم زینب کرم ابد بهم یاری
 مع
 جفاکار مار و نور عن فوجو
 هر زمان نور قدر اول بار دل بهاری
 عنقه روزانه کفر افراستی
 شعله های زده آسمانی افکند کجاری
 نوزد اغبار کوفه اعده و دیگر دلبر
 خانگی شهنشیر حکم کرد چار
 کشته

حالی شاهزادگان

غزل و اسے

غزل و سبزه
 نوید کاغذ سے سوئے تیرے جیسے عاقبات آئے
 یوں کہ کوہِ یوسف کا یوں جو چہ قباب آئے
 آجی نامہ درخش ہو کہ دروگت نازانہ شکستہ
 اچھڑ کر ای حقیقی جامِ نساب آئے
 غنِ سوسو بدولتِ رفیات اوئے سوسولہ
 اوئے فیلہ نہ ہو کہ اسباب آئے
 ہجوم دروغِ سنہ در الاطاول اولہ
 در حلتِ غاب اصف علیٰ پنجاب آئے

معنی کرم و قند بر صبر سخاوتمند
معی کرم و قند بر صبر سخاوتمند

[illegible]

قوله وانه ابليس

دست احسان خفا
 بکار اول درگاه و ام المومنین
 هفت گشت رفائی و ارجاز و کربلا
 ایلم کویت غیب عشائی آهنگت عشائی
 قالماسون **نخ** فرسوده در بولد ازین
 کوی یاره کشمجان و دل بخش عشائی
عزل وضع
 دو کوب سیم نوله آه المسمی جانک آردنجه
 نور عاقد زار اجلی هم

کلمه رسم در لاراکت خطی مورخی باداد

و بنقله زکریا الخیریت و بنقله
بلا اوله ابد و صلواته عارفه هجران
بلا اوله که وصلت اولیه بحر لطف آرد
سکانت کوی و لیسر دل مشکانت الهوی اول
که شغفت و کوا هم اولانی با لطف آرد
صفت کیمیه زنگ کوی جلد و صف
او کجوار و غیور و ادهم او غافل آرد
کعبه

10

ÖZGEÇMİŞ

Khairullah ORTAQ 21.03.1987 Yılında Faryab ilinin Hocasebzipoş ilçesinde doğdu. İlkokul eğitimini ve ortaokulu Ghuzari ortaokulun'da lise eğitimini ise Dehnaw lisesin'de bitirmiştir. 2008 yılında Faryab Üniversitesi İngilizce Dil ve Edebiyat bölümünden 2012 yılında mezun olmuştur. 2015 yılında eğitimini devam ettirmek amacıyla Türkiye cumhuriyetinin Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalını kazanarak eğitimini halen devam etmektedir. "İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler T3560 numarada kayıtlı Mecnû'atü'l-Eş'âar (139-197) (İNCELEME-MESTAP TABLOSU-KARŞILAŞTIRMALI METİN)" isimli teziyle yüksek lisans eğitimini tamamlamaktadır.